

मिरा भाईदर महानगरपालिका

महापालिका सभागृह कार्यालय,
तिसरा मजला,
दि. २०/११/२००३

आज दि. २०/११/२००३ रोजी सकाळी ११.०० वाजता मिरा भाईदर महानगरपालिकेची मा. महासभा सुचना क्र. ०८ दि. १२/११/२००३ रोजीच्या विषय पत्रिकेवर विचार विनीमय करणेकरिता महापालिका सभागृह, ३ रा मजला येथे भरली असता खालीलप्रमाणे सदस्य हजर होते.

उपस्थित सदस्य

१)	श्रीम. मेंडोसा मायरा गिल्बर्ट	महापौर
२)	श्री. सय्यद मुझ्झफर हुसेन	उपमहापौर
३)	श्री. मॉरस रॉड्रीक्स	सभापती
४)	श्री. कोलासो लिओ इजिदोर	सभागृह नेता
५)	श्री. परशुराम पाटील	विरोधी पक्षनेता
६)	श्रीम. हेलन जॉर्जी गोविंद	सदस्या
७)	श्री. बोर्जीस हॅरल जॉर्ज	गटनेता
८)	श्री. पाटील चिंतामण कमलाकर	सदस्य
९)	श्री. अशोक बळवंत पाटील	सदस्य
१०)	श्री. पाटील अनंत रामचंद्र	सदस्य
११)	श्रीम. म्हात्रे संगीता विजय	सदस्या
१२)	श्रीम. ज्युडी थॉमस डिसोज्ञा	सदस्या
१३)	श्री. शेख आसिफ गुलाब	सदस्य
१४)	श्री. ठाकुर नितिन गोपीनाथ	सदस्य
१५)	श्री. म्हात्रे मिलन वसंत	गटनेता
१६)	श्री. तिवारी सुरेंद्रप्रसाद मुरलीधर	सदस्य
१७)	श्रीम. म्हात्रे नयना गजानन	सदस्या
१८)	श्री. अग्रवाल धनराज नंदलाल	सदस्य
१९)	श्री. अग्रवाल ओमप्रकाश गंगाधरजी	सदस्य
२०)	श्रीम. करंबेळे प्रियांका प्रकाश	सदस्या
२१)	श्री. मदन उदितनारायण सिंग	सदस्य
२२)	श्री. रोहिदास शंकर पाटील	गटनेता
२३)	श्री. भुदेका शिवप्रकाश प्रल्हादराय	सदस्य
२४)	श्री. भोईर गजानन लक्ष्मण	सदस्य
२५)	श्री. नलावडे दिनेश द.	सदस्य
२६)	श्री. हंसुकुमार पांडे	सदस्य
२७)	श्रीम. पाटील सुनिता कैलास	सदस्या
२८)	श्री. पाटील प्रफुल्ल काशिनाथ	सदस्य
२९)	श्री. पाटील जयंत महादेव	सदस्य
३०)	श्रीम. सावळे निर्मला बाबुराव	सदस्या
३१)	श्री. माळी रविंद्र भिमदेव	गटनेता
३२)	श्री. घरत केशव रामभाऊ	सदस्य
३३)	श्रीम. ज्योत्स्ना जालिंदर हसनाळे उर्फ शिंदे पुजा प्रताप	सदस्या
३४)	श्रीम. वाडे जिवी हिरा	सदस्या
३५)	श्रीम. पाटील अनिता जयवंत	सदस्या
३६)	श्री. गावंड हरेश लक्ष्मण	सदस्य
३७)	श्रीम. भोईर जयाबाई यशवंत	सदस्या

३८)	श्री. पटेल आसिफ गुलाम	सदस्य
३९)	श्री. सुर्यकांत अनंतराव भोईर	सदस्य
४०)	श्रीम. सुरेखा यशवंत गायकवाड	सदस्या
४१)	श्री. चंद्रकांत सिताराम वैती	गटनेता
४२)	श्री. मोदी चंद्रकांत भिकालाल	सदस्य
४३)	श्री. खान शफीक अहमद	सदस्य
४४)	श्रीम. सपार उमा विश्वनाथ	सदस्या
४५)	श्रीम. ग्रिटा स्टीफन फॅरो	सदस्या
४६)	श्री. पाटील रोहीदास आत्माराम	सदस्य
४७)	श्री. कुरेशी याकुब ईस्माईल	सदस्य
४८)	श्री. पाटील अशोक पांडुरंग	सदस्य
४९)	श्रीम. आल्मेडा जेन्वी युस्टस	सदस्या
५०)	श्रीम. भामरे उर्मिला कोमल	सदस्या
५१)	श्री. जोजफ जॉन घोन्सालवीस	सदस्य
५२)	श्री. जेम्स इजिदोर कोलासो	सदस्य
५३)	श्रीम. पाटील भानु भगवान	सदस्या
५४)	श्रीम. जैन गिता भरत	सदस्या
५५)	श्री. शहा शशिकांत रतिलाल	सदस्य
५६)	श्रीम. शहा रिटा सुभाष	सदस्या
५७)	श्री. महेंद्रसिंग चौहाण	सदस्य
५८)	श्री. ध्रुवकिशोर पाटील	सदस्य
५९)	श्रीम. नरावत भवरीकुंवर चैनसिंह	सदस्या
६०)	श्री. पाटील रतन कृष्णा	गटनेता
६१)	श्री. पाटील शरद केशव	सदस्य
६२)	श्रीम. गोयंका सुधा लक्ष्मीकांत	सदस्या
६३)	श्री. मोहन मधुकर पाटील	सदस्य
६४)	श्री. भोईर शशिकांत जगन्नाथ	गटनेता
६५)	श्रीम. मुक्ता प्रविण रांजणकर	सदस्य
६६)	श्री. पाटील प्रेमनाथ गजानन	सदस्य
६७)	श्रीम. नाईक शुभांगी सिताराम	सदस्या
६८)	श्री. मेहता नरेंद्र	सदस्य
६९)	श्री. म्हात्रे तुळशिदास दत्तू	सदस्य
७०)	श्रीम. जानी कैलासबेन दिनेशचंद्र	सदस्या
७१)	श्रीम. रक्षा एस. शाह	सदस्या
७२)	श्री. मिलन गोंविंदराव पाटील	सदस्य
७३)	श्री. जैन रमेश धरमचंद्र	सदस्य
७४)	श्री. ठाकुर प्रकाश पांडुरंग	नामनिर्देशित सदस्य
७५)	श्री. दुबोले प्रकाश शंकर	नामनिर्देशित सदस्य
७६)	श्री. संजय नारायण पांगे	नामनिर्देशित सदस्य
७७)	श्री. सुवर्णा रोहित मोहनचंद्र	नामनिर्देशित सदस्य
७८)	श्री. टेरी पॉल परेरा	नामनिर्देशित सदस्य

अनुपस्थित सदस्य

१)	श्रीम. गोहिल शानु	सदस्या
२)	श्रीम. पाटील प्रभात प्रकाश	सदस्या
३)	श्री. गावंड आत्माराम बाळाराम	सदस्य
४)	श्री. म्हात्रे परशुराम पद्माकर	सदस्य

रजेचे अर्ज आलेले सदस्य

१) श्रीम. पाटील लिला गुरुनाथ	सदस्या
२) श्री. स्टिवन जॉन मॅडॉसा	सदस्य

वरील प्रमाणे महासभेकरीता आवश्यक असणारा कोरम पूर्ण झाल्याने मा. महापौरांनी सभेच्या कामकाजास सुरुवात करण्यास सांगितले. त्यानुसार वंदेमातरम् या राष्ट्रगीतानंतर सभेच्या कामकाजास सुरुवात झाली.

मा. महापौर:-

नमस्कार, मा. आयुक्त, उपमहापौर, विरोधी पक्षनेते, सभापती व सर्व उपस्थित सदस्य, महानगरपालिका अधिकारी व पत्रकार बंधू आपले सर्वांचे स्वागत. आपले महानगरपालिका आयुक्त साहेब दिनांक १७ नोव्हेंबर २००३ रोजी मसुरी येथील अंदाजे दोन महिन्यांच्या प्रशिक्षणासाठी यशस्वी करून पुन्हा हजर झालेले आहेत. तरी त्यांचे आपल्या सर्वांच्या वतीने हार्दिक अभिनंदन. मागील काही सभेत घेतलेले परंतु स्थगित ठेवलेले काही विषय या सभेत घेण्यांत आलेले आहेत व तसेच श्री. शशिकांत भोईर यांचा दिनांक १७ ऑक्टोबर २००३चा पुरक प्रस्ताव माहे डिसेंबर २००३च्या सर्वसाधारण सभेत घेणेबाबत नगरसचिवांनी लेखी आदेश दिलेले आहेत. आजच्या महासभेपुढे विषय महत्वाचे असल्याने आपण सर्वांनी कमी वेळेत चर्चा करून योग्य निर्णय घ्यावा. अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या वतीने व महापालिकेच्या सहकार्याने महानगरपालिका कर्मचाऱ्यांकरिता एल.एस.जी.डी. प्रशिक्षण केंद्र कर्मचाऱ्यांच्या सोयीकरिता सुरु केलेले आहे. तरी याचा कर्मचाऱ्यांनी लाभ घ्यावा. तसेच संस्थेच्या वतीने सभाशास्त्र महिला कायदा अशा महत्वाच्या विषयावर तीन दिवस प्रशिक्षण नगरभवन येथे देण्यांत आले. सदर कार्यक्रमाचा समारोप महिला राज्य आयोगाच्या अध्यक्षा श्रीमती निर्मला सामंत-प्रभावळकर यांनी केले. त्यांनी महिला कायदेविषयी चांगली माहिती दिली. त्याबद्दल आपल्या सर्वांच्या वतीने त्यांचे व संस्थेचे आभार मानते. तसेच अशा प्रशिक्षणाचा जास्तीत जास्त फायदा सदस्यांनी घ्यावा. मुस्लिम बांधवांचा रमझान हा पवित्र महिना चालू आहे. तरी मिरा भाईंदर वासियांना या निमित्त व येत्या २६ नोव्हेंबर २००३ रोजीच्या रमझान ईद निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा. तरी आपण सभेचे कामकाज खेळीमेळीच्या वातावरणात पार पाडावे अशी आशा बाळगते. सचिवांनी सभेचे कामकाज सुरु करावे.

प्र. सचिव :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने, या सुचनेद्वारे आपणांस कळविण्यांत येते की, मिरा भाईंदर महापालिकेची महासभा दिनांक २०/११/२००३ रोजी सकाळी ११.०० वाजता मिरा भाईंदर महापालिका मुख्य कार्यालय, तिसरा मजला, सभागृहात महासभा सुचना क्र. ८ दिनांक १२/११/२००३ रोजीच्या सोबतच्या विषयपत्रिकेवर असलेल्या प्रकरणावर विचार विनिमय करण्यासाठी आयोजित करण्यांत येत आहे. तरी सर्वांनी हजर राहावे. प्रश्नोत्तराच्या तासाला सुरुवात होत आहे. मा. रिटा शाह यांचा प्रश्न आहे. पुढचा प्रश्न श्री. संजय नारायण पांगे यांचा आहे. मिरा भाईंदर पालिका क्षेत्रात मोटार रिपेअर करण्यांस अधिकृत-अनधिकृत गॅरेजची संख्या किती आहे?

संजय पांगे :-

सन्मा. पिठासिन अधिकारी साहेब, मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात अनधिकृत गॅरेजेसची संख्या २५३ आहे. असे आपण म्हटलेले आहे. त्यापेक्षा कितीतरी जास्त अनधिकृत गॅरेजेसची संख्या असून माझ्या मते अंदाजे ४०० पेक्षाही जास्त अधिकृत गॅरेजेसची संख्या असून ती दिवसेंदिवस वाढतच आहे. आपण असेही म्हटले आहे की, कोणत्याही गॅरेजेसना चालविण्यासाठी महानगरपालिकेतर्फे परवानगी दिलेली नाही. रस्त्यावरील अनधिकृत गॅरेजेसबाबत महानगरपालिकेने एक कायमस्वरूपी धोरण अंमलात आणणे गरजेचे आहे. जेणे करून महानगरपालिकेच्या उत्पन्नात वाढ होऊ शकेल. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेतर्फे करोडो रुपये खर्च करून रस्ते बांधले जात आहेत. पण हे सर्व रस्ते केवळ या गॅरेजवाल्यांसाठीच बांधले जात आहेत काय? असा एक प्रश्न निर्माण झालेला आहे. जर नागरिकांनाच या रस्त्याचा उपयोग होणार नसेल तर हे प्रश्न रस्ते कशासाठी बांधले जात आहेत. हा नागरिकांच्या मनात पडलेला एक संभ्रमच आहे. अनधिकृत गॅरेजेसबद्दल मी जानेवारी २००३ मध्ये प्रश्न विचारला होता. आज प्रश्न विचारून अकरा महिने झालेले आहेत. पण आज अनधिकृत गॅरेजवाले व अतिक्रमण विभागाचे अधिकारी यांचे साटेलोटे तर नाहीत ना. असा संशय मनात निर्माण होत आहे. आज अनधिकृत गॅरेजबाबत अतिक्रमण विभागाने काय ठोस कारवाई केली याचा तपशिल मला हवा आहे. प्रश्नोत्तराच्या तासामध्ये आम्ही जनतेला भेडसावणारे प्रश्न विचारत असतो की, जेणेकरून नागरिकांच्या समस्या सुटू शकतील. जर आम्ही प्रश्न विचारूनही कोणती भूमिका अथवा कार्यवाही जर

प्रशासन करणारच नसेल तर आम्ही प्रश्न तरी कशासाठी विचारायचा? ही एक शंका मला तसेच, सर्व नगरसेकांना व नागरिकांनाही पडलेली आहे. कृपया प्रशासनाने याच्यावर सविस्तर खुलासा करावा.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या परवानगीने आणि महापौर महोदय यांच्या परवानगीने सांगू इच्छितो की, आपण जो प्रशासनावर आरोप केला तो अमान्य आहे आणि आतापर्यंत २५३ इतके गॅरेजेस अनधिकृतपणे आपल्याकडे आढळले आहेत आणि ते २५३ अनधिकृत गॅरेजेस आहेत. त्यांच्यावर कारवाई करण्याचे काम अतिक्रमण विभागाकडून सुरु आहे आणि कोणत्याही गॅरेजला आपल्याकडून लायसन्स देण्यांत आलेले नाही आणि या पुढेही असे अनधिकृत गॅरेजेस जिथे आढळतील किंवा रस्त्यावर जे पार्किंग करण्यांत येते. ते पार्किंग काढून घेण्याच्या दृष्टीने प्रशासन निश्चित कारवाई करेल. धन्यवाद.

संजय पांगे :-

२५३ पेक्षा जास्त दाखविली तर आणि आजपर्यंत काय कारवाई झाली?

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

सन्मा. सदस्य श्री. संजय पांगे आपणांस सांगू इच्छितो की, ते निश्चितपणे काढण्यांत येईल. आपण असे जर निदर्शनास आणून दिली की, २५३ पेक्षा जास्त आहे तर ते निश्चितपणे काढण्याची कारवाई प्रशासनाकडून करण्यांत येईल.

संजय पांगे :-

अकरा महिन्यात काय कारवाई झाली?

केसरीनाथ म्हात्रे :-

सन्मा. महापौर साहेब, मा. आयुक्त साहेब यांच्या परवानगीने बोलत आहे की, रस्त्यावर असलेली अनधिकृत गॅरेजेस काढण्याची कार्यवाही वेळोवेळी म्हणजे सध्या नियमितपणे चालू आहे. असे गॅरेजेस हे करतांना आम्ही मोटरसायकल, कार, रिक्शा व गॅरेजमधील साहित्य वेळोवेळी जप्त केलेले आहेत आणि ते सोडण्यासाठी म्हणून दंड वसुली सुद्धा ३,३५०/- रुपये आतापर्यंत झालेली आहे. रस्त्यावरील इतर साहित्य उचलण्यासंबंधात गाड्या वगैरे हातगाड्या हटविण्यासंबंधात २००२-०३ साली रु. ५९,३००/- इतका दंड वसूल करण्यांत आलेला आहे. सन २००३-०४ साली आतापर्यंत ६९,४९०/- रुपये दंड वसूल केलेला आहे. जप्त केलेल्या मालाचा लिलाव करून महानगरपालिकेला ९,०९,०००/- असे उत्पन्नसुद्धा मिळालेले आहे.

संजय पांगे :-

म्हणजे तुम्हांला असे म्हणायचे आहे का, रस्ते एकदम क्लिन झाले आहेत असे एकही असे तुम्हांला म्हणायचे आहे का?

केसरीनाथ म्हात्रे :-

रस्ते क्लिन झाले नाहीत. गॅरेजेस चालू आहेत. ते उचलण्याची कारवाईसुद्धा नियमितपणे चालू आहे.

संजय पांगे :-

साहेब, हे उत्तर योग्य नाही. अहो, जिकडे जाल तिकडे रिक्शाची आणि कारची गॅरेजेस आहेत. आपला जो नवीन रस्ता बांधला त्याच्यावर तुम्ही बघा. अर्धा रस्ता व्यापून केलेला आहे.

मा. आयुक्त :-

सन्मा. महापौर महोदया, सन्मा. सदस्य श्री. पांगे साहेब यांनी या ठिकाणी जो अनधिकृत गॅरेजचा प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. हा तसे पाहिले तर नागरिकांच्या शहराच्या दृष्टीने खरोखरच एक गंभीर चिंतेची बाब असा प्रश्न आहे. इथे आपण जो डॉ. हेडगेवार रोड दुरुस्तीला घेतला त्यावेळची परिस्थिती मला आठवते की, दहा-दहा फुटावर गॅरेज आणि या गॅरेजचे स्वरूप असे असायचे की, रिपेअरची वाहने आहेत ही वाहने या रस्त्यावर पार्क केलेली असायची. तिथेच ती खोलली जायची. तिथेच ती दुरुस्त व्हायची. अनेक वेळा आपल्या इतकाच तीव्र संताप मी व्यक्त केला आणि अतिक्रमण विभागाला कधीतरी दोन-तीन प्रसंगी मी स्वतः देखील म्हात्रेना घेऊन फिरलेलो आहे आणि ही गॅरेजेस बंद करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. वाहने जप्त करूनसुद्धा आणलेली आहेत. जसे आता त्यांनी तपशिल दिला. परंतु आकडेवारीच्या बाबतीत जर म्हणायचे झाले तर हा उडालेले पक्षी आणि राहिलेले पक्षी असा प्रकार असू शकतील. कदाचित त्याच्यात जास्तीचे असू शकतील. कमी असू शकतील. पूर्णतः हे काम करण्यामध्ये आम्ही यश मिळविले आहे असा दावा आम्ही करणार नाही. परंतु अनधिकृत गॅरेजची संख्या नक्कीच कमी झालेली आहे एवढे मी आत्मविश्वासपूर्वक आपल्याला सांगू इच्छितो की, त्याचा परिणाम रस्त्यावर दिसतो आहे. आपण डॉ. हेडगेवार रोडवर, काशिमीरा रोडने प्रवास करतो त्यावेळी पूर्वीची जी तेथील स्थिती होती आणि आताची जी आहे याच्यामध्ये नक्कीच फरक आपल्याला जाणवतो आहे. सर्वात जास्त गॅरेजेस त्या बाजूला होते. अजूनही या रस्त्यावर

गॅरेजेसची कामे चालू आहेत. शिक्षा दुरुस्ती असेल, कार दुरुस्ती असेल, मोठ्या वाहनाची दुरुस्ती असेल ती थांबविण्यासाठी आपण नक्की प्रयत्न करू. मी अतिक्रमण विभागाच्या प्रमुखांना आणि उप आयुक्तांना असे आदेश देतो की या महिनाभरामध्ये आणखी प्रयत्न करावा आणि कमीत कमी रोडवर जी गॅरेजेस चाललेली आहेत ती त्यांनी तातडीने बंद करावीत.

संजय पांगे :-

आपल्या मताशी मी संपूर्णपणे सहमत आहे. पण याच्यामध्ये एक असा मुद्दा राहिला आहे की याच्या संदर्भामध्ये कायमस्वरूपी धोरण हे आपल्याला तयार करावे लागेल. की जेणे करुन आपल्या मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या महसुलातही त्याची भर पडेल जसे लायसन्स फी वगैरे.

मा. आयुक्त :-

याबाबतीत धोरण आपण जी काही बांधकाम परवानगी त्यांना गॅरेजसाठी मिळू शकते कमर्शियल पर्पज साठी ती बांधकाम परवानगी त्यांनी घेतली पाहिजे. परंतु अशा प्रकारच्या गॅरेजशी संख्या आपण शोधायची म्हटली तर हाताच्या बोटावर मोजण्याइतके गॅरेजेस असे असू शकतात. हा आपल्याच शहराचाच प्रश्न नाही. हा प्रत्येक शहराचा प्रश्न आहे.परंतु त्याचा त्रास आपल्या नागरिकांना व वाहतुकीला होणार नाही एवढे जरी आपण प्राधान्याने आता बघितले तर ज्यांची स्वतःची जागा आहे आणि स्वतःची इमारत आहे अशा गॅरेजधारकाना जर ते गॅरेजेस रेग्युलराइज करुन घेण्याची इच्छा असेल अणि तसे कायदयात शक्य होत असेल तर तसे देखील करण्याचा आपण प्रयत्न करू परंतु नागरिकांना त्याचा त्रास होणार नाही. एवढी खबरदारी प्रशासनामार्फत निश्चित घेण्यात येईल.

संजय पांगे :-

धन्यवाद .

रतन पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने या संदर्भात फक्त एक दुसरी सुचना मांडतो की, फक्त गॅरेजच्या संदर्भात आपण हे ठरवून घेऊ नका. रस्त्यावर अनधिकृतरित्या जे भंगारवाले रस्ता व्यापून व त्यांच्या वाहनाने पुर्ण रस्ता व फुटपाथ व्यापून बसलेले आहे. त्यांच्यावरसुध्दा कडक कारवाईचे धोरण अवलंबा अशी एक सुचना मी मांडतो.

प्र. सचिव :-

दुसरा प्रश्न श्री केशव रामभाऊ घरत यांनी विचारलेला प्रश्न आहे.

केशव घरत :-

मा. महापौर मॅडम, आयुक्त साहेब मी प्रश्न विचारला होता. घोडबंदर येथील ऐतिहासिक किल्ल्याची देखभाल डागडुजी आणि दुरुस्ती यासाठी महापालिकेने काही प्रस्ताव तयार केला आहे का? तयार केला नसल्यास तो केला जाईल का? या बाबत मी २०/१२/०२ रोजी पत्र दिले होते आणि त्यांचे आपण दिले आहे घोडबंदर येथील किल्ला महापालिकेच्या मालकीचा नसल्याने सदर किल्ल्याची देखभाल दुरुस्ती डागडुजी कामे हाती घेता येत नाहीत महोदय या संदर्भात आपल्या महापालिकेमार्फत पुरातत्व खात्याशी काही पत्रव्यवहार केला आहे का ? असल्यास कोणत्या तारखेला?व काय म्हणून केला आहे. न केल्यास आपल्या महापालिकेच्या हददीतील अभिमानास्पद ऐतिहासिक वास्तूची जपवणूक कोण करणार? यासाठी आपल्या पालिकेची काही जबाबदारी आहे की नाही? आपण देखभालीसाठी शासनाशी काही पाठपुरावा करुन सदर किल्ल्याची डागडुजी करावी व त्याची देखभाल आपल्या महापालिकेमार्फत करावी अशी मी आपणास विनंती करतो.

रिटा शाह :-

आयुक्त साहेब, आता जे प्रश्नोत्तराचे पेज आम्हाला दिलेले आहे. ते आमचे जे पेन्डिंग होते ते आम्हाला दर मिटींगला आम्हाला कॉपीमध्ये दयायचे ते कॅन्सल झाले की ते तसेच राहणार.

प्र. सचिव :-

राहणार कॅन्सल होणार नाही.

मिलन म्हात्रे :-

महापौर मॅडम ,आता जो सन्मा. सदस्य केशव घरत यांनी जो प्रश्न विचारला आहे. त्याच्या संदर्भात मी बोलतो आहे माझी सुचना किंवा उपसुचना म्हणा. याच विषया संदर्भामध्ये स्थायी समितीमध्ये जेव्हा गेल्यावर्षीच्या बजेटची आम्ही रचना किंवा छाननी करत होतो. त्यावेळेला सदर किल्ल्याच्या डागडुजी करिता एक माझा प्रस्ताव मी पाठविला होता. सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैतीसाहेब देखील त्यावेळी आमच्या बरोबर सभागृहात हजर होते . एक महापालिकेच्या टोटल बजेटमधून आपल्याकडे एकमात्र जी ऐतिहासिक वास्तु घोडबंदरचा जो किल्ला आहे त्याच्याकरिता पंचवीस लाखाची तरतुद करण्यात येईल असे त्यावेळेला सांगितले होते. ही तरतुद आपण आता कशी काय त्यामध्ये युटिलाइझ करणार आहोत. करणार आहोत किंवा नाही ? कारण एक असा मुद्दा निघाला की

आयुक्तांनी सांगितले की तो किल्ला एम.टी.डी.सी. ने घेतला आहे. परंतु ती एक चौकी आहे. प्रत्यक्ष जो महत्वाचा मोठा किल्ला आहे तो निराळा आहे. आता आमच्यासारख्या नगरसेवकांना काही संस्था येऊन भेटल्या आहेत की, आम्हाला तिकडे श्रमदान करायचे आहे. त्या किल्ल्याची आपण महानगरपालिकेकडून जी काही मदत मिळेल. त्याच्यावर आपण मदत घेऊ. परंतु आपणसुद्धा इकडचे एक नागरिक आणि आपल्याइकडचे पुरातत्व जी काही वास्तू आहेत. ह्या आपल्याला जपण्याकरिता त्या प्रेमापोटी आपण स्वतः त्याच्यावर कष्ट करायला श्रमदान करायला तयार आहोत. तर नेमकी आपल्या महानगरपालिकेची बजेटच्या तरतुदीनुसार आपण कुठपर्यंत त्याची तयारी दाखविली आहे. जरा याची माहिती सभागृहाला द्यावी अशी विनंती

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या परवानगीने या प्रकरणाचे उत्तर देऊ इच्छितो. सन्मा. सदस्य श्री. केशव घरत यांनी जो विचारलेला प्रश्न आहे. हा घोडबंदर किल्ला हा पुरातत्व वस्तु संग्रहालयाच्या अधिकार कक्षेतील पर्यटन स्थळ म्हणून घोषित झालेले क्षेत्र आहे. यामध्ये मिरा भाईंदर नगरपालिकेने सुधारणा करण्यासाठी या कार्यालयाचे पत्र दिनांक ३०/१०/२००३ च्या पत्रान्वये पुरातत्व विभागाला कळविले होते आणि पुरातत्व विभागाने जे पत्र दिले त्यामध्ये त्यांनी इथे कोणत्याही तऱ्हेची, कोणत्याही संस्थेला परवानगी देण्यांत येणार नाही. हे विकसित करण्याकरिता अशा तऱ्हेचे पत्र पुरातत्व विभागाकडून आपल्याकडे दिनांक ०९/०७/२००३ रोजी प्राप्त झालेले आहे आणि आपल्याला माहिती असेल की, पुरातत्व आणि संचालनालय यांच्यामध्ये आपल्याला कोणत्याही तऱ्हेची सुधारणा किंवा खर्च करण्याची आपल्याला अनुमती मिळत नाही. कारण की मला वसई किल्ल्याचा अनुभव आहे की, वसई किल्ला विकसित करण्यासाठी सन्मा. सांसद श्री. रामभाऊ नाईक यांनी बरेच प्रयत्न केले. परंतु, या बाबी अनेक वेळा पुरातत्व विभागाशी मिटींगसुद्धा बोलावल्या. त्यांनी इथे विकसित खासदार निधीतून विकसित करण्यासाठी सुद्धा संबंधित विभागाने परवानगी दिलेली नाही. आपण त्यांच्याशी पत्रव्यवहार केलेला आहे. त्यांनी आपल्याला परवानगी नाकारलेली आहे. धन्यवाद.

मिलन म्हात्रे :-

वसईच्या किल्ल्याचा आपण जो उल्लेख केला. त्याच्यामध्ये आपला चिमाजी आप्पांच्या पुतळ्याचे तिकडे अनावरण झाले. पुतळा लागला, सौंदर्यीकरण झालेले आहे. ही वस्तुस्थिती आहे. मग तिकडे जर ते होते मग आमच्याकडे का होत नाही? या मुद्यावर आपण पुरातत्व विभागाशी भांडले पाहिजे. ते तर नाही बोलणारच. कारण तिकडे तो पुतळा लागलेला आहे. पुर्वी तिकडे पुतळा लागलेला नव्हता. आता लागलेला आहे. म्हणजे गेल्या काही वर्षांमध्ये शासन हे दरवेळी नाहीच म्हणते. नाहीचाच तो प्रकार असतो. त्याच्याकडून मागवून घेणे आपले काम आहे. आपण पुढे प्रयत्न चालू ठेवला पाहिजे. त्याच्याकडे विद्युतीकरण झाले. पुतळे लागले, सौंदर्यीकरण झाले. नुसता पुतळा लागलेला नाही. ब्युटीफिकेशन त्याला आपण म्हणतो ते पण झालेले आहे. त्याच्यामध्ये नुतनीकरणामध्ये हे सगळे आले आणि ते झालेले आहे.

रोहिदास पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो. सभाशास्त्राच्या कामकाजानुसार याच्या आधीही चर्चा झालेली आहे की, येणाऱ्या प्रत्येक सदस्याने सही करून यावे. आपल्या सभागृहात महापालिकेचे कर्मचारी बसलेल्या सदस्यांची जागेवर जाऊन सही घेतात. हा प्रकार किती दिवस चालवायचा.

मिलन म्हात्रे :-

आमचा ह्याच्यावर निषेध आहे. आमच्यासारख्या लोकांनी तिथे सद्द्या करायच्या आणि बाकीच्यांच्या आसनावर पाठवायचे ही शिस्त आयुक्त साहेब बरोबर नाही. स्थायी समितीतसुद्धा हेच प्रकार होतात. जो ज्याय आम्हांला लागतो तो सर्वांना लागला पाहिजे आणि (असेम्ब्लिपासून) सगळीकडे बाहेर मस्टरवर सही करून आतमध्ये यायचे असते .

मोहन पाटील :-

सन्मा. आयुक्त साहेब, महापौर मॅडम, सभाशास्त्राचे नियम बोलले जातात आणि सभाशास्त्रामुळे सभा चालली पाहिजे हे ही मान्य आहे आणि या ठिकाणी प्रश्नोत्तराचा तास सुरु आहे. त्यावेळी तो प्रश्नोत्तराचा तास संपल्यावर आपण कोणता विषय मांडला पाहिजे. हा विचारदेखील सन्मा. सदस्यांनी केला पाहिजे. मघाशी सन्मा. केळकर साहेब यांनी उत्तर दिले की, आपल्याला काही करता येत नाही. परंतु जर एखाद्या शहराची संस्कृती जर जतन करायची असेल. आता मिरा भाईंदर शहराला एखादा विशिष्ट इतिहास नाही आहे असे जनरली बोलले जाते. संस्कृती नाही असे बोलले जाते. परंतु, आज चिमाजी आप्पांचा या ठिकाणी उत्तन या भागामध्ये किल्ला होता. त्या किल्ल्याचा संपूर्णपणे अस्तित्वही दिसत नाही. अशा पद्धतीचे वातावरण त्या ठिकाणी झालेले आहे. त्यानंतर घोडबंदर किल्ल्यामध्ये बऱ्याच वेळेला चित्रीकरण झालेले आहे आणि ते होत असतांना तो किल्लाही संपूर्ण देशभरामध्ये याच्या

माध्यमातून गेलेला आहे. परंतु शहरवासियांची एक आस्था आहे की अशी एखादी वास्तु असेल तर त्या वास्तुची निगा आपण ठेवली पाहिजे. एक इतिहास आपण जपून ठेवला पाहिजे. असे प्रत्येक नागरिकाला या ठिकाणी वाटते. तरी त्याकरिता प्रशासनाने या बाबतीत काहीतरी निर्णय घेतला पाहिजे. मी आयुक्त महोदयांना एक विनंती करतो की, अशा पद्धतीची माहिती आपल्याकडे असेल तर आपण असा एक निर्णय घ्या. सभागृहातील संपूर्ण सदस्य आपल्या बाजूने आहेत. कारण जर शहरामध्ये एक प्रकारची विशिष्ट वास्तु व इतिहास त्या ठिकाणी असेल तर त्या इतिहासाची संपूर्णपणे जपणूक या शहरवासियांनी केली पाहिजे. प्रशासनाच्या माध्यमातून खर्च करता येत नसेल तर उपआयुक्त साहेबांनी सांगितले की, खासदारांनी सुद्धा प्रयत्न केला. खासदारांनी खासदार निधी देण्याचा प्रयत्न केला. तरी करता आले नाही. परंतु माझ्या माहितीप्रमाणे वसई या ठिकाणी चिमाजी आप्पांचा पुतळा उभारण्यांत आलेला आहे. तर अशा पद्धतीने आपणही या ठिकाणी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या वतीने आपण चौक येथे या ठिकाणी आपण पुतळ्याचे काम आपण हाती घेतलेले आहे. बजेटमध्ये तरतुदसुद्धा केलेली आहे. तर अशा पद्धतीने वास्तुचे संग्रहालय किंवा वास्तु अशी असेल त्या वास्तुची निगा आपण ठेवली पाहिजे अशा पद्धतीचे एखाद्या सदस्याने प्रश्न दिला आपण त्याला उत्तर दिले की, आपल्याला कायदाने करता येत नाही. म्हणून आपण पुन्हा ते प्रकरण बंद केले असे न होता आपण त्या शहरवासियांच्या भूमिकेशी आपण सहमत व्हायला पाहिजे. त्यांच्या भावना आपण जाणल्या पाहिजेत. यासाठी आयुक्त साहेब असे करता येईल अशा पद्धतीचे काय असेल कायदाने किंवा कायदा बघून आपल्याला खर्चही करता येईल. अशा पद्धतीची योजना असेल किंवा करता येत असेल तर अशी माहिती आपण मागवावी आणि खरोखरच शहरामध्ये एक चांगली थोर वास्तु या ठिकाणी आहे. त्याची आपण निगा ठेवली पाहिजे. अशा पद्धतीने आपण प्रशासनाकडून सहकार्य करावे असे मी या सभागृहाला सुचवित आहे. धन्यवाद.

रोहिदास पाटील :-

महापौरांना मी विनंती केली होती. मी लक्षात आणून दिले होते की, या सभागृहात ज्या जागेवर जाऊन आसनाच्या सहा घेतल्या जातात. त्यावर आयुक्तही काही बोलले नाहीत. महापौरही काही बोलले नाहीत. तर ते नक्की काय आहे? आपण एक-एक पत्रक आमच्या हातात देतात. सभागृहामध्ये सर्व सन्मा. सदस्य येत राहतात. हा आपला मान आहे, सन्मान आहे. एवढी मोठी या ठिकाणी उपस्थिती आहे. म्हणून त्या सन्मानाच्या दृष्टीने आपण आपल्या कर्तव्यात कुठे कसुर करत नाही ना. आपली भूमिका काय आहे? सभागृहात हजेरीपट घेऊन जो फिरतो आहे त्याच्यावर तुम्ही काय कारवाई करणार आहात का? त्यांना काही समज देणार आहात का? सदस्यांना काही सांगणार आहात का?

मा. महापौर :-

सदस्यांना विनंती करते की, तुम्ही बाहेरूनच सही करून आतमध्ये यावे.

रोहिदास पाटील :-

असा विषय येतो की, फक्त प्रश्न विचारल्यावर तुम्ही उत्तर द्याल. आम्हीदेखील तुमचा मान ठेवतो. मान देतो. पण हे कुठपर्यंत चालवायचे. आता या सभागृहात एक पत्रक दिले. आयुक्त साहेब तुम्ही मसुरीला गेले त्याबद्दल मॅडमनी नोंद केली. विषय मांडला. आम्हांला वाटले कदाचित तुमच्या त्या काळाबद्दल ठरावही आणतील. तर तसा काही अभिनंदन करण्याचा ठराव आणला. पण आपण जाते वेळी गेलात. तुम्ही जाऊन आलात. आणखी काही माहिती घेऊन आले असाल. जेणे करून आमच्या शहराचे आणखी भले होईल. पण तुम्ही जाते वेळी कोणते अधिकार ठेवूनच गेले नाही. तुम्ही गेले जसे तिजोरीची चावी घेऊन जातात तसे निघून गेले. उपायुक्तांची रोजची उत्तरे आम्हांला होती. आम्हांला अधिकारच नाहीत. आयुक्त नाही आहेत.

मोहन पाटील :-

महापौर मॅडम, आयुक्त साहेबांनी प्रश्नोत्तराच्या तासाचे लिमिट दिलेले आहे आणि त्याच्यामध्ये हा तास नव्हताच. ही तासिका नव्हती. ही वेळ आपण भरून द्याल का? ही वेळ आपण वाढून द्याल का?

मिलन म्हात्रे :-

मी त्या प्रश्नावरच बोलतो आहे. पुणे महानगरपालिकेमध्ये जो पेशवेकालीन किल्ला आहे. त्याचे संपूर्ण सौंदर्यीकरण, लाईटिंग त्यानंतर याच्यामध्ये संपूर्णपणे फिलिंग शनिवारवाड्यामध्ये आहे. हे संपूर्णपणे त्या महानगरपालिकेच्या वतीने केले गेले आहे. साफसफाई नगरपालिकेतर्फे ठेवली जाते. एक ब्राऊचर काढले आहे. ते पूर्ण ७५ रुपयाला लॅमिनेट केलेले विकत मिळते. ते मी आणलेले आहे आणि त्या ब्राऊचरमध्ये पूर्ण किल्ल्याची संपूर्ण वंशावळ आणि इतिहास वगैरे सगळे दिलेले आहे आणि ७५ रुपये पैसे देऊन लोक ते लाईन लावून घेतात. मी स्वतः लाईनमध्ये उभे राहून ते घेतलेले आहे

आणि तिकिट लावून त्याचे दर्शन म्हणजे आपल्याला संपूर्ण शो बघायला मिळतो. तो शो असतो त्याचे निराळे तिकिट आहे. म्हणजे महानगरपालिकेने ते केलेले आहे. त्या संपूर्ण याचा तुम्ही पाठपुरावा घ्या आणि याच्यामध्ये काय करता येईल तेवढे बघा. आम्हांला निगेटिव्ह अप्रोच आणि निगेटिव्ह रिमार्क नको आहे. ती उदाहरणे दिलेली आहेत. त्यानुसार प्रशासनाने करावे आणि बजेटच्या तरतुदीचे काय झाले? तेवढे सांगा. का कुठे ती वापरली? ऑडिटर आहेत का? आपली बजेटची तरतुद होती त्याचे काय ते सांगा?

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त सा.) :-

सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे, शनिवारवाड्यामध्ये मी कमीत कमी दहा ते पंधरा वेळा जाऊन आलो असेन. माझ्या माहितीप्रमाणे शनिवारवाडा हा सुद्धा महानगरपालिकेच्या अखत्यारितील नाही आहे आणि जो आपला घोडबंदर किल्ला आहे त्याबद्दल आपण बोललो तर यासाठी आपण पत्रव्यवहार केला आहे आणि पुरातत्व विभागाने नकार दिला आहे आणि आपण परतसुद्धा प्रयत्न करू. धन्यवाद.

मा. आयुक्त :-

या प्रश्नाचे उत्तर अगोदरच उपआयुक्त यांनी दिलेले आहे. तरी पण थोडक्या वेळात मी दोन मिनीटे बोलू इच्छितो. १८८० साली हा किल्ला ज्यावेळी पोर्तुगीजांनी बांधला त्यावेळी घोडबंदरची लोकसंख्या ६०१ होती आणि त्याचे जे अंतर आहे ते अंतर या ठाणा गॅझेटियरमध्ये दिली गेली आहेत. त्याचे ऐतिहासिक महत्व त्या ठिकाणी शिवाजी महाराजांनी पोर्तुगीजांवर केलेली स्वारी वगैरे सर्व प्रकारचा इतिहास आपल्याकडे उपलब्ध आहे. पुरातत्व विभागाने हा किल्ला त्यांच्या ताब्यात ठेवलेला आहे. सर्वच जी ऐतिहासिक स्मारके आहेत. ती त्यांच्याच ताब्यात असतात. त्यांनीच ती मॅन्टेन करायची असतात. अजेंठा, वेरुळ असो किंवा या राज्यातील इतर किल्ले असो. हे त्यांच्याच अखत्यारीमध्ये आहेत. आपण जो शनिवारवाड्याचा उल्लेख केला. त्या बाबतीत पुन्हा आम्ही तपासून घेऊ की, शनिवारवाड्याची जी लाईटिंग अरेंजमेन्ट आहेत किंवा इतर ज्या व्यवस्था केल्या आहेत. तर त्या नक्की महानगरपालिकेने केलेल्या आहेत की, शासन किंवा केंद्रशासनाने केलेल्या आहेत. कारण या इंडिया टुरमध्येदेखील ज्यावेळी मी अंदाजाने निकोबारला गेलो होतो. त्यावेळी तेथील ऐतिहासिक वास्तु आहे सॅल्युलर जेल ही देखील केंद्रशासनाने मॅन्टेन केलेली आहे. तिथे लाईट अँड म्युझिक शो आणि इतर ज्या सुविधा केलेल्या आहेत. त्या त्यांनीच केलेल्या आहेत. तर अशा प्रकारची प्रोव्हिजन त्यांच्याकडे असेल आणि महानगरपालिकेकडे मॅन्टेनसाठी हा किल्ला देण्याची जर तरतुद असेल तर ती देखील तपासून नक्की पाहिली जाईल. त्यांनी जे उत्तर आपल्याला कळविले आहे. या उत्तरावर माझी आपल्याला अशी विनंती आहे की, या सभागृहानेच एक निर्णय घ्यावा की, अशा प्रकारची या किल्ल्याची जी वास्तु आहे. या वास्तुमध्ये सुधारणा करण्याचे स्वातंत्र्य हे महापालिकेला द्यावे. अशा प्रकारचा एक ठराव जर आपण करित असाल तर आपण हा ठराव शासन किंवा केंद्रशासनाकडे पाठवू. या ठरावाला वजन प्राप्त होईल आणि कदाचित आमच्या प्रशासकीय कम्युनिकेशन पेक्षा याचे वजन थोडेसे जास्त पडेल आणि जर शासनाला वाटले तर शासन याच्यामध्ये विचार करू शकेल.

मिलन म्हात्रे :-

आपण सांगितलेला ठराव मी मांडत आहे.

केशव घरत :-

मी त्याला अनुमोदन देत आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम, हा प्रश्नोत्तराचा तास आहे. ठराव मांडता येत नाही. प्रश्नोत्तराच्या तासामध्ये जसे साहेबांनी सांगितलेले आहे.

मा. आयुक्त :-

मी फक्त उत्तर दिलेले आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

तेच सांगतो. तुम्ही हा विषय पुन्हा आणा. स्थायी समितीमध्ये आणा. स्थायी समितीमध्ये आणून नंतर महासभेत आणा. साहेबांनी फक्त आपली बाजू मांडलेली आहे. तुम्हांला रस्ता दाखविलेला आहे. ताबडतोब ठराव मांडून असे बेकायदेशीरपणे हा विषय घेऊ नका.

प्र. सचिव :-

प्रश्न क्र. ७ सन्मा. सदस्य श्री. प्रकाश शंकर दुबोले यांनी विचारलेला प्रश्न आहे.

प्रकाश दुबोले :-

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेत जी आरक्षणे आहेत त्यापैकी आरक्षण क्र. २६२ वर एका शिक्षण संस्थेने अनधिकृतपणे बांधकाम केलेले आहे आणि त्या बांधकामावर ती खोटी कागदपत्रे दाखल करून महानगरपालिकेची दिशाभूल केली आहे. तसे मी विचारलेल्या प्रश्नाला उत्तर दिले आहे त्यामध्ये ते

सिद्ध झालेले आहे. महानगरपालिकेने त्या इमारतीला जो कर लावलेला आहे हे महानगरपालिकेने जे उत्तर दिले त्यामध्ये सांगतले की, २००१-०२ ला मागील परिणाम म्हणून १९९८-९९ पासून त्यांच्या मागणीनुसार टॅक्स लावलेला आहे आणि त्यापुढे विचारले की, त्याने चुकीचे बिल जे मिरा रोड हद्दीमध्ये ५६९३० नंबरचे मागणी बिल होते. ते एका वैयक्तिक माणसाच्या नावे असतांना ते बिल सादर करुन त्या संस्थेने कर लावून घेतलेला आहे. म्हणजे एका इमारतीला दोन वेळा कर या महानगरपालिकेने लावलेला आहे. याबाबतची सत्यता काय आहे? त्याची माहिती द्यावी आणि दुसरी अशी बाब आहे की, त्यामध्ये त्यानी असे म्हटले आहे की, महापालिकेची फसवणूक झालेली आहे. जर महानगरपालिकेची फसवणूक झाली हे आपणा सर्वांना मान्य असेल तर संबंधितांवर कारवाई करण्यास का विलंब होत आहे? त्याच्यावर आतापर्यंत कारवाई का केली नाही? प्रश्न विचारुन जवळ जवळ दहा महिने होऊन गेलेले आहेत. त्यामध्ये आम्हांला उत्तर दिले आहे की, कायदेतज्ञांचे मत मागविण्यांत आले आहे असे उत्तर मिळाले आहे. जर त्यांनी फसवणूक केली हे सिद्ध झालेले असतांनादेखील कायदेतज्ञांचे मत मागविण्याची गरजच काय? कारण प्रश्नामध्ये उत्तर दिले आहे की, फसवणूक केलेली आहे आणि कायदेतज्ञांच्या नावाखाली दहा महिने वेळ घेतलेली आहे. मग अजूनपर्यंत संबंधितांवर काय कारवाई केली आहे? की करणार नाही. तर याबाबतचा खुलासा प्रशासनाकडून व्हावा अशी मी सभागृहामध्ये विनंती करतो.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त सा.) :-

मा. आयुक्त साहेब यांच्या परवानगीने या प्रश्नाचे उत्तर देऊ इच्छितो. सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे आणि न्यायप्रविष्ट सांविधानिक संकेतानुसार न्यायप्रविष्ट प्रकरणामध्ये सभागृहात चर्चा करणे संयुक्तिक नाही. परंतु यामध्ये आम्ही जो खुलासा केलेला आहे हा खुलासा योग्य आहे. याच्यावर न्यायालयात जो आदेश होईल त्या आदेशानुसार प्रशासनाकडून तात्काळ कारवाई करण्यांत येईल. प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. यामुळे याच्यापुढे मी अधिक माहिती देऊ शकत नाही.

प्रकाश दुबोले :-

मा. महापौर मॅडम, न्यायप्रविष्टात कर लावण्याबाबत प्रकरण नाही. न्यायप्रविष्ट अनधिकृत बांधकामे आहेत. त्याबाबत कोर्टात केस चालू आहे. तुम्ही चुकीचा कर लावला. ह्याच्यावर तुम्ही कारवाई करणार आहे. त्या कर्मचाऱ्यांवर काय कारवाई करणार किंवा संबंधितांवर कायदेशीर कारवाई का केली नाही? न्यायप्रविष्ट हे अनधिकृत बांधकाम त्याने बांधलेले आहे ते तोडायचे की, नाही याबाबत न्यायप्रविष्ट केस आहे. याला कर लावला तो चुकीच्या पद्धतीने लावला हे तुम्ही उत्तरात सिद्ध म्हणता. त्यामध्ये सिद्ध होते ते उत्तर दिले आणि आता तुम्ही न्यायप्रविष्ट बाब सांगता. साहेब हा दिशाभूल करण्याचा प्रकार आहे. त्यामुळे न्यायप्रविष्ट बाब अनधिकृत बांधकामासाठी आणि साहेब न्यायप्रविष्ट बाब असतांना आपले वकिल वेळेवर त्या केसला हजर राहत नाही अशी माझी माहिती आहे आणि हजर राहतील त्यावेळी मुदत जवळ जवळ एक-दिवस दोन महिन्याची घेतात. त्यामुळे ही केस जाणून बुजून लांबवली जात आहे असे माझे मत आहे. तर याबाबतदेखील आपण सत्यता पडताळून घ्यावी आणि वकिलांना तशी समज देऊन लवकरात लवकर त्या केसचा आपण निर्णय लावून घ्या. परंतु जो टॅक्स लावलेला आहे. याबाबत संबंधितांवर काय कारवाई करणार याबाबत खुलासा होणे गरजेचे आहे.

मोहन पाटील :-

सन्मा. सदस्य प्रकाश दुबोलेजी यांनी हा प्रश्न मांडलेला आहे आणि प्रशासनाने त्याला उत्तर दिलेले आहे. पण एका प्रश्नामध्ये उपआयुक्त साहेबांनी असे उत्तर दिले की, कोणतेही प्रकरण न्यायप्रविष्ट असतांना त्याच्यावर कोणतीही कारवाई करता येत नाही आणि असे असतांना प्रशासनाने त्याला उत्तर दिलेले आहे. मग प्रशासनाने असे उत्तर द्यायला पाहिजे होते की, ही बाब न्यायप्रविष्ट आहे. तेरी भी चुप मेरी भी चुप असे उत्तर द्यायला पाहिजे. आपण एखाद्याला उत्तर देता अशा पद्धतीने आम्ही प्रकरण हाताळलेले आहे. असं असं करू. कायदेतज्ञांना विचारू. असे कोणते कायदेतज्ञ या देशात आहेत की, त्यांना दहा महिने लागतात. ते पण आपण बघायला पाहिजे. असे कोणते काम आहे की, ज्याला दहा महिने लागतात की, कायदेतज्ञांना आपण विचारू आणि ते आपल्याला उत्तर देतील. तर कृपया आपण सभागृहामध्ये जर एखादे काम होत असेल किंवा करायचे असेल तर आपण कृपया चांगले उत्तर द्यावे अशी विनंती करतो आहे.

मा. आयुक्त :-

सन्मा. सदस्य प्रकाश दुबोले यांनी या ठिकाणी जो प्रश्न उपस्थित केलेला आहे या संदर्भात जी उत्तरे दिली गेलेली आहे. यामध्ये कायदेतज्ञांचे मत मागविलेले आहे आणि एक अनधिकृत बांधकामाची केस प्रलंबित आहे. असे उत्तर आपल्याला दिलेले आहे. आपला याच्या पुढचा उपप्रश्न असा आहे की, त्या संबंधित कर्मचाऱ्यांवर काय कार्यवाही केली? मी सभागृहाला सांगू इच्छितो की, अशा प्रकारची

कुठली ही कार्यवाही ही आतापर्यंत केलेली नाही आणि प्रपोज्ड ही नाही. वास्तविक अशी अपेक्षा होती की, या संदर्भामध्ये जे खुलासे आहेत ते खुलासे त्या संबंधित विभागाने आणि उपआयुक्त नाईक साहंबांनी तपासून पाहिले असतील आणि ते आज नाही आहेत. ते असते तर अधिक खुलासा झाला असता. कदाचित त्यांची अशी खात्री पटली असेल की, त्यांनी खुलाशामध्ये देखील म्हटले आहे की, मार्च महिन्याच्या वेळेला ज्यावेळी लोक खुप गर्दी करतात, बिले घेऊन येतात त्यावेळी ती बिले रिसीव्ह करणे, रक्कम मोजणे आणि ती जमा करणे ही एक घाईगर्दीची वेळ असते आणि अशा घाईगर्दीच्या वेळेमध्ये त्याचा गैरफायदा या व्यक्तीने घेतलेला आहे. त्यामुळे त्यांच्याकडून अनावधानाने ही चुक झालेली आहे. तसे त्याने कबुलदेखील केलेले आहे. त्यामुळे त्यांच्यावर अॅक्शन घ्यायची की नाही हा एक मुद्दा आपल्यापुढे आहे. कारण अशा प्रकारे घाईगर्दीमध्ये झालेली चुक आहे ती कबुल केलेली आहे. आपण जर म्हणत असाल तर त्याची सत्यता आम्ही पडताळून पाहू आणि त्या कर्मचाऱ्यांवर कार्यवाही करायची की नाही याबद्दल विचार करू.

याकुब कुरेशी :-

साहेब, मी एक प्रश्न विचारू इच्छितो की, ही जी चुक आहे की, डबल पैसे महानगरपालिकेमध्ये आले. त्याची चुक आहे. असेच जर डबल पैसे गेले असते तर काय परिस्थिती झाली असती. वसुली करायची आहे. तर घाईगर्दी करून चालत नाही आणि हे उत्तर त्या अधिकाऱ्याने दिलेले आहे ते अक्षरशः चुकीचे उत्तर आहे.

मा. आयुक्त :-

ठिक आहे. या बाबतीत जो खुलासा केलेला आहे त्याची पुन्हा सत्यता तपासून घ्या आणि मग तो कर्मचारी खरोखरच म्हणजे हेतू पुरस्सर ह्याच्यामध्ये इन्व्हॉल्व झालेला आहे अशी जर खात्री पटली तर नक्की त्याच्यावर कार्यवाही केली जाईल.

प्रकाश दुबोले :-

साहेब, कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करणे महत्वाचे नाही. त्या व्यक्तीने खोटी कागदपत्रे महापालिकेला सादर केली आणि दोन वेळा कर लावून घेतला. त्या व्यक्तीवर आपण काय कारवाई करणार. त्याच्यावर गुन्हा का दाखल करू शकत नाही? मॅडमने वेळ संपल्याची बेल मारलेली आहे. त्यामुळे पुढच्या सभेत मला या विषयावर बोलायला द्यावे.

रिटा शाह :-

एक छोटीसी गोष्ट विचारायची आहे की, हे मॅटर अंडर कोर्ट आहे. ते मी मान्य करते. अंडर कोर्ट असतांना आपले वकिल तिथे हजर असतील. आपले कर्मचारी वर्ग पण तिथे हजर असतात. पण नेमके त्या वकिलांनी आपल्याकडून काय स्टेटमेंट तिथे जवाब दिलेला आहे. ते तरी सभागृहाला माहिती पडायला पाहिजे की, आपण तिथे कोर्टामध्ये काय पुट अप केलेले आहे? कारण बाहेर गोष्ट अशी आहे की, आपल्याकडे डझनभर वकिल आहेत. पण आपल्याकडून जी कोर्टात केस जाते तिथे वकिल आणि आपले स्टेटमेंट पण हजर नसते अशी गावामध्ये बोलणी आहे. कारण मागे स्थायी समितीमध्ये पण एक असा विषय होता. त्यामध्ये पण नेमका असा विषय झाला होता. आता याच्यामध्ये कर लावला, नाही लावला, अधिकाऱ्यांवर कार्यवाही करा पण अधिकारी कुठली कामे करते. मी ही नगरसेवक आहे. पॉलिटेक्नीकल कुठलाही प्रेशर त्यांच्यावर आला असेल. त्या हिशोबाने त्याने केले असेल तर माझे तर असे मत आहे की, ज्यांनी चुका केलेल्या आहेत. अधिकारी असू दे. ज्यांनी काम करून घेतले त्या माणसाला आणि ज्याने पॉलिटेक्नीकल प्रेशर आणले त्या माणसालासुद्धा त्याच्यावर कारवाई व्हायला पाहिजे अशी माझी मागणी आहे.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेब, प्रश्नोत्तराच्या तासामध्ये बेल वाजवून आम्हांला पुढच्या विषयासाठी चालना दिलेल्या आहेत. पण मी आपल्याला सभागृहाची भावना व्यक्त करू इच्छितो की, बऱ्याचदा प्रश्नोत्तराचा तास संपायला आला असतांना एखाद्या सन्मा. सदस्याचे म्हणणे परिपूर्ण आणि संपूर्णपणे मांडता आलेले नसते. तर जो उर्वरित उत्तराचा भाग असेल त्या संबंधितांना मा. महापौर मॅडम आपण आपल्या दालनामध्ये बोलावून अशा स्वरूपाच्या उत्तराची त्यांना संधी दिली तर त्यांचा खुलासा होऊन जाईल आणि त्यांचे समाधान होईल. आभारी.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम, प्रश्नोत्तराचा तास संपला आहे हे मला माहित आहे. पण आपण जे प्रश्न देतो आहे त्या प्रश्नाचे उत्तर त्या महासभेमध्ये दिले पाहिजे अशी नियमावली आहे. मागच्यावेळी मी तीन प्रश्न विचारलेले आहे. त्यातील एका प्रश्नाचे उत्तर दिले ते देखील अपुरे आहे. दुसऱ्या प्रश्नाचे असे उत्तर दिले की, पुढच्या महासभेत देण्यांत येईल. पुढची महासभा आलेली आहे. त्याचेही मला उत्तर मिळाले नाही. म्हणजे नियमात शास्त्र या प्रश्नोत्तराचे काय आहे. म्हणजे आम्ही प्रश्न दिला त्याचे

उत्तर नाही आणि मी त्यानंतर दुसरे दोन प्रश्न दिले त्याचे उत्तर आम्हांला मिळालेले आहे. मागच्या प्रश्नाचे उत्तर मिळाले नाही. नियमशास्त्र काय आहे?

मा. महापौर :-

आयुक्तांनी कारवाई करावी.

रक्षा शाह :-

मा. महापौरांच्या आदेशाने बोलू इच्छिते. प्रश्नोत्तर संपलेले आहे आणि नवीन तहकुब सभेचे जे विषय मांडलेले आहेत. त्यात बालकल्याणाचा देखील विषय राहिलेला होता. त्याची आपण नोंद करावी.

मा. आयुक्त :-

आपली जी उर्वरित प्रश्नाची उत्तरे राहिलेली आहेत ती आपल्याला दोन दिवसांत देण्याची व्यवस्था करतो.

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ४९ चे वाचन केले.)

मिलन म्हात्रे :-

सचिव साहेब, ही जी प्रोसेडिंग आता आपल्यासमोर येत आहे. सगळ्यात पहिली जी तहकुब सभा होती त्यातील इतर विषय त्या सभेच्या अगोदर म्हणजे ज्यावेळी तहकुब झाल्यानंतर जी पहिली सभा लागली किंवा जे तहकुब सभेचे विषय आपण संपवले त्यावेळेला हे विषय का घेण्यांत आलेले नाही? काय आपल्याला अडचण होती का? कारण विषयपत्रिकेवरचे विषय एकदा तुम्ही सभागृहापुढे सादर केले तर तशीच्या तशी ती विषयपत्रिका पुढच्या सभेला तुम्ही ठेवली पाहिजे. अत्यंत महत्वाचे विषय होते म्हणून या पटलावर घेतले गेले असे माझे मत आहे. पण त्यातील काही ठराविक विषय एक-एक करून घ्यायचे. हे असे का होते? विषयपत्रिका तहकुबीच्या पहिले ती विषयपत्रिका आटोपल्यानंतर नवीन कामकाज झाले पाहिजे.

मा. महापौर :-

पुढच्या महासभेमध्ये घेऊ.

मिलन म्हात्रे :-

यामध्ये काही मागे दिलेले आहेत. मला एक लेखी उत्तर आले की, बजेटमध्ये तरतुद नसल्यामुळे तो विषय मांडला असे काय लेखी पत्र माझ्याकडे आहे. प्रश्न असा आहे की, एकदा विषयपत्रिका तुम्ही डिक्लेअर केली तर ती पूर्ण संपवायची आणि नवीन विषयपत्रिका बनवायची. त्यावर काहीतरी निर्णय एकदा घ्या आणि ती संपवून टाका. आयुक्त साहेब, तुमच्याकडून याबाबत मला उत्तर हवे आहे.

मा. आयुक्त :-

महासभेत कुठले विषय घ्यायचे हा महापौरांचा अधिकार आहे. महापौरांनी काही विषय जर पुढच्या महासभेसाठी आरक्षित केले असतील तर त्यांनी सांगितले आहे की, पुढच्या महासभेत घेतील.

मिलन म्हात्रे :-

तहकुब विषय एकदा पटलावर आले त्यानंतर ते पुढच्या सभेत घेतले नाहीत. मी त्याबद्दल विचारतो.

मा. आयुक्त :-

तहकुब विषयाबद्दलच मी बोलतो आहे.

मिलन म्हात्रे :-

प्रशासनाकडून मांडले आहेत. त्यांना त्यांची मंजूरी मिळाली आहे. पहिल्या सभेत मंजूरी मिळाली व ते पटलावर आले. त्यानंतर प्रशासनाने पटलावर आणले पाहिजेत. एकदा महापौरांची मंजूरी मिळाली, संपलं.

मा. आयुक्त :-

महापौरांची मंजूरी मिळालेली आहे. पण प्रत्येक महासभेचा अजेंडा कायम करत असतांना पुन्हा ते विषय महापौरांनीच फिक्स करायचे असतात.

मिलन म्हात्रे :-

माझे प्रशासन आणि महापौर दोघांनाही असे विचारणे आहे की, हे विषय एकदा पटलावर आले असतांना त्यातील काही ठराविक बाजूला ठेवायचे. परत एखादा घ्यायचा, परत दोन घ्यायचे नाहीत. ही नियमात तरतुद आहे का? ते मला तुम्ही सांगा की, या नियमानुसार आम्ही असे असे केले. एकदा पटलावर आणलेले विषय एक ठेवून दुसरे घेतले. दुसरा ठेवून तिसरा घेतला हे कुठल्या नियमात आहे ते मला सांगा. प्रशासनाने बाजू खुली करावी.

मोहन पाटील :-

सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी विचारलेले आहे कोणत्या नियमांत नाही घ्यायचे असे आहे का? तर कोणत्या नियमांत कसे घ्यायचे आहे तर तो पण नियम जरा सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांना माहिती असेल तर त्यांनी सांगावे.

आसिफ शेख :-

सन्मा. महापौर साहेब, प्रकरण क्र. ४९ मागील महासभेचे इतिवृत्तांत वाचून कायम करणे संदर्भातील विषय सुरु करण्यापुर्वी या ठिकाणी सभागृहाच्या निदर्शनास एक बाब मी आणू इच्छितो की, आताच आम्हां सर्व नगरसेवकांना एक पत्र प्राप्त झालेले आहे. जावक क्र. मनपा/जाहिरात/१०३/७३०२/२००३-२००४, दिनांक १७/११/२००३ विषय दिलेला आहे. संत गाडगेबाबा नागरी स्वच्छता अभियान अंतर्गत बेकायदेशीर फलक व जाहिराती निर्मुलनाबाबत तर या संदर्भात आपण सर्व नगरसेवकांना पत्र दिलेले आहे आणि मी शेवटची ओळ वाचतो की, तरी सदरची पत्र प्राप्त होताच विना परवाना लावण्यात आलेली सर्व पोस्टर्स, बॅनर्स, होर्डिंग्ज इतर जाहिराती त्वरीत काढून टाकण्याची कारवाई करावी. उपआयुक्त मुख्यालय मिरा भाईंदर महानगरपालिका यांच्या सहीनिशी सगळ्या नगरसेवकांना प्राप्त करण्यांत आलेली आहेत.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम आम्ही हा प्रश्न विचारला. पत्रक कशाबद्दल वाटतात. आम्हांला सांगण्यांत आले हा विषय नाही आणि आता सन्मा. सदस्य बोलतात तो विषय आहे आणि आमचे माजी स्थायी समिती सभापती नियमशास्त्र बोलायला लागले. आता हा नियम आहे का?

मोहन पाटील :-

महापौरांनी या विषयावर निर्णय दिल्यानंतर बोला तुम्ही.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

एका गटनेत्यांनी या सभागृहात प्रश्न विचारला आहे. गटनेता जेव्हा एक प्रश्न विचारतो. पेपर वाटले जातात. विषय नाही म्हणून मला बसवले. दुसरे नगरसेवक जेव्हा वाचतात तेव्हा कोणाच्याही लक्षात येत नाही. माजी सभापतींच्या सुद्धा लक्षात येत नाही. विषय नाही कसे काय बोलता. ही पद्धत सभागृहाची चांगली नाही.

मोहन पाटील :-

या विषयावर मा. महापौरांना बोलू द्या. सन्मा. नगरसेवक आसिफ शेख यांचे म्हणणे संपले नाही आणि आपण उठला आणि बोलायला लागलात.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मा. महापौर मॅडम माझे एकच म्हणणे आहे. जेव्हा आम्ही काही विषय मांडतो तर नियमात बसत नाही, वेळेवर नाही, प्रश्नोत्तर नाही असे सांगून आम्हांला बसवतात आणि जेव्हा सत्ताधारी पक्ष बोलतात ते सर्व नियमात असते.

मोहन पाटील :-

सन्मा. सदस्य ओमप्रकाश अग्रवाल आपण नियमात आहात आणि आम्ही बोलतो तो नियमच झाला. परंतु सन्मा. नगरसेवकांना बोलू द्या. महापौर रुलिंग देतील मग आपण नंतर बोला. आपण बोलू नका. मग त्यांना बोलू द्या. आपण महापौरांची रुलिंग घेण्याअगोदर उभे राहिलात.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम एका पक्षाचा गटनेता हा सभागृहामध्ये चाललेल्या कामाचा लक्षावधी खेळ मांडू शकतो.

आसिफ शेख :-

सन्मा. महापौर साहेब, माझे जे म्हणणे आहे ते अजून पूर्ण झालेले नाही.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

म्हणायचा अधिकारच नाही. हा विषयपत्रिकेवरील विषयच नाही. जेव्हा असेल तेव्हा बोला. आम्ही हा विषय मांडला होता.

मोहन पाटील :-

विषय नाही हे कोण बोलेल? हे महापौर मॅडम बोलतील. हे आपण बोलता पण हे रुलिंग आपण द्यायचे नाही. महापौर मॅडम बोलायच्या अगोदर आपण बोलता हे चुकीचे आहे.

आसिफ शेख :-

सन्मा. सदस्य ओमप्रकाश अग्रवालयांनी माझ्यावर निषेध केला आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम, आमचे हेच म्हणणे आहे. जेव्हा विषयपत्रिकेवर हा विषय नसतो आणि गटनेता उभा राहून लक्ष वेधतो तेव्हा तुमचे नियमशास्त्र दाखवता आणि तोच विषय जेव्हा दुसरा नगरसेवक घेतो त्याला नियमशास्त्र लागत नाही का? आमचे हेच म्हणणे आहे. नियम सगळ्यांना एकच व्हायला पाहिजे हेच म्हणणे आहे.

आसिफ शेख :-

सन्मा. महापौर साहेब, मला वाटते जे अधिकार महापौरांचे आहेत ते अधिकार महापौरांना आहेत.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम, हा विषय आमच्या गटनेत्यांनी मांडलेला आहे. जे आम्ही बोलतो ते तुम्ही नियम दाखविता. हा प्रश्न आहे. हा नियम नाही आहे. हा विषय आमच्या गटनेत्यांनी मांडला होता.

आसिफ शेख :-

महापौरांवर तुम्ही दबाव आणता का? महापौरांनी तिकडे रुलिंग देऊ दे. आम्ही बोलायला उठलो. तुम्ही मध्ये मध्ये हस्तक्षेप करता. आम्ही कधी कुणाच्या बोलण्यावर हस्तक्षेप केला नाही. अजून माझे बोलणे पूर्ण झाले नाही आणि तुम्ही हस्तक्षेप करता. यांचे असे आहे की, कहा भी नहीं जाये और रहा भी नहीं जये. याप्रमाणे यांचे चालले आहे. या ठिकाणी माझे एवढेच म्हणणे होते की, सभागृहात जे पत्र वाटले गेलेले आहेत.

रोहिदास पाटील :-

सभाशास्त्राप्रमाणे सभागृहात कसे बोलले पाहिजे हे ह्यांना चांगले माहिती आहे. त्याप्रमाणे सभागृहाचे कामकाज चालले पाहिजे.

मोहन पाटील :-

साहेब, सभाशास्त्र आपल्याला शिकवत नाही आहे. आम्ही कोण आहोत, कोण नाही हे आपण दाखविण्याची गरज नाही. सन्मा. सदस्यांना संपूर्णपणे बोलण्याचे अधिकार आहेत. पदाधिकारी, महापौर सोडल्यानंतर प्रत्येक नगरसेवकांना जेवढे बोलायचे तेवढे बोलू शकतो. जेवढे गटनेते आहेत तेवढे. आपण आम्हांला सभाशास्त्र शिकवू. आपल्या सदस्यांना आपण कसे बोलायचे ते शिकवा. आमचे सदस्य आम्ही सांगितल्यानंतर गप्प बसतात. आपल्या सदस्यांना आपण शिकवा. कोण आहेत? कोण नाहीत? ही जाणीव करुन द्याची आवश्यकता नाही.

रोहिदास पाटील :-

तुम्हांला एवढी ओढाताण करुन देण्याची गरज नाही. आमचे सदस्य अवश्य बसतील.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

मा. महापौर मॅडम पुरे हाऊस को जानकारी है की, संबंधित नगरसेवक क्या है? उनको बताने की क्या जरूरत है। एक नगरसेवक बोला तो उसको बोलने का अधिकार है। आपको बिठाने का अधिकार है। आप इशारा किजिए बैठ जायेंगे। आपको क्या अधिकार है। आप बोल रहे है तो आप कौनसे अधिकारसे बोल रहे है। आप बोलीए मॅडम बोलेगी ना हम लोग बैठ जायेंगे।

रोहिदास पाटील :-

मै जो बोल रहा हूँ वह सुनने की क्षमता रखो। ज्यावेळी आपण हा नियम घेतला तुम्हांला मी बोलतो की, हा नियम मांडतो तेव्हा तुम्ही बोलला की, हा विषय नाही आहे.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

रोहिदासजी पाटील विरोधी पार्टीके अध्यक्ष नहीं है। ये मै आपको बता दूँ। जैसा वो बता रहे है की, ये नहीं है। उसी तरह से वो भी बी.जे.पी. के यहाँ पर अध्यक्ष नहीं है। इस तरह का किसी को बोलना ठिक नहीं। भारतीय जनता पार्टीके अध्यक्ष नहीं है भाईदर मे।

मा. महापौर :-

आपण बसावे.

मोहन पाटील :-

महापौरांनी रुलिंग दिले, बसा, तर सभाशास्त्राप्रमाणे बसणे गरजेचे आहे.

कैलासबेन जानी :-

महापौर मॅडम, ये अध्यक्ष है या नहीं ये बोलने की, जरूरत नहीं है। आपको पार्टीने अधिकार दिया है क्या? अध्यक्ष है या नहीं हम लोग देखेंगे। आपको क्या मतलब है।

रोहिदास पाटील :-

सभागृहाच्या नेत्याचे काम, सभागृहातील सदस्याचे काम, हे त्या पदाधिकार्याचा वैचारिक प्रश्न नाही. पक्षाचा पदाधिकारी पक्षाची व्यवस्था आहे.

मा. महापौर :-

सन्मा. रोहिदास पाटील यांनी बसून घ्यावे. तुम्हांला सभा चालवायची आहे की नाही. तुम्ही असा टाईमपास करता मग आपली काही कामे होत नाही.

मोहन पाटील :-

आता महापौरांनी रुलिंग दिल्यानंतर आपण सभाशास्त्राप्रमाणे बसणे क्रमप्राप्त आहे. तरी आपण बसत नाही. मग याचा अर्थ काय? आपण सभेचे नियम आम्हांला सांगता.

रोहिदास पाटील :-

बसण्याबद्दल तक्रार नाही. तर तक्रार याबद्दल आहे की, सन्मा. सदस्य मोहन पाटील का उठतात? ही तक्रार आहे.

मोहन पाटील :-

का उठतो म्हणजे? तुम्हांला नियम सांगतो. आपल्याला सभा नियम सांगतो की, महापौरांनी बसण्याचे रुलिंग दिले तर आपण बसायला पाहिजे.

मा. महापौर :-

हे महापौरांची कधीही ऐकत नाहीत. सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील आपण बसावे.

परशुराम पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो की, जी सभागृहामध्ये आता जी चर्चा होत होती आणि त्या अनुसार आपण जो निर्णय घेतलेला आहे की, कोणत्याही सभासदाने पाच मिनिटांच्या वर आपण बोलू नये आणि या सभागृहामध्ये जो गोंधळ चाललेला आहे ज्याचे उठसूट आपल्याला जो प्रश्न विचारता, आयुक्त व महापौरांना. यापुढे जे सभागृह नेता किंवा विरोधी पक्ष नेता हा आपण का निवडून दिलेला असतो? सभागृह नेता म्हणजे आपल्याला काय पटत नसेल तर त्याचे निवारण करण्यासाठी सभागृह नेता आहे. त्याच पद्धतीने जर पटण्यासारखे नसेल तर आम्ही विरोधी पक्ष म्हणून उभे राहून त्यांना सांगतो की, तुमचे हे खरे आहे आणि हे खरे नाही. ह्या पद्धतीने सभागृह नेता, विरोधी पक्ष नेता यांचेदेखील ऐकले पाहिजे. सत्ताधारी असले तरी पक्ष विरोधी जर असला तर विरोधी पक्ष जरी असला तरी त्यांनी मनमानीच करावी असे काही नाही. विरोधी पक्षाने मनमानी करावी सभागृहामध्ये असे काही नाही. जे योग्य असेल त्याच पद्धतीने त्यांना विरोध करावा. अयोग्य असेल तर करूच नये. या पद्धतीने आपण सभागृह कसे चालवावे आणि विरोधी पक्ष नेता, सभागृह नेता यांचेसुद्धा आपण दोन शब्द ऐकावे आणि चांगल्या पद्धतीने सभा चालविण्यात यावी अशी आपल्याला नम्र विनंती आहे.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेबांच्या परवानगीने बोलतो. मी मुद्दामहून सभागृहाचे आपल्या माध्यमातून लक्ष वेधू इच्छितो की, सभागृहाचे कामकाज हे सभाशास्त्राचे नियम आणि काही वेळा परंपरासुद्धा असतात. संकेत असतात. त्यांच्या आधारे आपण व्यवस्थितरित्या चालवायचे असते. सभागृहाचे कामकाज हे शहराच्या विकासाशी शहराच्या सर्व प्रश्नाशी तारतम्य ठेवून आपल्याला चालवायचे असते. बऱ्याचदा अति उत्साहाने या सभागृहामध्ये काही घटना घडतात आणि त्याच्यामध्ये सोन्यासाखा आपला वेळ निघून जातो. बरेचसे सभासद आपले फार प्रिपरेशन करून आलेले असतात. अभ्यासू सभासद या सभागृहात आहेत. पाठीमागे बसलेले आहेत. ही मंडळी येतात पण अशाच या सगळ्या गडबड गोंधळामध्ये जे विचार व्यक्त व्हायला पाहिजेत ते होत नाहीत. म्हणून मी माझे दुर्दैव आहे की, आम्ही गेल्या आठवड्यामध्ये गटनेत्यांची बैठक बोलावली होती. ती गटनेत्यांची बैठक आम्हांला यशस्वीरित्या पार पाडता आली नाही. तर त्याच्यामध्ये काही संकेत काही शिस्तीची प्रथा आम्ही मान्य केली असती आणि या सभागृहाचे कामकाज चांगल्या प्रकारे चालण्यासाठी आम्ही सभागृहात आलो असतो. आजच्या या प्रसंगी सभावृत्तांत कायम करण्याचा विषय आहे. सभावृत्तांच्या संबंधातच घ्या. आपल्या चर्चा आणि आपले विचार व्यक्त व्हायला पाहिजे होते. पण हे पत्रक कोणी सभागृहात वाटले हे जरासे अनाकलनीय आहे. अशी पत्रके आयुक्त साहेब आपण मा. महापौरांच्या माध्यमातून आपल्याला सांगतो की, लास्ट मिनिट असे काहीतरी हे चिठ्ठ्या वगैरे इथे पाठवून, तिथे पाठवून या सभागृहात कृपया गोंधळ होईल असे करू नये. ते टाळावे आणि सन्मा. सदस्य आसिफ शेख हे आज रागावून पाठीमागे बसले आहेत असे दिसत आहे. सन्मा. सदस्य मोहन पाटील हे जे बोलले ते बरोबर आहे, सगळ्यांना अधिकार आहेत. सगळ्यांना बोलता आले पाहिजे. पण बोलतांना आपल्याला जी नियमावली आहे ती पण पाळायला पाहिजे. म्हणून मी सन्मा. सदस्य आसिफ शेख यांना विनंती करतो. आपण त्या परिपत्रकाचे आजच्या या क्षणाला तरी काही भांडवल करू नका. तसेच सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांना पण विनंती करतो की, आपणदेखील या सभागृहाचे कामकाज आपण पुढे चालवावे. अशा पद्धतीने सहकार्य करावे ही विनंती.

रोहिदास पाटील :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो की, सभागृहाचे कामकाज सभाशास्त्राप्रमाणे चालवावे यासाठी आमच्या पक्षाची पोटतिडिकीने विनंती असते. दीड वर्ष सांगून झाले तरीसुद्धा ते होत नसेल. आता उपआयुक्तांचा आदेश आहे तर तो आदेश कोणाला आहे? नगरसेवकांना आहे, सभागृह नेत्यांना आहे, गटनेत्यांना आहे, महापौरांना आहे की, कोणाला आहे? हे सभागृह आहे. सभागृहाच्याही काही कामकाजाच्या भूमिका आहेत. त्याच्या काही प्रतिष्ठा आहेत. आपण कुठेही सहज पत्रक वाटतो. कुठेही देतो. कसेही करतो. आम्हांला काय त्याचे काही भांडवल करायचे नाही. पण जेव्हा एकदा सभागृहात उरले की, ते सही घेऊ नये. पुन्हा कोणी घेते का? कोणी अडवत नाही. हे काय विरोधी पक्षाचे काम आहे किंवा भारतीय जनता पार्टीचे काम आहे अशातला भागच नाही. पण ऐकायचीच मनस्थिती नसेल तर ते दुर्दैव आहे. बोलायचा आमचा ठेका आहे. म्हणून आम्ही बोलतच राहणार. आता पुढे चालवायचे आहे की, या पत्रकामध्ये जे दिलेले आहे, मी आयुक्त साहेबांच्या निदर्शनास आणतो आहे. पत्रकात फार मोठे गांभीर्य आहे. हे गांभीर्य प्रेमाने घेतो. आयुक्त साहेब हे पत्रक जे आम्हांला मिळाले त्यामध्ये त्या पत्रकाची तारीख बघा. आता आयुक्तांना दिलेले आहे की, नगरसेवकांना दिलेले आहे तो विषय सोडून द्या. पण त्यात पत्रकाची तारीख तुम्हीच आमच्या हातात देता. तुम्ही दिलेली तारीख आहे. त्या तारखेपासून त्या प्रक्रियेवर आपल्याला महापालिकेला कारवाई करायला कोणी अडवले होते का? तुमच्याकडे काही साहित्य नव्हते का? कोणाची मंजूरी घ्यायची परवानगी होती का? आता महापौरांच्या राज्यात सगळे लालमलाल झाले. आम्हांला माहिती आहे राष्ट्रवादी लालमलाल आहेत. काँग्रेसवाले लालमलाल आहे. आमची त्याला तक्रार नाही. बिलकुल तक्रार नाही. त्यांनी सत्ताधारी पक्षाचे सदस्य लालमलाल होतील. आम्हांला त्याचा आनंद आहे. पण ते किती लाल? खरोखरच लाल नाही. या सभागृहाचे या महापालिकेच्या कार्यालयाचा आज कोणता जत्रोत्सव आहे का? कोणते रंगशारदा नाटक आहे का हे? थिएटर आहे का? तुम्ही तीन दिवस झाले आलात. दोन महिन्यांनी आल्यानंतर तुमच्या लक्षात यायला पाहिजे होते. केळकर साहेबांनी पत्रक देतेवेळी केळकर साहेबांच्या लक्षात यायला पाहिजे होते की, आपण कोणते पत्रक देतो आहे. आम्ही त्याला विरोध केला नाही. भारतीय जनता पार्टीने तुम्हांला कोणतेही पत्रक काढायला कधीही विरोध केला नाही. पण एखादी सुपारी घेतल्यासारखे भारतीय जनता पार्टीचे ४८ छोटे छोटे बोर्ड जमा करून तुमच्या गोडाऊनमध्ये टाकलेले आहेत. अनेकांचे काढले नाही ही गोष्ट खरी आहे. आता कोणाचे तुम्ही काढाल? घाबरता का? आता तुम्ही हे बोर्ड काढायला घाबरता का? भूमिका काय आहे ते सांगा. मॅडम तुम्हांला या बाबतीत प्रश्न नाही. तुम्हांला अपमान नसून सन्मान आहे. तुमच्यावर प्रेम करणाऱ्याचा आम्ही आणखी सन्मान करतो. आम्हांलाही प्रेम करण्याच्या संधी द्या. पण ते किती व कुठे प्रेम करायचे. संत गाडगे महाराज आपण म्हणतो त्याचे आपण बक्षीस कमविण्याची स्वप्न बघतो. अधिकारी काय करतात. नगरसेवकांकडून, नागरिकांकडून कोणत्या एजन्सीकडून तुम्ही अपेक्षा करता. तुम्ही तुमच्या कर्तव्यात सक्षम नाही. असे तुम्हांला म्हणायचे आहे का? तुम्ही कमी पडता असे म्हणायचे आहे का? हे माझे प्रश्न आहेत. आपले प्रश्न प्रेमाचे आहेत. प्रेमाने उत्तर द्या.

मिलन म्हात्रे :-

आयुक्त साहेब, तसेच महापौर मॅडम हे जे पत्र आम्हांला दिलेले आहे. ते माझ्या नावानिशी आलेले आहे. पण आपल्याला सांगू इच्छितो की, या शहरामध्ये माझ्या नावाचा प्लॅस्टीकचा एकही होर्डिंग नाही. तरीसुद्धा मला हे नोटीस लावायची ताकद आमच्यात आहे. त्याची कोणी टिंगल करू नये. हा महत्त्वाचा विषय आहे. कोणाला वाटत असेल लावायचे तरी आम्ही शहरभर लावू शकतो. आपल्या संत गाडगेबाबा अभियानामध्ये हाच विषय आम्हांला बोलायचा होता. त्यावेळी त्या सभागृहामध्ये मला बोलू दिले गेले नाही. माईक बंद केला गेला. ही कोणाची खाजगी जहांगिरी नाही. हे आता मला एक सांगा. तुम्ही शहरामधल्या गोष्टी करता परंतु महानगरपालिकेच्या प्रमुख इमारतीच्या नगरपालिकेच्या प्रिमायसेसवरचे पोस्टर, बॅनर, प्लॅस्टीकचे बॅनर काढायला तुम्हांला कोणी मनाई केली आहे. कोणी मनाई केलेली आहे का? हे फोटोसकट लावून आम्ही वरपर्यंत देऊ. लक्षात ठेवा. याच्यामध्ये जर तुम्हांला वाटत असेल की, प्रशासनामध्ये कोणाचे राज्य आहे, सत्ता कोणाची आहे? साहेब असे चालत नाही. प्लॅस्टीकचे होर्डिंग माझे असतील तर माझे पण तुम्ही उचला. तुम्ही तुमच्या इकडे बोर्ड लावले आहेत. तिकडे कायदेशीर कारवाई केली जाईल. एखाद्या तमाशा थिएटरसारखे पहिले वाढदिवसाचे आणि ह्याचे त्याचे बोर्ड लागले आणि आता तमाशाचेपण लागलेले आहेत आणि तिकडे नाटकाचीदेखील अॅडव्हर्टाईज लागलेली आहे. आता आम्हांला बाहेरची लोक विचारतात, काय आहे आतमध्ये नाटकाचे थिएटरपण तळ मजल्यावर आहे काय? हा प्रकार सुरु झालेला आहे. शिवाजी महाराजांचा पुतळा आपण एवढा चांगला, सुंदर बनविला. त्या इकडे तुमची समोर नोटीस आहे. सरळ त्या नोटीसवर लागलेला आहे. त्या मार्बलवर पोस्टर चिकटवली जात आहेत. त्या बोर्डावर पोस्टर

लावली जात आहेत. तिकडे आपला एक कर्मचारी साफसफाईला असतो. आता कालच्या सकाळच्या पेपरला आपल्या नगरपालिकेच्या वतीने नोटीस दिलेली आहे. त्यामध्ये केळकर साहेब बोलतात ती नोटीस माझ्या सहीची आहे. पण ती नोटीस मी वाचलेलीच नाही. केवढा विनोद आहे. आपण आता ह्यामध्ये काय म्हणतो आहे. तरी सदरचे पत्र प्राप्त होताच विनापरवाना लावण्यांत आलेली सर्व पोस्टर्स, बॅनर्स, होर्डिंग्ज इतर जाहिराती त्वरीत काढून टाकण्याची कारवाई करावी. कोणी करायची? समजा माझे मी नाही काढले. ठिक आहे. तुमची नोटीस इकडे संपली. अहो, पण तुम्ही दंडात्मक रक्कम आता आकारून ती आम्ही आमच्या खर्चाने काढू. तो खर्च हातगाड्या कशा उचलता. फेरीवाल्यांच्या हातगाड्या तुम्ही उचलता. कमवती साधने तुम्ही तुमचे अधिकार आणि पॉवर वापरून उचलता. तेच तुम्ही करा. या सभागृहामध्ये हे पत्र वाटप मिटींगला होते. त्याचा सगळ्या काहीतरी संबंध असतो म्हणून सभागृहात आणून दिले जाते. आजच्या सभेत माझी अशी सुचना आहे, विनंती नाही, सुचना आहे की, हे जे सगळे बॅनर लागले ते संध्याकाळपर्यंत काढून टाका. कारण सहा-सहा महिने शहरामध्यचे लागलेले आहेत आणि जर तुमच्याने होत नसेल तर तुमच्यापेक्षा वरिष्ठ कॉम्पोनन्ट भरपूर पडलेले आहेत. या प्लॅस्टीकच्या बॅनरने पर्यावरणाला काय त्रास होतो. ते ही आम्हांला माहिती आहे. इकडे आपण वीस बायवेल प्लॅस्टीक पिशव्यांवर मोठमोठी भाषणे करायची आणि शहरामध्ये निरनिराळ्या केमिकल कलर्सचे सगळे पोस्टर लावायचे आणि त्याला आपल्या प्रशासनाने साथ द्यायची. आमचे म्हणणे एकच आहे. आमचेदेखील काही बॅनर वगैरे आहेत. पुर्वी आणलेले होते. कोणाला माफ करू नका. प्रशासन कोणाचे आहे. सत्तेवर कोण आहे हे पण बघू नका. त्रास तुम्हांला होईल. ज्या दिवशी तुमच्यावर पाळी येईल त्या दिवशी तुम्हांला वाचवायला कोणी आलेले नसेल, ही माझी आपल्याला अगदी स्पष्ट सुचना आहे. आज आतापासून कधीही स्थायी समितीची सभा आणि महासभा असली की, लगेच हातगाड्या उचलायला सुरुवात होते. काल-परवा सगळ्या मिरा भाईदरच्या हातगाड्या उचलून आणलेल्या आहेत. पोस्टर निघालेली नाहीत. मागच्या गटनेत्यांच्या मिटींगला सन्मा. सदस्य ध्रुवकिशोर पाटील यांनी आश्वासन दिले की, आज संध्याकाळी आमचे बोर्ड निघतील. हे त्यांचे आहे. गणपतीपासून ते पोस्टर लागले आहेत त्यात गणपती, नवरात्री, दिवाळी, ख्रिसमस सगळे होलसेलमध्ये एकाच वेळी देऊन टाकले म्हणजे ते सांगतात सहा महिने आमचे हे पोस्टर राहतील. ह्याच्यावर काहीतरी कडक कारवाई करा.

रोहिदास पाटील :-

साहेब, मी आपल्याकडून अपेक्षा करतो. आपण सक्षम आहात. अनुभवी आहात. आपला तर असा नियम नाही ना की, सभागृहाचे काम चालू असतांना, काम चालू रस्ता बंद असे तर नाही आहे. आपण या व्यासपीठावरून आदेश देऊ शकता. आपले कर्मचारी महापालिकेत आहेत किंवा कमीत कमी त्या सभागृहाचा मान ठेवण्यासाठी या इमारतीवर लावलेले बॅनर आम्ही काढून टाकतो असे ही निवेदन करू शकता. आम्ही तशी अपेक्षा करतो आपल्याकडून की, कामाची सक्षमता दाखविण्यासाठी या महापालिकेच्या इमारतीच्या कंपाऊन्ड बाहेर जे अनावश्यक बॅनर्स आहेत. ते आताही सभागृहाचे कामकाज संपण्यापूर्वी निघालेले असतील असे जर आपण निवेदन केले तर सभागृहाच्या भावना म्हणजे खरोखर आपण त्याचा आदर केला किंवा आपली क्षमता दाखविली असे तरी होईल.

मिलन म्हात्रे :-

आयुक्त साहेब, याच्यामध्ये आता नवीन महानगरपालिकेच्या ठाणे महानगरपालिकेने पण काही डांगे साहेबांनी निर्णय घेतलेले आहेत आणि बी.एम.सी.ने पण आता स्थायी समितीमध्ये एक निर्णय घेतलेला आहे की, दंडात्मक रक्कम आकारून सर्व होर्डिंग्ज काढायची आहेत. हे एक आणि दुसरे म्हणजे आपण कालच्या 'मुंबई सकाळ' ला जी नोटीस दिलेली आहे. अगदी काही त्याला अर्थ नाही. ती नोटीस देण्याकरिता नगरपालिकेच्या बिलापोटी जी रक्कम खर्च झालेली आहे ती जे कोण डेझिग्नेटेड अधिकारी खाली आहेत त्यांच्या पगारातून वर्ग करावी. कारण तसे झाल्याशिवाय आपण नोटीस कशी काढतो ती नोटीस आपण स्वतः वाचा. लोकांना जाहिरात नोटीस आपण दिलेली आहे. त्यामध्ये तुम्ही काय करणार? हे काहीच दिलेले नाही. काढून टाकावे. पण तुमची कारवाई काय आहे? दंड लावणार का? दोन हजार रुपयांची काहीतरी तुम्ही हे केलेली आहे. वरती सगळे तुम्ही कायद्याचे दाखवता पण तुम्हांला कायदा बंधनकारक आहे. हे तुम्ही कुठेच बोलत नाहीत. तर त्या नोटीसीचे पैसे जेवढे आहेत तर ते पगारातून वर्ग करावेत अशी माझी सुचना आहे.

रतन पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो. गेल्या महिन्याच्या महासभेच्या अगोदर होणाऱ्या गटनेत्यांच्या सभेमध्ये मा. उपआयुक्त केळकर साहेब यांनी पत्र काढले की, छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या पुतळ्यासमोर असणाऱ्या होर्डिंग्ज काढण्यासंदर्भात. त्यांना सर्व गटनेत्यांनी सांगितले, फक्त छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्याच्या संदर्भात एकच विचार करू नका. मिरा भाईदरमध्ये

महापालिकेच्या समोर किंवा जिथे जिथे या हॉर्डिंग्ज लागलेल्या आहेत. ते काढण्याच्या संदर्भात सगळे एकत्रित पत्रक काढा आणि एकत्रित ती कारवाई करा. अशा संदर्भात त्यांना गटनेत्यांच्या सभेत सुचविले गेले आणि आज त्या गोष्टीला महिना झाला. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या समोरचे हॉर्डिंग्ज काढले गेले नाही. अजून जसेच्या तसेच आहे. पुर्ण पुतळा झाकला गेलेला आहे. ते आपल्याला काढता येत नाही. त्याच्यावर कारवाई करता येत नाही का? छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्यासमोरून केबल्सवरून गेलेली आहेत. हे सुद्धा कोणाला, प्रशासनाला दिसत नाही का? काय कोणी कसेही केबल्स वरती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्यावरून खेचून जाते. प्रशासन एवढे दिले झालेले आहे का? त्वरीत प्रशासनाने त्या हॉर्डिंग्जसंबंधी महाराजांच्या पुतळ्यासमोर कडक कायदा करावा की, कोणीही छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्यासमोर कुठल्याही पद्धतीचा हॉर्डिंग्ज लावला जायला नको आणि अन्यथा आम्ही तेथे जन आंदोलन करू रास्ता रोको करू. याच्यापुढे कधी महाराजांच्या पुतळ्यासमोर असे केले तर आणि जे आता आहेत त्वरीत काढण्यांत यावे. महाराजांच्या पुतळ्याच्या वरून गेलेल्या केबल्ससुद्धा कापण्यांत याव्यात. त्वरीत कारवाई झाली पाहिजे.

रिटा शाह :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलते, हा विषय स्थायी समितीमध्ये पण आला होता. तेव्हा मीच मुद्दा उपस्थित केला होता. कदाचित केळकर साहेबांच्या लक्षात नसेल की, म्हणजे मी एक नगरसेविका आहे आणि मला जाणीव आहे की, माझे काही अधिकार आणि फर्ज आहेत. जेव्हा आम्ही निवडून येतो. तेव्हा आपण जनतेला काहीतरी द्यायला पाहिजे. आता असा विषय चाललेला आहे की, जाहिरात बोर्ड इथे-तिथे लावले. आता इथे बसलेले सर्व कॉर्पोरेटर त्याच्यामध्ये मीदेखील आली. सभागृह नेत्याची डेफिनेशन काय आहे ते मलाही माहिती आहे. विरोधी पक्षाची डेफिनेशन काय आहे. ते मलाही माहिती आहे. सर्व डेफिनेशन आम्हांला माहिती असतांना आम्हांला म्हणजे ते शिक्षण इथे दिले जाते. ते पण आम्ही सर्व ऐकून घेतो. पण आज अशी गोष्ट आहे की, प्रशासन आणि बसलेली बॉडी त्यांच्या ताळमेळाने ही कामे होतात. जेव्हा पॉलिटीकल फिगरच स्वतःच्या शहराचे कसे ठेवायचे आणि कसे नाही ठेवायचे? त्याचा विचार करीत नाहीत आणि जिथे आलं तिथे पोस्टर लावतात. त्याच्यामध्ये मी देखील आली तर त्याच्यामध्ये प्रशासनाला दोष द्यायचा की, बॉडीला दोष द्यायचा. ते आपण सर्वांनी एकत्र बसून विचार करायचा. त्यानंतर असा प्रश्न उपस्थित करून टाईम आपला रक्त वाया घालतो तो आपण स्वतः विचार करायचा आपण निवडून आलेलो आहे आणि आपण स्वतः जाहिरातीची केवढी बोर्ड लावली आहेत. त्याच्यामध्ये माझे एकपण बोर्ड नाही तरी पण चुकून कुठे दुसऱ्याने लावले असेल तर मला माहिती नाही. मी स्वतःहून लावलेले नाही. पण जे निवडून आलेले लोक आहेत त्यांनी एवढी बोर्ड शहराबद्दल लावून ठेवलेली आहेत. जेवढे पिव्चरचे बोर्ड लागत नाही. तेवढे आमच्या लोकांचे बोर्ड लागलेले आहेत. तर आम्ही स्वतःच विचार करायला पाहिजे की, आमच्या शहराला आम्ही कसे सुंदर ठेवायचे आहे की, नुसते पोस्टरचे शहर बनवायचे आहे तो विचार आम्हांला करायचा आहे. प्रशासन बिचारे काय करणार? नोटीसी देऊन हे करणार. त्या सभेत दुसरा मुद्दा होता की, जेवढे पोस्टर लावले त्याला जाहिरात कर लावायचा खरोखर लावला पाहिजे. पॉलिटीकल फिगर असू दे की, जनता असू दे की, कुठला व्यापारीचा फलक असू दे. त्याला जाहिरात कर लावून ते पैसे वसूल करून घ्यायला पाहिजेत. तेव्हाच या शहरामध्ये शिस्त राहणार. नाहीतर पॉलिटीकल फिगर निवडून आल्यानंतर हा शहर माझे झाले, माझ्या बापाचे झाले. मी कुठेही लावू शकतो. मग आपल्याला हातगाडी आणि टपऱ्या उचलण्याचा अधिकार नाही आणि ते उचलू पण नका. आता मी आज ठराव इथे मांडत आहे आणि मांडायला पाहिजे आणि आपल्याला अनुमोदन द्यायला पण पाहिजे. आपण लोकांना शिकवायला चालले. आपण स्वतः शिकत नाही आणि सर्व डेफिनेशन आपण इथे बसलेल्या कॉर्पोरेटरला शिकवतात की, सभागृह नेत्याने किती बोलायला पाहिजे, विरोधी पक्षाने किती बोलायला पाहिजे, नगरसेवकांनी किती बोलायला पाहिजे. निवडून येणारा एक नगरसेवक हा शहराचा नगरसेवक असतो त्याला कुठलेही लिमिटेशन नसते. कुठे बोलायचे आणि कुठे बोलायचे नाही.

धनराज अग्रवाल :-

महापौर मॅडम ये विषय जैसा अभी बोला सन्मा. सदस्या रिटा शाहने। ये विषय दो-तीन टाईम पहले भी आया हुआ है। मा. उपआयुक्त केळकर साहबने दोनो टाईम स्थायी समिती के सभागृह मे बोला था की, हम लॉग जो भी हॉर्डिंग्ज है वो निकाल देंगे। अभी जैसा हमारे गटनेताने आपको पुछा की, निकालने मे असमर्थ क्यों है। क्या किसी का आपके उपर दबाव है। दबाव है और निकालने का नहीं है तो खाली नोटीसही नगरसेवक को देने का है तो उसका कुछ फायदा नहीं है। आप जब बझार की गाडीयाँ बिना नोटीस हम उठाते है। गरिब आदमीयोको हम सताते है। नगरसेवक बनने के बाद हम लोग यहाँ के राजा है ऐसा नहीं है। तो हमारे हॉर्डिंग्ज रहने चाहिए। ऐसा तो होना नहीं चाहिए। जब नियम है नहीं रहना चाहिए तो नहीं रहना चाहिए। तो आपको किसने रोका है।

होर्डिंगज निकालने के लिए किसने रोका नहीं। आप सिर्फ हम को लेटर निकाल कर बतात है। होर्डिंगज नहीं लगाने चाहिए। ये बात तीन महिने से चालू है। होर्डिंगज नहीं लगाने चाहिए। लेकिन फिर भी लग रहे हे। तो आपको साहब अधिकार है। जैसे इन्होंने अभी प्रश्न पुछा है उसका उत्तर दिजीए। आप उसको कब निकालते है। हमारा कोई काम ही नहीं की, हमको आप लेटर दे रहे है।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

मैंडम आपकी परवानगीसे बोलना चाहूंगा, बात अभी जो की, अभी सन्मा. सदस्य रिटा शाहने जो बताया की, इस तरह की बाते हम लोगही करते है। और हम लोगों के उपरही बात है। एक आठ महिने पहले स्टैंडिंग कमिटी में यही मुद्दा निकाला गया। नाईक साहब वहाँ थे की, होर्डिंगज पे भाईदर ईस्ट मे चौपाटी का सुंदरीकरण वगैरे के हम लोग मुद्दे उठाते थे। उस दिन दो-चार दिन मे जे.सी.बी. लगा के वहाँ काम हुआ। जो लोग पहले सोचे हम क्या करते फिर दुसरे को शिक्षा दे। भारतीय जनता पार्टीने तिसरे दिन बहोत बडा होर्डिंगज लगा दिया। मैने ऑब्जेक्शन लिया। सात दिन के अंदर अंदर नाईक साहब निकाल देंगे। नाईक साहबने बिलकुल निकाला नहीं। उनके उपर किसका दबाव था। स्टैंडिंग कमिटी के मेंबर यहाँ होंगे। बोलीये किसका दबाव था। उसके बाद सात दिनमे देखीए दुसरा बोर्ड सन्मा. सदस्य रोहिदासजी पाटील का नाम उपर लगा दिया गया। निचे तीन नगरसेवकोंका नाम। मैने हमारे नगरसेवकोंको बोला, शायद उस एरिया के भी वो बोर्ड कैसे लग गया। हमने काम कराया। हमने सन्मा. सदस्य मोहन पाटीलजी को बोला। जे.सी.बी. लगा कर चौपाटी को सुंदरीकरण करो। चौथे पाचवे दिन लाईन से लगातार भारतीय जनता पार्टी के बोर्ड लगे। कहा से हमारे अधिकारीयों को जोर पडता है। क्यों होता है। आज अधिकारी तो फैसे हुए है। क्यों नहीं निकालते। आप ऑर्डर दिजिए। गेट का निकालो। गेट पर बडे बडे वाकई बाहर के लोग देखते है। यह कौनसा नाटक है। कोई देखता है, पाईप अंदर दो आमी घुसे पडे है। कोई देखता है, किसीका बर्थ डे लगा है। पानी लानेवाले बीस साल हम लोग लढते लढते हो गये। पर ये सब बनाने की शहर को क्या जरुरत है। कहाँ है परेशानी। अब बर्थ डे की बात है। बर्थ डे फोटो लगाने की क्या जरुर है। आज सबके लिये कायदा होना चाहिए। सारे शहर को होना चाहिए। पाँच मिनिट के अंदर आप बोर्ड निकालो। मेरे नहीं निकलेंगे। आपके निकलेंगे। कायदा सिखाने की जो बात करते है वो खुद भी एक है। चौपाटी के उपर अठरा बोर्ड इनके लगे हुए है। दिवार पर फिक्स कर दिए गये है। आपकी चौपाटी है क्या? हमारी नहीं है क्या? भाईदरवालों की नहीं है? वह हंसुकुमार पांडे की नहीं है क्या? जिन के पिछे उनका घर है उनका बोर्ड नहीं है। लेकिन बोर्ड है सन्मा. सदस्य रोहिदासजी पाटील का, भारतीय जनता पार्टी का। अभी सन्मा. सदस्य मिलन पाटीलजी बोलते है, बोलो ना। वो एक नगरसेवक है। अठराह गली उनकी है। लेकिन चालीस बोर्ड नाके पर सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रेजी के लगे है। काम कोई भी करता है और सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रेजी का बोर्ड लग जाता है। चालीस बोर्ड भाईदर में नगरपालिका के आदमी भेजे। कायदा दुनिया को दिखाते है। कायदा कानून दुनिया को बताने से पहले नगरपालिका आयुक्त महोदय काम किजीए। बोर्ड लाईये और छाननी किजिए की, किसके बोर्ड कितने-कितने है। ये कोई तरिका नहीं है। काम हम लोग कर रहे है और बोर्ड उनके लगे ये क्या तरीका है? हम लोग यहा सफाई करते है। सफाई का काम होता है, यह गलत है। साधी-पुरानी दुकान तोडने के अलावा आपके पास कुछ नहीं। मेरा बोलने का तात्पर्य यही है, निष्पक्ष रुपसे यह मुद्दा उठा रहे है। यह मुद्दा ज्वलंत है। आज नगरपालिका का शो खराब कर दी गई है। तरह-तहर के रंगबिरंगी फोटो लगाये दिये गए है। उन सबको निकालीए। सबको लाईए और बात खत्म किजीए।

मिलन म्हात्रे :-

वो नोटीस बोर्ड है। एम.एस. का है। वो आपके भी है। होर्डिंगज हमारे नहीं है। प्लॅस्टीक के बडे-बडे होर्डिंगज नहीं है। छोटे बोर्ड है। बोर्ड की बात करो। बोर्ड तो सभी पार्टी के है। हम प्लॅस्टीक के बोर्ड की बात कर रहे है। आपके बोर्ड की बात करो। हमारे कितने है। दुसरे की क्या बताते है। आपके राष्ट्रवादी पार्टी का बोलो की, साठ-सत्तर-सौ बोर्ड लगाए है। प्लॅस्टीक के बोर्ड लगाए। चालीस क्या हम लोक साठ भी लगायेंगे। वो नोटीस बोर्ड है। वो नोटीस बोर्ड पर सब पब्लिक को सुचना देनी पडती है। आपके बोर्ड से कोई सुचना मिलती नहीं। हम हर काम की उसके उपर सुचना लगाते है। हम लोग कुछ उसके उपर अँडव्हरटाईज नहीं करते है, आप लोगों के जैसी। क्या किस का वाढदिवस का बताते नहीं। आप खुद की अँडव्हरटाईज कर रहे है। शहर के लिए उसका कोई उपयोग नहीं है। शहर के विकास की बात करो। उसके उपर क्या लिखा हुआ है। आपने क्या जाना और आपने बारा साल मे क्या किया। वो शहर का पुरा सत्यानाश करके रखा है। आप होर्डिंगज लगाया। पी.व्ही.सी. का उसका बात करो।

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेबा, अशा स्वरुपाची सभागृहात चर्चा होत आहे. काही गोष्टी आपल्याला अंतर्मुख करणाऱ्या आहेत. सन्मा. सदस्या रिटा शाह यांनी सुचना केली की, राजकीय नेत्यांनाच आपले फोटो वगैरे इथे तिथे लावण्याची जी स्पर्धा झालेली आहे. मला वाटते काही गोष्टी जर कालबाह्य झाल्या असतील. एखाद्याच्या वाढदिवसानिमित्त शहरात इथे पोस्टर लागले तिथे लागले. त्यानंतर दहा दिवसामध्ये चार दिवसामध्ये ते काढायला पाहिजे. आता जर शिस्तीचा आणि याचा जर प्रश्न असेल तर सन्मा. सदस्य महेंद्रसिंग चौहाणजी आपण असे करूया की, आपल्या या शहराच्या विकासाचे काम करायचे आहे. आपल्याला ही उणीधुणी काढून काही शहरामध्ये फार मोठे मिळवायचे नाही. आपण शिस्तीची सुरुवात आपल्याकडून करू. याच्यामध्ये काही कमीपणा वाटण्याचे काही कारण नाही. मॅडम मी आमच्या पक्षाध्यक्षांचा आदेश घेईल आण त्या पद्धतीने आमचे कुठे शहरामध्ये विशेषतः महानगरपालिका मालकीच्या जागेवर होती. इतर ठिकाणी काय असेल तर तो विचाराचा भाग होईल. पण महानगरपालिकेवर आमच्या कोणाच्या मंडळीवर असते तर आम्ही आमच्या पक्षाकडून ते ठरवून आम्ही ते काढण्याचा प्रयत्न करू आपण. मला वाटते, या विषयावर भरपूर चर्चा झालेली आहे. जो सभावृत्तांत वाचायला पाहिजे. आता जवळ-जवळ १२.२५ झाले आहेत. तर त्या दृष्टीकोनातून आपण विषय व्हावा अशी विनंती आहे.

रोहित सुवर्णा :-

महापौर मॅडम, आपके अनुमतीसे मैं कुछ बताना चाहूँगी की, आदरणीय नगरसेवक महेंद्रसिंग चौहाण जी ने कहा की, मेरे चालीस बोर्ड है। मेरे लोखंडी बोर्ड एक भी नहीं है। तो आरोप लावण्याचा त्यांनी विचार करावा. माझा एकही लोखंडी बोर्ड नाही आहे आणि जे माझे दोन बोर्ड लागलेले असतील ते अयप्या सेवा समितीवाल्यांनी लावलेले आहेत. मला माहिती नाही. ते चाळीस बोर्ड कसे बोलतात. तेव्हा त्यांना सांगितले पाहिजे.

मा. महापौर :-

मी आता संपूर्ण काढायला लावते. काणाचे पण असू दे. त्यांचे नाही, माझे नाही, कोणाचे पण असू दे.

जयंत पाटील :-

या सभागृहामध्ये दोन गोष्टी चांगल्या आहेत. एकतर आमचे हरवलेले आयुक्त साहेब आम्हांला सापडले. कारण दोन महिन्यांमध्ये कोणीही या सभागृहामध्ये आणि या पालिकेमध्ये आयुक्तच नव्हते. आम्ही आयुक्त शोधण्याचा प्रयत्न केला. आज सापडले आणि मॅडमना एक चांगली खुर्ची आज आलेली आहे. खरं म्हणजे सभागृहाचे अभिनंदन करायला पाहिजे. ऐतिहासिक खुर्ची दिसते. शहरामध्ये पोस्टर्स लावणे खरं म्हणजे पोस्टर्स लावावीच लागतात. सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांना कदाचित माहिती असेल की, या शहरामध्ये जेव्हा पंतप्रधान आले तेव्हासुद्धा भारतीय जनता पक्षाने त्यांच्या स्वागताचे बॅनर त्यात चुकीचे काही नव्हते. त्यांनी लावले. त्या त्या वेळेस वेगवेगळे सण येतात. आता ख्रिसमस येईल, नवीन वर्ष येईल, लोकांना शुभेच्छा देणे आम्हांला गरजेचे असते. ते द्यावे लागते. पण त्यांच्या घरोघरी जाऊन आम्ही देऊ शकत नाही. त्यासाठी बॅनर्स वगैरे लावले, हॉर्डिंग्ज लावले तर त्यात गैर नाही आणि संपूर्ण देशामध्येच चाललेले आहे. आपले जवळचे मुंबई शहर आहे. तिकडे आपण बघतो. तिकडेसुद्धा हॉर्डिंग्ज लावले जातात. पंतप्रधान येतात. आपण संपूर्ण रस्त्याला बघतो. परंतु, त्यांना काळ वेळ दिली पाहिजे. ती त्या वेळेत तुम्ही ते काढून टाका. अशा तऱ्हेचा निर्णय सभागृहाने घेतला तर ते योग्य होईल. कोणाचे वाढदिवस असतात. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांचा वाढदिवस आता जोरात झाला. जोरात व्हायला काही वाईट नाही. त्यांनी शंभर वर्ष जगावे अशी आम्ही आज प्रार्थना करतो आहे. परंतु हॉर्डिंग्ज लावणे चुकीचे नाही. हॉर्डिंग्ज जावण्यासाठी आपण पर्टीक्युलर जागा द्या की, या ठिकाणी या स्पॉटवर हॉर्डिंग्ज लावा. अशा हॉर्डिंग्जसाठी जागा द्या की, संपूर्ण शहरातील लोकांना दिसतील. कारण हॉर्डिंग्ज लावणे आपल्या इमारतीच्या बाहेर हॉर्डिंग्ज लावलेले आहे. अतिशय आंगळवाणे ते दिसते. स्पर्धा चाललेली आहे. तुझा मोठा की माझा मोठा. माझा फोटो लोकांना दिसेल की तुझा दिसेल. एक एक हॉर्डिंग्जवर किती फोटो. जागा नाही. छोटे छोटे फोटो लागलेत. पुर्वी मी शिवसेनेत होतो. काँग्रेसचा झेंडा असेल की, मी त्याच्यावर झेंडा लावायचो. म्हणजे माझा झेंडा मोठा तसा प्रकार आता चाललेला आहे आणि हा प्रकार शहराच्या दृष्टीने योग्य नाही. एकतर हॉर्डिंग्ज लावणाऱ्यांना आपण काहीतरी प्रत्येक हॉर्डिंग्ज मागे चार्जस लावले. आपल्याला परवानगी द्यावी लागेल. कारण का शहरातील लावणारे कोण दुसरे नाही आहेत. या सभागृहात बसलेले आम्ही, सर्व नगरसेवक आहोत. कोणीही एकमेकांवर बोट दाखवू शकत नाही. कोणाची कमी जास्त असतील. आता सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी आपल्या ताकदीप्रमाणे एखादा दुसरा लावला असेल. तो जास्तही लावू शकेल. त्याची तेवढी ताकद मोठी आहे. परंतु, आपल्याला

कुठेतरी परवानगी घावी लागेल आणि काळ-वेळेचे बंधन घालावे लागेल की, एवढ्या काळामध्ये कुणीतरी नाट्य महोत्सवाचा विषय काढला. सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी नाट्य महोत्सव आम्ही भरवले होते आणि सांगायला आनंद होतो की, सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रेही त्यावेळी आले होते. लोकांना कळण्यासाठी या गोष्टी कराव्या लागतात. या शहरामध्ये नाट्यगृह नाही. आम्ही नाट्य महोत्सवात चांगली नाटके भरविली. त्याचे उद्घाटन केले आणि आनंद होतो की, मॅडमनी सुद्धा आपला बराचसा वेळ दिला. 'सही रे सही' आणि एखादी सही तिकडे केली तर नाट्यगृहसुद्धा या शहरात होऊन जाईल. तेव्हा मॅडम अशा तऱ्हेचा त्या दृष्टीने आपण विचार करावा. सर्व प्रतिष्ठीत नगरसेवकांना बोलवावे आणि या विषयावर योग्य तो निर्णय घ्यावा. कारण होर्डिंग्ज लागणार आणि ते लावावेच लागणार. तर कुठल्या तऱ्हेने कुठे लावावे याचा निर्णय आपण घ्यावा.

रोहिदास पाटील :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, पण या सभागृहात आपण कोणालाही बोलू नका म्हणून सांगत नाही. प्रत्येकाचे सभागृहातील बोलणे आपण ऐकून घ्यायचा प्रयत्न करतो. मुद्दा सोडून जेव्हा विषय जातो तेव्हा अडचण होते. माझे तीन मुद्दे आहेत. प्रशासनाला मी प्रश्न केला होता की, तुम्हांला काही अडचण आहे का? त्याच्यावर त्यांनी उत्तर दिले, नाही. या चर्चेत मी आग्रह धरला होता की, महापालिकेचा आणि शिवाजी महाराजांचा पुतळा जे काही स्थाने आहेत त्या ठिकाणी ठिकाणी होर्डिंग्ज लावू नये. होर्डिंग्ज लागायला विरोध असण्याचे काही कारण नाही. पण ते होर्डिंग्ज किती दिवसासाठी कुठे लावावी, याचे नियम आहेत आणि अजून प्रशासन असे दाखविते की, आम्हांला यातील काही माहिती नाही. तुम्ही सांगाल ते योग्य नाही. सकाळचा तुम्ही लोकसत्ता वाचला असेल की, जेव्हा प्रशासन बरोबर काम करित नाही. आता कोर्टाने आदेश दिलेला आहे. तुम्ही पेपर वाचा आणि तुम्ही तुमच्या कर्तव्यात कर्तव्य करून या सभागृहात एवढे बोलायला वेळ लावता हे चुक आहे. मी आयुक्तांकडून अपेक्षा केली होती की, या महापालिकेच्या सभोवती असलेले बोर्ड हे सभा संपण्यापुर्वी निघतील की नाही? त्याच्यावरही उत्तर दिलेले नाही. इकडे कोणी लावले? तिकडे कोणी लावले? कुणाच्या क्षमतेने लावले? कोणाचे प्रेम कोण दाखवितो? आमची अजिबात तक्रार नाही. पण त्याने जेव्हा शहर विद्रुप होते किंवा जे अभियान चालवितो त्याला जेव्हा त्याची बाधा होते त्याच्यासाठी आम्ही बोलतो. आयुक्त साहेबांनी पहिल्यांदा महापालिका आणि छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्या बद्दल स्पष्ट निवेदन करावे की, हे सभागृहाचे कामकाज संपण्यापुर्वी आपले पथक जाऊन ते बोर्ड काढतील आणि दुसऱ्याच्या नियमाने लावा. कसे काय करायचे ते करा.

रोहित सुवर्णा:-

महापौर मॅडम, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ सेक्शन २३० प्रमाणे (ब) कोणत्याही रस्त्यावर किंवा कोणत्याही रस्त्यातील उघडया पाठावर, न्हाणीवर, विहीरीवर किंवा टाकीवर अशा रस्त्याच्या त्रस्त भागापासून बारा फुटापेक्षा कमी उंचीवर कोणताही फलक किंवा कोणत्याही इमारतीच्या झोत्यावर रेषेबाहेर पुढे आणता कामा नये. जर असे असेल तर तो अधिकार आयुक्त साहेबांना आहे. प्रशासनाला आहे. तर तो अधिकार आयुक्त साहेबांना आहे. प्रशासनाला आहे. तर आपण योग्य ती कारवाई करावी आणि जेवढे होईल तेवढे लवकर आपण ते सर्व बोर्ड काढण्याचे आदेश द्यावेत. त्याचप्रमाणे जो कुठलाही बोर्ड जो मुद्देबल असेल आणि तात्पुरत्या स्वरूपाचा असेल तो देखील काढण्याचा अधिकार प्रशासनाचा आहे. फक्त नगरसेवकांनी तो बोर्ड काढण्यासाठी आपण जे पत्रक १९-२० तारखेला देता आणि त्याच्यावर १७ तारखेची तारिख आहे. ही जी सिस्टम जी पाळण्यात येते ती टोटली चुकीची आहे. इट इज नॉट अॅक्सेटेबल टु अॅनी अदर कॉर्पोरेशन आणि मी कल्याण केळकर साहेबांना विचारू इच्छितो की, बऱ्याच ठिकाणी ते पण बघतात आपली जी जुनी नगरपरिषदेची जी कार्यालय पोलिस स्टेशनच्यासमोर आहेत. ती शॉपिंग सेंटर नगरपालिकेने बांधलेली आहेत. त्या नगरपालिकेच्या भिंतीवरदेखील सन्मा. सदस्य आसिफ शेख यांचे नोटिस बोर्ड पॅन्टींग झालेले आहेत. ती काय प्रायव्हेट प्रॉपर्टी नाही. ती आपली प्रॉपर्टी आहे. नगरपालिकेच्या प्रॉपर्टीवर सन्मा. नगरसेवकांचे नोटिस बोर्ड आहेत. त्यांना आपण पर्सनली नोटिस पाठवून आणि ते काढून टाकण्यास सांगा.

शशिकांत शाह:-

मा. महापौर साहेब के निवेदन से बोलता हूँ की, इस तरह से सभा के उपर टाईम आज मैं देखता हूँ की, ग्यारह बजहसे ही शुरु हुआ है। और एक दुसरे के पाँव खिचने में ये सब कुछ चला हुआ है। हमारे कमिशनर साहबने जो ये कौतुक किया हुआ है की, ये निकाल दो। ये इसी तरह से अच्छा है की, हमारे आपसे के अधिकारी वर्ग के है। हमारे कमिशनर साहब भी आपस के है। और हमे निर्देशन दिया हुआ है। वो कोई कमी नहीं पडते। वो चाहे एक सेकंद के अंदर यहाँ से सब कुछ निकाल सकते है। मगर आपत्ती मिलाव में गाँव का विकास किस तरह से होगा उसी के लिए ये

निर्देशन मे आया हुआ है । और मैं सभी नगरसेवको को हमारे सभी पक्ष के नेताओ को विनंती करता हूँ की, कलसे इस मिरा भाईंदर मे किसी नगरसेवक का किसी बडे नेता का होर्डिंग नही चाहिए । और जब लगायेंगे तो हम अनुमती लेके ही लगायेंगे । ओर इसका सही पैसा नगरपालिका मे भरके ही लगना चाहिए । ऐसा हमारी ओर से हम आश्वासन देते है की, इस तरह का होगा तो मिरा भाईंदर मे कभी इस चर्चा को मौका नही मिलेगा ।

रोहित सुवर्णा :-

मंडम, या विषयावर आपण रुलिंग दया.

मा. आयुक्त :-

हे जे परिपत्रक आपल्याला दिलेले आहे. या परिपत्रकाचा हेतू हा या कायदयातील आपल्या तरतुदी निदर्शनास आणाव्यात आणि आपणच हे जे बोर्ड लावलेले आहेत. आपण म्हणजे आपण सर्वांनी नाही. पण ज्यांनी कुणी हे लावले असतील त्यांनी ते स्वतःहून काढून टाकावेत. असा हेतू होता. कायदयाच्या तरतुदीची अंमलबजावणी करण्याची क्षमता प्रशासनामध्ये आहे की नाही अनेक वेळेला सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील मी आपल्याला मुद्दाम सांगू इच्छितो की, आपण अनुभवलेले आहे. प्रशासनाने एखादा निर्णय घेतला तर प्रशासन नक्कीच त्याच्यावर कार्यवाही करते आणि करेल. परंतु, कायदयाचा बडगा आपल्या सन्मा. सदस्यांना दाखवावा असा हेतू प्रशासनाचा नव्हता. या सद्भावनेने सन्मा. सदस्यांनी त्याचे वर्णन अतिशय चांगल्या प्रकारे केले की, आपणच जर ते काढून टाकले तर कायदेशीर कार्यवाही करण्याचा प्रसंग हा प्रशासनाला येणार नाही. शेवटी आपण लोकशाही पध्दतीचा कारभार करतो आहे. तसे जर केले असते तर पुन्हा या सभागृहामध्ये आणखी गदारोळ झाला असता की, आम्हाला विश्वासात न घेता अशी कार्यवाही केली. कायदा तर आहेच. परंतु, अनेक कायदयाची अंमलबजावणी होत नाही. याचीच कशी झाली. तेव्हा कुठेतरी हे आपल्याला मान देण्याची प्रक्रिया आहे असे मी समजतो. सुदैवाने प्रत्येक सदस्यांना या बाबतीत जी भावना व्यक्त केलेली आहे. ती या प्रकाराच्या विरोधात केलेली आहे. हे एक सद्भाग्य आहे असे मी समजतो. अडचण अशी आहे की, प्रत्येक जण वाढदिवसाच्या निमित्ताने किंवा इतर काही आपण केलेली जी कामे आहेत. त्याचा प्रचार करण्याच्या दृष्टिने सतत एक मोह होत असतो की, आपण जनतेपुढे गेले पाहिजे आणि आपण केलेल्या कामाची जनतेला माहिती व्हावी या दृष्टिने ही चढाओढ चाललेली असते. मुंबई महापालिकेच्या परिसरामध्ये अशाप्रकारचे बोर्ड लावण्यावरून एक जनहित याचिका दाखल झालेली आहे आणि त्याच्यावर न्यायमूर्ती अभय ओक आणि न्यायमूर्ती शाह यांच्या खंडपीठासमोर ही सुनावणी चालू आहे. येत्या शुक्रवारी मला वाटते त्याच्यापुढची सुनावणी ठेवलेली आहे. याच्यामध्येदेखील हायकोर्ट अतिशय गंभीरपणाने विचार करित आहे. हया सगळ्या ज्या गोष्टी आहेत. हे डिफेसमेन्ट अॅक्ट जो आहे. हा खास करून निवडणुकीच्या कालावधीमध्ये अतिशय कडक त्याची अंमलबजावणी केली जाते. कारण निवडणुक आयोगाचा तसा आदेश असतो आणि खूप कडक भूमिका त्यावेळी स्विकारली जाते. पण एरवी जे वातावरण असते. ते थोडेसे सौम्य अशाप्रकारचे असते. कारण त्याच्यामध्ये अनेकांच्या भावना गुंतलेल्या असतात. हा जो प्रकार आहे. हा आपणच थांबवला पाहिजे. आपणच चर्चा करून याच्यामध्ये निर्णय घेतला पाहिजे. कायदयाने जर म्हणाल तर कायदयाने अशाप्रकारे काहीही आपल्याला करता येत नाही. वाढदिवस तसा पाहिला तर वैयक्तिक प्रश्न आहे. हा काही सार्वजनिक प्रश्न नाही. पण राष्ट्रिय नेत्याच्या कमी दर्जाचे स्वतःला कोणी समजत नाही. ही एक थोडीशी गंभीर बाब आहे आणि त्यामुळे जर ते बोर्ड काढायला गेले तर आमच्या कर्मचाऱ्याविरुद्धदेखील अॅक्शन घ्यावी अशा प्रकारच्या मागण्या पुढे येतात. तेव्हा कदाचित हा विचार करून मला तर हे नोटिस गेल्यानंतर केळकर साहेबांनी माझ्याशी चर्चा केली की, अशी अशी नोटिस आम्ही पाठवलेली आहे. तसा मसुदा मी पाहिला. खरतर तो अजून आणखी विनंती स्वरूपामध्ये असायला पाहिजे होता, असे माझेही वैयक्तिक मत आहे आणि त्याच्यामध्ये स्पेसिफिक कालावधी सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी सांगितल्याप्रमाणे जर नमुद केला असता की, या कालावधीमध्ये जर आपण उभे केलेले बोर्ड आपणच काढले तर ते अधिक चांगले होईल. अन्यथा, महापालिकेमार्फत ते काढले जाईल आणि त्याची जी नेहमीची भाषा असते की, त्याचे आपल्याकडून कार्यवाहीची जी किंमत आहे ती वसुल केली जाईल. परंतु, त्या थराला जाण्याची आवश्यकता पडू नये हा हेतू होता. आता जे बोर्ड आहेत ते बोर्ड देखील दोन-तीन दिवसांमध्ये काढण्याचे आदेश मी माझ्या सर्व अतिक्रमण विभागाच्या कर्मचाऱ्यांना देतो आणि यापुढे अशा प्रकारचे बोर्ड उभे करिता असतांना नियमानुसार महानगरपालिकेची परवानगी घेतली गेली पाहिजे. त्याचे जे रितसर चार्जस भरायला पाहिजेत ते भरले पाहिजेत. याच्यामध्ये आम्ही जो कालावधी दिला त्या कालावधीत ते बोर्ड हटवले गेले पाहिजेत. त्या नियमाचे पालन सर्व सन्मा. सदस्यांनी करावे अशी मी या सभागृहाला विनंती करतो आणि हा विषय संपवावा अशी विनंती करतो.

मिलन म्हात्रे :-

मा. महापौर मॅडम, मी आपले लक्ष वेधू इच्छितो की, या शहरामध्ये काही डॅंग्युचे रुग्ण आढळलेले आहेत. आता मुंबईची साथ आपल्या शहरात आली आहे. आपल्या आरोग्य विभागाच्या प्रशासनातर्फे रुग्ण सापडले आहेत की नाहीत. माझ्याकडे ठिकाणे आहेत. अजूनही आपल्या शहरातील डासांचे वाढते प्रमाण आहे. रोगराई संदर्भात जी औषधे आहेत त्याची उपलब्धता आपल्या गोडारुनमध्ये नाही. याची जरा माहिती आरोग्य विभागातर्फे द्यावी.

हॅरल बोर्जिस :-

आदरणीय महापौर साहेबा आणि सन्मा. आयुक्त साहेब एका बाजूला आपण संत गाडगेबाबा अभियान संदर्भामध्ये जनजागरण करण्याची भाषा करतो. बरीचशी चर्चा पोस्टर, बॅनरवर झालेली आहे. सन्मा. महापौरांचे रुलिंग त्यावर आलेले आहे. हा परत कुठेतरी विषयांतर होत आहे. तरी कृपया मी महापौरांना विनंती करतो त्यांनी सभेला सुरुवात करावी.

मा. महापौर :-

सचिव साहेब, सुरुवात करावी.

याकुब कुरेशी :-

महापौरांच्या परवानगीने विचारू इच्छितो. असे जर होर्डिंग्ज किंवा बॅनर्स स्वतःच्या मालकीच्या जागेवर लावायचे असतील तरी महानगरपालिकेची परवानगी घ्यायला लागेल का?

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ३९चे वाचन केले.)

मिलन म्हात्रे :-

साहेब मी आरोग्याबद्दल प्रश्न विचारला होता.

शशिकांत भोईर :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो की, आता जे आपण इतिवृत्तांताचे वाचन केलेले आहे. तरी दुरुस्तीकरिता पेजवाईज घेतले तर बरे होईल.

अनंत पाटील :-

महापौर महोदया, मी एका लक्षवेधीवर आपले लक्ष वेधू इच्छितो की, राई, मोर्वा, मुर्धा, उत्तन विभागामध्ये पाणीपुरवठा करणारी जी जलवाहीनी आहे ती जवळ जवळ तीन ठिकाणी बंद झालेली आहे आणि संपूर्ण शेतीमध्ये पाणी भरलेले आहे. या संदर्भात पाणी पुरवठ्याने मला त्वरीत खुलासा करावा की, ही लाईन जुनी आहे की, कशी आहे? पाणी पुरवठा होण्यासाठी त्याला काय करता येईल? यासाठी बऱ्याचशा लोकांची ओरड झालेली आहे. त्यासंदर्भात खुलासा करणे आवश्यक आहे. तरी खुलासा करावा.

हॅरल बोर्जिस :-

सन्मा. महापौर साहेब, सन्मा. सदस्य अनंत पाटील यांनी जो विषय उपस्थित केलेला आहे. एक अत्यावश्यक बाब म्हणून आपण पाणीपुरवठा खात्याच्या संबंधित अधिकाऱ्यांना तसे निर्देश द्यावेत आणि हे काम तातडीने पूर्ण करून तसे स्पष्ट करावे.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेब, आपला जो दुसरा विषय आहे की, मागील सभा दिनांक १८/०९/२००३ आणि ०६/१०/२००३ यांचे सभावृत्तांत आम्हा सर्व सभासदांना, सर्व सदस्यांना मिळालेले आहेत. या विषयाचा मतितार्थ एवढा आहे की, जो वृत्तांत लिहिलेला आहे तो झालेल्या कामकाजावर आहे किंवा नाही तर त्यामुळे काही व्याकरणाच्या किंवा मजकुराच्या चुका त्याच्यामध्ये असतील तर त्या पानवारीप्रमाणे घेण्यांत याव्यात. पहिल्या एक ते दहा पानांमध्ये किंवा अकरा ते वीस पानांमध्ये काही सुधारणा किंवा बदल आहेत का म्हणजे मग हे कामकाज सोपे होईल.

प्र. सचिव :-

दहा-दहा पानांच्या दुरुस्त्या घ्याव्यात.

शशिकांत भोईर :-

पान क्र. ३३ प्रकरण ३५ वर ते आहे. जरा ती दुरुस्ती करायची आहे. मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ मध्ये प्रकरण २ नियम ३० अन्वये महिला व बालकल्याण समितीच्या सदस्यांची नावे देण्याबाबत मा. महापौर ही तिथे सर्वसाधारण सभा केली आहे. तिथे आजची करायची आहे. ज्या दिनांकाला ती सभा आयोजित केली होती ती दिनांक सभा अधिकार देत असून समितीची नावे गठित करून सदस्यांची माहिती भोजनानंतर आजच्या सभेत ठेवण्यांत यावी असे पाहिजे. भोजनानंतर आजच्या सभेत तिथे लिहिलेले आहे की, पुढील सर्वसाधारण सभेत ते आजच्या असे होते. पान क्र. ३४, शशिकांत भोईर यांचे मा. महापौर मॅडम, परवानगीने मी येथे बोलत आहे. प्रकरण क्र. ३६ विषय परिवहन सेवा अहवाल तयार करणेकरिता एजन्सी नेमणे. मा. आयुक्त यांनी प्रकरण क्र. ३६

खाली सादर केलेले आहे तर त्या ठिकाणी सादर हवे. पान क्र. ३७ पुन्हा प्रफुल्ल पाटील यांचेच आहे. हे काम प्रशासनाचे आहे असे पाहिजे तर त्या ठिकाणी काय केलेले आहे.

दिनेश नलावडे :-

पान क्र. ३५ वर माजी सभापती मोहन पाटील साहेबांचे रुलिंग होते. मा. महापौर मॅडमच्या परवानगीने बोलू इच्छितो, मिरा भाईंदर महानगरपालिका स्थापन झाल्यानंतर नगरपालिका स्थापन झाली होती. म्हणजे महानगरपालिका स्थापन झाल्यानंतर नगरपालिका झाले असे काय रुलिंग आहे ते मला वाटते माजी सभापती साहेबांच्या लक्षात आले नसेल. या ठिकाणी असे आहे की, मिरा भाईंदर महानगरपालिका स्थापन झाल्यानंतर नगरपालिका स्थापन झाली. अॅक्चुअली रुलिंग कसे आहे? चुकीचे आहे की काय आहे? त्यांचे रुलिंग काय आहे? माजी सभापती साहेब, तुमचे पहिलेच रुलिंग वाचा लक्षात आले का?

आसिफ शेख :-

ज्याचे वक्तव्य आहे त्याला चिंता हवी. कमाल आहे. तुम्हांला चिंता आहे. फार आनंदाची गोष्ट आहे. सन्मा. महापौर साहेब, या ठिकाणी पान क्र. ४०वर शेवटचा मजकूर, मा. उपआयुक्त सा. यांच्यावरची सातवी ओळ पहा की, तर मला असे वाटते देखो देखो चेहरा न देखो। दिल सच्चा और चेहरा झुठा। यामधले जे वाक्य आहे ते गाळले गेले आहे. तर यामध्ये अशी दुरुस्ती आहे की, देखो देखो चेहरा न देखो। चेहरे ने लाखो को लुटा। चेहरे लाखो को लुटा। ते वाक्य राहिलेले आहे. तर ते नमूद करुन घ्या. दिल सच्चा और चेहरा झुठा।

शशिकांत भोईर :-

पान क्र. ४४ ठराव क्र. २५ प्रकरण ३५ ह्याच्यामध्ये लिओ कोलासो साहेबांनी ठराव केलेला आहे. त्यामध्ये सुचना केलेले आहे. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यानी याच्यामध्ये त्याची दुरुस्ती करुन घ्यायची आहे. सेन्ट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ रोड ट्रान्सपोर्ट, पुणे या संस्थेचा अहवाल तयार करण्यासाठी गोषवाऱ्याप्रमाणे येणारा खर्च रुपये दहा लाख मा. आयुक्त यांच्या अधिकारात देण्यांत यावा अशी सादर ठरावात दुरुस्ती करण्यांत यावी. पान क्र. ४८, प्रकरण क्र. ३७ ठराव क्र. २६ याच्यात दुरुस्तीचा ठराव आहे. महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता १९७१ च्या नियम क्र. १६० अन्वये प्रशासकीय मंजूरी देण्यांत आली आहे. सादर संगणकीकरण कामांतर्गत आज्ञावली हार्डवेअर्स सर्वेअर, पी.सी., मॉनिटर, डेझर प्रिंटर, यु.पी.एस. नेटवर्किंग, केबल, स्वीच, रॅक्स इत्यादी लागणाऱ्या यंत्रसामुग्रीच्या वैयक्तिक किंमती नामांकित उत्पादकांकडून प्राप्त करुन नियम क्र. १६१ अन्वये तांत्रिक मंजूरीसाठी अंदाजपत्रक तयार करण्यांत यावे व नियम क्र. १६५ अन्वये शहर अभियंत्यांकडून मंजूरी घेऊन अंतिम मान्यता देण्यासाठी सक्षम अधिकाऱ्याच्या समोर ठेवावे अशी मी दुरुस्तीची सुचना मांडत आहे. ते दुरुस्तीचे आहे. तुम्हांला ठराव नंतर देतो.

निर्मला सावळे :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलू इच्छिते. पान नं. ५८, निर्मला सावळे ओळ पाचवी. शिक्षणाचा दर्जा बाजूला राहतो तिथे फळे लपवली जातात असे वाक्य आहे. तिथे फळे लावली जातात.

शशिकांत भोईर :-

पान क्र. १६ शशिकांत भोईर चालेल पाहिजे. चलेले केलेले आहे आणि त्याप्रमाणे निघून पाहिजे तर निघून केलेले आहे. पान क्र. ३६, शशिकांत भोईर, ती दुरुस्ती आता आहे का? किंवा राजपत्रात प्रसिद्ध केलेली आहे का? त्याच्यानंतर ती दुरुस्ती याच्यात केली ती आहे का? ते चुकीचे लिहिलेले आहे. ती दुरुस्ती अधिनियमामध्ये केलेली आहे का? असे आहे. पुन्हा त्याच पानावर शशिकांत भोईर, अनधिकृत बांधकामे अशी किती निघाली ज्यावेळी सर्व्हे केला त्यावेळी अशी किती अनधिकृत बांधकामे निघाली आणि त्याच्यावर प्रशासनातर्फे काय कारवाई केली? असे पाहिजे. पान क्र. ५० आम्ही ठराव दिलेला आहे. ठराव क्र. २७'अ' प्रकरण ४२ महाराष्ट्र जमीन महसुल, (महसुल सर्वे आणि महसुली सर्वे नंबरची विभागणी नियम १९६९ च्या नियम ४ मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र जमीन महसुल संहिता नियम २(१) तर तिथे ६२(१) आहे. नमुना 'अ' प्रमाणे गावाच्या जमिनीवरील हक्क नोंदणीची चौकशी करण्याच्या कामी सह जिल्हाधिकाऱ्यांची नेमणूक करावी. महाराष्ट्र जमीन महसुल (जमिनीच्या मालकी हक्काची चौकशी) नियम १९६७ नियम ३, ४, ५, ६ व ७ प्रमाणे तसेच जमीन महसुल संहिता नियम २२ प्रमाणे नमुना अ, ब, क, ड मधील माहिती देऊन सह जिल्हाधिकाऱ्यांनी यांचे नियंत्रणाखाली रेकॉर्डस् ऑफ राईट्सच्या नोंदणी, पुर्नतपासणी व संबंधित जमिनीची मालकी निश्चित करावी. त्यानंतर महाराष्ट्र जमीन महसुल (गांव, शहर नगर मोजणी) नियम १९६९ मधील तरतुदीनुसार नियम ३ अन्वये नमुना 'अ' प्रमाणे मिरा भाईंदर शहराचा सर्वे करण्याबाबत मा. जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत जाहिर सुचना प्रसिद्ध करण्यांस आर्थिक व प्रशासकीय मंजूरी देण्यांत येत आहे. तसेच, नियम ४, ५, ६, व ७ अन्वये जमिनीची मोजणी प्रॉपर्टी कार्ड तयार करणे, सनद

तयार करतांना जमिनीच्या ताब्याविषयी किंवा मालकी हक्क किंवा मोजणी सत्राबाबत वाद निर्माण झाल्यास त्या वादावर चौकशी व मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ च्या अन्वये सहजिल्हाधिकारी स्तरावर अधिकाऱ्याच्या नियंत्रणाखाली करण्यांत यावी. संबंधित जमीनीची मालकी निश्चित केल्यानंतर मा. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य) यांच्या मार्फत योग्य तज्ञामार्फत जमिनीचा / मालमत्तेचा सर्वे करण्यांस फक्त प्रशासकीय मंजूरी देण्यांत येत आहे. हा ठराव आम्ही लिहून दिलेला आहे हा पुन्हा तुम्हांला देतो आहे.

शुभांगी नाईक :-

पान नं. १३ वर इक्विटी हॉस्पिटल दिले आहे तर त्या ठिकाणी इक्विटी हॉटेल आहे.

लिओ कोलासो :-

मा. सचिवांना महापौरांच्या माध्यामातून मी विचारतो की, सन्मा. सदस्य शशिकांत भोईर यांनी ज्या आता पान ५० वरील ज्या दुरुस्त्या किंवा जे म्हटले त्याचा मतितार्थ जरा सभागृहाला माहिती होईल असे सांगावे.

शशिकांत भोईर :-

आम्ही सहीनिशी ठराव दिलेला होता.

लिओ कोलासो :-

पण त्यामध्ये काही बदल आलेला आहे का?

शशिकांत भोईर :-

त्यांनी बरोबर लिहिले नाही. त्यांनी लिहितांना चुकीचे लिहिलेले आहे. पान क्र. ६६ ठराव क्र. २७ 'ब' शेवटच्या तीन ओळी बघा. सबब नगरपरिषदेचे महापालिकेत रुपांतर झाल्यामुळे सदर प्रस्तावात पुन्हा बदल करण्याची आवश्यकता नाही. सबब नगरपरिषदेने सादर केलेला प्रस्ताव कायम असून त्यानुसार शासनाने पुढील कार्यवाही करण्यांस सभागृह मंजूरी देते हे तसे नसून असे होते. सबब नगरपालिकेचे महानगरपालिकेत रुपांतर झाल्यामुळे कायद्यात व परिस्थितीत कोणताही बदल झालेला नाही. सबब सदर विषय फेटाळण्यात येत आहे असे पाहिजे. सदर हा विषय फेटाळण्यांत येत आहे असे पाहिजे होते.

प्रकरण क्र. ४९ :-

दि. १८/०९/२००३ व दि. ०६/१०/२००३ (दि. १८/०९/२००३ ची तहकुब सभा) रोजीचे मा. महासभांचे इतिवृत्तांत कायम करणे.

ठराव क्र. :-

दि. १८/०९/२००३ व दि. ०६/१०/२००३ (दि. १८/०९/२००३ ची तहकुब सभा) रोजीच्या मा. महासभेच्या इतिवृत्तांतामध्ये मा. सदस्य यांनी सुचविलेल्या दुरुस्त्यांसह इतिवृत्तांत कायम करण्यांत येत आहे.

सुचक :- श्री. आसिफ गुलाब शेख.

अनुमोदन :- श्री. प्रेमनाथ गजानन पाटील.

ठराव सर्वानुमते मंजूर

सही/-

मा. महापौर

मिरा भाईदर महानगरपालिका

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ५० चे वाचन केले.)

रोहित सुवर्णा :-

महापौर मॅडम, सॉलीड वेस्ट मॅनेजमेन्ट या विषयावर घन कचरा व्यवस्थापन संबंधी मी आपल्याला ६ ऑक्टोबर रोजी एक पत्र निवेदन दिले होते की, महानगरपालिकेने एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्ट फाईल केलेली आहे का? गेल्या वेळी जेव्हा तत्कालीन आयुक्त साहेब होते शिवमुर्ती नाईक साहेब. एक सात-आठ महिन्यांपूर्वी त्यांनी सांगितले होते की, आम्ही फाईल केलेली आहे किंवा त्याची कॉपी आम्ही तुम्हांला देऊ. मला आजपर्यंत ती कॉपी मिळालेली नाही. या कॉपीमध्येदेखील मी आपल्याला निवेदन पत्र देतांना त्यामध्ये नमुद केलेले आहे की, मला इन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्टची प्रत अजूनपर्यंत मिळालेली नाही. ह्या सुप्रीम कोर्टच्या जजमेंटप्रमाणे प्रत्येक महानगरपालिका किंवा 'ए' क्लास नगरपरिषद यांच्यावर बायडिंग आहे की, डिसेंबर २००३ च्या आत हा प्रोजेक्ट उभारला पाहिजे. इट शुल्ड बी इम्प्लिमेंटेड. आता या ठिकाणी मिरा भाईदर महानगरपालिकेच्या हद्दीमध्ये रोज सुमारे २६० मेट्रिक टन कचरा आपण कलेक्ट करीत असतो. पण सेग्रीगेशन करणे वगैरे ह्या मोठ्या प्रोजेक्टसाठी जागा देखील मा. जिल्हाधिकारी यांनी आपल्या ताब्यात दिलेली आहे. ती जागा देखील

आपण आपल्या पझेसनदेखील अॅक्वायर केलेले आहे आणि महासभेने देखील एम.आर.टी.पी. सेक्शन ३७ प्रमाणे डॅम्पिंग ग्राऊन्डसाठी जो परिवर्तन करण्यासाठीचा फॉर्मेटदेखील आपण पूर्ण केलेला आहे. पण यामध्ये कोठेही महाराष्ट्र पोल्युशन कंट्रोल बोर्ड व सेन्ट्रल पॉल्युशन कंट्रोल बोर्डने देखील आपल्याला कन्सल्ट दिलेली आहे. त्याबद्दल कुठेही उल्लेख नाही. आपण सगळी माहिती आपल्याला दिलेली आहे. ती सगळी माहिती आम्ही ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट फॉर दि लोकल सेल्फ गव्हर्नमेंटची सगळ्या नगरसेवकांना ट्रेनिंग देण्यांत आली होती. त्याचवेळी देखील आम्हांला माहिती देण्यांत आली होती. तसेच, आपण सगळ्यांना, सगळ्या नगरसेवकांना नाशिक येथे घेऊन गेलात. सगळी प्रोजेक्ट दाखविली. नदीच्या किनाऱ्यावर देखील बायो मेडिकलचा जो प्लॉट आहे तो देखील उभारलेला आहे. नाशिकमध्येदेखील नाशिक शहराच्या बाहेर कम्पोस्ट खताचा जो प्रकल्प आहे तोदेखील आपण आम्हांला दाखवलात. त्यापासून कुठल्याही प्रकारचे नुकसान होत नाही किंवा पर्यावरणाला काही नुकसान नाही आहे. हे सगळे आपण आम्हांला दाखवले. पण २० मे ला हा विषय विषयपत्रिकेमध्ये घेतला होता. पण आज २० मे गेला. जून, जुलै, ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर आणि आज नोव्हेंबर. सहा महिन्यांनंतर हा विषय आम्ही पुन्हा शेवटच्या मुहमेन्टला आणलेला आहे. लास्ट ट्वेन्टी फोर अवर्सला आलेला आहे. डिसेंबर मुदत संपत आहे. म्हणून नोव्हेंबरमध्ये हा विषय कदाचित आपण घेतलेला आहे. हा प्रोजेक्ट आपण लवकरात लवकर करावा अशी माझी विनंती आहे आणि महाराष्ट्र पोल्युशन कंट्रोल बोर्ड आणि सेन्ट्रल पोल्युशन कंट्रोल बोर्डने जर या संबंधी कन्सल्ट दिलेली असेल. बहुतेक दिलेली आहे. पण त्याबद्दल आपण याच्यात कुठेही उल्लेख केलेला नाही. त्यांचा जो आदेश क्रमांक आहे त्या आदेश क्रमांकाची माहिती सर्व सदस्यांना द्यावी आणि आपल्या २००३ आणि २००४ च्या बजेटमध्येदेखील आपण दीड कोटीची तरतुद करून ठेवलेली आहे. त्यापेक्षा जास्त खर्च होण्याची शक्यता आहे. ही देखील आपण त्या ठिकाणी आम्हांला माहिती दिलेली आहे. जरी कॉन्ट्रॅक्टर आम्हांला वेळेवर नाही सापडले तरीदेखील महानगरपालिकेने तो प्रोजेक्ट चालू करावा असादेखील सुप्रीम कोर्टाचे जजमेन्ट आहे. त्यामुळे सगळ्या सभासदांना, उपस्थित सगळ्या सभासदांना माझी विनंती आहे की, आपण या सगळ्यांनी या चांगल्या कामासाठी पब्लिक इन्टरेस्ट आहे. आपल्या ठिकाणी फार मोठ्या प्रमाणामध्ये २६० मॅट्रिक टन कचरा रोज आपण जमा करित असतो. कुठेही आपल्याकडे डॅम्पिंग ग्राऊन्ड अव्हेलेबल नाही. आपण कुठेही रस्ता बायडिंग करण्यासाठी कचरा रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला टाकत असतो किंवा कुठेही एखाद्या प्लॉटमध्ये आपण डॅम्पिंग ग्राऊन्ड समजून कचरा टाकतो. नंतर त्या ठिकाणी बिल्डर आपले काहीतरी मटेरियल आणतो आणि तिकडे फिलिंग होत असते आणि नंतर काही दिवसांनी तिथे बिल्डींग उभी असते. आयुक्त साहेब, आपल्याला माझी विनंती आहे, महापौर साहेब आणि सगळ्या सभासदांना की, या विषयावर आपण सगळ्यांनी अभ्यास करावा, केलेलाच आहे. संपूर्ण माहिती प्रशासनाने आपल्याला सगळ्यांना दिलेली आहे आणि लवकरात लवकर हा प्रोजेक्ट आपण सुरु केला पाहिजे. विशेष करून सुप्रीम कोर्टच्या जजमेन्टमध्ये असे आहे. इट शुड बी इम्प्लीमेंटेड वर्क शुड बी इन प्रोग्रेस असा शब्द आहे. तर माझी आपल्या सगळ्यांना विनंती आहे की, या चांगल्या कामासाठी आपण सगळ्यांनी आपली पॉझिटीव्ह ओपीनियन द्यावी आणि जागा जिथे मंजूर झालेली आहे. पाली सर्वे नंबर ६५ नवीन नंबर ४८ व मौजे उत्तन सर्वे नंबर २५ याच जागेवर हा प्रकल्प सुरु करण्यांत यावा अशी माझी विनंती आहे.

जेम्स कोलासो :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो. घन प्रकल्पाबाबत जो विषय क्र. ५० दिलेला आहे त्यामध्ये मनपाला काहीतरी कायदेशीर गोष्टींची तरतुद आहे. मनपाला बंधनकारक आहे. त्या बंधनकारक बाबींविषयी या गोषवाऱ्यामध्ये कुठेही उल्लेख नाही. या कायदेशीर बाबींमध्ये दोन महत्वाचे मुद्दे आहेत. इथे आरक्षणामध्ये आपण बदल करित आहोत. तो बदल करित असतांना लोकांच्या हरकती मागविलेल्या आहेत. जवळ जवळ तीन ते चार हजार लोकांनी हरकती नोंदविलेल्या आहेत आणि त्यांची अजून हेरिंग झालेली नाही. मला प्रशासनाकडून खुलासा हवा आहे की, या हरकतीबाबत आपण काय केले आणि त्या हरकतींना हेरिंग देण्यासाठी काय मुदत आहे का? हा खुलासा व्हावा. तसेच, महाराष्ट्र प्रदुषण बोर्डाकडून जी परवानगी हवी आहे ती परवानगी मिळाल्याचा कुठेच उल्लेख नाही. तरी या दोन्ही कायदेशीर बाबत खुलासा व्हावा.

जोजफ घोन्सालवीस :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, आणखी याच्यामध्ये एक तुट आहे. इसरो जी वैज्ञानिक संस्था आहे. त्याचे हवेचे नकाशे ते निश्चित करतात. तसे हवेची दिशा निश्चित केल्याचे आम्हांला त्याच्या प्रती हव्यात. त्या जरा सभागृहाला सादर कराव्यात.

मोहन पाटील :-

सन्मा. महापौर मॅडमच्या परवानगीने या ठिकाणी बोलू इच्छितो, मिरा भाईंदर महानगरपालिका झाल्यावर या ठिकाणी एक अद्ययावत कामे झाली पाहिजेत. अद्ययावत महानगरपालिका ठरली पाहिजे. अशा प्रकारची भूमिका सर्व सन्मा. सदस्यांची आहे आणि मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने जे निर्देश दिलेले आहेत त्या निर्देशाप्रमाणे काम झाले पाहिजे. सन्मा. सदस्य रोहित सुवर्णा यांनी सांगितले इम्प्लिमेंटेशन झाले पाहिजे. परंतु, आपल्या या कामामध्ये प्रोग्रेस आहे आणि तसे इम्प्लिमेंटेशन ऑलरेडी सुरु झाले आणि अशा प्रकारचे काम मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने सुरु केलेले आहे. सन्मा. आयुक्त साहेब आल्यानंतर त्यांनी आपल्याकडे जागेचा अभाव होता. जागेच्या बाबतीत पुढाकार घेऊन ती जागाही आपल्याला मिळविण्याच्या दृष्टीकोनातून त्यांनी पावले या ठिकाणी उचललेली आहेत आणि जागाही आपल्यासमोर आलेली आहे. अशा पद्धतीने आयुक्त साहेबांनी हा प्रोजेक्ट हा घनकचरा प्रकल्प या ठिकाणी राबविण्यांत यावा अशा पद्धतीचे धोरण अवलंबिले आहे आणि प्रशासनाने त्याच्यावर कुठेही कटुता ठेवलेली नाही आहे. परंतु, आज आपल्या शहरामध्ये उत्तन या ठिकाणी अशी चांगली जागा आहे आणि त्या शहरामध्ये मुळ रहिवाशी या ठिकाणी राहत आहेत आणि घनकचरा प्रकल्प उभारला गेला त्याची माहिती मिळविण्यासाठी आदरणीय महापौर मॅडम यांच्या नेतृत्वामध्ये आपण नाशिक येथे जाऊन आलो आणि नाशिक येथे जाऊन आल्यानंतर घनकचरा प्रकल्प कोणत्या पद्धतीचा आहे? त्याची माहिती संपूर्णपणे त्यांच्या माध्यमातून नाशिकचे महापौर यांच्या समवेत घेण्यांत आली. सर्व सदस्यांनी बघितली आणि तशा प्रकारचा प्रकल्प उभारावा अशा प्रकारची धारणा करण्याच्या दृष्टीकोनातून आपण तेथे गेलो होतो. परंतु शेवटी कचऱ्याची विल्हेवाट आपल्याला लावायची असेल तर तो कितीही वातानुकूलिन कचऱ्याच्या कारखान्यामध्ये प्रक्रिया केली. तरी त्याचा थोडातरी त्रास होणारच. परंतु, सर्वोच्च न्यायालयाने ज्या पद्धतीने भूमिका आपल्याकडे दिलेली आहे तर अशा पद्धतीचे धोरण आपण राबविले पाहिजे. सर्वोच्च न्यायालयाचा मान आपण ठेवला पाहिजे आणि लवकरात लवकर तो प्रकल्प उभा केला पाहिजे. अशा धोरणाने प्रभावित होऊन हा प्रकल्प शहरामध्ये करण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. देशभरामध्ये अनेक नगरपालिका अनेक महानगरपालिका आहेत आणि माझ्या माहितीप्रमाणे काही ठराविकच महानगरपालिकेमध्ये या प्रकल्पाचे काम सुरु झालेले आहे. दिल्ली, नाशिक आणि अन्य म्हणजे हजारांनी नगरपालिका आणि महानगरपालिका संस्था या ठिकाणी आहेत आणि फक्त बोटार मोजण्याइतक्या संस्थेमध्ये हा प्रकल्प उभारण्याचे काम सुरु झालेले आहे. परंतु, आज आपलेच बांधव एका ठिकाणी उत्तन या ठिकाणी राहतात. समुद्रकिनारा चांगल्या पद्धतीचा आहे. कोळी बांधव रहिवासी बांधव त्या ठिकाणी आपला उदरनिर्वाह चालवितात. शेतकरी बांधव त्या ठिकाणी आहेत. मीठ उत्पादक त्या ठिकाणी आहेत. अशा पद्धतीचे मुळ रहिवासी आणि ग्रामीण भागातील आस्था राखणारी मंडळी या ठिकाणी आहेत. याचा अर्थ शहरामध्ये सगळी लोक आस्था मानणारी लोक आहेत. प्रश्न येतच नाही. परंतु, मुळ रहिवाशी त्या ठिकाणी आहेत आणि त्या लोकांनी या प्रकल्पाविषयी आपल्याकडे भूमिका मांडलेली आहे. आता प्रश्न आरक्षणाच्या बाबतीतील राहिला. त्यांनी आपल्याकडे हेरिंगसुद्धा लावायची अशा पद्धतीचे धोरण मी त्या ठिकाणी आणलेले आहे. परंतु, नॉन डेव्हलपमेंट झोनमध्ये तशी आपल्याला आवश्यकता नाही. अशी बाब आपल्याला या माध्यमातून आलेली आहे. तर मिरा भाईंदर महानगरपालिका, ठाणे महानगरपालिका, आणि भिवंडी महानगरपालिका या तिन्ही महानगरपालिका भौगोलिक दृष्ट्या एकाला एक लागूनच आहेत आणि स्टेम जी कंपनी आहे त्या स्टेमकडून आपल्या मिरा भाईंदर शहराला, भिवंडीला आणि ठाणे महानगरपालिकेला पाणी देण्याचे काम करतो. तर त्यांच्या माध्यमातून हा प्रकल्प उभारावा अशा पद्धतीची बैठक स्टेमच्या सभेतील चर्चेला विषय आला होता आणि ती आपल्याला पाणी पुरविते आणि पाण्यापासून ही स्टेम आपल्याला फायद्यामध्ये आहे आणि आपले पैसेसुद्धा स्टेमकडे आहेत. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेमध्ये हा प्रकल्प व्हावा आणि झाला पाहिजे अशी धारणा आमचीही आहे. आपली प्रशासनाची आहे. परंतु, जर कोणताही बोजा जर आपल्याला आर्थिक सोसावा लागणार नाही. म्हणजे ताबडतोब आपल्याला कोणत्याही पद्धतीचा आर्थिक बोजा घ्यावा लागणार नाही. अशा पद्धतीचे काम करायचे असेल तर स्टेमच्या माध्यमातून जर आपण हे काम केले तर भिवंडी येथे आरक्षित जागा ठेवण्यांत आलेली आहे आणि त्या ठिकाणी जर ठाणे, भिवंडी, भाईंदर या तिघांनी मिळून जर हा प्रकल्प नेला तर आपल्याला पूर्णपणे त्या ठिकाणी आपला स्वतःचा कोणताही पैसा टाकावा लागणार नाही. जर आपला जो शेअर आहे तो शेअर त्या ठिकाणी युज होईल.

रोहित सुवर्णा :-

हे जे काही बोलतात ते रूनिंग आहे का?

मोहन पाटील :-

आपण बोलता तेव्हा आम्ही मध्ये बोललो नाही. आम्ही आपल्याला बोललो नाही. आम्हांला बोलू द्या ना.

जेम्स इजिदोर :-

महापौर मॅडम, मी कायदेशीर खुलासा मागितला होता. त्या खुलाशाला अजून रुलिंग दिलेले नाही.

मोहन पाटील :-

मॅडम, नंतर रुलिंग देतील. अशा पद्धतीचा प्रकल्प उभारल्याचा जर प्रयत्न केला तर आपल्याला डायरेक्ट आर्थिक बोजा पडणार नाही. कारण या जागेची किंमतसुद्धा ४८ कोटी रुपये द्यावी लागणार आहे. मोजावी लागणार आहे. तर एक असा प्रस्ताव आपल्यासमोर आणि आपण प्रशासनाने याबाबतीत जर चर्चा सुरु केली. कारण त्या बैठकीला स्टेमच्या मी स्वतः महापौरांच्या बरोबर होतो. त्यावेळी ठाणा आणि भिवंडीचे महापौर आणि आपले महापौर या तिघांची सर्वसाधारण चर्चा सुरु झाली होती आणि या चर्चेमध्ये हा प्रस्ताव आला होता. फक्त शेअरिंग कोणत्या पद्धतीने केले पाहिजे आणि करावे लागेल ह्या पद्धतीचा विचार त्या ठिकाणी सुरु झाला होता आणि याच्यामध्ये मोठा महाभाग असा होता की, भिवंडी या ठिकाणी तो प्रकल्प आपण नेला तर भिवंडीला हा कचरा वाहून नेण्याच्या दृष्टीकोनातून आपल्याला जास्त खर्च येणार आहे. हा महत्वाचा मुद्दा होता. कारण आपण इथून ठाण्याकडे कचरा नेणार. ठाण्याकडे आपल्याला कमी अंतर असल्या कारणाने जो वाहतुक खर्च आपल्याला लागणार आहे तो खर्च आपल्याला कमी झाला असता. परंतु, भिवंडीकडे गेल्यानंतर तो खर्च आपल्याला जास्त होईल. अशा पद्धतीचा त्या ठिकाणी एक प्रस्ताव आला आणि खरोखरच आपण विचार केला तर तो पण आपल्याला परवडणारा नाही. परंतु आपण विचार केल्यानंतर भारत देशाची प्रगती बघितल्यानंतर देशामध्ये अशी वाहने आलेली आहेत की, एका वेळी दोन टन कचरा आपण घेऊन जाऊ शकतो किंवा चार टन कचरा आपण घेऊन जाऊ शकतो. अशी वाहने या ठिकाणी होती, आहेत. परंतु, आज देशाने एवढी प्रगती केलेली आहे की, एका वेळेला आपण २५ टन कचरा वाहून नेऊन जाऊ शकतो. अशा पद्धतीची वाहनेसुद्धा या ठिकाणी निर्माण झालेली आहेत. म्हणजे चार ते पाच टन कचरा वाहून नेण्यांत साधारणतः आपल्याला तोच खर्च येतो आणि २५ टन कचरा जर आपण एकत्र घेऊन गेलो तर खर्च आपल्याला त्या तुलनेने कमी पडेल. तर अशा पद्धतीचे एक धोरण जर प्रशासनाने अवलंबले तरीसुद्धा आपल्याला त्याच्यामध्ये फायदा होऊ शकतो आणि आपल्याला कोणताही खर्च डायरेक्ट करावा लागणार नाही अशा पद्धतीचे एक प्रस्ताव आपल्यासमोर आहे. त्याच्यानंतर ठाणे महानगरपालिकेने याच्यावर विचार करून एक अशा काही खाजगी कंपनी, खाजगी लोक या क्षेत्रात उतरत आहेत. त्याच्याकडे एक अशी जागा आहे तर ओवळा या ठिकाणी जागा आहे. तर त्या ठिकाणी ठाणे महानगरपालिका त्या ठिकाणी हा प्रकल्प करू इच्छिते आणि आपला जर ठाणे महानगरपालिकेशी याबाबत संपर्क साधला आणि त्यांना सांगितले की, आपलाही कचरा त्या ठिकाणी आणू इच्छितो, तर ठाणे महानगरपालिकेने तशी प्रथमदर्शनी तयारी दर्शविलेली आहे की, आपण जर त्या ओवळा या ठिकाणी जर हा कचरा घेऊन गेलो तर आपल्याला वाहतुक खर्चही कमी लागेल आणि ठाण्याला सुद्धा खर्च करावा लागणार आहे. त्याच्यामध्ये आपण शेअरिंग केली तर त्यांनाही हा खर्च फार कमी येईल आणि आपल्याला ही तो खर्च फार प्रमाणात कमी होईल. अशा पद्धतीचे प्रयत्न या ठिकाणी सुरु आहेत. आज आपल्या शहरामध्ये राहणारी मंडळी आहेत. सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्याला काही आदेश निर्देश दिले आहेत. त्यांच्या निर्देशाबाहेर आपल्याला जायचे नाही आहे. त्यांनी वेळेची सीमाही दिलेली आहे. त्या वेळेच्या सीमेचे उल्लंघन होता कामा नये. अशा पद्धतीचे वातावरण आपल्याला संपूर्णपणे या शहरातील सन्मा. नगरसेवकांवर याबाबत कोणतीही कायदेशीर बाब येऊ शकते अशा पद्धतीचे वातावरण या ठिकाणी आहे. माझ्या माहितीप्रमाणे सन्मा. नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील यांनी स्थायी समितीमध्ये अशा पद्धतीचा एक घनकचरा प्रकल्पाच्या विषयावर चर्चा आली होती. त्यावेळी त्या चर्चेत सहभाग घेतला असतांना ते बोलले की, मग अधिकाऱ्यांची काय जबाबदारी आहे. फक्त नगरसेवकांवर जी जबाबदारी येईल. त्यांनी एक विस्तृत चर्चा स्थायी समितीमध्ये मांडली होती. सन्मा. माजी नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील यांनी की, बरोबर आहे. जर तुम्ही संपूर्णपणे आमच्या सदस्यांवर टाकतात की, त्यासाठी नगरसेवक जबाबदार असेल तर नगरसेवक आपल्याला जे सर्वतोपरी द्यायला तयार आहेत. पण अधिकाऱ्यांनी काय केले पाहिजे? अधिकाऱ्यांनी फक्त बघ्याची भूमिका मांडली पाहिजे का? अशा प्रकारे चांगले मार्गदर्शन त्यावेळी त्या समितीमध्ये असतांना घनकचरा प्रकल्पाविषयी नुसती माहिती दिली आणि अशा प्रकारे माहिती उद्घोषही केला होता की, खरोखरच अधिकाऱ्यांच्या लेव्हलने हा विषय झाला पाहिजे. वेळच्या वेळी ज्या मंजुर्या हव्यात. वेळच्या वेळी बॉडीला ज्या काही गोष्टी हव्यात त्या त्या वेळी आपल्या बॉडीने त्या नगरसेवकांनी आपल्याला दिलेले

आहेत. आपण सांगितले असा ठराव आला आणि कधी कधी महासभेपुढे अशी चर्चा होते की, प्रशासनाने हा विषय आणला म्हणजे हा विषय प्रशासनाचा आहे की नाही. हा विषय नाही तर प्रशासनाला जे आहे प्रशासनाला जे वाटते की, अशा पद्धतीने या शहरामध्ये झाले पाहिजे. हे शहर चांगले झाले पाहिजे ही तुमची प्रशासनाची जी भूमिका असते ती भूमिका आमची सर्वमान्य म्हणून असे प्रत्येक वेळेला आपण अशा प्रकारचे जे प्रस्ताव आपण आणलात. त्या प्रस्तावाची मंजूरी आम्ही आपल्याला वेळचे वेळी दिलेली आहे. तर मला या माध्यमातून असे सुचवायचे आहे की, जर शहरामध्ये चांगला सी-फेस आहे. जागेचे ४८ कोटी रुपये आपल्याला द्यायचे आहेत. त्या ठिकाणी स्थानिक लोकांनी त्या ठिकाणी आपली भूमिका मांडली आहे. आपल्या बरोबर असलेल्या नगरसेवकांनी विनंती केली आहे की, आमच्या त्या ठिकाणाच्या नागरिकांनी त्या ठिकाणी भूमिका मांडलेली आहे. त्या भूमिकेचा आपण विचार करावा. स्थानिक नगरसेवक उत्तम भागातील आहेत. त्यांनी आपल्या प्रस्तावाला सहमत दर्शविलेले आहे. परंतु ज्या ठिकाणाहून ते निवडून आलेले आहेत त्यांचे प्रतिनिधी आहेत त्यांचे असे म्हणणे आहे की, आपण या ठिकाणी त्यांचा विचार व्हावा आणि विचार करावा अशी भूमिका नगरसेवकांनी त्या सभागृहामध्ये बऱ्याच वेळा मांडलेली आहे. तर त्यांचाही थोडाफार विचार झाला पाहिजे. रहिवासी आपलेच आहेत. आपण एखादा प्रश्न उपस्थित करू की, या शहरामध्ये एका ठिकाणी सहा लाखाची वस्ती आहे आणि एका ठिकाणी वीस-पंचवीस हजार नागरिक राहतात. त्यांचा काय विचार करावा? मग शहरात सात लाख लोक असलेल्या शहराचा विचार झाला पाहिजे. प्रकल्प उभा राहिला पाहिजे आणि ह्यावेळीच उभा राहिला पाहिजे. अशी भूमिका या सभागृहाची आणि विशेष करून माझ्या पक्षाची भूमिका तिच राहिल की, हा कोणत्याही परिस्थितीत प्रकल्प उभा राहिला पाहिजे. परंतु, प्रकल्प उभा राहत असतांना किंवा उभा करत असतांना जर त्या ठिकाणी आपले जे रहिवासी आहेत. आपले जे मुळ रहिवासी आहेत. त्यांच्या भावनांचा विचार आपण केला पाहिजे. भावनेने शहर चालते की कारभार चालतो हा विषय नाही आहे. परंतु, आरोग्याच्या दृष्टीकोनातून आपण विचार केला पाहिजे हा ही विचार मी या ठिकाणी मांडू इच्छितो. कारण भावनावर मला जायचे नाही. परंतु, आपण जर मिरा भाईंदर महानगरपालिका जर आपल्यासमोर अद्ययावत महानगरपालिका बनवायची म्हणून कोणतेही प्रकल्प हाती घेतो. ते पूर्ण करतो. अशा प्रकारची धारणा आपण दाखविलेली आहे. ज्या वेळेपासून सन्मा. नगराध्यक्ष गिल्बर्ट मॅन्डोन्सा सन्मा. सदस्य. प्रफुल्ल पाटील पासून महापौर मॅडम मायरा मॅन्डोन्सा पासून जे प्रस्ताव घेतले ते प्रस्ताव आपण तडीस लावले आणि कोणताही असा प्रश्न राहिला नाही. प्रस्ताव राहतो त्या प्रस्तावामध्ये उणीवा असतात. काही कायदेशीर बाबी असतात. त्याला वेळ लागतो आणि त्या वेळेमध्ये आपण ती वेळ मारून नेऊन ती वेळ काढून आपण एकूण एक प्रस्ताव आपण पुढे नेलेले आहेत. मला वाटत नाही हा प्रस्ताव मिरा भाईंदर महानगरपालिकेला मोठ्या प्रमाणावर संकट आहे की, मोठा प्रस्ताव आहे असा विषय नाही. मलाही चांगले बोलता येते की, मी बोलू शकतो. हा ही विषय या ठिकाणी नाही. परंतु, आमची भावना आमची धारणा हा प्रकल्प झाला पाहिजे. या सर्वोच्च न्यायालयाचा आमच्यापुढे कायद्याचा बडगा आहे तो पूर्ण झाला पाहिजे. उद्या हे काम करतांना कुणी कटूता दाखवू नये. नाहीतर कायद्याचा बडगा आमच्यावर बसेल आणि आम्हांला कोणत्या संकटांला सामोरे जावे लागेल ही भावना आमच्या मनामध्ये आहे. परंतु, ही भावना मनामध्ये असतांना अशा पद्धतीची धारणा जी आहे की, प्रकल्प उभा राहिला पाहिजे. मी मघाशी बोललो की, स्टेमकडे आमचा प्रस्ताव पडलेला आहे. आज स्टेमकडे एवढा पैसा आहे की, स्टेमची कार्पोरेशन करावी, कंपनी करावी अशा पद्धतीने त्यांचा विचार चालू आहे. उद्या एवढा येणारा फायदा जो मिळतो तर त्या फायद्यावर इन्कमटॅक्स लागला तर त्या टॅक्सच्या रुपाने त्यांना किती पैसे जाईल? त्यांना पैसे परत भरावे लागतील. अशा पद्धतीचे त्या ठिकाणी विषय सुरु आहे आणि असे असतांना त्या कंपनीवर कार्पोरेशन करणारी संस्था स्टेम आहे. तर त्या स्टेमकडे आपण जर प्रस्ताव मांडला आणि इन बिटवीन झाला पाहिजे. आमची ती धारणा आहे. सन्मा. सदस्यांनी मते मांडलेली आहेत. वेळ फार अतिशय कमी आहे. हा नोव्हेंबर सुरु आहे. डिसेंबर जो येतो आहे आणि जर समजा आपण एकत्र आलो आणि त्यातल्या त्यात भिवंडीची अडचण झाली. भिवंडीला सुद्धा आरक्षण केलेला प्लॉट आहे. त्या ठिकाणीसुद्धा त्याची चर्चा सुरु आहे की, या ठिकाणी तुम्ही जर हा प्रकल्प उभारला तर आम्हांला या पद्धतीची घाण येईल. इथे आम्हांला जमणार नाही अशी त्या रहिवाश्यांची तक्रार त्या लोकांना आहे. त्या लोकांची ही अडचण आहे. पण जर ओवळा या ठिकाणी बघितले तर शहराच्या बाहेर जो भाग आहे या ठिकाणी ठाणे महानगरपालिकेच्या माध्यमातून करता आला तर आपण करू शकतो. भिवंडीला केला म्हणून खर्च कमी होईल आणि ठाणे महानगरपालिकेने आपल्याला जर साथ दिली. महापौर मॅडमने जाऊन जर प्रत्यक्ष महापौरांबरोबर चर्चा केली आणि त्यांना सांगितले की, आपण जो प्रकल्प उभारता त्यामध्ये आम्हांला शेअरिंग द्या किंवा आमच्याकडून हे करा. तर आम्हांला होऊन जाईल म्हणजे आपल्या डोक्यावर आपल्या रहिवाशांचे दायित्व आहे. या शहरामध्ये जर एखाद्या रहिवाश्यांना

पुढे त्रास होत असेल तर आपल्या मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने तसे आम्ही लोकप्रतिनिधी म्हणून आमचे पण दायित्व आहे. एखादा रहिवासी जर चांगल्या पद्धतीने राहतो आणि एखाद्या रहिवाशाला तो त्रास होतो आहे. जर उद्या सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्याला सांगितले की, हे काम झाले पाहिजे, हे काम तुम्ही केलेच पाहिजे. बरोबर आहे, आम्हांला मान्य आहे. ते आम्ही काम करू. मग त्याच्यामध्ये जर शेवटी आमचा जर एखादा रहिवासी भरला जात असेल. त्या ठिकाणी त्रास होत असेल आणि निसर्गरम्य असे मिरा भाईंदर आहे. निसर्गरम्य बोलल्यानंतर मिरा भाईंदर भाईंदर (पूर्व) शहर निसर्गरम्य होऊ शकत नाही. भाईंदर (पश्चिम) भाग निसर्गरम्य होऊ शकत नाही. तर तो भाग उत्तनचा हा भाग आपण समोर बघितला तर तो भाग आपल्याला निसर्गरम्य वाटेल. संपूर्णपणे समुद्रकिनार्याच्या ठिकाणी आहे आणि संपूर्णपणे बघितले तर वेस्टवरून कधी हवा येते. मला वाटत नाही. पूर्वेवरून वारे वाहतात. पण जास्त करून वारे वाहतात ते पश्चिमेकडून वाहतात आणि तशा प्रकारे प्रकल्प आपण उभारला तर तो उभारतांना एखादा जर त्या ह्याच्यातून वायू आला किंवा कुठले काहीतरी झाले तर आपल्याला त्याची झळ पोहोचू शकते. मग जर मिठागरे करणारी मंडळी, शेतकरी मंडळी, कोळी बांधव ह्या ठिकाणी आहेत आणि अशा पद्धतीचा चांगला जर एखादा भाग आहे आणि अड्डेचाळीस कोटी रुपये आपल्याला जागेचे भरायचे आहेत आणि अड्डेचाळीस कोटी जागेचे भरून आणखी खर्चदेखील करायचा आहे आणि मॅडम, मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचे बजेट बघितले तर एकशे पस्तीसच्या बजेटमध्ये काय होणार आहे? आज आम्ही अद्ययावत सभागृह बघतो. तर आम्हांला असे वाटते की, या सभागृहात बसल्यानंतर आमचे बजेट एक-दोन हजार कोटी असेल. अशा पद्धतीचे हे जर अद्ययावत सभागृह आहे. नगराध्यक्ष गिल्बर्ट मॅन्डोन्सा यांनी त्याचे उद्घाटन केले. सन्मा. माजी नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील यांनी असे चांगले अद्ययावत सभागृह आपल्या शहराला दिलेले आहे. आम्हांला या सभागृहामध्ये बसल्यावर वाटते की, आमच्याकडे किती हजार कोटीचे बजेट आहे. कारण ज्यावेळी या ठिकाणी मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री ते असे बोलले. ते बोलले की, अशा पद्धतीचे आम्हांलासुद्धा दालन नाही. अशा पद्धतीची असलेली या शहराची भावना. या शहरामध्ये चांगले व्हावे असे वाटते. जर ह्या प्रकल्पाला जर आपल्याला भिवंडीच्या माध्यमातून किंवा ठाणे महानगरपालिकेच्या माध्यमातून, स्टेमच्या माध्यमातून जर आपला खर्च वाचत असेल. आपलाच पैसा तिथून आपल्याला वापरता येत असेल तर माझी अशी भावना आहे आणि मला असे मत त्या ठिकाणी मांडायचे आहे आणि मी असे या ठिकाणी सुचवितो की, संपूर्णपणे प्रशासनाने जे आपल्याकडे अन्य ज्या पद्धतीने दोन-तीन प्रस्ताव मांडलेले आहेत त्या प्रस्तावाचा संपूर्ण विचार करावा आणि इन बिटवीन त्या वेळेमध्ये आपण हे प्रस्ताव उभे राहतील अशा पद्धतीची भावना, अशा पद्धतीची धारणा आपण घेतली पाहिजे आणि आपल्याला लागतील त्या प्रशासकीय मंजुर्या असू दे किंवा अंतिम कोणत्या मंजुर्या आहेत त्या मंजुर्या आपल्याला दिलेल्या आहेत. त्या पद्धतीने संपूर्णपणे हे सभागृह माझ्या पक्षाच्या वतीने मी आपल्याला भूमिका मांडतो की, आपण संपूर्णपणे स्वायत्तता देऊ इच्छितो की, आपण या प्रश्नामध्ये जातीने आपण लक्ष घालून आपण या संबंधित महानगरपालिका भिवंडी असू दे, ठाणे असू दे, यांनी संपर्क साधून वेळात वेळ काढून आणि कमी वेळेमध्ये आणि त्यांच्या खर्चामध्ये आपल्या खर्चामध्ये बोजा न पडता त्या वेळेमध्ये त्या खर्चामध्ये आपण हा प्रस्ताव घ्यावा. आपण संपूर्णपणे त्या महानगरपालिकेशी संपर्क साधून हा प्रस्ताव त्वरीत नेण्यांस आम्ही आपल्याला सुचवित आहोत की, संपूर्णपणे आपल्या अधिकारामध्ये आपण हा प्रस्ताव पुढे आणण्यांस पूर्ण करण्यांस आपल्याला आम्ही या सभागृहाच्या वतीने अधिकार देण्याचा प्रस्ताव या ठिकाणी मांडत आहे.

रोहित सुवर्णा :-

मा. महापौर मॅडम, एन्व्हायरमेंट प्रोटेक्शन अॅक्ट १९८६ या अॅक्टखाली देखील आपण बंधनकारक आहोत. फक्त चाळीस दिवस राहिलेले आहेत आणि मी या ठिकाणी सांगु इच्छितो की, सी.आर.पी.सी. १३३ आणि १४३, १३३ ऑफ सी. आर.पी.सी. आणि आय पी.सी.चे बरेच काही सेक्शन आपल्यावर बंधनकारक आहेत. आदरणीय राष्ट्रपती साहेबांनी एन्व्हायरमेंटच्या प्रोटेक्शनच्या बाबतीत देखील एक इलेव्हन शेड्यूलमध्ये कॉस्टेशन मध्ये देखील अमेन्डमेन्ट झालेला आहे. ती एक दोन वाक्य या ठिकाणी मी आपल्याला वाचून दाखवतो. रुलेव्हेन शेड्यूल असाइन द फक्शन ऑफ द साइल कन्झर्व्हेशन ड्रिन्कींग वॉटर फ्युएल अॅन्ड फॉरडर वॉटर मॅनेजमेंट सोशल अॅन्ड फॉर्म फॉरेस्टी एक्सेट्रा टु द पंचायत रिगार्डींग एन्व्हायरमेंट मॅनेजमेंट कॉस्टीटयुशन ७४ अमेन्डमेन्ट अॅक्ट १९९२ वीच रिसिव्हड द असेन्ट ऑफ दी ऑनरेबल प्रेसिडेन्ट ऑन २९ एप्रिल १९९३ अॅडेड अ न्यु शेड्यूल टु द कॉन्स्टीटयुशन प्रोव्हायडिंग फॉर दी लोकल बॉडीज म्युनिसीपाल्टीज वीथ दी फंक्शन ऑफ प्रमोटिंग अॅन्ड प्रोटेक्टिंग दी एनव्हायरमेंट अॅन्ड इकोलॉजिकल आस्पेक्टस्. एवढा स्पष्ट आदरणीय राष्ट्रपतींचा देखील आपल्यावर आदेश आहे. कॉन्स्टीटयुशन मध्ये अॅमेन्डमेन्ट झालेले आहे. महानगरपालिका, नगरपालिका 'अ' क्लास असेल तर त्यांच्यावर देखील बंधन आहे. अमरिका पटेल वर्सेस युनियन ऑफ

इंडिया, सुप्रिम कोर्टच्या या केसमध्ये झालेल्या निर्णयाप्रमाणे प्रत्येक महानगरपालिका ज्याचे पॉप्युलेशन पाच लाखाच्या वर आहे. त्यांना देखील हा प्रोजेक्ट ३१ डिसेंबर २००३ च्या आत इम्प्लिमेंटेशन करून सुरुवात करायचीदेखील आहे. आपल्याला मी सांगू इच्छितो मा. आयुक्त साो. या सेक्शनवर या सुप्रिम कोर्टचा जर कोणी ऑर्डरचे जर पालन केले नाही. मा. महापौर मॅडम मी या ठिकाणी आपले लक्ष वेधू इच्छितो. पिठासन अधिकारी साो., कल्याण केळकर साो. मी आपले लक्ष वेधू इच्छितो अॅकॉर्डिंग टु द रूल टु कम्लाय विथ अवर कन्स्ट्रक्शन वीथ अॅनी ऑफ दी प्रोव्हीजन ऑफ डायरेक्टिव्ह ऑन दी फोल्ड्युअर ऑर फुलफिल अॅनी ऑफ दी प्रोव्हीजन इज पनिशेबल वीच मे बी टु द एक्स्टेन्ट ऑफ फाइव्ह इयर इम्प्रीजिमेन्ट म्हणजे जेल ऑर लायबल टु पे अ फाइन ऑफ वन लॅक्स ऑर वीथ दी बोथ इन केस ऑफ फेल्युअर ऑफ पेमेन्ट ऑफ फाइन. अॅनी अॅडीशनल फाइन अॅट द रेट ऑफ फाइव्ह थाउजन्ड पर डे इज लायबल टू पे फॉर वीच फार सच फेलो प्रोजेक्ट. आपण ३१ डिसेंबरच्या आत जर इम्प्लिमेंटेशन नाही केला. द टोटल बायडींग वील बी ऑन दी अॅडमिनिस्ट्रेशन अॅन्ड ऑल दी लोकल इरेक्टेड नंबरर्स. थॅक्यु

रतन पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतोय आमचे माजी स्थायी समिती अध्यक्ष मोहनजी पाटील यांनी बोलण्याच्या ओघामध्ये असे काही प्रत्येक वेळी ते शब्द वापरतात की आम्हाला बोलता येते. या महापालिकेच्या हद्दीतील जनसामान्यांच्या समस्या मांडण्यासाठी आम्ही इथे आहोत. आणि ते. मा. महापौरांना व आयुक्तांना त्यांचे निर्दोष व त्या सोडवण्यासाठी आम्ही इथे आमचे विचार मांडतो आम्हाला बोलता येते म्हणून बोलतो म्हणून नाही.

मोहन पाटील :-

आपल्याला बोलता येत असे मी कुठे बोललो ? आणि आपल्याला बोलता येत नाही तुम्ही काय बोलता? हे चुकीचे आहे तुम्ही आमचे नाव घेऊ शकत नाही. तुम्हाला बोलता येत नाही असे आम्ही बोललो का? आपण जे बोललात ते रेकॉर्डिंग झालेले आहे. सन्मा. सदस्य रतन पाटील यांना बोलता येत नाही असे मी कुठे बोललो? मग तुम्ही आमचे नाव का घेता? आम्ही तुम्हाला कुठे बोललो? तुम्हाला जे बोलायचे ते बोला.

रतन पाटील :-

आम्हाला बोलायचेच नाही काय? आपण मागच्या सभेमध्ये पण हेच बोलतात की, आम्हाला बोलता येते म्हणून आपणच बोलतात तर आम्ही कधी बोलायचे?

हेलन गोविंद :-

सन्मा. सदस्य रतन पाटील तुम्ही विषयाला सोडून बोलतात.

मा. महापौर :-

तुमचा गैरसमज झालेला आहे. ते तसे बोलले नाहीत.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेबा, सन्मा सदस्य रतन पाटील यांनी सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांचा नामोल्लेख करून मी सभागृहाचा नेता म्हणून ही भुमिका मांडतो आहे. कारण असे होण्याची पण शक्यता आहे की काय? जो शब्दप्रयोग किंवा जी वाक्यरचना सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी केलीच नाही तर ती त्यांच्या तोडांत घालणे बरोबर होणार नाही.

रतन पाटील :-

ते शब्द बोललेच आहेत.

लिओ कोलासो :-

बोलले नाहीत त्यामुळे हे सर्व काढून टाका.

चंद्रकांत वैती :-

मा. महापौर मॅडम आता सन्मा. सदस्य मोहन पाटील व सन्मा. सदस्य रोहित सुवर्णा यांनी घन कचरा प्रकल्पाविषयी शासनाचे निर्देश याबाबत अतिशय खुलासेवार सन्मा. सदस्य रोहित सुवर्णा यांनी माहिती दिली. महापालिकेचे मत मला वाटते. या सर्व बंधनांना मानूनच महापालिकेने आजचा विषय सभागृहासमोर आणलेला आहे. त्याच्यामुळे हा विषय पुढे ढकलण्याचा किंवा आपल्याकडे ठेवायचाच नाही. अशा कुठल्याही प्रकारचा हा विषय नाही आहे. आपल्याला महापालिकेमध्ये महापालिकेची स्थापना होण्याच्या अगोदर जो सेन्सेस जनगणने प्रमाणे होता. पाच लाख वीस हजार तीनशे एक लोकसंख्या होती. आणि वार्षिक वाढ या शहराची साधारणपणे वीस टक्के दरसाल या प्रमाणे आहे. आणि आज जो कचरा या शहरामधून निघतो. तो साधारणपणे दोनशे ते अडीचशे टन असतो आणि यासाठी आपण जी आरक्षणे होती. त्याच्यापैकी पाली येथील जो आजचा विषय आहे. त्याच्यामध्ये सर्वे नंबर ६५ चा ४८ आणि सर्वे नंबर २५ या जागेत घन कचरा प्रकल्प राबवायचा आहे. याच्याआधी आपण

सर्वे नंबर ३५२ या पर्यटन स्थळासाठी ज्या आरक्षित जागा आहेत. या जागेमध्ये हा प्रकल्प राबवावा अशी सुचना केली होती. आणि या जागेची पहाणी करण्यासाठी सन्मा. महापौर मॅडम आणि सन्मा. विधान परिषदेचे उपसभापती, उपमहापौर साो., स्थायी समितीचे सभापती आणि बरेचसे सन्मा नगरसेवक नागरीक या पहाणी दौऱ्यामध्ये उपस्थित होते. मात्र त्यानंतर पर्यटन स्थळांनी ही जागा आपल्याला प्रकल्पासाठी नाकारली आणि आज आपल्यापुढे हा घन प्रकल्प या डिसेंबर २००३ च्या आतमध्ये आपल्याकडे सुरू केलाच पाहिजे. सन्मा. आयुक्त साो., संपूर्ण देशभरातील या बाबतच्या कुठे कुठे राबविण्याच्या प्रक्रिया सुरू झाल्यात कुठे अजूनपर्यंत अधांतरीत आहे. याबाबत खुलासेवार सकाळच्या त्यांच्याशी चर्चा करताना याबाबत त्यांनी त्यांचे मत मांडले. याबाबत सुप्रिम कोर्टामधुन पुढील आदेश काय येतात काय नाही. याची वाट बघण्याच्या आधीच डिसेंबरमध्ये हा प्रकल्प राबविला गेला पाहिजे. याबाबत आपल्या शहरामध्ये कुठल्यातरी एका भागामध्ये हा कचरा प्रक्रियेसाठी लावू नये. या भूमिकेतून सन्मा. महापौरांनी ठाणे महानगरपालिका, भिवंडी महानगरपालिका यांच्या संयुक्त मताने जी एक सभा घेतली आणि त्याच्यामध्ये संयुक्तरित्या आपल्याला हा कचरा डिसपोज कसा करता येईल? हा प्रकल्प कसा राबविता येईल आणि सर्वांना शेअरिंग कसा करता येईल? मग प्रश्न आला की, ट्रान्सपोर्टेशनसाठी खर्च वाढेल मग त्याच्यावर देखील कॉन्ट्रॅक्ट कंटेनर जे असतात ज्याच्यामध्ये सर्वसाधारणपणे एक ट्रकमध्ये एक ते दीड टन कचरा वाहू शकतो. तर हा कॉम्पॅक्ट केला त्याला प्रेस करून त्या कंटेनरकडे टाकला तर साधारणपणे पाच दहा टन वीस टनापर्यंत तो कचरा राहू शकतो आणि म्हणजे ट्रान्सपोर्टेशनचा खर्च आपला वाचू शकतो कचरा हा मिरा भाईंदर हद्दीच्या बाहेर नेण्याच्या ज्या शक्यता अशक्यता आहेत या प्रशासनाने पडताळून पाहाव्यात आणि त्या नाही झाल्या तर आपण ज्या ठिकाणी प्रस्तावित केलेली जागा आहे. त्या ठिकाणी प्रकल्प राबवायचा हा राबविताना येथील स्थानिक नागरीकांना आपल्याला हे सांगणे गरजेचे आहे की जवळ जवळ प्रत्येक सज्जान नागरीकांनी त्याच्यावर ऑब्जेक्शन घेतलेले आहे. उत्तन, पाली आणि त्या क्षेत्रातील जेवढे सज्जान लोक आहेत त्यांनी प्रत्येकांनी त्या विषयाचे ऑब्जेक्शन घेतलेले आहे. तर त्यांना कमीतकमी त्रास कसा होईल? किंबहुना त्रास होणारच नाही. याबाबत योग्य अशी प्रक्रिया करावी सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी ज्या शक्यतासह, सुधारणासह नवीन ज्या सुधारणा करून किंवा त्याच जागेवर प्रकल्प राबवायचा ह्या ज्या सुचना केल्या आणि डिसेंबर २००३ मध्ये हा प्रकल्प राबवून ह्या सभागृहाची या मिरा भाईंदर शहराची महापालिकेची शान आपल्याला राखायची आहे. आणि सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी जो ठराव मांडला याची जबाबदारी आपण प्रशासन व आयुक्तांकडे सोपवुया आणि या सर्व सुधारणासह हा ठराव घ्यावा असे मी अनुमोदन देत आहे.

जोजफ घोन्सालवीस :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, जे न्यायालय आपल्याला शिक्षा करणार आहे. प्रकल्प ह्या जागेत नाही झालातर परंतु त्याच न्यायालयाने या टेक्निकल बाबी पूर्ण केल्या नाहीतर हा प्रकल्प रद्द करणार आहेत का? याचा जरा सभागृहाने विचार करावा.

जेम्स कोलासो :-

सुरुवातीलाच मी कायदेशीर बाबी विषयी विचारले होते आणि तो खुलासा मागितला होत की, लोकांच्या ज्या हरकती आलेल्या आहे. त्या हरकतीला जवळजवळ सात महिने निघून गेलेले आहेत. या हरकतींना सुनावणी देण्यासाठी काही मुदत आहे का? दुसरा उपप्रश्न आहे की, महाराष्ट्र प्रदुषण बोर्डाची जी एन.ओ.सी. पाहिजे आहे त्या एन.ओ.सी. चा या गोषवाऱ्यामध्ये कुठेच उल्लेख नाही. तरी एन.ओ.सी. बाबत प्रगती काय आहे? ती सभागृहापुढे सादर करावी आणि सोनारे विषयी जो वेळ गेलेला आहे. सात महिन्याचा अवधी गेलेला आहे. त्याला काही मुदत होती का? या बाबत खुलासा व्हावा आणि सुनावणी प्लस पोल्युशन बोर्डाची परमिशन ह्या बाबी सभागृहात स्पष्ट व्हाव्यात.

हॅरल बोर्जीस :-

सन्मा महापौर साहेबा आजच्या विषयपत्रिकेचा जो विषय आहे. याच्यावर इतर सदस्यांनी देखील आपली मते मांडायची आहेत. तर सगळ्या सदस्यांची मते जाणून घ्या आणि त्यानंतर सर्व एकत्रित खुलासा केला तर बरे होईल.

रतन पाटील:-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, घन कचरा व्यवस्थापना विषयी आजचा विषय सभागृहात आलेला आहे. गंभीर विषय जो आज वळण घेत आहे. आज सुप्रिम कोर्टाच्या आदेशानुसार आपल्या व्यवस्थापनाला फक्त चाळीस दिवस बाकी राहिलेले आहेत आणि या चाळीस दिवसामध्ये सर्व रंगमंच आणि नाटकसुद्धा दाखवायचे आहे. पण आजपर्यंत मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने गेल्या वर्षी या संदर्भात नाशिक येथे चांगल्या पद्धतीने एक टुर काढली असे समजायचे आणि आपण उत्तनमधील

रहिवाशांना घेऊन नाशिकमध्ये खत प्रकल्प बघण्यासाठी आपण गेलो कंपोस्टिंग खत प्रकल्प आपण बघण्यासाठी गेलो.

(सभागृहात गोंधळ)

रतन पाटील :-

आपण नाशिक येथे सर्व उत्तन वासियांना घेऊन गेलो. त्यानंतर एक वर्षाचा कालावधी गेला. त्यानंतर महापालिकेने कुठलाही त्या संदर्भात कारवाई केली नाही अहो. नाशिकला आपण पिकनिकला गेलो नाही. तर त्यांच्यानंतर महापालिकेने मा. वसंत डावखरे यांच्या दालनामध्ये ज्या संदर्भात सभा घेतली मा. वसंत डावखरे सुद्धा मिरा भाईंदर मध्ये आले त्यांनी प्रत्यक्षात जो प्रकल्प तिथे राबवायचा आहे. त्याचीसुद्धा प्रत्यक्षात मा. महापौरांच्या सोबत जाऊन ती पहाणी केली. त्यानंतर हा प्रकल्प ठाणे, भिवंडी मिरा भाईंदर महानगरपालिका असे एकत्रित करण्यासाठी असा एक प्रस्ताव आला. स्टेम येथे पण तो सुद्धा बारगळला भिवंडी वाल्यांनी भिवंडी महानगरपालिकेने नकार केला आणि त्याच्यानंतर जो आजचा दिवस आहे आणि आपल्याला राहिलेल्या चाळीस दिवसामध्ये हा प्रकल्प उभा करायचा आहे. तर कशा पद्धतीने करायचा? या पद्धतीने महापालिका प्रशासन त्याबद्दल निर्णय घेणार आहे. पण आम्हाला प्रशासनाला एक विनंती करायची आहे की, या प्रकल्पाच्या संदर्भात आज आपण भिवंडी महानगरपालिकेने जेव्हा नकार दिला त्याची तारीख १८ ऑगस्ट आहे. तेव्हा भिवंडी महापालिकेने तो नकार १८ ऑगस्टला दिलेला आहे. त्याच्यानंतर सप्टेंबर, ऑक्टोबर आणि हा नोव्हेंबर सुद्धा जात आहे. या तीन महिन्यात महापालिकेने याबाबत कुठली कारवाई केली याबाबत एक उत्तर पाहिजे आपण प्रकल्प राबवत असताना आपण कुठल्या कंपनीला आपल्याकडे इन्व्हॉलव्ह केलेले आहे. ज्यांच्याकडून हा खत प्रकल्प आपल्याला जो उभारायचा आहे. अशा बाबत त्याची सुद्धा आपल्याकडे लिस्ट नाही किंवा त्यांचे काही कागदपत्र जोडण्याची किंवा ह्या कंपनीशी आपण करार करू ही खत प्रकल्प आपण इथे राबवत आहोत. किंवा मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या खर्चाने हा आपण राबवत आहोत अशा पद्धतीची लिस्ट नाही आहे. पर्यटन विभागाने नकार दिल्यानंतर पर्यटन विभागाने त्याला नकार दिलेला आहे. ती जागा आपण मागीतली होती तेव्हा आणि जो प्रकल्प आपण जिथे होत आहे त्या उत्तन विभागातील आपल्या मच्छीमार बंधुंचे ह्यांच्या भावनेचासुद्धा आदर करायला पाहिजे. त्यांना कुठल्याही पद्धतीने त्रास होता कामा नये. आणि हा प्रकल्प लवकरात लवकर कसा होईल? याचा प्रशासनाने लवकर विचार करावा. आज मिरा भाईंदरमध्ये जिकडे तिकडे कचरा टाकण्याचे काम चाललेले आहे. त्यामुळे मिरा भाईंदरमध्ये रोगराई मच्छरांचा फैलाव, डेंग्युसारखे रुग्ण इथे आढळले जात आहेत, म्हणून महापालिकेने मा. प्रशासनाने, मा. महापौर व आयुक्तांनी याच्या मध्ये जातीने लक्ष घालून हा प्रकल्प लवकरात लवकर कार्यान्वीत करावा अशी मी मा. प्रशासनाला विनंती करतो.

रोहिदास पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो हा विषय जो घन कचरा विषय चालू झालेला आहे. त्याच्यावर सगळ्यांची मते आपण आपल्याला परीने मांडत आहोत. आज ज्या पद्धतीने आपण ज्या पोटतिडकीने नाशिकला गेलो नाशिकला जाऊन आल्यानंतर सभागृहाने तुम्हाला मान्यता दिल्यानंतर तुम्ही कामकाजाला लागले. तुम्ही जागेचा ताबा घेतला. जागेचा ताबा घेतल्यानंतर पुढची जी प्रक्रिया झाली आता सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी जी बरीचशी माहिती सभागृहाला दिली. ते बरेच बोलले तेव्हा त्यांना असे वाटले नाही की मी जास्त बोलत आहे. त्यांना कुणीही अडविलेले नाही. कारण सभागृहात जास्त चांगली माहिती मिळत होती. चांगली माहिती आम्ही घेत होतो. जागेची किंमत म्हणून कधी सभागृहाच्या समोर आणली नाही. भिवंडीकडे काय चालले आहे त्याची सुद्धा सभागृहाला कधी माहिती आणली नाही. महापौरांना मी विनंती करतो की तुम्ही जे कराल ते चांगले केले. म्हणून तुमचे नाव होत असेल तर नाही कराल तर अपयश हे तुमच्याच माथी आहे. आमच्या माथी नाही आहे. जे राष्ट्रवादीचे अध्यक्ष आहेत किंवा त्यांची भूमिका योग्य आहे. सभागृह आहे या सभागृहात जेव्हा ते सांगतात. तर आम्हाला वाटते की, हे विरोधी आहेत की काय? तुम्ही महापौरांनी अध्यक्षांनी स्थायी समितीने ज्या ठिकाणी ह्या सहा महिन्यात भेटी गाठी घ्यायला पाहिजे होत्या त्या प्रशासनाला बरोबर घेऊन आम्हाला अंधारात ठेवून केले तरी काही हरकत नाही. कारण तुम्ही विडा उचलला असाही शब्द वापरू शकाल. त्यामुळे यश झाल्यास ते तुमचे आता अपयश दिसायला लागले तर कुठे पळू अशी भूमिका तुम्हांला घेता येणार नाही. अवधी चाळीस दिवसाचा असताना आता तुम्ही कोणत्या सुचना करता काहितरी विचार करा म्हणून आता काय करायचे ते नीट सांगा ठोस निर्णय घ्या तुम्ही सत्ताधारी पक्षवाले आहात पण तुम्ही पळून कुठे जाणार राष्ट्रवादी जाऊ शकत नाही काँग्रेसवालेही जाऊ शकत नाही हा कायदयाचा विषय आहे कायदयाच्या भाषेत जर बोलायचे असेल तर आताही जी भूमिका आहे आता जे कर्तव्य जबाबदारी आहे. जशी प्रशासनाची होती तशी सत्ताधारी पक्षाची आहे आणि सत्ताधारी पक्षाला जर याच्यामध्ये पूर्ण अपयश आले असेल. आणि अपयश लोकांना हे भूलथापा करू नका. आता

जी सत्यस्थिती आहे ती मांडा की आम्ही प्रयत्न केला ते जुळले नाही. नाटक करायचा प्रयत्न केला ते जुळले नाही. आता हया स्थितीत आहेत. कुठे न्यायचे आहे भिवंडीला न्यायचे होते तर भिवंडीला न्यायचेवेळी खरोखर किती खर्च आहे महापौरांनाही करता आले असते की या सभेसाठी खास सभा हा विषय जर एवढा कायदयाचा होता तर तुम्ही खास सभा का घेतली नाही तुम्ही सभेचे विषय तहकूब ठेवले. तुमच्याकडे कोणते तंत्र आहे. आयुक्तही तुम्हाला कोणता सल्ला देतात आणि जे सल्ला देण्यासाठी सल्लागार म्हणून बोलावले आहेत ते काय सल्ला देतात या सभेच्या अजेन्डावर विषय घ्यायचा अजेन्डा चालू असताना सभा तहकूब करायची एक विषय चालू असताना तो विषय पूर्ण न करता तो विषय परत मिसिंग करायचा हे कोणते शास्त्र आहे आणि कोणत्या शास्त्राने त्याचे भले होणार आहे देव जाणे पण हया विषयामध्ये ही सत्ताधारी पक्षाची जबाबदारी आहे ज्या कोणत्याही नगरसेवकाने पहिल्या ठरावाची तुम्ही विरोध केलेला नाही सहा महिन्यात तुम्ही कायदयाने बोलता अटी पूर्ण केल्या हयाचे निवेदन तुमच्याकडे नाही हा भावनात्मक विषय राहिलेला आहे का? एक अट पूर्ण झालेली नाही दोन अट पूर्ण झाली नाही तीन अट पूर्ण झाली नाही असे कोणतेही प्रशासनाने निवेदन केलेले नाही एक निवेदन तुम्ही लिहून देता टिपणी लिहून देता त्याचा कुठेही उलगाडा होत नाही जमिनीची किंमत आता मोहन पाटील सांगतात ती जमिनीची किंमत आपल्याला भरायची आहे या आधी कधी विषय आणलेला नाही. सहा महिन्यामध्ये पोल्युशन बोर्ड आहे. आता सन्मा. सदस्य जेम्स कोलासो यांनी तुम्हाला प्रश्न विचारला त्याचे उत्तर लगेच देऊ शकले असते पुन्हा पुन्हा उठण्याची गरज नव्हती. की पोल्युशन बोर्डाची परवानगी आलेली आहे हया तारखेला हे पत्र मिळाले आहे. तेही तुम्ही बोलला नाहीत त्यांनी सांगितले की हजारो लोकांनी ज्यांचे ऑब्जेक्शन घेतले त्या तक्रारी आम्ही निकालात काढलेल्या आहेत किंवा त्याला मी दाद देणारच नाही अशी तुमची सत्ताधारी पक्षाची काय भूमिका हे ही तुम्ही मांडले नाही आणि आता कुठेतरी आपण भजन किर्तन करू. तर याने निर्णय सुटणार नाही. हा निर्णय आता आपल्या गळ्याशी आलेला आहे. आता तुम्ही आमच्या कडे आर्थिक मंजूरी मागितलेली आहे. एकदा त्या प्रकल्पाला तुम्ही मंजूरी घेतल्यानंतर प्रकल्प प्रशासकीय आणि आर्थिक दोन्ही घेतात कुठेतरी आपण विषय पेन्डींग ठेवायचा आणि सभागृहातील सदस्यांना हा विषय समजत नाही. हा भावनात्मक आहे असा सत्ताधारी पक्ष प्रयत्न करीत असेल तर आमचा लोकांसमोर नेऊ हे सत्य नाही. सत्य वेगळे आहे त्यांचे दाखवायचे दात वेगळे आहेत खायचे दात वेगळे आहेत असे आपल्याला मांडायला लागेल या सभागृहात अत्यंत जबाबदारीने आमची भूमिका मांडतो की या शहराच्या दृष्टीने जर फायदयाच्या दृष्टीने जर भिवंडीत जाणे योग्य होत असेल तर त्याची सगळी टिपणी आणून आज सभागृहापुढे मांडायला पाहिजे होते की आपल्या इकडचा प्रस्ताव आपण कॅन्सल करतो तिकडे जातो लोकांना त्रास होणार नाही शहराचे भले होईल पण तसाही महापौरांनी प्रयत्न केला नाही महापौरांना याची आठवण झालेली नाही की सभागृहाला किंवा जनतेला माहिती द्यावी. प्रशासनाला ते योग्य वाटले नाही. तुम्हाला वीस मिनीटे शांत बोलायला दिली कोणीही एका सदस्याने त्यामध्ये अडथळा आणलेला नाही आणि आमच्यामध्ये देखील तुम्ही अडथळा आणू नका तुम्ही माझ्यावर रागावणार नाही याची खात्री आहे. पण तुमचे काय कधीतरी महापौर प्रेमाने सांगतात की माझे बी. पी. वाढते तुम्हाला बी. पी. नसताना तुमचे तुमचे बी. पी. का वाढते ते समजत नाही मी काय म्हणतो की एकतर स्पष्ट आयुक्तानी झालेल्या डेव्हलपमेंटचे शांत कायदयाच्या कचाट्यात बसून आम्हाला महापौरांना फसवायचे नाही. आयुक्तांनाही त्यामध्ये अडकवायचे नाही सभागृहालाही याच्यामध्ये कुठे अडकवायचे नाही गावाचेही कुठे नुकसान करायचे नाही. गावाच्या आरोग्याच्या दृष्टीने करायचे तर मुळीच करायचे नाही ही आमची भूमिका नाही नाहीतर खरोखरच काय करता येईल हे प्रशासनाने आणि आयुक्ताने त्यांच्यावर निवेदन करावे आणि नंतर आम्ही सांगतो की आम्ही कुठे सहकार्य करू शकतो कुठपर्यंत जाऊ शकतो तुम्ही सहकार्याची अपेक्षा नाही आणि मग सांगा की तर तुम्ही तुमच्या कर्तृत्वाने तुमच्या कर्तबगारीने तुमच्या बेफिकीरीने तुम्हीच फसलात या सभागृहातील कोणीही तुम्हाला फसवले नाही

रोहित सुवर्णा :-

मॅडम मी जे बोललो त्यावर रुलिंग दिले नाही मला रुलिंग हवे आहे.

जयंत पाटील :-

महापौर मॅडम आपल्या परवानगीने बोलतो आयुक्त साहेब घन कचरा निर्मुलन प्रकल्प बऱ्याच जणांना अडचणीचा व्हायला लागलेला आहे. २०/०५ रोजी हा विषय आणला होता. प्रेत जरी गाडले तरी भूत काही जात नाहीत. भूत फिरत राहतात कोण म्हणतो की उत्तनचा किनारा अतिशय सुंदर आहे मलाही संशय नाही पण भाईदर पूर्व हा पट्टा सुंदर नाही म्हणणे थोडेसे धाडसाचे होईल कारण चेना उत्तन काजूपाडा या विभागालासुद्धा सौंदर्य आहे. अर्थात दृष्टी लागते फक्त खाडी समुद्र आणि डोंगर दऱ्यासुद्धा सुंदर आहेत प्रकल्प कुठे व्हावा याचा निर्णय हे सभागृह घेईल प्रशासन घेईल परंतु तो करणे गरजेचे आहे यात कोणाचे दुमत असण्याचे कारण नाही उत्तन मध्ये प्रकल्प झाला सर्व्हे नं ६५

आणि २५ मध्ये तर तिथल्या लोकांना त्रास होईल अशी भूमिका येथे मांडली जाते हिरीरीने मांडली जाते. १५ ते २४ हजार लोकांनी आपली निवेदने दिलेली आहेत असे सांगितले जाते परंतु गेली अनेक वर्षे पन्नास हजार लोकवस्तीला जो त्रास होतो आहे त्याचा विचार कोणीही केलेला नाही या शहरातील कचरा आज कुठे टाकला जात आहे? मग तिथल्या लोकांना त्रास होत आहे का? तिथली लोक आतापर्यंत शांत कशी बसली? याचा विचार करण्याचे धाडस कोणाला पडलेले नाही सन्मा सदस्य रोहिदास पाटील हे सुध्दा ज्या प्रभाग नं ६ मध्ये राहतात प्रभाग नं ८ आणि ९ या तीन प्रभागाला लागून आज डम्पींग ग्राउंड चालू आहे आणि त्या संबंधी पत्र मी १६/९/०३ ला दिलेले आहे. त्याचे उत्तर देण्याचेसुध्दा कदाचित धाडस मी म्हणू शकेन आणि योगायोगाने आपल्या आरोग्याचे अधिकारी एक डॉक्टरच आहेत परंतु त्यांनासुध्दा कठीण जात असेल आणि त्या पत्रामध्ये सरळ धमकी दिलेली आहे मी या संबंधामध्ये हित करण्याचे अधिकार मला आहेत याचे कारण असे आहे की उत्तनचा समुद्रकिनारा जसा सुंदर आहे तसा भाईंदर पुर्व चा समुद्रकिनारा सुंदर आहे. असे आमचे मत आहे आपल्या डम्पींग ग्राउंडमुळे प्रचंड प्रमाणामध्ये कचरा त्या ठिकाणी टाकला जातो आहे आणि तेवढाच कचरा समुद्रामध्ये जात आहे. कुठल्याही तऱ्हेच्या परवानग्या आमच्याकडे नाहीत एन्व्हायरमेन्टच्या परवानग्या नाहीत. सी.आर.झेड. च्या परवानग्या नाहीत या ठिकाणी आम्ही कचरा टाकतो ती जागा सुध्दा आमची नाही आणि ती आरक्षितही नाही. परंतु आजपर्यंत अशा तऱ्हेच्या लाखो टन कचरा त्या ठिकाणी टाकला जात आहे. आणि तेथील पन्नास हजार लोकांचे आरोग्य आज धोक्यात आलेले आहे. त्या परिसराची आपण पाहणी केली तर आपले आरोग्य आपल्याला असे आढळेल की श्वसनाचे फुफुसाचे आजार त्या ठिकाणी वाढलेले आहेत रात्री धुराचा लोट त्या संपूर्ण परिसरावर एखादया सैन्याचे आक्रमण व्हावे त्या तऱ्हेने आक्रमण होते आणि ते प्रत्यक्ष आम्ही बघतो मी त्या शेजारीच राहतो परंतु कुठल्याही तऱ्हेच्या आरोग्य विभागाला आरोग्य अधिकाऱ्याला त्याची जाणीव नाही याचे कारण असे आहे आमच्या आरोग्याला एवढेच माहित आहे गटारे कशी साफ करायची कचरा कसा काढायचा आणि प्रचंड प्रमाणामध्ये टेंडर कसे घ्यायचे परंतु हा जो महत्वाचा विषय आहे. त्या ठिकाणचे लोक सांगत असतील त्यांच्या जीवन मरणाचा प्रश्न आहे. त्यामध्ये किती चांगले व वाईट असेल हे आपण त्यांना समजावू शकतात. ते झगडतात त्यासाठी वाईट म्हणण्याचे कारण नाही. परंतु आज पन्नास हजार लोकांच्या जीवनमरणाचा प्रश्न आहे. त्यासंबंधी प्रशासनाची भूमिका काय आहे की तिथल्या लोकांनी असे राहावे? उदया जर आम्ही तिकडच्या गाड्या अडविल्यानंतर तुम्ही आम्हाला काही करू शकत नाही. कारण ते अधिकृत डम्पिंग ग्राउंड नाही त्या ठिकाणी कचरा टाकण्याचे आपल्याला कुठल्याही तऱ्हेचे अधिकार नाहीत. त्या ठिकाणी प्रचंड प्रमाणात असलेली तिवराची झाडे आता नामशेष होत चालली आहेत हा परिणामाचा खूप मोठा धोका आहे. पर्जन्यवाढीसाठी येणारी मच्छी त्या खाडीमध्ये येऊ शकत नाही कारण आपला हजारो टन प्लॅस्टिकचा कचरा त्या खाडीमध्ये जातो.आणि समुद्राला मिळतो आपण याचे उत्तर पर्यावरण खात्याला देऊ शकणार नाही आपल्याला खूप कठीण होईल जर कोर्टात गेलो तर आणि हे ताबडतोब कसे थांबेल याचा निर्णय आपण घ्यायला पाहिजे. सर्वे नं. ६५, २५ मध्ये आपला डम्पींगसाठी मागणी केलेली आहे तिथल्या लोकांनी आपल्याला काही तक्रारी केल्या आहेत आणि एम.आर.टी.पी. अॅक्ट ३७ प्रमाणे आपण जाहिर कदाचित नोटिसही दिली असेल परंतु जे लोक बाधित आहेत त्या विषयाशी बाधित किंवा संबंधित आहेत त्या लोकांनाच उत्तर घ्यायला आपण बांधील आहोत हे ही आपल्या लक्षात आले असेल किंवा आपल्याला माहिती असेल आपण चार ते पाच महिन्यापूर्वी सांगितले होते की भिवंडीमध्ये आम्ही प्रकल्प टाकणार आहोत. सन्मा सदस्य रतन पाटील यांनी सांगितले आणि मलाही ते माहिती आहे. तिथल्या लोकांचा प्रचंड विरोध आहे. भाईंदर मधील घाण आमच्या ठिकाणी कशाला योग्य विरोध असेल परंतु कुठेतरी हा प्रकल्प आपल्याला करावा लागेल. मागच्या सभेत मी माझा विरोध नोंदवला होता आणि सांगितले होत की, हा प्रकल्प व्हायला पाहिजे आपण त्यांच्यानंतर रजेवर गेलात परंतु हे होणे गरजेचे आहे या संबंधी कुठली कारवाई सुप्रीम कोर्टाची झाली तर त्यांची जबाबदारी संपूर्ण प्रशासनावर राहिल हे मी या ठिकाणी नमूद करतो आहे. आम्ही या बाबतीत जबाबदार नाही. तुम्हाला ज्या ठिकाणी योग्य वाटेल या ठिकाणी साहेब आपल्याला जबाबदारी स्वीकारावी लागेल कारण सुप्रीम कोर्टाचे आदेश आहेत ते आपल्यासाठी आहेत. महापालिकेसाठी म्हणजे प्रशासनासाठी आहेत. आपण वाचले असेल एका छोटयाशा गोष्टीसाठी मुंबईतील आयुक्तांच्या खुर्चीवर टाच आणली गेली. उद्या कदाचित ती आपल्यावर येऊ नये असे मला वाटते आणि म्हणून लवकरात लवकर योग्य तो निर्णय घ्यावा. ज्या ज्या ठिकाणी लोकांचे विरोध असेल त्या लोकांना आपण समजवा की या विषयावर आपण काय करायला पाहिजे. कशा तऱ्हेने ते योग्य आहे. आम्ही नाशिकला गेलो आणि इकडे गेलो त्यापेक्षा नाशिकला गेलो आणि इकडे गेलो आणि नाशिकमधून काय शिकलो? हे काय कळत नाही. तिकडे चांगले जेवण बहुतेक दिले असेल तर चांगल्या तऱ्हेने यावर निर्णय घ्या आणि बावीस्कर साहेब मी पाठविलेल्या १६/०९/०३ च्या पत्राचे उत्तर आपण दिलेले नाही.कारण पत्राचे उत्तर किती वेळामध्ये

नगरसेवकांना दिले पाहिजे. या संबंधीचे जरी नियम नसले तर ते लवकरात लवकर मिळावे अशी आमची अपेक्षा असते तेव्हा योग्य तो निर्णय घ्या. एवढेच मला सांगायचे आहे . धन्यवाद.

हॅरल बोर्जीस :-

सन्मा. महापौरसाहेब. उत्तन , डोंगरी परिसराच्या दृष्टीने अत्यंत ज्वलंत असा प्रश्न मागे सन्मा. आयुक्तानी चार्ज घेतल्यानंतर मला वाटते सगळ्यात पहिले काम त्यांनी हेच घेतलेले होते की आपल्याला शहरामध्ये असलेल्या कच-याच्या प्रकल्पाच्या डंपिंग ग्राउंडच्या जागा सर्वप्रथम त्यांनी शोधून घेतल्या. सर्व प्रथम महापौर साहेब आपणास मी विनंती करतो. सभागृह गेले दहा अकरा महिने सुप्रीम कोर्टाचे सर्वोच्च न्यायालयाच्या अध्यादेशाची गोष्टी करते ब-याचश्या सदस्यांनी त्या प्रतिची मागणी सुध्दा केली परंतु आज माझी आपल्याला नम्र विनंती आहे की आजच्या सभेमध्ये कृपया सर्वोच्च न्यायालयाचे राज्य शासनाला असलेले निर्देश आणि राज्यशासनाने संबंधित नगरपालिका महानगरपालिकेला दिलेले निर्देश याची कृपया एक प्रत सदस्यांना द्यावी. कारण आम्ही फक्त नागरिकांना सांगतो. सर्वोच्च न्यायालयाचे आदेश आहेत राज्यशासनाची बंधने आहेत तर कृपया यावर आपण जरा लक्ष वेधावे. आयुक्त साहेब या ठिकाणी दोन प्रश्न महत्वाचे आहेत सदर प्रकल्प कुठे उभा राहू नये असे नागरिकांचे आजही मत नाही. तो प्रकल्प कुठे उभा राहू नये. नागरिकांच्या तक्रारी, हरकती. सुचना हजारांच्या संख्येने आलेल्या आहेत. त्याच्यावर सुनावणी अजून बाकी आहे सन्मा जेम्स कोलासो साहेबांनी तोच प्रश्न उपस्थित केला. तर या विषयाला अनुसरून अजून एक त्रुटी या ठिकाणी आहे. प्रदुषण महामंडळाची अजूनही आपल्याजवळ नाहरकत दाखल्याचे प्रमाणपत्र आजही आपल्याकडे आलेले नाही आणि आजच्या सभेवर आपण टोस काहीतरी निर्णय घेणार आहोत. सदर प्रकल्प उभा करण्याविषयी तर या विषयी मी आपले लक्ष वेधू इच्छितो. याला पर्यायी जागा म्हणून आपण पर्यटन विकास मंडळाकडे सर्वे नं ३५२ आरक्षण नं ३८ ही जागा त्यांच्याकडे वर्ग आहे. मधल्या काही काळामध्ये आपण सन्मा. आयुक्त, महापौर, उपसभापती आपण सगळ्यांनी त्यासाठी प्रयत्न केले की पर्यायी जागा आपल्याला कुठे उपलब्ध होते का परंतु तिथूनही काही मार्ग निघेनासा दिसला मधल्या काही काळामध्ये भिवंडी ठाणे मिरा भाईंदर महानगरपालिकेत एकत्रित प्रकल्प राबवावा अशी संकल्पना पुढे आली होती. मला वाटते ३१ जुलै ला आपले वृत्तपत्रामध्ये स्टेटमेंट होते आणि आपल्या स्टेटमेंटमध्ये सुध्दा असे निदर्शनास आले होते की हा प्रकल्प तीनही महानगर पालिका मिळून भिवंडी महानगरपालिकेच्या हददीबाहेर उभारण्यात येणार आहे अशी चर्चा पुढे आलेली होती. परंतु काही कालावधीमध्ये त्यालासुध्दा कुठेतरी बाधा आलेली आहे. इथल्या नागरिकांनीसुध्दा ज्याप्रकारे उत्तनला विरोध झालेला आहे. त्याच पध्दतीचा विरोध तिथेसुध्दा झालेला आहे. तर आजच्या या सभेपुढे जो विषय आहे त्या विषयावर निर्णय घेण्याच्या अगोदर या सगळ्या गोष्टी नागरिकांच्या आलेल्या हरकती सुचना याच्यावर आपण विचार करावा. प्रदुषण महामंडळाची एन. ओ. सी. आपल्याजवळ अजून पेन्डिंग आहे त्याबद्दल आपण सभागृहाला तसे सविस्तर माहिती दयावी अशी आपणास विनंती आहे.

मिलन म्हात्रे :-

विषय क्र. ५० महानगरपालिका क्षेत्रातील घन कचरा प्रक्रिया व विल्हेवाट या विषयावरती सन्मा माजी सभापती यांनी बरेच भाषण दिले काही ऐकायला मिळाले आणि त्यांच्या भाषणामधून हे सुध्दा रिफ्लेक्ट झाले की वास्तविक जेवढे प्रयत्न झाले म्हणजे सत्ताधाऱ्यांकडून किंवा प्रशासनाकडून त्याचा उल्लेख या टिपणीमध्ये कुठेही दिलेला नाही. खरं बघायला गेले तर हा विषय सभागृहामध्ये दोन तीन वेळा आला पण त्याचे वास्तव आपल्याला लपवून चालत नाही. वास्तव त्याचे असे आहे धरलं तर चावतयं आणि सोडलं तर पळतयं कारण ते पकडले तर चावतयं आणि सोडले तर पळून जाते पळायला म्हणजे हातचं निसटून जाते. तशातला प्रकार आहे. त्याच्या भाषणामध्ये जो अन्य नगरपालिकांचा विषय महानगरपालिकांचा जो त्यांनी मुददा मांडला पण हे सर्व करित असताना याच फक्त प्रकल्पावर एवढा मोठा उहापोह चालला आहे या शहरात पूर्वी आत जो माझा प्रभाग आहे तिकडे जवळजवळ तीन वर्षे डम्पिंग चालू होते कुठल्याही आरोग्याच्या दृष्टीकोनातून त्यावेळच्या तत्कालीन नगरपालिकेच्या अधिकाऱ्यांनी तिकडे ढूंकून बघितले नाही इंच इंच भर लांब एवढे मोठे किडे तिकडे लोकांच्या घरात जायचे आता सन्मा सदस्य जयंत पाटील यानी जी व्यथा सांगितली त्या डंपिंग ग्राउंड वर पंधरा दिवसापूर्वी आम्ही गेलो होतो आग लागलेली होती. सगळा धूर लोकांच्या घरात चालला होता केमिकलचा तो धूर आहे . बफिंगच्या कामात जेवढी केमिकल वापरली जातात. त्याचा पूर्णपणे तिखट असा झोंबणारा धूर जो घशाला नाकाला त्रास होतो डोळे चुरचुरतात असा प्रचंड त्रास असा धोकादायक धूर सगळ्या घरामध्ये जातोय. आणि आज ते डम्पिंग ग्राउंड त्याच्यानंतर जे आपल्याकडे सत्संग आहे. त्याच्यासमोर ज्या छोट्या वस्त्या आहेत तिकडे डम्पिंग ग्राउंड तीन वर्षे कार्यरत होते. संपूर्ण रहदारीचा रस्ता बंद होता. संपूर्ण मिरा भाईंदर शहराचा कचरा तिकडे टाकला जायचा. ही अवस्था निरनिराळ्या डंपिंग ग्राउंडची आहे. त्यावेळेला तिकडच्या लोकांना काय त्रास होता? त्यांच्या व्यथा कधी ह्या

आतापर्यंत सभागृहासमोर आलेल्या नाहीत आणि जर यदाकदाचित हा जर घन कचरा व्यवस्थापनाच्या प्रकल्प माझ्या वॉर्डमध्येसुध्दा त्या जागेची पाहणी झाली आणि त्या तिथे जर हा प्रकल्प उभारायचा असता तर याचा उहापोह एवढा कधीच या सभागृहात झाला नसता कारण त्याची पाहणी झाली आणि सर्व जे जे अधिकारी आले होते त्यांनी त्याच्यात मान्यता दिली नाही म्हणून तो प्रकल्प इकडे आला नाही. आज आमचा काही आग्रह नाही. आमची काय उत्तनवाल्यांशी दुश्मनी आहे किंवा आकसाने आम्ही त्यांच्या विरोधात काहीतरी मतदान किंवा काही भाष्य करू असे नाही. ज्यांनी ज्यांनी काय काय आपल्याला परवानग्या दिलेल्या आहेत त्या परवानग्याचा सुध्दा विचार केला गेला पाहिजे जिल्हाधिकार्यांनी जी जागा दिली आहे काहीतरी विचारार्थी दिलेली आहे आयुक्तांनी ती जागा मागितली आहे ती काहीतरी विचार करून मग पूर्णपणे मागितली आहे आज या ठिकाणी आपण भिवंडी ठाणे इकडे तिकडे जायच्या गोष्टी करतो आपल्याकडे किती वाहने आहेत सन्मा सदस्य माहन पाटील यांच्या भाषणामध्ये पंचवीस टन कचरा उचलणाऱ्या व्हेईकलचे त्यांनी उल्लेख केला. आपण कुठे चाललो आहे आपल्याकडे इकडचा साधा हजार पाचशे किलोचा उचलणारा ट्रक आहे ना तो रस्त्यात दहा वेळा बंद पडतो दहा वेळा पंक्चर होतो. असे ते खटारा ट्रक ठेकेदाराने आणलेले आहेत. त्याच्यावर अजून आपल्याकडे ताडपत्र्या टाकल्या जात नाहीत. रस्त्यावर सगळा कचरा उडत चालला आहे. त्याच्यावर कोणाचे नियंत्रण नाही आणि साठ सत्तर किलोमीटर कचरा ट्रान्सपोर्टेशन करून तिकडे नेणार ही पंचवीस टन कचरा उचलणारी मशीन किती करोडची आहे ते पहिले सांगा आणि मग ते भाषण बोला की जे आम्ही ऐकू आणि आपले विचार आमच्या मनामध्ये ठेवू. २८ टन, २९ टनाचे कचऱ्याचे सगळे व्हेईकल आहेत सगळे मान्य आहे. पण आपल्याकडे आपण दहा ते पंधरा लाखाच्या फायर ब्रिगेड आणायला काचकुच करतो बजेटचा दहा वेळा विचार करतो.

मोहन पाटील :-

आम्ही तुमच्यावर लादले नाही तुम्ही आणले म्हणून काय झाले काय आज? तुम्हाला आम्ही सांगितले आणि तुम्ही आणले का? मी सांगितले करा पण तुम्ही काय केले का? मी सांगितले करा तुम्ही करून घेतले का? आज काय लावलय?

मिलन म्हात्रे :-

सन्मा. सदस्य मोहन पाटील साहेब मी मुद्याचे बोलतो आहे गुद्याचे बोलत नाही.

मोहन पाटील :-

मी पण मुद्याचे बोलतो.

मिलन म्हात्रे :-

आपल्या भाषणामध्ये आपण बजेटचा उल्लेख केला त्या बजेटवर मी बोलतो आहे.

मोहन पाटील :-

तुम्ही माझ्या भाषणाचा उतावळा करायला निघालात की, मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने काय केले पाहिजे? हे बोलले पाहिजे. काही वेळी बोलता मिरा भाईंदर नगरपालिकेच्या सत्ताधारी पक्षाने केले ते आम्हाला त्यांचे क्रेडिट किंवा आम्ही जर काही केले नाही. आमच्याकडून झाले नाही तर तुमच्या माथ्यावर आले असा विषय होऊच शकत नाही का तुमच्या माथ्यावर थोपवू? आमची माथी आहेत ना कचरा घ्यायला पण आहेत त्या कचऱ्याच्या गाडया खराब आहेत मेले सडले तर मिरा भाईंदर महानगरपालिका कोणाची आहे. तर राष्ट्रवादी काँग्रेसची आहे. आम्ही मान्य करतो आम्ही आमचे प्रस्ताव मांडलेले आहेत. आमच्या प्रस्तावावर तुम्ही बोला ना. तुम्हाला प्रत्येक वेळी आम्हीच मध्ये कशाला पाहिजे. आम्ही मुद्याचे बोलतो, तुम्ही मुद्याचे बोलता. आम्ही तुमचा मुद्दा खोडत नाही.

हेलन गोविंद :-

इथे सत्य ऐकायला कडु वाटते म्हणून ते तसे करतात. इकडे सगळा क्रेडिटचा प्रश्न चालला आहे. प्रत्येक जण इथे प्रयत्न करतो. हा उठतो तो उठतो.

मोहन पाटील :-

कुणी ठराव मांडला नाही. कुणीतरी ठराव मांडा.

मिलन म्हात्रे :-

जरा आपण बसावे मी तुमच्यासारखा भाषणात व्यत्यय आणला नाही. आपण व्यवस्थित बोला. आपण स्थानिक नगरसेवक आहात.

मोहन पाटील :-

तुमचे नाव आम्ही घेत नाही.

हेलन गोविंद :-

तुम्ही मोहन पाटील यांनाच का पकडता? त्यांच्यावरच तुम्ही बोटे का दाखविता?

मिलन म्हात्रे :-

त्यांनी भाषण केलेले आहे. त्यांचा उल्लेख करणे गरजेचे आहे.

हेलन गोविंद :-

भाषण केले पण सत्यच केले ना चुकीचे भाषण केलले नाही. सगळ क्रेडिट घ्यायचाच प्रश्न चाललाय. सर्व क्रेडिटचा प्रश्न चाललाय. शेवटी आम्ही स्थानिक आहोत. आम्हालाही वाटते आमच्या गावचे बसायला सांगणार म्हणजे आम्ही बसणार. नाव घेऊन बोलू नका.

मिलन म्हात्रे :-

आम्ही जसं शांतपणे ऐकलं तसं जरा शांतपणे ऐकण्याची सवय ठेवा सांगायचा दृष्टीकोन असा आहे की, या जगामध्ये जे आरक्षण दाखविले आहे आणि जो घन कचरा व्यवस्थापनाचा प्रकल्प सुरु होणार आहे त्याच्यामध्ये नागरिकांनी हे बघा तुम्ही बोलत असताना तुमच्या बोलण्यामध्ये सुध्दा अडथळा आम्हाला आणता येतो.

(सभागृहात गोंधळ)

मिलन म्हात्रे :-

तुम्ही जरा गप्प बसाल तर बरे होईल. प्रत्येक सदस्याच्या वेळी बोलत असताना तुम्ही कशाला उठून बोलता. प्रत्येकाच्या वेळी तुम्ही उठून बोलायचे तुम्ही बोलणार तर तुमच्यामध्ये सुध्दा आम्ही अडथळा आणू. तुम्ही खाली बसा. तुमच्याशी बोलत नाही मी. तुम्हाला जेवढा बोलण्याचा अधिकार आहे तेवढा आम्हाला सुध्दा आहे. तुम्ही जरा खाली बसा. भाषण पुर्ण होइपर्यंत कोणीही बोलायचे नाही. प्रत्येक सदस्याच्या वेळी तुम्ही उठून बोलता म्हणजे काय अर्थ होतो त्याचा. अहो प्रत्येक सदस्यांच्या वेळी तुम्ही उठून बोलता. या वर्षात तुम्हाला कोणाला बोलू देण्याचा विचार आहे किंवा नाही. बोलूच द्यायचे नाही असा विचार करुन आलात का? वीस मिनीटे खराब केले तेंव्हा तुम्ही काय ठेका घेतला आहे का सभागृहाचा? आमच्या बोलण्यामध्ये तुम्ही कशाला हस्तक्षेप करत आहात.

हेलन गोविंद / जेन्वी आल्मेडा :-

सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे असे नाही की आमचा विषय आहे म्हणून सांगतो तुम्ही बोलत असताना आम्ही कधी रोंखले आहे का? प्रोसिडिंग मध्ये जास्त बोलणे हे तुमचेच असते.

(सभागृहात गोंधळ)

मिलन म्हात्रे :-

या ठिकाणी प्रशासनाने जो ४८ करोड रुपयेचा खर्च दाखविलेला आहे

जेन्वी आल्मेडा :-

सन्मा. सदस्य श्री. मिलन म्हात्रे आपण बोलताना जरा भान ठेवा. आपण आरोप लावून बोलू नका की सन्मा नगरसेविका हेलन मॅडमनी ठेका घेतला आहे का हे तुम्ही चुकीचे बोलत आहात.

मिलन म्हात्रे :-

बरोबर आहे.

हेलन गोविंद :-

आज तुम्ही ठेक्याचे बोललात हा शब्द मागे घ्या. नेहमी नेहमी बोलतात. तर तुम्ही काय ठेका घेतला आहे का? नेहमी सभागृहात बोलणारी व्यक्ति तुम्हाला आज दिसली का? गावचा प्रश्न आहे आम्ही येथील स्थानिक आहोत. आम्हाला पण माहिती आहे. तुम्हाला जशी तुमच्या गावाची कळकळ आहे तशी आम्हाला सुध्दा आहे. मग सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांचे नांव घेऊन का बोललात.

मिलन म्हात्रे :-

तुमच्या सदस्यांना जरा आवरा. आमचे आम्हाला बोलू दया काही सारवा सारव नाही.

हेलन बोर्जीस :-

तुम्ही नाव घेऊ नका आम्ही कोणाचे नाव घेत नाही. नाव घेतली नाही म्हणजे इथे भांडणाचा प्रश्न येणारच नाही.

जेन्वी आल्मेडा :-

सभागृह नेते आमची तुम्हाला एकच विनंती आहे की सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी आता जो आरोप लावलेला आहे की सन्मा. नगरसेविका हेलन बोर्जीस यांनी ठेका घेतला आहे का हे शब्द त्यांनी मागे घ्यावेत.

मिलन म्हात्रे :-

मागे कशाला घ्यावे. प्रत्येक सदस्याच्या मध्ये उठून तुम्ही व्यत्यय आणता त्याला काही अर्थ आहे का ?

हेलन गोविंद :-

तुम्ही नेहमी नेहमी सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांचे नाव घेता म्हणून मी बोलली मी काय कोणाचा ठेका घेतला नाही.

जेन्वी आल्मेडा :-

सन्मा सदस्य मिलन म्हात्रे तुम्ही दुस-यांना आरोप लावण्याचा ठेका घेतला आहे का?

लिओ कोलासो :-

सन्मा. नगरसेविका हेलन गोविंद व जेन्वी मॅडम सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे साहेब जर ठेका हा शब्द असौंदर्या किंवा अयोग्य असेल तर मी सभागृहाचा कामकाजातून काढून टाकायला पाहिजे आणि आपण विचार मांडायचे आहेत. उत्तम भागाशी संबंधित हा प्रश्न आहे. आणि आपण चौथी पाचवी सभा या विषयावर चर्चा करीतच आहोत. मा. महापौरजी आणि महापौराच्या माध्यमातून आयुक्त साहेब मी आपल्याला सांगतो की हा प्रश्न सभागृहात अंतिम स्टेजला चर्चेसाठी आहे याच्यावर काहीतरी साधक बाधक निर्णय होताना त्या भागाचे प्रतिनिधी म्हणून आमच्या भागातील कार्यकर्ते बोलतील. मला सूद्धा काही विचार या प्रकरणी मांडायचे आहेत. पण स्पष्ट भूमिका आहे की घन कचरा प्रकल्पामध्ये महानगरपालिकेची किंवा प्रशासनाची किंवा सभागृहाची कुठेपण कोंडी करण्याचा कोणी पण प्रयत्न आमच्या बाजूने आम्ही करणार नाही. आम्ही सद्विवेक बुध्दीने आणि न्याय मार्गाने ह्या प्रश्नावर आपल्याकडून सभागृहाकडून निर्णयाची अपेक्षा करतो म्हणून जर कोंडीच करायची झाली तर मी मुददाम आपल्याला रेफर करीन की राई या ठिकाणी प्रन्सींग ग्राउंड आणि सिबेरेशन ट्रिटमेंट प्लॉटसाठी आवश्यक तेवढे रिझर्वेशन आहे. खात्याने माहिती देताना अशा प्रकारचे एक चित्र उभे केले की, सी.आर.झेड.च्या तरतुदी त्या भागाला लागू असल्यामुळे त्या ठिकाणी आपल्याला घन कचरा प्रकल्प स्थापन करता येणार नाही. एका खात्याने म्हटले असले तरी ते तपासून घेता येणार नाही का? त्याला सुध्दा वेळ लागेल आणि ते सुध्दा करावे लागेल म्हणून साधकबाधक मार्गाने याच्यावर भिवंडीचा प्रस्ताव आलेला आहे स्टेमचा प्रस्ताव आलेला आहे खाजगी करणातून काही करणे शक्य आहे का? आणि सन्मा सदस्य मोहन पाटील यांनी किंवा बाकी कुणी सांगितले. आयुक्त साहेब आपण अखिल भारतीय दौन्यामध्ये होतात अशा किती महानगरपालिका आणि नगरपरिषदांनी याचा प्रकल्प घेतला आहे फार थोड्या म्हणून सुप्रीम कोर्टाला आमचे जरा खुले सांगणे आहे की वुइ आर प्रिपेअर्ड आम्ही तयार आहोत. अशा स्वरूपाचा प्रकल्प राबवायला गेल्या आठ महिन्यांपासून प्रयत्नशील आहे आता प्रयत्नामध्ये काही ठिकाणी यश असते काही ठिकाणी अपयश असते तर हे सगळे सभागृहाने समजून घ्यायला पाहिजे आणि मला वाटते मी सत्तारूढ पक्षाकडे असल्यामुळे सत्तारूढ पक्षातील मंडळीना विनंती करिन की आपण सर्वांनी हा प्रश्न योग्य त्या मार्गाने संसदीय पध्दतीने आपण हाताळावा.

जेन्वी अल्मेडा :-

मिलन म्हात्रेनी हा शब्द मागे घ्यावा.

मिलन म्हात्रे :-

नाही मी कशाला मागे घेणार.

जेन्वी अल्मेडा :-

तुम्ही बोलला म्हणून तुम्हीच मागे घ्यायला पाहिजे. मग काय आम्ही घ्यायचा तो शब्द मागे बोलताना भान ठेवायला पाहिजे याच्यापुढे.

हेलन गोविंद :-

मी अशावरून बोलली तुम्ही नाव घेउन बोलू नका. मग मी तुम्हाला बोलायचा प्रश्न येतो कुठे? इथे नेहमी नेहमी नाव घेऊन बोलता हा असा, तो तसा, कोण कसा आहे हे सर्वांना माहिती आहे. सांगायची ती जरूरत नाही. नेहमी नेहमी विरोधात बोलत असता तुम्ही नाव घेऊन बोललात. सन्मा. सदस्य मोहन पाटीलांचे म्हणून मी बोलली मला बोलायची हौस नाही. तुम्हीच ठेका घेतला आहे का बोलायचा. तुम्हाला बोलता येते म्हणून तुम्ही ठेका घेतलाय ना. नेहमी बोलतात हा असा तो तसा.

रोहित सुवर्णा :-

आम्ही कोरमसाठी येत नाहीत. आम्ही बोलण्यासाठी येतो.

मिलन म्हात्रे :-

सह्या करायला सयाजीराव नाहीत आम्ही. आम्ही लोक काम करायला येतो.

हेलन गोविंद :-

तुम्हाला नेहमी तीच सवय आहे. ह्याचं काढा, त्याचे काढा. हे हृदय साफ करा हे संपूर्ण मिरा भाईंदर साफ करायला आधी हृदय साफ करा. सर्व देवाला ठारुक आहे. काय आहे कोणाच्या मनामध्ये ते समजले. हा असा, तो तसा. कोण इथे निष्पाप नाही.

मोहन पाटील :-

गटागटाने बोलु नका.

हेलन गोंविंद :-

नेहमी दुसऱ्या विषयी कशाला बोलता सभागृहामध्ये, विरोधामध्ये बोलतात.

नयना म्हात्रे :-

त्यांना काय अधिकार दिला दुसऱ्यांना बोलायचा, हे असे शब्द नाही वापरायला पाहिजे. हया शब्दाची त्यांनी पहिले माफी मागावी.

हेलन गोविंद :-

नेहमी नेहमी सभागृहामध्ये विरोधामध्ये बोलत असता.

रोहित सुवर्णा :-

तुम्हाला असे माहिती आहे की, त्यांचे मन स्वच्छ नाही ते.

हेलन गोविंद :-

नेहमी बोलताना तोंडामध्ये शब्द प्रेमाचा नसतो. हयाचे काढता त्याचे काढता. तुम्हाला बोलता येते म्हणून तोंड सोडून बोलायचे नाही. ह्याच्या मागे लागणार, त्याच्या मागे लागणार, एवढेच जर तुम्हाला कोर्टामध्ये पैसे लागत असेल तर गरीब आश्रमाला द्या. दानधर्म करा. ह्याच्यावरती केस, त्याच्यावरती केस, ह्याचा दबाव अधिकाऱ्यांवर. त्यापेक्षा वकील झाले असते तर बरे झाले असते. देवांनी चांगली बुद्धि दिली. त्याचा चांगला वापर करा.

मिलन म्हात्रे :-

काय भांडायला आले आहेत. विषयाचे बोला.

मोहन पाटील :-

मॅडम, काही शब्द असतील ते काढावे.

मिलन म्हात्रे :-

अहो, पण ते वापरु नये असे पण सांगा ना. माझ्या मनाचे कोणी ठेके नाही घेतलेले. माझे मन माझ्याकडे आहे. चांगले काय वाईट काय?

मा. महापौर :-

कशासाठी ठेका घेण्यासाठी येता. कोणी कोणाचा ठेका नाही घेतला.

मिलन म्हात्रे :-

अहो, आम्ही चांगले काम करण्यासाठी येतो.

मा. महापौर :-

चांगली कामे करा. चांगले बोला. खेळीमेळीच्या वातावरणात कामकाज करा. दुसरे काही बोलायला अलाऊड नाही. तुम्हाला ठेका घेतला. याच्यामध्ये नको घेऊ. सगळ्यांना बोलायला देते. मी सगळे हसून खेळून अस नको बोलू. दोन, तीन महिने झाले बघते सभा चालत नाही. बरोबर कामच होत नाही.

मिलन म्हात्रे :-

आम्ही आतापर्यंत जे पत्रव्यवहार केले. त्यांची रितसर उत्तर महानगरपालिकेतर्फे आलेली नाहीत. सन्मा. सदस्यांनी जो हरकतीचा मुद्दा उचलला की, आमच्या लोकांच्या हरकती ऐकल्यात का नाही. त्यांना एवढा वेळ का लागतो. त्यांचे जे काय असेल त्याच्या सेपरेट हरकती असतील तर तुम्ही व्यक्तिगत रित्या सॉल करा. आपल्याकडे एखादया शाळेमध्ये आपण निरनिराळ्या वर्गामध्ये त्याची तुम्ही पाठ किंवा टीम सिस्टीम बनवा. पंचवीस-पंचवीस लोक पन्नास-पन्नास लोक हरकतीला बोलावून जे आपले उपआयुक्त दर्जाचे अधिकारी आहेत. तुम्ही स्वतः आपल्याकडे नगररचना विभागाचे अधिकारी आहेत असे तुम्ही टीम वर्क तयार करुन एका वेळेला अनेक जणांच्या हरकती सॉल आऊट होतील असे काहीतरी तुम्ही ह्याच्यामध्ये मार्ग काढा. आपल्याकडे शाळांमध्ये निरनिराळ्या वर्गामध्ये, वाटले तर उत्तनला जाऊन बसा तुम्ही. उत्तनला स्थानिक लोक तिकडच्या लोकांना यायला जायला त्रास नको. कारण मोठया संख्येनी ती लोक येणार आणि या व्यवस्थापनाकरिता जी जागा आपल्याला जिल्हाधिकाऱ्यांनी हस्तांतरित केली गेलेली आहे. त्याला आता जवळजवळ सहा महिने झालेले आहेत. आपण ताबा घेतलेला आहे. ह्या ठिकाणी जर आपल्या बजेटमध्ये नसेल जमत तर त्या जागेचे रक्षण करणे आपले काम आहे. फिन्सिंग वॉल बांधा. तारेचे कम्पाउन्ड बांधा. ती जागा पहिले तुमच्या ताब्यात ठेवा, जर यदाकदाचित तुम्हाला यश आले तर त्या जागेवर तुम्हाला तो प्रपोझल करावा लागेल. नो आला तर तुमची इच्छा असेल तिकडे पाठवू. तर सांगायचा दृष्टीकोन असा आहे की, मी काही पत्रव्यवहार केला आहे. त्याचे पण उत्तर आलेले नाही आणि अनेक महिन्यांनंतर हा जो आपला विषय इकडे दिलेला आहे. हयाच्यात सहा महिने दिरंगाई झाली आहे. हा विषय आपण सहा महिन्यापूर्वी

खरे म्हणजे त्याच्या पुढच्या महिन्यामध्ये आणायला पाहिजे होता. महापालिका प्रशासनातर्फे ६७ अ पर्यावरणाच्या स्थितीत अहवाल हा आपल्या अधिनियमानुसार अजून काय झाले. ह्याच्यावरती काय झाले. माझे पत्र स्वतःच आहे. दरवर्षी जुलैपर्यंत तो अहवाल दिला गेला पाहिजे. आता दोन वर्ष होत येतील. हा जुलै गेला निघुन आपण महानगरपालिकेचे वर्ष साजरा केले. पण अहवालाचे वर्ष साजरा होत नाही आहे. आपण जर हा अहवाल लवकरात लवकर आपल्याकडून आम्हाला मिळाला तर बरे होईल. आपण पण बंधनकारक आहेत. सदर अहवाल तयार केला की नाही, त्याचेही पत्र अजून आम्हाला आलेले नाही आहे आणि सदर प्रकल्प हा योग्यवेळी सर्व शासनाच्या ज्या परमिशनस आहेत. परवानगी आहेत. त्या जर मिळाल्या असतील तर योग्य त्या ठिकाणी लवकरात लवकर पुरा करावा. ह्या विषयाच्या ह्या ठरावाच्या बाजूने मी माझे मत मांडत आहे. धन्यवाद.

प्रफुल्ल पाटील :-

सन्मा. महापौर मॅडम आणि सन्मा. आयुक्तसाहेब, सन्मा. सर्व अधिकारी वर्ग आणि सन्मा. सर्व प्रतिनिधी, कृपया एक विनंती आहे, कोणाच्या भाषणामध्ये आपण हस्तक्षेप आणू नये. माझी सर्वांना विनंती आहे की, मी बोलत असताना कृपया माझे बोलणे पूर्ण होईपर्यंत आणि मी जे काही मुद्दे उपस्थित करेन त्याचे स्पष्टीकरण मा. अधिकारी देईपर्यंत कृपया कोणीही हस्तक्षेप माझ्या भाषणामध्ये आणि अधिकाऱ्यांच्या स्पष्टीकरणामध्ये व्यत्यय आणू नये. घन कचरा व्यवस्थापन व हाताळणी नियम २०००. पर्यावरण संरक्षण अधिनियम १९८६ नुसार घन कचरा व्यवस्थापन व हाताळणी नियम २००० ने तयार केलेले आहेत. सदर नियम २००० साली अस्तित्वात आल्यानंतर ते ताबडतोब त्याची अंमलबजावणी करावी आणि त्याची अंमलबजावणी कोणी करावी याचे निर्देश सुप्रिम कोर्टाने राज्य शासनाला व राज्य शासनांनी सर्व नगरपालिका व महानगरपालिकांना दिलेले होते. तत्कालिन नगरपालिका अस्तित्वात असताना आजचा जो विषय सभेपुढे चर्चेला आलेला आहे. हाच विषय नगरपालिका अस्तित्वात असताना स्थायी समितीपुढे आणि नंतर सर्वसाधारण सभेपुढे हा विषय चर्चेला आला होता. त्यावेळी सर्वसाधारण सभेने ठराव क्र. ३८३ अन्वये दिनांक ३१/१०/२००१ रोजी ठराव पारित करून घन कचरा व्यवस्थापन हाताळणी नियम २००० नियमामध्ये अंतर्भूत केलेल्या सर्व तरतुदीचे पालन काटेकोरपणे सदर नियमावलीच्या अनुसुची एक मधील दिलेल्या मुदतीमध्ये वेगवेगळ्या प्रक्रिया तसेच भागामध्ये व वेगवेगळ्या मुदतीमध्ये पूर्ण करावयाच्या त्याच्यामध्ये सुचना दिलेल्या आहेत. नगरपालिका अस्तित्वात असताना ह्या नियमाद्वारे जी काय कार्यवाही प्रशासनाने करण्याची गरज आहे ती करण्यासाठी यापूर्वीच प्रशासकीय व आर्थिक मंजूरी आपणास दिलेली आहे. सदर सभेच्या विषयापुढेचे महत्व हे तत्कालीन नगरपालिकेच्या झालेल्या ठरावाने मला वाटत जास्त काय राहत नाही. फक्त सभेचा विषय हा एका जागेपुरता वादादित असल्यामुळे एवढे सगळे वादंग चालले आहे. परंतु, मुळ नियमामध्ये अंतर्भूत केलेल्या ज्या तरतुदींचा आम्हाला वापर करून जी कार्यवाही करायला पाहिजे. त्याला प्रशासनाला तत्कालीन नगरपालिकेने आर्थिक व प्रशासकीय मंजूरी दिली असल्यामुळे आता हा सर्व भाग प्रशासनाचा राहिलेला आहे. तसेच ३१३ क्रमांकाचा ठराव दिनांक ३१/१०/२००१, हा ठराव झाल्यानंतर २००२ फेब्रुवारीपर्यंत नियमावली २००० मधील नियमामध्ये अनुसुची रोमन एक आणि अनुसुची रोमन आकडा दोन हयामध्ये जी काही कार्यवाही करायची आहे. त्यापैकी नगरपालिकेने त्यावेळेला घंटागाडी सुरु करणे, टाकारू औषधांचे विल्हेवाट व वाहतुक या दोन्ही गोष्टी नगरपालिकेच्या कारकीर्दीमध्ये सुरु केल्या होत्या. म्हणजेच मुदतीमध्ये हा कार्यक्रम चाललेला होता. थोडक्यात जर आपल्याला याची माहिती द्यायची झाली तर कशा प्रकारे ह्या नियमावलीमध्ये दिलेला कार्यक्रम नगरपालिकेने किंवा महानगरपालिकेने राबवायचा आहे. त्याला मुदत दिलेली आहे. सर्वप्रथम जी मुदत दिली होती ती ३१/१२/२००१ या तारखेपर्यंत ज्या काही अस्तित्वात असलेल्या जागा ज्या ठिकाणी कचऱ्याची विल्हेवाट किंवा कचरा डंपिंग करण्याचा होता. त्या जागेची सुधारणा करणे ही ३१/१२/२००१ पर्यंत ही मुदत दिलेली होती. त्यानंतर ३१/१२/२००२ ही मुदत नवीन भविष्यासाठी कचरा जमा करण्यासाठी त्याचे विघटन करण्यासाठी किंवा त्याच्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी किंवा त्याच्यापासून खत निर्माण करण्यासाठी किंवा त्याच्यापासून वीज निर्माण करण्यासाठी किंवा रिसायकलिंगसाठी, रिमोल्डींगसाठी किंवा ज्या कचऱ्यावरती कुठलीही विल्हेवाट करता येत नाही. ज्याच्यावर कुठलीही प्रक्रिया करता येत नाही असा प्रक्रिया न झालेला कचरा साठविण्याच्यासाठी जागा आयडेन्टीफाय शोधून त्या निश्चित करावयाचा कालावधी ३१/१२/२००२ ला दिलेला होता. तो संपलेला आहे. त्यानंतर कचऱ्यावरील प्रक्रिया ही जी प्रक्रिया आहे. त्याचे मॉनिटरिंग सहा सहा महिन्यांनी निश्चित केलेले होते. ३१/१२/२००३ ची मुदत ह्या नियमावलीतील जितक्या काही निर्देश किंवा सुचना किंवा तरतुदी पूर्ण करावयाच्या आहेत. त्या सगळ्या तरतुदीमध्ये प्रकल्प राबविण्यापासून प्रकल्प सुरु करण्यापासून प्रक्रिया न झालेला कचरा साठविण्यापर्यंतच्या सगळ्या प्रक्रिया ३१/१२/२००३ पर्यंत पूर्ण व्हायला पाहिजे होत्या, अशा प्रकारचे हे निर्देश सुप्रिम कोर्टाने गठित एका कमिटीने दिलेल्या

शिफारशीनुसार ह्या नियमावलीमध्ये तयार करुन दिलेला आहे आणि त्याची अंमलबजावणी राज्यशासनाने प्रत्येक नगरपालिकेवरती आणि महानगरपालिकेवरती टाकलेली आहे. ज्या नगरपालिकेची लोकवस्ती एक लाखापेक्षा जास्त आहे. तीथपर्यंतच्या नगरपालिकेला हा प्रकल्प उभारणी हे त्यांनी कम्पल्सरी केलेले आहे. २७/०२/२००२ रोजी ज्यावेळी नगरपालिका महानगरपालिका म्हणून अस्तित्वात आली. त्यावेळी हयाच्यातल्या पहिल्या दोन स्टेजेस ज्या आहेत. ह्या पूर्ण झाल्या होत्या आणि नवीन साईड शोधण्याच्या कामासाठी प्रशासनाला तसे निर्देश दिले होते. आपण ठराव क्र. ३१३, ३८३ हा निश्चितपणे पहावा. तदनंतर आज हा पुन्हा विषय ह्या ठिकाणी आलेला आहे. मधला काळ एक वर्ष आणि नऊ महिने निघून गेलेला आहे. हया एक वर्ष आणि नऊ महिन्यामध्ये सहा महिन्याचा कालावधी हा प्रशासकीय कालावधी होता आणि एक वर्ष तीन महिन्याचा हा दिर्घकाळ हा जो आहे हा नवीन स्थापन झालेल्या महानगरपालिकेच्या बॉडीचा कालावधी होता. निश्चितपणे नगरपालिका अस्तित्वात असताना आणि महानगरपालिका अस्तित्वात येण्यापूर्वी असलेली प्रशासकीय राजवट आणि महानगरपालिका अस्तित्वात आल्यानंतर अस्तित्वात असलेली बॉडी. त्या बॉडीचे पदाधिकारी आणि त्या प्रशासनाचे प्रशासकीय अधिकारी निश्चितपणे ह्याला जबाबदार आहेत, असे स्पष्टपणे ह्याच्यामध्ये उल्लेख केलेला आहे. त्याच्यामध्ये नियमाचा भंग केला काय केला तर काय होऊ शकते हे माझे मित्र आदरणीय सुवर्णा आणि सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे यांनी सांगितले आहे. मला त्याच्याबद्दल खोलात जायचे नाही. खरे म्हणजे आपण आज ज्या विषयावरती इतका वाद घालत आहोत त्या नियमामध्ये आणखीन काय सांगितले आहे. आपण कधी खोलवर जाऊन विचार केला नाही किंबहुना ह्या नियमांची आम्ही दखलसुध्दा घेतलेली नाही. जे सभागृहात माझ्या कालावधीत मी जे दोन अडीच तास ही योजना म्हणण्यापेक्षा हे जे नियम आहेत समजावून सांगितले होते. त्यावेळी आम्ही कोणीही इतकी गंभीर दखल घेतलेली नाही आणि त्यामुळे आज ही परिस्थिती येऊन ठेपलेली आहे की, सुप्रिम कोर्टाचे काय होईल? राज्य शासन आम्हाला काय करील का? ह्याच्या नियमामध्ये जे बसते ते आम्ही नाही केले म्हणून जो त्याला जबाबदार आहे. त्याच्यावर ती कारवाई होणार ह्याच्यासाठी मी काय सुचवायला नको की काय कारवाई व्हावी आणि आपण ही काय सांगायला नको की तुम्ही आमच्यावर कारवाई करुनच बघा. मग आम्ही बघतो. हाही काही कुस्ती खेळण्याची वेळी राहिलेली नाही. आम्ही कुस्ती ऑलरेडीच हरलेलो आहोत. रिंगणात न जाताच त्याच्यामुळे आता असलेल्या प्रसंगातून मार्ग काढणे हा एकच आमच्यापुढे उपायाचा किंवा योजनेचा भाग आहे. तत्पूर्वी नगरपालिका आणि महानगरपालिकेच्या प्रशासकीय काळ आणि महानगरपालिका स्थापन झाल्यानंतर लोकप्रतिनिधींनी घेतलेले गांभीर्य लक्षात घेता आपण जेव्हा हा विषय पटलावर आणला होता त्यावेळी हया सभागृहातल्या सर्व लोकप्रतिनिधींनी आपण पाहिलेली जागा आम्हाला नाही वाटत, आम्ही कोणी सुचवलेली होती. किंबहुना आम्ही त्यावेळी जी सुचवलेली होती ती ज्या ठिकाणी नियोजन दाखवले होते ती जागा होती भाईदर पूर्वेलासुध्दा आपण अशी प्रक्रिया सुरु करण्याचा प्रकल्प लावला असता तर आमची काय सन्मा. सदस्य जयंत पाटील आमची कुठलीही हरकत नव्हती. कुठल्या विभागात तो प्रकल्प असावा. ह्याला लोकप्रतिनिधी फार महत्व देत नाहीत. पण तो प्रकल्प कायदेशीररित्या विधीवतरित्या तो सुरु होण्यासाठी ज्या सक्षम जागा आहेत. ज्या पात्र जागा आहेत. त्याच जागेवरती सुरु करता येईल अन्यथा आपण कितीही मोठे ठराव केले कितीही मोठ्या मेजोरिटीने आपण काही जरी मांडले तरी कोर्टाच्या भाषेपुढे आम्ही कुठेही टिकणार नाही झालेल्या परिणामाचे मात्र आम्हाला शासन होण्याची शक्यता जास्त निर्माण होत आहे. म्हणून सन्मा. आयुक्त साहेब आपण मागच्यावेळेला सहा महिन्यापूर्वी साधारणपणे हा विषय चर्चेसाठी आणला आणि त्याचे आरक्षण आपण सुचवले उत्तन आणि पाली हया जागेवर त्या सभेमध्येसुध्दा मी बोललो होतो की, आपल्याला रिझर्वेशन करण्याचा ठराव करण्याची पण गरज नाही आहे. बीकॉज ही डु नॉट चेंजेस दी इकॉलॉजीकल अॅस्पेक्ट. इकॉलॉजीकल अॅस्पेक्ट म्हणजे काय? तुम्ही त्या भागामध्ये कुठलाही प्रकल्प टाकल्यानंतर तिथल्या नैसर्गिक परिस्थितीमध्ये काही बदल होत नाही आहे आणि तशा प्रकारचा एक उच्च न्यायालयाचा मी आपल्याला एक निर्णयसुध्दा सांगितला होतो. ह्याच्या आधी ह्या प्रोसीडिंगमध्ये नमुद केलेले आहे. पण सर्व करित असताना सन्मा. सदस्यांच्या भावना लक्षात घेउन एकीकडे सुप्रिम कोर्टाची भीती म्हणून ठराव पास केला. अन्वये सन्मा. सदस्यांच्या भावना तेथील स्थानिक नागरिकांनी आक्षेप घेतल्यामुळे तरच साहजिकपणे त्या उफाळून येतील पण नेमकी आमची स्टेपच चुकली. हया जर भावना अगोदर आल्या असत्या तर आम्ही कदाचित हा ठराव केला नसता जर इतका जर विरोध आहे आणि इतकी जर लोकप्रतिनिधींना ही माहिती असते लोकांचा इतका मोठा प्रक्षोभ होईल तर कदाचित आपण रिझर्वेशनसाठी दुसरी जागा शोधत राहिलो असतो. पण गंमत अशी आहे की, आम्ही एकीकडे ३७ खाली आरक्षण करण्याचा महाराष्ट्र नगररचना प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ चे कलम ३७/१ खाली आम्ही आरक्षण सुचविल्यानंतर द बॉल हीज नॉट इन माय कोर्ट नाउ. मी आरक्षण सुचवले ठराव मंजुर झाल्यानंतर ते आरक्षण मला मागे घेता येत

नाही. इथे आम्ही पहिली लढाई हरलो. जनतेचा प्रक्षोभ पाहता आणि जनतेचा प्रक्षोभ पाहून नव्हे शासनाने ह्या नियमामध्ये ३७(२) खाली जी कारवाई करायची महाराष्ट्र प्रादेशिक नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम ३७(२) अन्वये सदर आरक्षणाला अंतिम स्वरूप देण्याची जी कार्यवाही करायची आहे. या कार्यवाही अंतर्गत असे प्रस्तुत केलेले आहे की, हयाची गॅझेट करावी. ह्याचे राजपत्र गॅझेट प्रसिध्द करावी आणि ते प्रसिध्द केल्यावरती लोकांच्या सुचना हरकती आणि ऑब्जेक्शन जे काय असतील ती मागवावी. त्याला सुनावणी द्यावी आणि त्यानंतर ते आरक्षण अंतिम करावे की न करावे हे सर्व अधिकार कलम ३७ उपकलम २ अन्वये माननीय संचालक आणि नंतर शासनाला दिलेले आहे. जेव्हा बॉल आमच्या कोर्टातून गेला तेव्हा बॅटिंग करायला आम्ही मंत्रालयात गेलो. खरे म्हणजे आमच्याकडे बॉल होता तेव्हा आम्ही भरपूर बॅटिंग करू शकलो असतो आणि जनतेचा प्रक्षोभ टाळण्यासाठी एकीकडे सहायांची मोहीम आणि एकीकडे जनतेला आम्ही आश्वासने आणि एकीकडे आम्ही वेळ घालवत राहिलो. निश्चितपणे आम्ही काहीच मिळवल नाही. कारण आजची स्टेज ही शासनाकडे प्रलंबित आहे. ३७(२) खालच्या कार्यवाही आरक्षण अंतिम करण्याची ही कालबाह्य झालेली आहे. मुदतबाहय झालेली आहे आणि माझ्या हिशेबाने विधीबाहय झालेली आहे. विधीबाह्य हा मी शब्दप्रयोग एवढ्यासाठी करणार आहे की, त्याचे स्पष्टीकरण पुढे माझ्या सांगण्यामध्ये मी करणार आहे की, विधिबाहय का झाली. आज सर्वांच्या आशा पल्लवित झाल्या की सन्माननीय नेते मंडळी आली त्यांनी प्रत्यक्ष पाहणी केली. लोकांच्या तक्रारी ऐकून घेतल्या सिरियसली आणि या सर्व मंडळीने त्याला पर्यायी जागा कुठली सुचवली की, त्याला पर्यटन केंद्राला आरक्षित असलेली आरक्षण क्रमांक ३८ आणि आम्ही मोठ्या आशेने बसलो. कदाचित असे आम्हाला वाटले की, शासन आमचे आहे. म्हणून आम्ही सुचविलेला पर्याय हा शासनाकडे १०० टक्के मंजूर व्हायला हरकत नाही. दोन्ही पक्षाचे शासनाचे भाईदरमधले सर्व सर्वे सन्मा. महापौरसाहेब आणि सन्मा. उपमहापौरसाहेब इथे बसलेले आहेत आणि ते आमच्या भाईदरच्या प्रतिनिधी त्यांचेच शासन तिकडे असल्यामुळे आम्हाला सर्वांना हायसे वाटले की, चला एक निदान उत्तनवाल्या नागरिकांचा आणि उत्तनमधील लोकप्रतिनिधीचा जरी ह्याच्यामधुन ह्या संकटामधुन बाहेर पडतील. आम्ही त्यांचे शत्रु नक्कीच नाही. पण आम्ही तुमचे शत्रु नसताना आम्ही कायद्याचे शत्रु नक्कीच होणार नाही किंवा ते कोणालाच आवडणार नाही. एखादयाला साथ द्यायची असल्यास आपण त्याला साथ देउ. पण ते सांगेल समोरच्या माणसाचे डोक फोड मला अडचणीच जाणार कारण मी डोक फोडल तर केस माझ्यावरती होणार आणि आनंद त्याला मिळणार आहे आणि म्हणून याचा विचार करताना मी त्यांचा मित्र आहे आणि त्याचे संकट सन्मा. शासनाचे पदाधिकारी आणि अधिकारी सोडवतील असा आम्हाला फार मोठा विश्वास होता. मग त्या ३७(२) खाली आलेल्या सगळ्या ऑब्जेक्शन आणि सजेशनच्या सुनावण्या देउन त्यांना त्यांनी उपकृत केले असते की, तुमच्याबरोबर आहेत त्या सुचना ऑब्जेक्शन हरकती बरोबर आहेत. त्याची आम्ही दखल घेतो आहे आणि पर्यायी जागा पर्यटन केंद्राला आरक्षण क्रमांक ३८ खाली सुचविलेली आहे. त्या ठिकाणी सदर आरक्षण नेत आहोत. दुर्दैवाने आपल्याला राज्यशासनाकडे आम्ही कुठे कमी पडलो मांडण्यासाठी हे मला माहिती नाही. कारण मी आय वॉझ नॉट टु पार्टी टु दॅट किंवा मला हे माहिती नव्हतं. मला असेच ऐकिवात आले की, आज काहीतरी विधानभवनामध्ये मिटींग आहे आणि त्या ठिकाणी बरेचसे आपले नेतेमंडळी हा सगळा उत्तन विभागाचा प्रश्न हा घेऊन जाणार आहेत. खरे म्हणजे त्यांनी बऱ्याचश्या आम्ही विरोधी पक्षात आहोत असे समजत असतील तर आम्हाला विरोधी पक्षाचे लोक म्हणून त्यांनी न्यायला पाहिजे होते आणि आम्ही त्यांचे पाठीराखे आहोत असे जर ते समजत असतील तर आम्हाला त्यांनी पाठीराखे म्हणून न्यायला पाहिजे होते. किंबहुना जे विरोधी पक्ष म्हणून ह्या ठिकाणी विहित केलेले आहेत. कायद्याच्या कक्षमध्ये ते भारतीय जनता पार्टी आणि शिवसेनेच्या प्रतिनिधींनासुध्दा त्यांनी बोलवायला पाहिजे होते. कदाचित वेगवेगळ्या प्रतिनिधींनी आणि सर्व पक्षीय असा काय जर आपण मोर्चा इन द सेन्स आपण जे काय असे मागणे मांडले असते तर कदाचित पर्यटन केंद्राचे मन वळून त्यांना भली मोठी जागा जी दिली ती आपल्याला इथे हया ठिकाणी वळवता आली असती. किंबहुना जेव्हा आम्ही हा ठराव केला की, ३७ अ खाली हया जागेमध्ये उत्तन, पालीच्या जागेत जर आरक्षण करायचे त्याचवेळी जर आम्ही हे आरक्षण पर्यटन केंद्राच्या आरक्षण क्रमांक ३८ खाली आलेली जागा संपूर्ण आरक्षण न वगळता मायनर मॉडीफिकेशन जे अलाउड आहे. आपल्याला तर तेवढ्याचसाठी आमचे आरक्षण टाकले असते. बाकीची जागा १०० हेक्टरची, पर्यटन केंद्राकडे आहे. त्याच्यामध्ये आपल्याला फारच म्हणजे ३० एकर जागा जास्त लागेल ह्या प्रकल्पाला. तर त्या टाईपचे मॉडीफिकेशन आपण सुचवले असते तर ३८ क्रमांक खालची आरक्षण जागा १०० हेक्टर ऐवजी ती ८५ हेक्टर करावी आणि १५ हेक्टर जागा ही हयासाठी करावी. तर आम्ही जसे उत्तनच्या लोकांना सांगतो की, तुम्ही नाशिकला जाउन आला तुम्हाला वाससुध्दा आला नाही काय? तिथे यंत्रणा होती. मला माहिती नाही. पण मी अनेक प्रोजेक्ट पाहिलेले आहेत. त्याच्यामुळे ती यंत्रणा बरोबर आहे असे म्हणायला हरकत नाही. मग

तसा पर्यटनच्या लोकांनासुध्दा वास आला नसता. त्यांच्या बाजुला ते झाले असते आणि हया संकटातून आपण बाहेर पडलो असतो. पण दुर्दैवाने हया विषयावर कधी गांभिर्याने चर्चा झाली नाही. कोणाला तुम्ही बोलवल नाही, कोणाला सांगितले नाही आणि आज अशी परिस्थिती झालेली आहे की, मघाशी आमचे सन्मा. दोन सदस्यांनी अतिशय चांगले प्रश्न विचारले की, पोल्युशन बोर्डाने काय केले नाही. पोल्युशन बोर्डाने तुम्हाला परवानगी दिली आहे का? ही आपण पळवाट काढतो आहे. मला माझी जागा दयायची नाही. त्याच्यासाठी आम्हाला तयारी करायची मला असे सांगून नाही चालणार, अरे तो बघ तुझ्यापेक्षा भारी होतो. त्याच्यावर स्वारी कर असे नाही. मला माझे सामर्थ्य टिकवायचे असेल तर मी माझ्या बळावरतीच लढले पाहिजे. आता पोल्युशन बोर्डाच्या बळावर तुम्ही काय लढणार? पोल्युशन बोर्ड हे गर्हनमेन्टचेच आहे. गर्हनमेन्ट गर्हनमेन्टला मदत नाही करणार तर कोणाला करणार. आता गर्हनमेन्ट लोकल सेल्फ गर्हनमेन्टला मदत करित नाही. ही दुर्दैवाची बाब आहे. कदाचित आम्ही तिथे कमी पडलो असे रिप्रेजेन्टेशन करण्यामध्ये पण इथे या ठिकाणी सर्व सदस्यांनी एक गोष्ट लक्षात ठेवली पाहिजे की, शेवटी हया सगळ्या कृत्याचे वाटेकरी आम्ही आहोतच. का तर आम्ही शासनाच्यावरती अवलंबून राहिलो की, आरक्षण बदलले जाईल. पण आपण हा विचार नाही केला की, आम्ही बदल्यात जे पर्यायी आरक्षण दिलेले आहे किंवा सुचवले आहे ते विधीवत सुरु केले आहे का? नाही. तुम्ही आधी एकदा आरक्षण पर्यायी जागा ठरविल्यानंतर तुम्ही कधी सभ्यपणे विषय आणला हा की, ३७(१) खाली तीन महिन्यापूर्वी केलेला ठराव मॅडम तुम्हाला बदलता येतो. एखादा ठराव जर तुम्हाला बदलायचा असेल तर अमुक महिन्यानंतर तो ठराव बदलता येतो. तुम्ही तोच ठराव पर्यटन जागेवरती करुन तो शासनाकडे पाठविला असता तर आज तुम्हाला लिगल झाला असता मी तुम्हाला आपल्या बचावासाठी काय करू शकलो असतो आणि काय करू शकत आहे. हे सांगतो नंतर आता काय केले पाहिजे तेही सांगणार आहे आणि जे सांगितल्यानंतर कृपया ते टाळू नका नाही तर सगळ्यांनाच अडचणी होईल तर आम्ही तसेही केले नाही. तब्बल सहा महिने हा विषय तहकुब ठेवला किंवा इतका महत्वाचा गांभिर्याचा विषय. खरे म्हणजे त्यावेळी जेव्हा हे नियम आले त्यावेळी राज्यशासनसुध्दा इतके गांभिर्याने घेत नव्हते. पण परवाच्या दिवशी जेव्हा मी स्वतः त्या सभेला उपस्थित होतो. तेव्हा मी जे गांभिर्य पाहिले. तेव्हा असे वाटले की, आता शासन काय म्हणणार की, आमची जबाबदारी नाही. आम्ही ऑलरेडी हे नियम प्रत्येक नगरपालिकेला बजावलेले आहेत. नोटीसा बजावलेल्या आहेत. आता नगरपालिका आणि महानगरपालिका त्याला जबाबदार अशी शासनाची आजची भूमिका आहे. पर्याय काय उरला तर आम्हाला पर्यटन केंद्राची जागा मिळत नाही. दुसरा पर्याय काय उरला की, आमचे ३७(१) खालचे जे आरक्षण आम्ही जे सुचविलेले आहे. त्याला लोकांनी ऑब्जेक्शन, सजेशन घेतले आहेत. त्याला कुठेही शासनाकडे न्याय मिळत नाही आहे. ते कालबाह्य झाले आणि ते विधीबाह्य पण झाले आणि म्हणून ३७(२) शासनाच्या अधिकाराखाली शासन अशाप्रकारे कुठलाही निर्णय घेणार नाही. आपण कृपया गोड स्वप्नात राहू नये की, आधी शासन आमचे आहे आणि ते बदलले. ते आता का बदलू शकणार नाही. ते मी तुम्हाला सांगतो. पण तत्पूर्वी आमच्या मित्रांनी पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाच्या संदर्भात एक प्रश्न उपस्थित केला. मी घेतलेल्या माहितीप्रमाणे पोल्युशन बोर्डाने सदर जागेची पाहणी आपण ताबडतोब सुचविल्यानुसार सदर बोर्डांनी त्याची पाहणी केली प्राथमिक स्वरुपाच्या त्यांच्या अटीशर्तीचे पालन म्हणजे पुर्तता पालन म्हणण्यापेक्षा प्राथमिक अटी शर्तीची पुर्तता आपण केलेली आहे. महानगरपालिकेने आणि पुढे जे त्यांनी चेकलिस्ट दिलेली त्याची पुर्तता आपण करत आहात. म्हणजे पोल्युशन बोर्डाची कुठलीही याला हरकत आहे अशातला भाग नाही आहे. इव्हन पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाच्या हरकतीसाठी किंवा क्लिअरन्ससाठी आता तुम्हाला थांबायचीसुध्दा वेळ येणार नाही आहे. कारण त्याच्यासाठीसुध्दा शासनाने काही नियम केलेले आहेत. त्याच्यासाठीसुध्दा शासनाने अलिकडच्या काळामध्ये आदेश काढले. निर्देश काढलेत. दुसरी महत्वाची गोष्ट सन्मा. सदस्य मोहन पाटील साहेबांनी सांगितले की, इतका खर्चिक प्रोजेक्ट आम्ही करू शकत नाही. कारण आमच्याकडे ती सक्षमता नाही आणि ते त्यांचे म्हणणे खरे आहे. पण सुप्रिम कोर्टापुढे आमची आर्थिक अक्षमता कधीच दाखविलीच नाही. त्याच्यामुळे सुप्रिम कोर्ट कुठे म्हणणार आहे की, तुमची काय सक्षमता आहे आणि काय नाही आणि त्या संदर्भात शासनाने कधी हे आमचे रिप्रेजेन्टेशन केलेले नाही आहे. आता प्रश्न उरतो बजेटचा. बजेटमध्ये आम्ही दीड कोटीची तरतुद केलेली आहे आणि आपण जसे जिल्हाधिकारी साहेबांना त्वरीने आपण हा अतिशय जलदगतीने आपण कार्यवाही केली कदाचित ह्याच्यावरती जर हा प्रकल्प उभा राहिला नाही तर प्रशासकीय अधिकारी म्हणून आपली जबाबदारी आपण पार पाडली होती हे आपण त्यामध्ये स्पष्ट केलेले दिसते. मग राहिली पदाधिकाऱ्यांची जबाबदारी हे त्याच्यावरून दिसते. हे आपण जिल्हाधिकाऱ्यांना पत्र दिले आहे. जिल्हाधिकाऱ्यांनी आपल्याला ताबडतोब पत्र दिले आणि त्यांच्यात त्या पत्रामध्ये जिल्हाधिकाऱ्यांनी स्पष्ट म्हटले आहे की, आगाऊ ताबा देण्यात येत आहे आणि त्यांच्यात त्यांनी असेही म्हटले आहे की, त्याची ४८ कोटी ५४ लाख १२ हजार इतकी रक्कम आपण भरावी

असेही त्यांनी आदेश दिलेले आहे. आता सभागृहापुढे आम्हाला बचावासाठी आणखीन एक विषय मिळाला की, हया पालिकेचे बजेट दिड कोटीचे आहे. एवढ्या लाखो करोडोंची जमीन आम्ही कशी घेणार. हया पालिकेची आर्थिक सक्षमता नाही आहे. आम्ही जागा विकत घेऊ शकणार नाही. जागेची किंमत देऊ शकणार नाही. मग आम्ही हा प्रोजेक्ट कसा करणार अशी जर आम्ही बचावाची परिस्थिती घेतली तर शासन तुम्हाला तो पण बचाव ठेवला नाही. शासनाने मदत करायची सोडून तुम्ही जिथे तिथे गेलात जी डेलीकेशन, रिप्रेजेंटेशन केली. तिथे तुम्हाला काही बेस राहु नये म्हणून वेळोवेळी वेगवेगळे निर्णय काढले. शासन परिपत्रक काढली, आजच्या तारखेला जिल्हाधिकाऱ्यांनी ४८ कोटी ५४ लाख १२ हजार रुपयांची जी मागणी केलेली आहे. शासनाच्या नव्या आदेशाप्रमाणे तुम्हाला सदरची जमीन नुसती विनामुल्यच नाही तर त्याला धारासुध्दा नाही, सारा नाही आणि जमीनमुल्य नाही. ती जमीन फुकट घ्या आणि मजा करा. काय करायचे ते करा असे शासनाने स्पष्टपणे आदेश काढले आणि या आदेशाच्या अवलंबनाचा जो त्यांनी हेतु सांगितला तो केवळ घन कचरा प्रक्रिया व्यवस्थापन व हाताळणी नियमांचे पालन करण्यासाठी, कचरा विल्हेवाट करण्यासाठी, प्रकल्प उभारण्यासाठीच त्यांच्याशिवाय दुसरे कुठलेही काम तिथे करू शकत नाही. जिल्हाधिकाऱ्यांच्या वित्तीय मर्यादेत अधीन राहुन सदर जागेचा आगाऊ ताबा देण्यात यावा अशा प्रकारचे शासनाने आदेश निर्गमित केलेले आहेत. पुन्हा शासनाने असेही आदेश निर्गमित केलेले आहेत की, मी उद्या असे म्हणाल की, स्पोर्टचे त्या ठिकाणी आरक्षण होत त्या ठिकाणी पर्यटन केंद्राचे आरक्षण होते.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

इनका खत्म होने के बाद मुझे एक आधा घंटे का समय दिया जाए बोलने के लिए।

प्रफुल्ल पाटील :-

मैने अपने डिपॉजिशन मे कभी मना नहीं किया।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

ये सब्जेक्ट ऐसा है की, पुरे भारत वर्ष मे ही चल रहा है। सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील जी आप यहा नगराध्यक्ष रहे चुके है। पुरे भारत वर्ष मे सिर्फ तीन जगह ही इस तरह का ए अॅक्टिवेट हुआ है। बाकी और कही नही हो पाया है। हम लोग इसके अगेन्स मे बिलकुल नही है। हमारी पार्टी जो कक्ष है। काँग्रेस है या रा.काँ.पा. है इसके विपक्ष बिलकुल नही है। लेकिन ये इतने लंबे क्यों हुआ? आपको मालुम है। इतना लंबीत क्यु हुआ पुरे भारत वर्ष में सुप्रिम कोर्ट का आदेश जैसा कोई बंधनकारक नही है। लेकिन पब्लिक की जो डिमांड है। सुनने का सभी को अधिकार है। कैसा भी दुनिया का कोर्ट क्यु ना हो इसलिए मै आधा घंटा आपसे निवेदन करुंगा की, मै आपको डिस्टर्ब नही कर रहा हूँ।

प्रफुल्ल पाटील :-

आपने डिस्टर्ब कर ही दिया। अभी आप पुरा ही डिस्टर्ब करलो आप। आपकी बात पुरी करलो फीर मै बाद मे बोलता हूँ।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

आप बोलीए उसके बाद मे मुझे आधा घंटेका समय चाहिए।

प्रफुल्ल पाटील :-

चौहान साहबने बहुत अच्छी बात कही है। सुप्रिम कोर्ट का हमारे उपर कोई भी ऐ नही है प्लीज रेकॉर्ड दीज स्टेटमेन्ट।

जयंत पाटील :-

आयुक्त साहेब, आपण सांगा आदेश बंधनकारक आहेत का नाही. चौहान साहेबांनी आता सांगितले की, सुप्रिम कोर्टाचा आदेश बंधनकारक नाही.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

लेकीन अगले जो दिसंबर तक बंधनकारक नही। अभी आपने जो सब्जेक्ट पास किया है। उसमे एक लिमिट दिया है। दिसंबर वो आप जानिए।

रोहित सुवर्णा :-

सन्मा. सदस्य महेन्द्रसिंग चौहान कहने का मतलब दिसंबर २००३ तक बंधन नही है।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

आपने बोला सजा भी है। लेकिन सजा इंडिज्युअल नही है। आपने जो निर्देश दिया पुरा कानून पढ के बताया। किसके लिए सजा है। आयुक्त महोदय से पुछिए।

रोहित सुवर्णा :-

हा जी, जानते है हम भी।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

नगरसेवक को नहीं है।

रोहित सुवर्णा :-

हम भी जानते हैं।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

किसी व्यक्ति विशेष को नहीं है।

रोहित सुवर्णा :-

फिर किसको है।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

फिर आपने क्या पढा।

रोहित सुवर्णा :-

आपने क्या सुना।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

आपने पढ के क्या सुनाया।

रोहित सुवर्णा :-

आपने क्या सुना।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

ऐसी कोई डर की बात नहीं है। पुरे भारत वर्ष में दिल्ली, चंडिगढ़ दो ही जगह ये लागू हुआ है और नाशिक तिसरी किसी भी जो मेट्रोपोलीटन सिटी है। उसमें कहीं अभी तक लागू नहीं हुआ। हम लोग विरोध में नहीं हैं यह सबसे पहले मेरा सब्जेक्ट है। मैंने तो पुरा सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील को मौका दिया है की, आप बोल लीजिए। उसके बाद मुझे एक आधा घंटे का समय दिजिए।

प्रफुल्ल पाटील:-

एक मिनट, चौहान साहब, आपने मुझे मौका दिया इसलिए मैं आपका बहुत ही आभारी हूँ। आपने जन्मदिवस को मुझे नहीं शुभेच्छा दिया लेकिन आज तो दिया।

महेंद्रसिंग चौहान :-

मैंने मॅडम को पुछा है। आपने मेरा नाम लिया धन्यवाद। मैं सिर्फ मॅडमसे आज्ञा मांगी है। आपका खत्म हो जाए उसके बाद। क्योंकि यहाँ सब टाइम की गिनती है। सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटीलने बोले, सन्मा. सदस्य मोहनजी पाटील चालीस मिनट बोले। ऐसा अभी सन्मा. सदस्य मिलन म्हात्रे कितने समय खड़े रहे। मैंने तो अभी आपसे परमिशन मांगी है। मुझे आधा घंटा दिजिए। उसके बाद लंच का टाइम करिए।

प्रफुल्ल पाटील :-

म्हणून मघाशीच सांगितले होते की, कृपया आपण कोणी हस्तक्षेप करू नये. जरी आपले कोणी ऐकले नाही तरी मी या सभागृहात बसुन आपले नक्कीच ऐकेन आणि पोल्युशन बोर्डाच्या ज्या चेकलिस्टप्रमाणे महानगरपालिकेने त्याची पुर्तता करायला लावली. ज्यामुळे पोल्युशन बोर्डाचा या ठिकाणी कुठलाही अडसर राहिला नाही. सरकारी जमीन ज्याच्यावरती ऑलरेडी आरक्षण आहेत किंवा बिनसरकारी जमीन ज्याच्यावरती आरक्षण आहेत. स्पोर्ट ग्राउन्ड आहे. पर्यटन केंद्र आहे अशा खाजगी जागा सोडून जितक्या सरकारी जागा असतील त्या सरकारी जागा ना विकास क्षेत्र म्हणजेच नॉन डेव्हलपमेंट झोन, ग्रीन झोनमध्ये जरी असल्या तरी त्या या प्रकल्पाला त्यांनी देऊ केलेल्या आहेत. म्हणजे आमच्याकडे तिसरा जो बचाव होता की, सर्व ग्रीन झोनची जागा आहे. नो डेव्हलपमेंट झोनची जागा आहे किंवा त्याच्यामध्ये एक्वाकल्चर आहे किंवा इतर काही कुठल्याही आरक्षणाखालची जागा हा या प्रकल्पाला देण्याचे त्या नवीन परिपत्रकामध्ये त्यांनी समाविष्ट केलेला आहे. त्याचेमुळे आमच्याकडे बचावाला कुठलाही भाग राहिला नाही. दरम्यानच्या काळामध्ये मा. महापौर मॅडम, आपण आयुक्त साहेबांनी एक पाऊल पुढे जाऊन तिन महानगरपालिकासाठी एक उपक्रम एकाच ठिकाणी एक प्रकल्प राबवावा अशी काही कल्पना पुढे आणली होती. कोणाच्या सुपिक मॅदुतून अजून ती आली होती. त्यांना धन्यवाद द्यायला पाहिजे. परंतु, अशा प्रकारची जागा टेमघर या ठिकाणी सुचविली होती. टेमघर येथे बघा लक्षात घ्या. टेमघर हे गाव भिवंडी महानगरपालिकेच्या बाहेर बरोबर आहे. ठाण्याच्या बाहेर ठाणे महानगरपालिकेच्या पण बाहेर आणि टेमघरची जागा भिवंडीवाल्यांना द्यायची प्रकल्पाला रिझर्वेशनसाठी. त्या ठिकाणी तिथल्या स्थानिक लोकांचा विरोध. त्याच्यामुळे ठाण्यालासुध्दा आपण समाविष्ट करुन घ्यायला तर त्याच्यापेक्षा आणखी विरोध आणि भाईदरला समाविष्ट कराल तर त्यापेक्षा प्रखर विरोध. ठिक आहे. जी जागा तिन्ही महानगरपालिकेच्या या प्रस्तावित प्रकल्पासाठी प्रोजेक्टसाठी जर ती शासनाने तशाच अटीशीर्तीत बाधित राहून दिली असती तर आपला हा सर्व प्रश्न

सुटला असता. तिथेही आम्ही कुठे तरी कमी पडलो एकतर तिथल्या स्थानिक नेत्यांना समजवण्यामध्ये कमी पडलो किंवा प्रशासकीय अधिकाऱ्यांना कचरा वाहतुकीचा खर्च मोठ्या प्रमाणात वाढेल. कदाचित ती दिलेली जागा त्याची क्षमता साधारण ६० एकरापेक्षा कमी असेल. प्रत्येक शहराला २० ते ३० एकराची जागा पाहिजे म्हणून ते शक्य झाले नसेल. मला हयातले काही माहिती नाही. दुर्दैवाने आपण जे पण काही प्रयत्न केलेत आपल्या स्तरावरती शासकीय स्तरावरती ते कधीही या सभागृहापुढे विधिवत किंवा अविधिवतसुध्दा आले नाहीत. कधीही वृत्तपत्रामधुन आम्ही थोडेसे वाचायचो कधीतरी आपण सभागृहामध्ये एक वाक्य बोललात की, आमचा भिवंडीकडे प्रस्ताव आहे. म्हणून त्यानंतर त्या संदर्भात कधीही चर्चा झाली नाही किंवा त्याच्यावर उपाय योजना झाली नाही. पुन्हा दुसरी बाब आमचे सन्मा. सदस्य मोहन पाटील साहेबांनी सुचविले की, स्टेम अॅथॉरिटी हे आमचा तिन्ही शहरांचा पाणी पुरवठा करत आहे. चांगली अॅथॉरिटी आहे. चांगल्या पध्दतीने पाणी वाटपाचे काम करत आहे. त्या प्राधिकरणाने ही योजना राबवावी. मुळात स्टेम अॅथॉरिटीच्या प्राधिकरणालाच विधिवत मर्यादा आहेत. आपण जर याचे कॉन्स्टीविशन जर पाहिले तर स्टेम अॅथॉरिटीचे ते त्याला कुठेही शासकीय मान्यता अशी दिलेली नाही की, जसे एखादी कंपनी जो प्रकल्प राबवेल. त्या कंपनीचे व्यवस्थापन असणाऱ्या, भांडवल असणाऱ्या, भांडवल कॅन्टीट्युशन असणाऱ्या कंपनी अॅक्टखाली रजिस्ट्रेशन असणाऱ्या किंवा पार्टनरशिप अॅक्टखाली रजिस्ट्रेशन असणाऱ्या स्टेम अॅथॉरिटीला अशा प्रकारचे कुठलेही रजिस्ट्रेशन नाही आहे. अशा प्रकारे कुठलीही कॉन्स्टीविशन नाही आहे ही संस्था फक्त देखभाल करण्यासाठी दुरुस्ती करण्यासाठी, स्वतःचीच नवीन योजना करण्यासाठी नव्हे आणि म्हणून या स्टेम प्राधिकरणाचे तिला मर्यादा असल्यामुळे हे कितपत टिकेल याची शंका आहे आम्हाला. तीतपर्यंत पण जायचे नाही आहे. आजच्या परिस्थितीमध्ये ठाणे महानगरपालिकाने ऑलरेडी त्यांची प्रोसेस सुरु केली. भिवंडीने ऑलरेडी आपल्याच काळामध्ये सुरु केलेले काम आहे. परवाच्या दिवशी सातारा, पाचगणी हया ठिकाणी भूमीपुजन झाले. नाशिकचा प्रकल्प स्वतः आपले सर्व सन्मा. सदस्य बघुन आले. मी सोडून. मी त्या पूर्वी गेलो होतो. ठाण्याचा प्रकल्प आज सुरु आहे. राज्याचाच किती प्रकल्प सुरु आहे. तर देशामध्ये आम्ही कशाला भटकायचे. मला गाव असते यु.पी. साईडला तर मी सन्मा. सदस्य चौहानसाहेबांबरोबर गेलो असतो आणि बघितल असत. त्यामुळे पूर्ण भारत वर्षाची मी कशाला गोष्टी करु. माझ्या पालिकाच मला सांभाळता येत नाही. मी पालिकाच सांभाळायची भाषा करतो आणि मी अडचणीत कायदेशीर येऊ नये आणि कायदेशीरपेक्षा एक पर्यावरण संरक्षण ही मानवाची जबाबदारी आहे. घटनेमध्येच दिलेले आहे. कायदयापेक्षा घटना महत्वाची आणि संविधानामधल्या ज्या तरतुदी थोड्याच सन्मा. सदस्य रोहित सुवर्णा यांनी सांगितल्या त्याच तरतुदी लक्षात घ्या आणि आणखीन काही तरतुदी लक्षात घ्या. नियमातल्या अटीशर्ती पाहा आणि आज हयाच जागेवरती प्रकल्प उभारण्यास आपल्याला कुठलाही पर्याय राहिलेला नाही. मग तो कुठल्या तत्वावर घ्यायचा कशा पध्दतीने घ्यायचा. नगरपालिकेचा पैसा वाचवायचा असेल तर टेंडर त्या अटी शर्तीमधील मागवावे लागतील. परंतु, हया पुढे आता वाट पाहणे हे असहय आहे. कारण आज जरी तुम्ही मंजूरी दिली तरी टेंडरच्या अटी शर्ती फायनल करण्यासाठी, त्याच्यानंतर टेंडर कॉल करुन प्रत्यक्ष काम सुरु करण्यासाठी, त्यानंतर कमीत कमी दीड वर्ष हा प्रकल्प उभारायला लागणार आहेत. तोपर्यंत आमचे ३१/१२/२००३ हे फक्त चाळीस दिवसावरती उरलेले आहे. तुम्ही सांगा दीड ते पावणेदोन वर्षांचे हे काम जे आहे चाळीस दिवसामध्ये आम्ही करु शकु का? आणि म्हणून माझी सन्मा. सदस्य चौहान साहेबांना विनंती आहे की, हे अधिनियमाची तरतुद पहा. अधिनियम व नियमातील तरतुदीचा भंग केल्यास संबंधित अधिकाऱ्यास पाच वर्षे कारावास अथवा रुपये एक लाखापर्यंत दंड अशा दोन्हीची शिक्षा विहित करण्यात आली आहे. हेही अनुषंगाने आपल्या निदर्शनास आणून देत आहे असे शासनाचे पत्र नगरपालिकेला असताना मुख्याधिकाऱ्यांनी आणि महानगरपालिकेच्या सर्व आयुक्तांना गेलेले आहे. सगळ्यांना सारखे आहे आणि म्हणून सर्वांच्या हितासाठी प्रकल्प उभारताना, प्रकल्प राबविताना स्थानिक लोकांच्या अडचणी किंवा पुढे होणारा त्रास प्रदुषणाबाबतची त्यांची प्रदुषण नियंत्रण बोर्डांने तुम्हाला ना हरकत प्रमाणपत्र दिलेले आहे की नाही. आपण काही दुसरा पर्याय केला होता, नाही केला होता. त्याची साशंकता हया सगळ्या गोष्टींची शहानिशा करता मी तरी हया निर्णयात आज येउन पोहोचलो की, ही शेवटची वेळ आहे आणि हा शेवटचा क्षण आहे. हयाच्यापेक्षा जास्त दिर्घकाळ आम्ही जर वाट पाहिली तर आम्हाला शासनावर आक्षेप ठेवायला शासनाने त्यांचेकडे काही ठेवलेले नाही. शासनाकडल्या जेवढ्या काही कार्यवाही करायच्या होत्या हयाच्यामध्ये शासनाची पण जबाबदारी निश्चित केलेली आहे आणि त्या शासनाने त्यांची जबाबदारी पार पाडण्यासाठी वेळोवेळी ही पत्रक काढलीत आणि आदेश काढलेत. अधिनियमामध्ये नियमामध्ये तरतुदी केलेल्या आहेत. म्हणजे शासन आता कुठेही जबाबदार राहणार नाही. आता राहणार आहे ते फक्त पालिकेचे प्रशासन आणि पालिकेचे पदाधिकारी, लोकप्रतिनिधी हे त्याला जबाबदार राहणार आहेत. म्हणून ह्या ठिकाणी मी पुन्हा एकदा हया सभागृहाच्या सर्व सदस्यांना

विनंती करतो की, कुठलाही राजकीय भाग नाही. कृपया सर्वांनी हया विषयाबाबत अतिशय गांभिर्याने विचार करावा. मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ६७ अ अन्वये पर्यावरण अहवाल प्रशासनाने तयार केलेला नाही. घन कचरा व्यवस्थापन व हाताळणी २००० नियम पर्यावरण अधिनियम १९८६ च्या अन्वये तयार करून सर्व नगरपालिका व महानगरपालिकांना लागू केलेले आहेत. या नियमातील तरतुदीनुसार नागरिक कचरा घरोघरून नगरपालिकेने गोळा करणे, कचरा पेटीची व्यवस्था, घंटागाडीची व्यवस्था करणे, सुरक्षित वाहतुक व्यवस्था, लिचेड द्रव पदार्थाची गळती होऊ न देणे ह्यांच्यासाठी उपाय योजना, भटकी कुत्री व प्राणी ह्यांचा कचरा गोळा करण्या जागी संचारबंदी, कचऱ्याचे विघटन, कचऱ्यापासून सेंद्रीय खत निर्मिती पुनर्प्रक्रिया, पुनर्निर्माण, मिथेन वायुपासून शक्य झाल्यास विज निर्मिती व त्या कामी उभारण्याचे यंत्र सामुग्री व प्रक्रियेसाठी प्रकल्प उभारणी विघटन न झालेल्या वस्तुंचा जमीन भरणीसाठी लागणारी जमीन प्रकल्प उभारणीसाठी जमीन इत्यादींची उपलब्धता करून देण्यासाठी तत्कालीन नगरपालिकेने. शासन सक्षम आहे. आम्ही सक्षम आहोत म्हणून ह्या गोष्टी सभागृहाच्या समोर यायला पाहिजे आणि म्हणून मला हे सांगायला लागत आहे व सन्मा. महापौरांनी मला परवानगी दिल्यामुळे मी बोलत आहे. मी तुम्हाला पहिल्यांदाच सांगितले की, हा विषय इतका गंभीर आहे की, आपण एवढे बोलता आले नसते. मी डायरेक्ट ठराव जसा मांडता तसा मांडूनच टाकला असता, पण त्यांनासुध्दा कळायला पाहिजे की, आमच्या आता मर्यादा कुठपर्यंत राहिल्या. आम्ही न्याय मागतो. सामाजिक न्याय मागतो. शासनाकडे मागतो. शासन सक्षम आहे. आम्ही सक्षम आहोत. मग नेमके घोड कुठे पेंड खाते आणि म्हणून या गोष्टीच्या या ठिकाणी उहापोह व्हायला पाहिजे होता आणि त्यांनी सांगितलेसुध्दा अधिकाऱ्यांनी आम्हाला हयाच्यासंबंधी स्पष्टीकरण द्यावे. दिले नाही कोणी आणि म्हणून मला सांगावे आपणच बोलला आपण बोला म्हटल्यानंतर सन्मा. महापौरांनी मला परवानगी दिल्यानंतर मी बोलतोय आणि कदाचित आपण नाकारत असाल तर मी हा असाच प्रश्न ठेवून देतो.

मा. महापौर :-

नाही. परवानगी दिली पण आता जास्त वेळ झाला आहे.

प्रफुल्ल पाटील :-

प्रकल्प उभारणीसाठी जमीन इत्यादींची उपलब्ध करून देणारी तत्कालीन नगरपालिकेने ठराव ३८३ दिनांक ३१/१०/२००१ अन्वये आर्थिक व प्रशासकीय मंजूरी दिलेली आहे. त्यानुसार घंटागाडीचा टाकाऊ औषधे व्यवस्थापन हाताळणी नियम १९९८ अन्वये जैविक व कोशीकाविस टाकाऊ द्रव्यांची वाहतुक व्यवस्था इत्यादी उपक्रमसुध्दा तत्कालीन नगरपालिकेने सुरु केले होते. महानगरपालिका स्थापन झाली. आज एक वर्ष नउ महिने निघून गेले. त्यात सहा महिन्यांचा कालावधी प्रशासकीय व एक वर्ष तीन महिने निवडून आलेले लोकप्रतिनिधींचा झाला. परंतु, दुर्दैवाने हयामध्ये पुढे कोणतीही प्रगती झाली नाही. सन्मा. अधिकारी व पदाधिकारी यांनी यामध्ये कोणताही रस दाखविला नाही. डम्पिंग ग्राउन्डच्या आरक्षणाची प्रक्रिया मनपाने सुरु केली. ती आजपर्यंत प्रलंबित आहे. सभागृहात कचरा विल्हेवाट व प्रक्रिया करणारा प्रकल्प उभारण्यासाठी दिर्घ काळानंतर धोरणात्मक निर्णयासाठी प्रकरण क्रमांक १० अन्वये दिनांक २०/०५/२००३ च्या महासभेत ठेवण्यात आला असता ती सभा तहकुब केली. आज दिनांक २०/११/२००३ रोजी म्हणजे तब्बल सहा महिन्यांनंतर पुन्हा सदर विषय सभागृहापुढे आणला आहे. दरम्यानच्या काळात दिनांक ३१/१२/२००१ पूर्वी अस्तित्वात असलेल्या भू भरण्याच्या जागा नियमाप्रमाणे विकसित करणे दिनांक ३१/१२/२००२ पूर्वी भविष्यकाळात भू भरण्यासाठी जागा निश्चित करण्यात याव्यात व ३१/१२/२००३ पूर्वी घन कचऱ्याच्या प्रक्रिया करणार हा प्रकल्प उभारणे, प्रक्रिया न होणाऱ्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे हया बाबतीत कोणतीही प्रगती प्रशासन व पदाधिकारी यांच्यातर्फे झाली नाही. कचरा गोळा करण्यासाठी व्यवस्था, घंटागाडी, कचऱ्यामधून लिचेड द्रव्याची गळती न होऊ देणे, कचरा साठविणे ठिकाणी व जमा करण्याच्या जागी भटक्या कुत्र्या व प्राण्यांची संचारबंदी विविध कचऱ्यांचे विघटन कत्तलखान्यातील कचरा व टाकाऊ औषधे औद्योगिक कचरा नागरिक कचऱ्यासोबत मिश्र होऊ न देणे, सुरक्षित कचरा वाहतुक ना दुरुस्त इमारतीचे टाकाऊ बांधकाम साहित्य व कचरा वेगळा करून विल्हेवाट लावणे, सुका कचरा न जाळणे इत्यादी बंधने अजूनही पाळलेली नाही. नागरिकांचा सहभाग होण्यासाठी मनपाचा जागृकता अभियान राबविले नाही. लोकसंख्येच्या दाटीनुसार व त्यातुन निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याच्या साठवणीसाठी व्यवस्था करणे, त्या जागा मोकळ्या वातावरणात खुल्या स्वरुपाच्या नसाव्यात. कचरापेटया सहजगत्या हाताळण्यात येण्यासारख्या नसाव्यात. त्यांची मानवी हाताळणी होऊ नये. यासुध्दा तरतुदी झाल्या नाहीत. दैनंदिन कचऱ्याच्या वाहतुक व्यवस्था बहुउद्देशीय कचरा वाहतुक व्यवस्था, घनकचरा सेंद्रीय खत निर्मिती प्रकल्प प्रक्रिया, पुनर्निर्माण इंजिनेरिशन प्रक्रिया व प्रक्रिया न होणाऱ्या कचऱ्याची विल्हेवाट करण्याकरिता आपल्याकडून आजपर्यंत प्रगती झालेली नाही. पर्यावरण संरक्षण १९८६ च्या

कायदयानुसार तयार केलेले घनकचरा व्यवस्थापन व हाताळणी नियम २००० अन्वये प्रस्तुत केलेल्या अनुसुचि आय मधील नियम ४(२) व (३) प्रमाणे व अनुसुचि २ मधील नियम क्रमांक ६(१) आणि ३, ७, १ मधील क्रमांक १ ते ६ मधील कार्यवाही करण्याबाबत मनपामध्ये कोणती कार्यवाही केली नाही. मनपाने मौजे, पाली येथील सर्वे नं. ६५(४८) मौजे उत्तन सर्वे नं. २५ क्षेत्र अनुक्रमे १०-७२, २०-७२ असे एकूण ३१ हेक्टर ४६ आर ही जमीन महाराष्ट्र प्रादेशिक नगररचना अधिनियम १९६६ कलम ३७ अन्वये घनकचरा प्रक्रिया व प्रकल्पासाठी आरक्षित केलेली आहे. त्यानुसार शासनाने पुढील कार्यवाही अंतर्गत अधिसूचना जारी करण्यात आली. त्यावेळी अनेक नागरिकांच्या सुचना व प्रत्यक्ष हरकती व तक्रारी नोंदविण्यात आल्या. मनपाने पर्यायी जागा म्हणून आरक्षण क्र. ३८ अंतर्गत पर्यटन केंद्रासाठी आरक्षित असलेली जागा घनकचरा प्रकल्पासाठी मागितली असता महानगरपालिकेची मागणी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाने फेटाळून लावली. सदर जागेचा आगाऊ ताबा मा. आयुक्त यांनी मा. जिल्हाधिकारी यांचेकडे मागणी केली असता मा. जिल्हाधिकारी यांनी पत्र क्रमांक महसुल/क्र. १/टेल-१/एल.बी.पी./का.वि./१५७२/२००२, दि. २६/१२/२००२ अन्वये सदर जागेचा ताबा मनपाकडे दिला आहे. परंतु, त्या जमिनीची किंमत रुपये ४८ कोटी ५४ लाख १२ हजार एवढी शासनास भरण्यास फर्मावले आहे. राज्य शासनाने आरक्षणाची अधिसूचना महाराष्ट्र प्रादेशिक नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम ३७(२) अन्वये सदर आरक्षण कायम करण्याबाबत व अयोग्य ठरविण्याबाबत मा. संचालक सक्षम आहेत. आरक्षण कायम करण्याबाबत हा प्रस्ताव मुदतबाह्या झाला असून प्रलंबित आहे. मनपा पदाधिकारी व अधिकारी यांनी पर्यायी जागा भिवंडी ठाणे व मिरा भाईंदर या तिन्ही महानगरपालिकांच्या संयुक्त घनकचरा प्रकल्प राबविण्यासाठी सहा महिन्यापूर्वीपासून टेमघर भिवंडी भागातील जागा निवडली होती. परंतु, सदर बाबी मनपा सभागृहाकडे लेखी व तोंडी स्वरूपात कधी आल्या नाहीत. तरी अशा प्रकारचे प्रस्ताव तेथील स्थानिक नागरिकांनी व राजकीय नेत्यांनी विरोध दर्शविला आहे. तसेच, ठाणे, भिवंडी ह्या स्थानिक संस्थानी मिरा भाईंदर समवेत स्टेम अॅथॉरिटीमार्फत एकत्रित प्रकल्प राबविण्यासाठी प्रस्ताव लेखी स्वरूपात किंवा तोंडी स्वरूपात कोणत्याही सभेत झालेला नाही. तसेच स्टेम प्राधिकरणाची कायदेशीर वैधता मर्यादित स्वरूपाची असल्याने सदर प्राधिकरण सक्षम आहे किंवा नाही यामध्ये निश्चितपणे संक्षिप्त आहे. पाली व उत्तन येथील जागेची पाहणी प्रदुषण नियंत्रण बोर्डाने करून प्राथमिक स्वरूपाच्या अटीशर्ती पूर्तता मनपाकडून झालेली आहे. पुढील चेकलीस्टबाबत मनपाकडून कार्यवाही चालू आहे. वरील जागेतील आरक्षण अंतिम मंजूरीची कालबाहयता किंवा प्रलंबितता कायम असली तरी सदर आरक्षणाची आता गरज राहिलेली नाही. कारण शासनाने महसुल जो मी शासन परिपत्र सांगतो तो हा इथे महत्वाचा आहे. कारण शासनाने महसुल व वनविभाग शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण २००२ प्र क्र. ३६३ ज एक प्रमाणे दिनांक २/९/२००३ रोजीच्या परिपत्रकाप्रमाणे कोणत्याही शासकीय जागा मग त्या ना विकास क्षेत्राखाली असो किंवा तरी अशा जमिनीचा आगाऊ ताबा महानगरपालिकेस घनकचरा प्रक्रिया विल्हेवाटीसाठी देण्यात यावा. त्यामुळे सदर जागेवर आरक्षण करण्याचा प्रस्ताव अंतिम होण्याची प्रतीक्षा करण्याची गरज नाही. महत्वाची बाब म्हणजे सदरच्या जागेसाठी मा. जिल्हाधिकारी यांनी ४८ कोटी ५४ लाख १२ हजार रुपयेची जागेची किंमत मागितली आहे. मनपाने आपल्या अंदाजपत्रकात दीड कोटीची तरतुद केलेली आहे. परंतु, दिनांक २/९/२००३ च्या परिपत्रकानुसार सदर जमिन महसुल मुक्त व सारा माफी व वित्त मर्यादीच्या अधीन राहून विनामुल्य जिल्हाधिकारी यांनी शासनाला हस्तांतरीत यांनी मनपाला हस्तांतरीत करण्याचे निर्देश राज्य शासनाने दिलेले आहेत. संविधानाच्या इथे महत्वाची बाब अशी आहे की, संविधानाच्या परिच्छेद क्र. २१ भाग ४ परिच्छेद क्र. ४८ अ भाग ४ अ परिच्छेद म्हणजे आर्टिकल ५१ अ भाग ९ अ परिच्छेद २४३ डब्ल्यु आणि बारावा २४३ डब्ल्यु व बाराव्या अनुसूचित क्रमांक ६ व ८ च्या योजना व उपक्रम राबविण्याच्या तरतुदीस अधीन राहून सदर जागेवरती प्रकल्प उभारण्यासाठी मनपातील प्रशासनाने पुढील कार्यवाही करावी असा मी ठराव मांडतो.

सुरेंद्र तिवारी :-

मै जनता दल तरफसे अनुमोदन करता हूँ।

नयना म्हात्रे :-

सन्मा. नगरसेवक प्रफुल्ल पाटील यांना माझे अनुमोदन आहे.

रोहित सुवर्णा :-

मी या ठरावाशी सहमत आहे.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

आयुक्त महोदय से मै सवाल पुछुंगा। मुझे दोही जवाब दो। आयुक्त महोदय, ये प्रकल्प कब आया था? कौनसे इयर मे आया था? ये प्रकल्प हमारी महानगरपालिका मे कब आया था? ये २००० से लेकर २००१ तक। नाईक साहेब उपआयुक्त थे। उस समय उनको सुनने का समय नहीं

था। उस समय नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील थे। उनको नीचे से हमको उन लोगो की बात सुनने को समय नहीं था। आज ये घनकचरा की बात हमने कमसे कम चार मिटींगो मे ली है। फिर भी हम लोगो का विरोध नहीं है।

शशिकांत भोईर :-

सन्मा. सदस्य महेन्द्रसिंग चौहान हम लोग का विरोध नहीं था। आपने बचाव के लिए किया है। ये सब प्रशासन का काम प्रशासन को करने दिजिए।

महेन्द्रसिंग चौहाण :-

नगराध्यक्ष महोदयने सुना नहीं आज अधिकारीयों को हम दम देते के उनके लिए इतनी बडी सजा है। ये सजा नहीं है। हम लोग सहयोग कर रहे है। हम लोग शहर की भावना की कदर करते हुए एक सहयोग कर रहे है के दिसंबर तक हर हालात मे ये प्रकल्प लागू हो जाना चाहिए। इसमे ना तो अधिकारी अडचण मे आर्येंगे ना नगरसेवक अडचण मे आर्येंगे। लेकिन ये प्रकल्प २००० मे आया था। २००९ से पच्चासो काम थे। रोड का काम था। फ्लायओव्हर का नंबर वन था। कचरे का था। इसलिए मा. महोदय ने कभी कचरे की तरफ ध्यान नहीं दिया। आज ये इतना लंबा चौडा भाषण देके आपके पुरे सदन को इस तरहसे सुनाना ये कोई मतलब नहीं है। हम लोग ये आप देते है। पढने के लिए देते है। सारा हम लोग पढते है। पढने के बाद तो आपको क्या कन्फयुझन है वो बताईये।

रोहित सुवर्णा :-

अगर आपको मंजुर नहीं है तो आप मंत्रालय मे शिकायत कीजिए।

महेन्द्रसिंग चौहाण :-

थोडासा कानुन की तरफ बढ गये इतना ऐसा नहीं है। लेकिन मेरा कहने का मतलब है हाउस इसके विरोध मे नहीं है। हाऊस शहर मे कचरा प्रकल्प लगाने की बात कर रहा है। लेकिन सुनना चाहिए जनता की भावना की चाहे कोई एरिया क्यों ना हो, उत्तन हो क्या हो गया।

प्रफुल्ल पाटील :-

ये कानुन आप पढिये लेकिन थोडा मराठी मे है।

महेन्द्रसिंग चौहाण :-

लेकीन सबके विचारो को सुनना जरुरी है। लेकिन हम घडीघडी कोई वही इतना दंड होगा इतनी सजा होगी इसका मतलब हम लोग विरोध मे है। हम लोग विरोधी मे बिलकुल नहीं है। होना बहुतही आवश्यक है।

लिओ कोलासो :-

मा. महासभेचे कामकाज भोजन अवकाशासाठी समाप्त करण्यापूर्वी सभागृहातील एकंदरीत परिस्थितीवरती आपले मी मुद्दामहून लक्ष वेधू इच्छितो की, या ठिकाणी सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी एक ठराव मांडलेला आहे आणि सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैती साहेब यांनी त्याला अनुमोदन दिलेले आहे. मा. सदस्य आणि सन्मा सदस्य, ज्येष्ठ नगरसेवक प्रफुल्ल पाटील यांनी आता दुसरा ठराव आणलेला आहे आणि त्याला अनुमोदन झालेले आहे. त्यामुळे सभागृहामध्ये पुढच्या क्षणाला कुठल्याही क्षणी एकतर मतदानाची मागणी करावी लागणार आहे किंवा ठराव विड्रॉ करावी लागणार आहे. ती परिस्थिती आपण लंचच्यानंतर घ्यावी आणि तशाच पध्दतीने सभागृह चालवावे.

महेन्द्रसिंग चौहाण :-

अभी लिजिए हम लोग उसके विरोध मे है बिलकुल।

लिओ कोलासो :-

मा. पीठासीन अधिकारी आणि सन्मा. सभागृह घनकचरा प्रकल्पाच्या संदर्भामध्ये या सभागृहाचे कामकाज भोजन अवकाशापूर्वी समाप्त होताना दोन स्वरुपाचे ठराव सभागृहाच्या पटलावरती आले. सन्मा. सदस्य मोहन पाटील सो. आणि सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैती सो. यांनी अनुमोदन देउन ठराव सुचक आणि अनुमोदन झालेला आहे आणि सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांनी हया सभागृहामध्ये विस्तृत स्वरुपाचे निवेदन केले. जे अभ्यासपूर्ण आहे. त्यांनी दाखवलेले काही खाच-खळगे त्यांनी त्या ठरावात आणि आपल्या विचारात व्यक्त केलेले काही धोके हे विचारात घेतले तर घनकचरा व्यवस्थापन प्रकल्पाचा विचार गांभियाने करणे हया सभागृहाचे आणि महानगरपालिकेचे काम ठरेल. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील आणि सन्मा. सदस्य मोहन पाटील दोघांनी मांडलेल्या ठरावाची, विचाराची जर बैठक बघीतली तर ह्यामध्ये हे सभागृहाला मान्य करण्यासारखे होईल की, हा प्रकल्प व्हायला पाहिजे. हा प्रकल्प लवकरात लवकर व्हायला पाहिजे आणि हया प्रकल्पासाठी प्रशासनाने अधिक गंभिरतेने अधिक तत्परतेने त्याला पुढे रेटा दिला पाहिजे म्हणून सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांनी व्यक्त केलेले विचार काही नाकारण्याचे कारण नाही. फक्त ह्या परिस्थितीमध्ये त्यांनी जे विचार मांडलेले आहेत आणि

सन्मा. सदस्य मोहन पाटल्यांच्या मुळ ठरावामध्ये मांडलेले विचार आहेत. हया दोन्ही गोष्टींचे एकत्रीकरण करुन जर हा ठराव एकमताने हया सभागृहापुढे आला तर ते अत्यंत चांगले होईल असे माझे मत आहे. तत्पूर्वी फक्त मी. मा. प्रफुल्ल पाटीलसाहेबांचा त्यांच्या मुळ ठरावात किंवा ती उपसुचना म्हणतो त्यामध्ये त्यांनी जो निर्देश केलेला आहे की, उत्तन परिसरातला पाली आणि उत्तन ठराव सर्वे नं. त्यांच्या ठरावामध्ये अंतर्भूत आहे असे वाटते. आहे का तो? शेवटच्या हयाच्यामध्ये आहे असे मला वाटते, तर तो पर्याय आपण खुला ठेवूनसुद्धा दुसरा पर्याय नजीकच्या काळामध्ये जर दहा पंधरा वीस दिवसामध्ये काही जागेची उपलब्धता होत असेल तर तो ही त्याच्यामध्ये सुधारणेचा भागात घेऊन हया ठरावाची परिपूर्णरित्या अंमलबजावणी प्रशासनाने तातडीने करावी असे हया दोन्ही ठरावाचे एकत्रीकरण करुन हा ठराव आपण स्वीकारावा अशी मी सभागृहाला विनंती करतो आणि तसा मी ठराव मांडत आहे.

चंद्रकांत वैती :-

मा. महापौर मॅडम, आताच सभागृह नेत्यांनी जे दोन ठराव सभागृहापुढे आले त्याचे क्लर्बींग करावे. अशा प्रकारचे वक्तव्य केले तर हे क्लर्बींग दोन्ही ठरावाचे होत असेल असे कमिशनर साहेब ह्या बाबत आपले मत व्यक्त करावे आणि पुढील विषयाला सुरुवात करावी.

मा. आयुक्त :-

दोन ठराव जे हया ठिकाणी आलेले आहेत. ते परस्पर विरोधी नाही आहेत. एकत्रच आहेत. फक्त त्याच्यामध्ये अॅडिशनल एवढेच सन्मा. सदस्य मोहन पाटील साहेबांनी मत व्यक्त केलेले आहे की, इतर पर्याय उपलब्ध असतील की, त्याचादेखील विचार प्राधान्याने करावा. त्यामुळे हे ठराव परस्पर विरोधी नाहीत. विसंगत नाही आहेत.

प्रफुल्ल पाटील :-

सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी जो ठराव मांडला आहे, त्याचे कृपया वाचन करावे कारण तो ठराव हा मला काय माहिती नाही. त्यांनी ठराव मांडला नव्हता. त्यांनी सुचना मांडल्या पण त्यांनी त्या ठरावात बदल केला. हरकत नाही. आपण ठराव म्हणून धरुया. पण काय ठराव मांडला तो तर माहिती पडले पाहिजे. वाचून दाखवावे.

मोहन पाटील :-

महापौर यांच्या परवानगीने बोलु इच्छितो, हया ठिकाणी घनकचरा प्रकल्प जो राबवायचा आहे. त्याच्याकरिता आपण जो ठराव मांडला आहे. त्या ठरावामध्ये अॅडिशनल माहिती दिलेली आहे की, भिवंडीचा प्रस्ताव ठाणे महानगरपालिका करते, तो प्रस्ताव, स्टेमच्या माध्यमातुन प्रस्ताव असे मी विकल्प त्यामध्ये दिलेले आहे. आपण जो ठराव मांडला त्यामध्ये हाच प्रभाग आहे की, आपण फक्त जागा जी सर्वे नं. जागा जी आपण निर्देश केलेली आहे. जी जागा आहे ती त्या ठरावामध्ये फक्त जागा आणि जे पर्याय मी सुचविलेले पर्याय ते पर्याय ठाणे महानगरपालिका मिळून काय करत असेल ते भिवंडीची जागा आहे ती किंवा कोण खाजगी जागा देउन करत असतील ती. जागेचा विकल्प यामध्ये समाविष्ट करावा असे सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांना मी सुचवत आहे.

प्रफुल्ल पाटील :-

मी आपल्याला विनंती केली. आपण जो ठराव केलेला आहे तो वाचून दाखवावा.

रोहित सुवर्णा :-

आताच इथे सन्मा. सदस्य मोहन पाटील यांनी जे वाचले ते थिओरोटीकली नाही आहे. टेक्निकली नाही आहे. आपण ठराव वाचून दाखवावा.

रिटा शाह :-

मा. महापौर मॅडम, ठराव पढनेका है तो, मा. माजी नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील उन्होने जो ठराव मांडा वो और सन्मा. सदस्य मोहन पाटीलजीने मांडा वो ठराव दोनो ठराव पहले सभागृह मे पढके बताये फिर उसके उपर डिसिजन लिजिए।

रोहित सुवर्णा :-

दोन्ही ठराव क्लप करुन झ़ाफ्टींग करा आणि मग तुम्ही सभागृहाच्या पुढे ठेवा. मग आम्ही त्याच्यावर डिस्कशन करु आणि ६७ अ बाबत आपण कुठेही सांगत नाही आहे. याच्यात व्हॉट अबाऊट ६७ ए. एन्वायरमेन्ट स्टेटस रिपोर्ट टु बी सबमीटेड बाय दी कशिनर एव्हरी ईयर बीफोर ३१ जुलै. त्याबददल आपण काहीच बोलत नाही आहे हया ठरावामध्ये. प्लीज मेक इट व्हेरी क्लीअर.

मोहन पाटील :-

मी महापौरांच्या वतीने बोलतो की, मघाशी मी जो ठराव मांडला तो मौखीक ठराव मी दिला होता. त्या ठरावाच्या मसुद्यामध्ये जो ठराव सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटीलजीने दिलेला आहे. त्या ठरावामध्ये त्यांचा ठराव सेम आहे. त्या ठरावामध्ये फक्त पर्याय दयायचे आहेत. तो आपण जो ठराव

दिलेला आहे लेखी स्वरूपामध्ये. जो ठराव मौखिक मांडायला तो ठराव मसुदा लिहायला लागणार आहे. मला थोडा वेळ पण लागेल. परंतु, जो ठराव आपण जो दिलेला आहे. त्याचे ठरावामध्ये आपण जी जागा निर्देशित केलेली आहे. आपण उत्तन, पाली येथील सर्व नं. सो अँड सो जागा पण दिलेली आहे. त्या जागेसहीत स्टेम, भिवंडी, ठाणे महानगरपालिका यांच्याकडून खाजगी जी आहेत त्यांच्याकडून प्रकल्प व्हावा अशा पध्दतीचा अंतर्भूत त्या ठरावामध्ये करावा असे मी या ठरावामध्ये समाविष्ट करावा असे मी सांगू इच्छितो.

रोहित सुवर्णा :-

महापौर मॅडम, सन्मा. नगरसेवक मोहन पाटील साहेब, आपण हा ठराव सर्वांच्या बरोबर बसुन ड्राफ्टिंग केले तर बरे होईल टेक्निकली काय, सर्वे नं. काय आहे. तुमचे काय म्हणणे आहे. थोडा वेळ गेला तरी हरकत नाही. जागा कुठे आहे? काय आहे? गिव्ह अस द डिस्क्रीप्शन. कंप्लीट डिस्क्रीप्शन की, भिवंडीची जागा कुठली? ठाणे महानगरपालिकेच्या हद्दीच्या बाहेर आहेत की, भिवंडी महानगरपालिकेच्या बाहेर आहे का, भाईदरच्या बाहेर आहे का, भाईदरच्या मध्ये आहेत. मेक ईट व्हेरी क्लिअर आणि स्टेमचे काय म्हणणे आहे, त्यांची टर्म कंडीशन सर्व काही आणि परत नाहीतर या विषयावर चर्चा करायची असेल तर आपण सभा ठेवा पण घाई करू नका.

मोहन पाटील :-

सन्मा. सदस्य रोहित सुवर्णाजीने सुचविलेले आहे आपल्याला. मी विनंती करतो, आपले अधिकार आहेत. आपण पुढील सभा करावी आणि ठरावाचा जो मसुदा करुन नंतर आपण चर्चा करावी. नंतर रुलींग द्यावे.

रोहित सुवर्णा :-

म्हणजे अर्धा एक तासानंतर आपण विचार करा. ड्राफ्टिंग करुन द्या. आजच्या आज झाले पाहिजे.

प्रफुल्ल पाटील :-

खरे म्हणजे थोडसे स्पष्टीकरण करतो. सभेच्या कामकाजाविषयी मी कधी जास्त बोलत नाही. एवढ्यासाठीच बोलत नाही की, आपण सगळेच नविन आहोत. त्याच्यामुळे सभा कामकाज नियम सर्वांनाच माहित आहेत अशातला भाग नाही आणि ती अपेक्षा पण नाही. पण सभागृहामध्ये जेव्हा आपण सकाळपासून बोलतो की, सभा कामकाज नियमाप्रमाणे चालले पाहिजे वगैरे. सगळ्या गोष्टी झाल्या. आता विषय ठराव मांडला त्याच्यानंतर चर्चा झाली आणि ठराव मांडला याच्यापैकी सभा कामकाज नियमाप्रमाणे ठराव सभागृहापुढे आलेला आहे आणि तो आपल्याला मंजूर करावा लागणार आहे आणि तुम्हाला जर हयाच्यात काही बदल करायचा झाला पुढे आपण सभा लावा. आपण जर काही परिस्थितीमध्ये जर चांगली सुधारणा करू शकलो. आपल्याला इतके वाटत की, दहा-बारा दिवसात काहीतरी होईल म्हणजे मला असे तांत्रिकदृष्ट्या किंवा कायदेशीररित्या त्यांना अडचणीत नाही आणायचे. आता खरे म्हणजे एकच ठराव आल्यामुळे तो एकच ठराव मंजूर होणार. दुसरा ठराव आलेलाच नाही. सभा कामकाज नियमाप्रमाणे आता ठराव देण्याची वेळ पण निघुन गेलेली आहे. कारण चर्चा संपली. सगळे संपले. प्रश्न आता असा निर्माण होतो की, आपण एक गोष्ट मनामध्ये आत्मविश्वास असल्यासारखे बोललात की, दहा-बारा दिवसामध्ये आपण काहीतरी करुन एक पर्याय शोधू शकतो. आपण जर असा पर्याय शोधला तर पुन्हा विषय आणा. मग गेल्या तीन वर्षात तर काय आपण प्रोजेक्ट बांधला नाही आणि आज ठराव करुन काय आम्ही दहा दिवसात प्रोजेक्ट उभारणार नाही आहोत. आपल्याला खुला आहे ना. आसमान खुला आहे. आपण ते करू शकतात आणि त्याला माझे सहकार्य लागेल. किंबहुना माझ्या सहकारापेक्षा माझा पुढाकार पण असेल. असे तुम्ही समजु नका. आज विषयावर आपण निर्णय नाही घेऊ शकलो तर आपली तीच परंपरा राहिल म्हणजे जनमानसातला जाऊ दे. आम्हाला पाच वर्षांनी निवडणुकीला पुढे जायला लागेल ते ही जाऊ दे. शासकीयदृष्ट्याही जाऊ दे. पण कुठे तरी तांत्रिक आणि कायदेशीर अडचणीत सापडता कामा नये म्हणून ठराव मंजूर करुन घ्या. तुमच्याकडे काय व्यवस्था असली तर तशी सभागृहापुढे आणा. आपला सन्मानच ठेविल हे सभागृह. कारण ह्याच्यामध्ये मला नाही वाटत मुद्दाम आपण कोणाला त्रास देतोय. पण कालांतराने आपण सगळे त्रासात येता कामा नये. ह्याच्यासाठी हे सगळे केलेले आहे आणि ठराव लिहून दिलेला आहे. त्याच्यामुळे तो मंजूर करा. आता ठराव लिहिणे आणि तो पुढे वाचणे आणि त्याच्यावरती टेक्निकनाल्टीज तपासून पहाणे. सगळे अधांतरी आहे. स्टेम जागा देईल का? स्टेमला जागा मिळेल का? मी मघाशी म्हटले स्टेम अँथॉरिटी आहे ना हिला कॉन्स्टीट्युशन नाही आहे कारण स्टेम अँथॉरिटी स्थापन केली. तेव्हा ती स्थापन करण्यामागे सगळ्यात जास्त महत्वाचा वाटा होता तो माझा होता. दुर्दैवाने ठाण्याचे आयुक्त चंद्रशेखर साहेब ज्या ठिकाणी हेरिंग लावली होती स्टेम अँथॉरिटी स्थापन करायला महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाचा खुप मोठा विरोध होता. त्यांनी वृत्तपत्रातून

पब्लिसीटी केली की, हया नगरपालिका सक्षम नाहीत. हयांच्याकडे इंजिनिअर्स नाहीत . हे चालू शकणार नाहीत. म्हणून अशी कुठली अॅथॉरिटी तयार करू नये. चंद्रशेखर साहेबांची मुळ कल्पना स्टेम वॉटरची. आपण त्यावेळेला उल्हासनगरला होते. नंतर आपण भिवंडीला आले म्हणून स्टेमचे आपण सदस्यही होते. त्याच समितीला मी को-चेअरमन होतो हे आपणांला माहिती आहे. पण ती स्टेम अॅथोरिटी चॅलेंज केली महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने ती याच बेसवर की, याला कुठलीही घटनात्मक कायदेशीर कॉन्स्टीट्युशन असे काहीही नाही आहे. फक्त ही देखभालीसाठी केलेली आहे. पण त्याच्यामध्ये तिब्रता इतकी होती की, सगळ्या आमच्या स्कीम आहेत ना त्या गळतीला आलेल्या. पाणी मिळत नव्हते. बरोबर देखभाल दुरुस्ती होत नव्हती. क्रेनसारखी साधी सुविधा नव्हती. होयस्ट चेन पुली ब्लॉ ते हाताने पाईप उघडायचे लिकेज व्हायचे तेव्हा आणि चंद्रशेखर साहेबांनी तत्कालीन मुख्याधिकाऱ्यांना फोन केला की, तुम्ही ठाण्याला या मी सांगितले तसे बोला, मी सांगितले नाही. तुम्ही तुमचे काय मांडायचे ते मांडा आम्ही आमचे मांडू. दुर्दैवाने ते उशीराने आले. अर्धा तास उशीर झाला आणि अप्पर सचीव तिवारी साहेबांकडे हे म्हणणे मी मांडले की, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने आमची कशी गलचेपी लावलेली आहे. त्याच्यावरती तिवारी साहेबांनी रुलिंग दिले की, आजच्या या स्टेम अॅथोरिटीला सॅन्क्शन देतो. अर्थात, त्याच्यापुढे दोन वर्ष आणि आजसुध्दा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण स्टेम अॅथोरिटी लिगलीटीला आजही ते अशाच प्रकारे आव्हान देत आहेत. हे आपल्याला पण माहिती आहे. स्टेम अॅथोरिटी ही एक अॅथोरिटी होऊ शकत नाही की, जी हा प्रकल्प सांभाळेल. दुसरी गोष्ट जी जागा आपण म्हणता ती जागा ती आपल्या मनामध्ये आहे ती जागा भिवंडी महानगरपालिकेच्या क्षेत्राच्या बाहेर आहे. पण ती भिवंडीसाठी आरक्षित केलेली आहे. तर भिवंडीच्या त्या तिथल्या गाववाल्यांच्या टेमघर आणि आपले राजकीय नेते त्यांचा तिथे विरोध आहे की, तुम्ही भिवंडी महानगरपालिकेचा कचरा आमच्या या गावच्या हद्दीत बरोबर आहे ना. साहेब, चुकले तर सांगा. मला यातील कल्पना नाही की, आपण कुठपर्यंत गेला. पण मी जे काही माहिती घेतली. त्याच्या अशी मिळाली. भिवंडीलाच आमचा विरोध आहे. त्याच्यात ठाणा आम्ही कुठे घेऊ. त्याच्यात भाईदरला तर सगळ्याचाच विरोध पाण्याच्या योजनेबाबत काय घडले हे आपल्याला सगळ्यांना माहिती आहे आणि जरी आपण घेतले तरी वाहतुक व्यवस्था काय आहे. इथुन तिथे न्यायची वाहतुक व्यवस्था सगळ्यात जास्त ट्रान्सपोर्ट हेच जास्त महाग असते. पुन्हा आजच्या तारखेला किंवा येत्या बारा-पंधरा दिवसात आपल्याला एखादी आणखीन जागा चांगली वाटली ती तुम्ही हे करा मीन्ट टाईम यु फ्लोट द टेंडर यु गो अहेड वीथ दॅट, बीकॉज यु हॅव टु अडॉप्ट द टेक्नीक. इट इज नॉट दॅट युवर इंजिनिअर गोइंग टू डिसाईड द कल्चर. द ऑर्गेनिक कल्चर विच इज बीन रिक्वायर्ड फॉर दीज. दिस इज नॉट बीन डेव्हलप वीथ अस. इट इज हॅज टू बी परचेस अॅज सम वन द टेक्निक हॅज टू बी परचेस द स्टील हॅज टू बी परचेस बिल्डींग कन्स्ट्रक्शन हॅज टू बी डन असे हयाच्यामध्ये खुप मोठया प्रोसेस आहेत. साहेब, हयाच्यामध्ये कमीत कमी लॅन्ड फिलींगची जरी आपण प्रोसेस सांगितली सभागृहाला समजावून तर कमीत कमी दोन तास आपल्याला संपणार नाही हेही साहेब आपल्याला माहिती आहे. प्रोजेक्टचीच माहिती जर सांगितली तर प्रोजेक्टमध्ये बायोमायक्रोडिग्रीटेशन कसे होते त्याच्यानंतर मिथेन गॅसच्या ह्याच्यावरती पॉवर जनरेशनचा दुसरा एक संलग्न प्रोजेक्ट आहे. सेंद्रिय खताचा मॅन्युअर्सचा जो प्रोजेक्ट आहे त्याच्यामध्ये जेवढया मशिनरी लागतात. त्याची सगळी गोषवारे माहिती तुम्ही सांगायला गेलात दिवसातून आठ ताससुध्दा आपल्याला संपणार नाहीत आणि मग या सगळ्या अनसर्टन टेक्निकल गोष्टी करायच्या असे आपल्याला काय गरज नाही. या ठिकाणी आपण कुठेतरी स्पष्ट एका मताला गेलो पाहिजे. कृपया हयाच्यावरती आपण हे करू नये कारण कदाचित मी जो ठराव मांडला तो अतिशय तंत्रशुध्द आहे असे काय माझे म्हणण्याचे कारण नाही आहे. अॅट इट कॅन बी अॅक्सेस बाय द हायर अॅथोरिटी इफ इट वॉज. इट इज व्हाय ऑर इलिगल इट कॅन बी अगेन रिस्टोअर इट मे बी कॅन्सल बाय द सेक्रेटरी अरबन डेव्हलपमेन्ट ही इज व्हेरी फ्री. ही कॅन डु एनीथिंग ही हॅज गॉट व्हेरी हॉर्स पावर्स. यु मे सजेस्ट दॅट द दीस नॉट द प्रॉपर थींग दिस नॉट अल्फो द टेक्निक टु द अॅडप्टेड दीस नॉट अॅस पर द प्रोजेक्ट रिक्वायरमेन्ट अॅड स्टील व्हयु हॅव द स्कोप अप कंसिडरिंग द लोकल पीपल्स लोकल पीपल्स कंप्लेन्ट अॅड सजेशन लास्ट वीथ अॅड वीथ सीन्स द प्रोसेस हॅज नॉट बीन कम्प्लीटेड और फायनलायजींग द रिझर्वेशन अंडर ३७(२) द एम.आर.टी.पी. अॅक्ट १९६६ यु कॅन से दॅट वे दॅट दीस कॅन बी पुट अगेन फॉर द ४९ कन्सीडरेशन बट, नो वे इट इज नाउ इट वील बी रिस्पॉन्सिब्लीटी ऑफ द मेम्बर्स व्हु हॅव कम फ्रॉम द व्हेरी इम्पोर्टन्स सिटी अॅन्ड फ्रॉम व्हेरी इम्पोर्ट इलेक्टिव ब्लॉक्स दे हॅव हॅवींग व्हेरी गुडवील गुड रिप्युटेशन वीथ देम दे डू वॉन्ट टु स्पोर्ट ओव्हर अॅन्ड रेप्युटेशन गुडवील प्लीज गो अहेड.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौर साहेब. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांनी व्यक्त केलेले विचार पाहता, त्यांचा जो मुळ ठराव किंवा उपसुचनेचा ठराव आहे. त्यामध्ये मी मुद्दामहून सभागृहाच्या निदर्शनास आणले की, विशेषतः त्यांनी त्यांच्या संपूर्ण ह्याच्यामध्ये स्टेमच्या घटनेला आणि कार्यक्षेत्रालाच आव्हान दिल्यासारखे आहे. ही वेदरस स्टेम अॅथोरिटी इज कम्पीटन्ट अॅथोरिटी अंडरटेक सच प्रोजेक्ट अॅन्ड गो विथ दिस प्रोजेक्ट. आपल्या निदर्शनास आणून देतो की, अशा स्वरूपाचे एक चित्र आले की, स्टेम इज ओनली अॅथोरिटी व्हू कॅन डू एव्हरीथिंग आणि त्यामुळे थोडासा हया प्रश्नाला जो बस दयायला पाहिजे होता. हा प्रश्न ज्या तत्परतेने पुढे रेटायला पाहिजे होता. तसा रेटता आला नाही. पण आता आपण मांडलेल्या ठरावामध्ये अशा स्वरूपाचे पण आपण व्यक्त केलेले आहे आणि आपण आता बोलताना सुतोवाच केले ते अभिनंदनीय आहे की, यु आर वीथ दीस प्रोजेक्ट. तुमचे कॉन्ट्रीब्युशन हया प्रोजेक्टसाठी तुम्ही लीड घेणार आहात. हे काय नाकारण्याचे किंवा कोणी पक्षाचा विचार करण्याचासुद्धा त्यामध्ये कारण नाही. पण आपण एक जे पुढे त्याच्यामध्ये सुतोवाच केलेला आहे की, इफ देअर इज पॉसीब्लिटी डु गेट सम प्रोजेक्ट अन्ड गेट समथिंग कॉक्रीट वीथीन अ स्टीपुलेटेड नॉट मोर दॅन फिप्टीन डेज असे जे आपण बोलत आहेत आणि तसा जर स्वरूपाचा प्रस्ताव येत असेल तर पुन्हा सभागृहापुढे विशेष सभा घेउन आपण तो मांडू शकु अशा स्वरूपाचे जे विचार व्यक्त केलेले आहेत. ते या ठरावामध्ये अंतर्भूत करावेत. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील साहेबांच्या आणि त्याच्याबरोबर मी आपल्याला एक विनंती करीन की, आपण मांडलेल्या मुळ सुचनामध्ये किंवा उपसुचनेमध्ये आपण मला वाटते, प्रशासनावरती बरेचसे दबाव ठेवलेले आहेत की, याला सर्वस्वी प्रशासन जबाबदार आहे वगैरे ते विड्रॉ करता येईल का? मला वाटते की, हया बाबतीत जर अशाच स्वरूपाचे असेल की, आपण उद्याच्या उद्या काय प्रोजेक्टला सुरुवात करित नाही. पण ठराव करणे हे कदाचित हया प्राप्त परिस्थितीमध्ये आवश्यक झालेले असेल तर तसा ठराव जरूर करावा आणि पंधरा दिवसाच्यामध्ये जर काही नवीन प्रस्ताव येत असेल तर त्याच्यासाठी विशेष सभा बोलवावी आणि याबद्दल जर विशेष काही आणखी मार्गदर्शन मा. आयुक्त साहेबांनी सभागृहात करावे अशी मी विनंती करतो.

रोहित सुवर्णा :-

मा. महापौर साहेब, सभागृह नेते लिओ कोलासो साहेबांनी चांगली माहिती दिली. पण सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील साहेबांनी जो ठराव लिहून दिलेला आहे. त्यांचा जो ठराव आहे. त्यात कुठलाही प्रेशर नाही. पण टेक्निकली, लिगली आहे. कायदयाचे प्रत्येक ऑर्डरचे नंबर आहेत. तारीख आहेत. आगाऊ ताबा कधी घेतला. जिल्हाधिकार्यांनी कधी ताबा दिला ती जमीन माफ कशी झाली? काय झाली? सगळी माहिती दिलेली. त्याच्यात कुठे प्रेशर नाही आहे. व्हॉटेवर ही हॅज स्टेटेड व्हॉटेवर आय हॅव हर्ड इट्स फॅक्ट इट इज ऑन दी रेकॉर्ड यु हॅव हॅवींग ऑन दी रेकॉर्ड वी डोन्ट माइन्ड इफ यु आर आस्कींग फॉर ए डेट ऑफ अनदर टेन ऑर फिप्टीन डेज बट यु आर आस्कींग नॉट वी आर गिव्हिंग. यु आर आस्कींग अॅज ए अॅडमिनिस्ट्रेशन देन वी वील अलाउ बट नॉट अवर रिस्पॉन्सिबिलिटी इट इज कम्पलीट रिस्पॉन्सिबिलिटी ऑफ दी अॅडमिनिस्ट्रेटर.

मा. आयुक्त :-

सन्मा. महापौर, सर्व सन्मा. सदस्यांनी ह्या घनकचरा प्रकल्पाच्या संदर्भामध्ये जवळजवळ गेली तीन, साडे-तीन तास चर्चा केली. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील साहेबांनी त्याच्यातील ज्या कायदेशीर बाबी आहेत. त्याचा उहापोह इतका सखोलपणे आपल्यासमोर केलेला आहे की, त्याचे परत रिपिटेशन करावे आणि हया सभागृहाचा वेळ घ्यावा असे मला वाटत नाही तरी एक सभागृहामध्ये एक अशी भावना कदाचित निर्माण झाली असेल की, कदाचित नविन वर्षामध्ये आपल्याला जेलमध्ये जावे लागेल की काय? नवीन वर्ष तिथे साजरा करण्याची वेळ येईल की काय त्या संदर्भात बोलणे मला आवश्यक वाटते. सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटीलसाहेबांनी जे इम्प्लमेंटेशन शेड्युल वाचून दाखवले हया ठिकाणी हया घनकचरा हाताळणी अधिनियम २००० च्या संदर्भात जे शेड्युल वन आहे. ह्याच्यामध्ये सेटींग अप ऑफ वेस्ट प्रोसेसिंग डिस्पोझल फॅसिलिटीज ३१/१२/२००३ हा त्याचा अंमलबजावणीचा दिनांक आहे. आपण जर ह्याचे वर्डींग काळजीपूर्वक वाचले तर सेटींग अप ऑफ वेस्ट प्रोसेसिंग अॅन्ड डिस्पोझल फॅसिलिटीज आहे. प्लॅन्ट नाही. त्यामुळे हा कारखाना जर उभा राहिला नाही डिसेंबरपर्यंत तर पुढची महासभा जेलमध्ये घ्यावी लागेल. इतक्या टोकाचा विचार करण्याची काही आवश्यकता नाही. आम्ही ऑलरेडी प्रोसेसला सुरुवात केलेली आहे. ह्या जागेवर प्रोसेस करायचे किंवा दुसऱ्या जागेवर प्रोसेस करायचे हा सभागृहाने ठरवण्याचा मुद्दा जरी असला तरी या कायदयाची तरतुदीची अंमलबजावणी करण्याचे काम ऑलरेडी सुरु झालेले आहे. सुदैवाने आपल्याच काळात त्याची सुरुवात झालेली आहे. खरे तर याबद्दल आपल्या प्रशासनाच्यावतीने मी अभिनंदन करतो. त्याचे ते सेग्रिगेशन आहे.

कलेक्शन आहे. डोअर टु डोअर आपल्या माहितीसाठी सांगतो की, हे डोअर टु डोअर कलेक्शन आणि सेग्रिगेशन काही प्रमाणामध्ये पूर्णतः नाही झालेले हे हया देशातल्या कित्येक महापालिकेने केलेले नाही आहे. जे आपण केलेले आहे. कित्येक महानगरपालिका अशा आहेत की, ज्यांना अजूनपर्यंत जागा मिळालेली नाही. आपल्याला जागा मिळालेली आहे. कित्येक महानगरपालिकांमध्ये बेसीक स्वच्छतादेखील अजूनपर्यंत राखायला यश मिळालेले नाही. आपले शहर नक्कीच स्वच्छ आहे, सुंदर आहे. कोकण विभागामध्ये राज्य सरकारने प्रथम क्रमांकाने ते गौरवलेले आहे. बऱ्याचशा अचिह्नमेन्ट आपण केलेल्या आहेत. याचा विचार नक्कीच ज्यावेळेला जबाबदारी फिक्स करण्याचा प्रसंग येईल त्यावेळेला हया सगळ्या मुद्द्यांचा विचार त्याच्यामध्ये होईल. दुसरी महत्वाची गोष्ट अशी होती की, पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाची हयाच्या संदर्भातील जी भूमिका आहे, जबाबदारी आहे, हया सभागृहामध्ये मी सांगू इच्छितो की, फॉर्म वनमध्ये जे आम्ही ॲप्लीकेशन दिलेले आहे पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाला. त्यांच्यावरती कायदयाने ते बंधनकारक आहे की, ४५ दिवसांच्या आत त्यांनी परवानगी द्यायला पाहिजे. आज हया गोष्टीला महिनेहून महिने झाले. पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाचे अधिकारी येउन त्यांनी या सर्व जागांची पाहणी केली. अजूनपर्यंत लेखी परवानगी आपल्याला पोल्युशन कंट्रोल बोर्दाने दिलेली नाही. आपण असे जर गृहित धरले उदया पोल्युशन कंट्रोल बोर्दाने ही जागा नाकारली तर त्या ठिकाणी झालेल्या खर्चाची जबाबदारी कोणाची असणार होती हा एक त्याच्यातला कायद्याचा मुद्दा उपस्थित होऊ शकतो. उद्या २१ तारखेला आमची बैठक हया संदर्भामध्ये कोकण भवनमध्ये आहे. स्वतः सेक्रेटरी नगरविकास ही बैठक घेणार आहेत. त्याच्यामध्येदेखील हया मुद्द्यांचा उहापोह आम्ही करणार आहोत. पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाच्या मदतीने आम्ही आरक्षणात असलेल्या ज्या जागा आहेत. त्याचीदेखील पाहणी केली. काही सदस्यांनी हया ठिकाणी उल्लेख केला की, आरक्षणामध्ये जर डम्पिंग ग्राउन्ड असेल तर त्याला प्राधान्य न देता ही नवीन जागा का शोधली हे उपद्व्याप कशासाठी केले हयाचेही उत्तर मी देऊ इच्छितो की, पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाच्या अधिकाऱ्यांना हया सगळ्या जागा दाखवल्या होत्या. परंतु, एकदम समुद्राच्या खाडीला स्पर्श करणाऱ्या अशा हया जागा असल्यामुळे सी.आर.झेड. रेग्युलेशनस अस्तित्वात आहेत आणि त्यामुळे हयाला मान्यता त्यांनी सांगितले की, हयाला मान्यता आम्ही देऊ शकत नाही. त्यामुळे ती जी आरक्षण आहेत ती खरे म्हणजे ठेवताना त्याबाबतीतला विचार कदाचित गंभीरपणाने झाला नसेल आणि ती आरक्षण आपल्याला उपयोगाची नाहीत. त्यामुळेच जिल्हाधिकाऱ्यांकडे मी जो प्रस्ताव पाठवला आणि जिल्हाधिकाऱ्यांकडे मी पाठपुरावा केला. त्याच्यामध्ये मी या सगळ्या गोष्टींचा उल्लेख केलेला आहे की, आमच्याकडे आरक्षण आहेत. आरक्षणातील जागा शासकीय आहे. त्यामुळे ती विनामुल्य हस्तांतरीत करण्याची जबाबदारीदेखील जिल्हाधिकाऱ्यांची आहे. परंतु, ती घेउन काय करणार आम्ही जर ती जागा जर हया प्रकल्पासाठी योग्य नसेल तर ती घेउन त्याचा फायदा नव्हता. त्याच्यामध्ये आणखी पुन्हा कालापव्यय झाला असता आणि ही जी पर्यायी जागा आपल्याला मिळणार होती ही जागा कदाचित मिळाली नसती. दुसरा जो सुनावणीच्या संदर्भात हया ठिकाणी विषय चर्चेला आलेला होता की, आपण ३७(१) खाली नोटीफिकेशन काढले आणि नागरिकांच्याकडून हरकती, सुचना मागवल्या. त्याच्यानंतर सुनावणी घेणे अपेक्षित होते आणि शासनाला त्याचा अहवाल पाठवणे अपेक्षित होते. जवळजवळ पाच हजारपेक्षा जास्त आक्षेप उत्तन, डोंगरी, पाली परिसरातल्या नागरिकांनी दाखल केलेले आहेत. आम्ही आमच्या अधिकाऱ्यांची टीमदेखील हया सुनावणीसाठी तयार ठेवलेल्या होत्या. दरम्यानच्या काळामध्ये आम्हाला अधिकृत सोर्ससमधून असे समजले की, शासनच ह्याबाबतीमध्ये गंभीरपणाने विचार करत आहे. त्यामुळे प्रत्येक नगरपालिका किंवा महानगरपालिकेला आरक्षणात बदल करण्याचा प्रस्ताव इंडिपेन्डंटली पाठवायचा आणि त्याच्यावरती शासनाने विचार करायचा. हयापेक्षा एक सर्क्युलर किंवा हा जो निर्णय हा शासन स्तरावरच घेतला जाईल आणि त्याचप्रमाणे सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील साहेबांनी हया ठिकाणी जो वाचून दाखविलेला निर्णय आहे हया निर्णयामध्ये असे म्हटलेले आहे की, निसंशयीपणे हे सार्वजनिक प्रयोजन आहे. घनकचऱ्याची विल्हेवाट हे प्रयोजन निसंशयीपणे सार्वजनिक प्रयोजनामध्ये मोडत असल्याने महानगरपालिका, नगरपालिका हद्दीतील तसेच हद्दी बाहेरील आवश्यक असणारी जमीन महसुलमुक्त व सारा माफीने वित्तीय मर्यादीच्या अधीन राहून देण्यास जिल्हाधिकारी सक्षम आहेत. त्यानसार कार्यवाही करण्यात यावी. आपला दुसरा एक हेतु त्याच्यामध्ये असा होता ३७ खाली आरक्षण करण्यामध्ये की, जर आरक्षणात ती जागा असेल तर जिल्हाधिकाऱ्यांना ४८ कोटी रुपये देण्याची आवश्यकता पडणार नाही. त्यावेळेला मी सभागृहापुढे निवेदन केले होते. ह्या शासन निर्णयात हे सगळेच प्रश्न निकालात निघालेले आहेत. त्यामुळे जे आपल्याकडे आक्षेप आलेले आहेत. बहुतांश म्हणजे १०० टक्के आक्षेप हे निगेटिव्ह स्वरूपाचे आहेत आणि त्याला सुनावणी देऊन पुन्हा शासनाने ३७ खाली निर्णय घेण्याचा हया शासन निर्णयाप्रमाणे आता आवश्यकता उरलेली नाही. त्यामुळे तो उदयोग करण्याची आवश्यकता आता राहिलेली नाही. तिसरा जो मुद्दा होता त्याच्यामध्ये मोहन पाटील साहेबांनी उल्लेख केला की,

इतर पर्यायाचा प्राधान्याने विचार होत असेल तर तो करावा. त्या परिसरात नागरिकांचा आक्रोश लक्षात घेऊन आपण स्टेम अॅथोरिटीच्या लिगलीटीबद्दलही प्रश्न ह्या ठिकाणी उपस्थित केला. कदाचित आपण स्टेम अॅथोरिटी ज्यावेळी स्थापन केली. त्यावेळी हा लिगलीटीचा मुद्दा नक्कीच अस्तित्वात होता. परंतु, मी आपल्याला सांगू इच्छितो की, आता तशी परिस्थिती राहिलेली नाही. स्टेम अॅथोरिटी सोसायटी अॅक्टखाली रजिस्टर झालेली होती आणि आताचे लेटेस्ट डेव्हलपमेंट मी सांगतो आपल्याला की, कंपनी अॅक्टखाली ह्याचे रजिस्ट्रेशन होऊ घातलेले होते कारण ह्या दोन महिन्यांमध्ये मला त्याची पुढची प्रगती माहित नाही. कदाचित आपल्याला कल्पना असेल तर कंपनीज अॅक्टखाली स्टेम अॅथोरिटीच जर रजिस्ट्रेशन झाले तर स्टेम अॅथोरिटी कुठल्याही प्रकारचे प्रोजेक्ट घ्यायला कंपनी म्हणून समर्थ असेल त्या कंपनीचे हे जे तीन महानगरपालिकेचे जे पदाधिकारी आणि अधिकारी आहेत ते पार्टनर असतील आणि कंपनी अॅक्टप्रमाणे त्याचा कारभार चालेल. त्यामुळे स्टेम कुठलाही प्रकल्प घेऊ शकतो. कचरा प्रकल्प तर नक्कीच घेऊ शकतो आणि पाणीपुरवठा हा विषय स्टेमने इतक्या सक्षमरितीने हाताळलेला आहे हे आपण कबुल केले पाहिजे. वितरण व्यवस्था सोडून बाकीचे जे पाण्याचे नियोजन आहे. ते त्यांनी नक्कीच चांगल्या प्रकारे हाताळलेला आहे. कचऱ्याच्या बाबतीतदेखील असा एक विचार आणि अशी एक चर्चा सर्व महापौर आणि आयुक्तांच्यामध्ये होती. म्हणजे ह्या तीन महानगरपालिकांच्या की, आणखी एक एरियामध्ये आपण पदार्पण करावे आणि एका व्यक्तीने एकाच संस्थेने जर खर्च करायचे ठरवले तर साधारण पाच, सहा कोटी रुपयाचा खर्च हा आहे. परंतु, जर तीन महापालिका एकत्र आल्या तर खर्चामध्ये आणखी एखादया कोटीमध्ये वाढ होण्यापलिकडे जास्त खर्च होणार नाही. शिवाय जो आस्थापनेचा जो खर्च आहे हा देखील तीन महापालिकांचा मिळून असेल त्यामुळे भविष्य काळातसुद्धा ह्या तीन महापालिकांचे एकत्र मॅनेजमेंट जर ठेवले आणि महापालिकेच्या ज्युरीडेक्शनच्या बाहेर ती स्टेमची अॅथोरिटी असणार आहे. त्यामुळे तो निर्णय प्रक्रियेला जो एरवी महापालिकेमध्ये विलंब होतो की, महासभेमध्ये हे विषय घ्यायचे महिन्यातून एकदा महासभा घ्यायची. स्टेमच्या बाबतीमध्ये तसे नाही. जेव्हा पाहिजे त्यावेळेला महापौर आणि आयुक्त एकत्र येऊ शकतात आणि निर्णय घेऊ शकतात. तर त्या दृष्टीने हे स्टेमने घ्यावे अशा प्रकारचा एक सर्वांचे मत होते. भिवंडीवाल्याचे म्हणणे असे होते की, पाणी पुरवठ्याच्या बाबतीमध्ये आमच्यावर थोडासा अन्याय होतो. मी तिथल्या महापौरांशी आणि विरोधी पक्ष नेत्यांशी समक्ष चर्चा केली तर तो जर दूर करत असाल आपण तर आम्हाला कदाचित ह्या प्रकल्पामध्ये इंटरेस्ट आहे. मी भिवंडीचा आयुक्त असतांना जिल्हाधिकाऱ्यांना विनंती करून ती जागा ताब्यात घेतलेली होती. २८ हेक्टर जागा आहे. ती टेमघरच्या बाजूची अतिशय योग्य जागा आहे. तिथे कुठेही लोकेलीटीला त्रास होईल किंवा पोल्युशन कंट्रोल बोर्डाच्या कुठल्या नियमाला अडचण येईल अशा प्रकारच्या अवस्था नाही आहे. विरोध तर सगळीकडे होत असतो. ह्या ठिकाणीही होणार आहे. त्या ठिकाणीही होत आहे. परंतु, जर तीन महापालिका एकत्र आल्या तर शासनालादेखील ह्या प्रकल्पाचा गंभीरपणे विचार करावा लागेल. एकटी महानगरपालिका जर फाईट करत असेल तर त्याला जे वेटरेज येत त्याच्यापेक्षा तीन महानगरपालिकांचा जर विषय आला तर कदाचित गर्व्हनमेंटला वेगळा विचार करावा लागेल. हा एक मुद्दा होता. जर भिवंडी महानगरपालिका ह्या प्रकल्पाला तयारच नाही झाली तर काय करायचे ह्या विषयावरदेखील थोडासा विचार झालेला आहे. आमच्या आरोग्य अधिकाऱ्यांनी टाण्याच्या आयुक्तांशी ह्या विषयावरती सविस्तर चर्चा केलेली आहे. ओवळ्याच्या बाजूला एक खाजगी प्लॉट आहे. हा प्लॉट साधारण ३०-३५ एकराचा आहे. टाण्याच्या आयुक्तांचे असे मत आहे की, ह्या ठिकाणी आपण भिवंडी आपल्याबरोबर आली तर ठीक नाही तर ठाणे आणि मिरा भाईंदर महापालिकेने संयुक्तपणे त्या ठिकाणी प्रकल्प राबवावा. त्यांचा कचरा साधारण ४५० ते ५०० टनाचा रोजचा आहे. आपला कचरा २९० ते २२० टन सेग्रिगेशननंतर कदाचित आणखी कमी होईल तर साधारण १/३,२/३ असे प्रपोरशन पडत तर जमीनीच्या कॉस्ट सही जरी आपण तो प्रकल्प त्यांच्याबरोबर राबवायचा ठरवला तरी आपण वैयक्तिक हा प्रकल्प राबवण्याच्या तुलनेने आणि कन्टीन्युअस त्याच्यावरचा खर्च भविष्यकाळामध्ये येत्या ५० वर्षांमध्ये जर करण्याचा विचार केला तर तो प्रकल्प आणखी फायदयाचा होऊ शकतो. तेव्हा त्या दृष्टीने माझे एक स्वतःचे असे मत होते की, हे प्रकल्प आता कदाचित मी आज ह्या बददल अॅथोन्टीकली मी आपल्याला बोलू शकलो असतो. परंतु, दुर्दैवाने टाण्याचे आयुक्त इलेक्शन ड्युटीसाठी बाहेर गेलेले आहेत. त्यामुळे त्यांच्याशी सविस्तर ह्या प्रकल्पाविषयी माझी चर्चा होऊ शकली नाही. म्हणून माझेही हे मत होते की, त्या ठिकाणी जर प्रकल्प करण्यासाठी ह्या महासभेने मला मान्यता द्यावीच. तसा प्रस्तावच मी आपल्यापुढे सादर केलेला आहे. आणखीन चांगले पर्याय उपलब्ध होणार असतील. कदाचित ह्या आठवड्यामध्ये महापालिकेचे आयुक्त परत येतील. त्या जमीन मालकाशीदेखील त्यांनी चर्चा केलेली आहे आणि जर तो प्रकल्प मार्गी लागत असेल तर तो नक्कीच आपल्या दृष्टीने एक चांगला प्रकल्प असेल दरम्यानच्या काळात ह्या कायद्याच्या कचाट्यातून

सुटण्यासाठी ज्या ज्या काही आपल्याला प्रक्रिया कराव्या लागणार आहेत. त्याची सुरुवात आपण केलेली आहे. कलेक्शन लेव्हलला, ट्रान्सपोर्टेशन लेव्हलला, डंपिंग लेव्हलला आपण सुरु केलेले आहे. त्यामुळे दुर्गंधीचे प्रमाण अतिशय कमी झालेले आहे. लॅन्ड फिलच्या बाबतीमध्ये आम्ही थोडासा प्रॉब्लेम येईल तो प्रॉब्लेम आणखी वेगळ्या पध्दतीने सोडवता येईल. हाउस टु हाउस कलेक्शन जवळपास सुरु झालेले आहे. भंगारवाल्यांच्या ज्या संघटना आहेत. ह्या संघटनाशी चर्चा झालेली आहे. त्यामुळे कदाचित ह्यापुढे रिसायक्लेबल गॅबरेज जो आहे. प्लास्टिक आहे. धातु आहे. इतर काही जे हे मटेरीयल आहे असाच कचरा डंपिंग ग्राऊन्डला जाईल. कचरा हा डंपिंग ग्राऊन्डला जाईल. त्यामुळे हे बरेचशे प्रश्न हे काळाच्या ओघामध्ये सुटण्याची शक्यता आहे. मला वाटते, एवढा खुलासा या संदर्भात भरपूर आहे. बरेचसे आपण केलेले आहे. काळजी करण्यासारखे फारसे वातावरण नाही. प्रकल्प उभा करायला नक्कीच सहा-आठ महिने लागणार आहे. डिसेंबर त्याच्यामध्ये जाणार आहे. परंतु, दरम्यानच्या काळामध्ये सुप्रिम कोर्टाच्या निर्देशानुसार जी प्रोसेस करायची आहे ती प्रोसेस फॅसिलिटीज ही आम्ही उपलब्ध डंपिंग ग्राऊन्डवरदेखील सद्यस्थितीमध्ये करण्याचा प्रयत्न करीत आहोत आणि ते काम चालू आहे. महासभेला माझी विनंती आहे की, हा जो सुधारित प्रस्ताव मांडलेला आहे. त्याच्यासह जर हा ठराव करता आला तर त्याच्यामध्ये कालापव्यय होणार नाही आणि पुन्हा वेगळी महासभा बोलवायची आणि त्या विषयावर पुन्हा चिंतन करायचे त्यापेक्षा जर हे स्वातंत्र्य आम्हाला आपण दिले तर ह्या सगळ्या पारदर्शक गोष्टी आहेत. आम्ही काय काय करतो वेळोवेळी आम्ही या सभागृहापुढे मांडू आणि या बाबतीतील जे निर्णय आहेत ते स्थायी समिती बघणार आहे. आम्ही आपल्यापुढे सादर करणार आहोत. धन्यवाद.

रोहित सुवर्णा :-

६७ (अ) एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्टबद्दल आपण आम्हाला काही माहिती दिली नाही.

मा. आयुक्त :-

एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्ट तयार आहे अशी माझी आताची माहिती आहे. मी दोन माहिने टचमध्ये नव्हतो. तो तयार असेल तर मी त्याची प्रत आपल्याला देण्याची व्यवस्था करतो.

रोहित सुवर्णा :-

या वर्षी ३१ जुलैच्या आधी फाईल केली होती की त्याच्यानंतर

मा. आयुक्त :-

तसे झालेले नाही. परंतु, जो तयार रिपोर्ट आहे. तो आपल्याला देण्याची व्यवस्था करतो. आणि इतर महापालिकेमध्ये अजून तयार झालेला नाही. आपल्याला वस्तुस्थिती माहिती असेल.

रोहित सुवर्णा :-

गेल्यावेळी शिवमूर्ती नाईक साहेब बोलले होते की, आम्ही गेल्यावेळी बनवलेले आहे. आम्ही तेव्हा सभागृहात नव्हतो. व्हॉट इज एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्ट. त्याची फॉर्म काय? गेल्यावेळी राजकुमार कांबळेसाहेबांना शिवमूर्ती नाईकसाहेबांनी डायरेक्शन दिले होते.

मा. आयुक्त :-

पुढचा रिपोर्ट तयार करण्याचे देखील काम चालू आहे.

रोहित सुवर्णा :-

पण या दोन वर्षांचे काय होईल. एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्ट या दोन वर्षांचे आम्हाला मिळेल का? २००२ व २००३ चा.

मा. आयुक्त :-

जो तयार आहे तो मी देण्याची व्यवस्था करतो.

रोहित सुवर्णा :-

पण एक वर्षांचे आहे की दोन वर्षांचे आहे.

मा. आयुक्त :-

एक वर्षांचे आहे.

रोहित सुवर्णा :-

पण महापालिका स्थापन होऊन जवळजवळ दोन वर्षे होत आली. ३१ जुलै दोन वेळा आलेले आहे. गेल्यावेळी शिवमूर्ती नाईकसाहेब तत्कालीन आयुक्त होते. त्यांनी राजकुमार कांबळेना डायरेक्शन दिले होते की त्यांना एन्व्हायरमेन्टल स्टेटस रिपोर्ट तयार करावा आणि आता आपण देता हे दोन्ही स्टेटस रिपोर्ट आम्हाला पाहिजे. बिकॉज एव्हरी इयर द ३१ जुलै इज कटिंग ऑफ डे.

मा. महापौर :-

विषय मंजूर आहे.

प्रकरण क्र. ५० :-

घनकचरा व्यवस्थापन प्रकल्प राबविणेसाठी धोरणात्मक निर्णय घेणे. (दि. २०/०५/२००३ रोजीचे तहकुब प्रकरण क्र. १०)

ठराव क्र. ३५ :-

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ६७(अ) अन्वये पर्यावरण अहवाल तयार केला नाही. घनकचरा व्यवस्थापन व हाताळणी २००० नियम पर्यावरण संरक्षण अधिनियम १९८६ अन्वये तयार करून सर्व नगरपालिका व महानगरपालिकेला लागू केले आहेत.

या नियमांतील तरतुदीनुसार नागरी कचरा घरोघरून नगरपालिकेने गोळा करणे, कम्प्युनिटी कचरा पेटीची व्यवस्था, घंटागाडीची व्यवस्था, सुरक्षित वाहतुक व्यवस्था, लिचेट द्रवपदार्थ गळती न होण्यासाठी उपाययोजना, भटकी कुत्री व प्राणी यांचा कचरा गोळा केल्याजागी संचारबंदी, कचऱ्याचे विघटन, कचऱ्यापासून सेंद्रीय खत निर्मिती, पुनप्रक्रिया किंवा पुननिर्माण, मिथेन वायुपासून शक्य झाल्यास विजनिर्मिती व त्यासाठी उभारावयाच्या यंत्रसामुग्री व प्रक्रियेसाठी प्रकल्प उभारणी, विघटन न झालेल्या वस्तुचा जमिन भरणी, त्यासाठी लागणारी जमीण, प्रकल्प उभारणीसाठी जमिन इत्यादींची उपलब्धता करून देण्यासाठी तत्कालीन नगरपालिकेने क्र. ३८३ ठरावान्वये दि. ३१/१०/२००१ रोजी आर्थिक व प्रशासकीय मंजूरी दिलेली आहे.

त्यानुसार घंटागाडीचा, टाकाऊ औषधे व्यवस्थापन व हाताळणी नियम १९९८ अन्वये जैविक व कोषिकाविष टाकाऊ द्रव्यांची वाहतुक व्यवस्था इत्यादी उपक्रम सुद्धा तत्कालीन नगरपालिकेने सुरु केले होते.

महानगरपालिका स्थापन झाली. आज १ वर्ष ९ महिने निघून गेले. त्यात ६ महिन्यांचा कालावधी प्रशासकीय व १ वर्ष ३ महिने निवडून आलेल्या लोकप्रनिधींना झाले. परंतु दुर्दैवाने यामध्ये पुढे कोणतीही प्रगती झाली नाही. सन्मा. अधिकारी व पदाधिकारी यांनीही यामध्ये कोणताही रस दाखविला नाही.

डंपींग ग्राऊंडच्या आरक्षणाची प्रक्रिया महानगरपालिकेने सुरु केली. ती आजपर्यंत प्रलंबित आहेत.

सभागृहात कचरा विल्हेवाट व प्रक्रिया करणारा प्रकल्प उभारण्यासाठी दिर्घ काळानंतर धोरणात्मक निर्णयासाठी प्रकरण क्र. १० अन्वये दि. २०/०५/२००३ च्या महासभेत ठेवण्यांत आला असता ती सभा तहकूब केली.

आज दि. २०/११/२००३ रोजी म्हणजे तब्बल ६ महिन्यांनंतर पुन्हा सदर विषय सभागृहापुढे आणला आहे. दरम्यानच्या काळात दि. ३१/१२/२००१ पुर्वी अस्तित्वात असलेल्या भुभरण्याच्या जागा नियमाप्रमाणे विकसित करणे. दि. ३१/१२/२००२ पुर्वी भविष्यकाळात भुभरण्यासाठी जागा निश्चित करण्यांत याव्यात व दि. ३१/१२/२००३ पुर्वी घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करणारा प्रकल्प उभारणे व प्रक्रिया न होणाऱ्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे याबाबतीत कोणतीही प्रगती प्रशासन व पदाधिकारी यांनी केली नाही.

कचरा गोळा करण्यासाठी कम्प्युनिटी विनची व्यवस्था, घंटागाडी, कचऱ्यातून लिचेट द्रव्याची गळती न होऊ देणे, कचरा साठविणे ठिकाणी व जमा करण्याच्या जागी भटक्या कुत्र्या व प्राण्यांना संचारबंदी, विविध कचऱ्यांचे विघटन, कत्तलखान्यांतील कचरा, टाकाऊ औषधे व औद्योगिक प्रक्रिया प्रक्रिया कचराख नागरी कचऱ्या समवेत मिश्र होऊ न देणे, सुरक्षित कचरा वाहतुक, नादुरुस्त इमारतींचे टाकाऊ बांधकाम साहित्य व कचरा वेगळा करून विल्हेवाट लावणे, सुका कचरा न जाळणे इत्यादी बंधने असूनही पाळली नाहीत. नागरिकांचा सहभाग होण्यासाठी महानगरपालिकेने जागरुकता अभियान राबविले नाही.

लोकसंख्येच्या दाटीनुसार व त्यातून निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याच्या साठवणीसाठी व्यवस्था करणे, त्या जागा मोकळ्या वातावरणात खुल्या स्वरुपाच्या नसाव्यात. कचरापेट्या सहजगत्या हाताळण्यांत येण्यासारख्या असाव्यात. त्यांची मानवी हाताळणी होऊ नये ह्यासुद्धा तरतुदी झालेल्या नाहीत.

दैनंदिन कचऱ्याची वाहतुक व्यवस्था बहुउद्देशीय कचरा वाहतुक व्यवस्था, घनकचऱ्यावर सेंद्रीय खत निर्मितीसाठी प्रक्रिया, पुननिर्माण व इनसिन रेडान प्रक्रिया, व प्रक्रिया न होणाऱ्या कचऱ्याची विल्हेवाट करण्याबाबत आपल्याकडून आजपर्यंत प्रगती झालेली नाही.

पर्यावरण संरक्षण १९८६च्या कायदानुसार तयार केलेल्या घनकचरा व्यवस्थापन व हाताळणी नियम २००० अन्वये प्रस्तुत केलेल्या अनुसूची I मधील नियम ४(२) व (३) प्रमाणे व अनुसूचित II मधील नियम क्र. ६(१) आणि ३, ७(१) मधील क्र. १ ते ६ मधील कार्यवाही करण्याबाबत महानगरपालिकेकडून स्पष्टपणे कोणतीही कार्यवाही केली नाही.

महानगरपालिकेने मौजे पाली येथील सर्वे नं. ६५(४८) मौजे उत्तन सर्वे नं. २५ क्षेत्र अ.क्र. १०-७२-० व २०-७२-० अशी एकूण ३१ हेक्टर ४६ आर ही जमीन महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ चे कलम ३७ अन्वये घनकचरा प्रक्रिया व प्रकल्पासाठी आरक्षित केली आहे. त्यानुसार शासनाने पुढील कार्यवाही अंतर्गत अधिसूचना जारी करण्यांत आली. त्यावेळी अनेक नागरिकांच्या सुचना, हरकती व तक्रारी नोंदविण्यांत आल्या.

महानगरपालिकेने पर्यायी जागा म्हणून आरक्षण क्र. ३८ अंतर्गत पर्यटन केंद्रासाठी आरक्षित असलेली जागा घनकचरा प्रकल्पासाठी मागितली असता महानगरपालिकेची मागणी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाने लेखी फेटाळून लावली.

सदर जागेचा आगाऊ ताबा मा. आयुक्त ह्यांनी मा. जिल्हाधिकारी यांचेकडे मागणी केली असता मा. जिल्हाधिकारी यांनी पत्र क्र. महसुल/क्र-१/टे-१/एल.बी.पी./का.वि.-१५७२/२००२, दिनांक २६/१२/२००२ अन्वये सदर जागेचा आगाऊ ताबा महानगरपालिकेकडे दिला आहे. परंतु त्या जमिनीची किंमत रु. ४८,५४,१२,०००/- एवढी शासनास भरणा करण्यांस फर्माविले आहे.

राज्य शासनाने काढलेली आरक्षणाची अधिसूचना महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम ३७(२) अन्वये सदर आरक्षण कायम करण्याबाबत व अयोग्य ठरविण्याबाबत मा. संचालक सक्षम आहेत. आरक्षण कायम करण्याबाबतचा हा प्रस्ताव मुदतबाह्य झाला असून प्रलंबित आहे.

महानगरपालिका पदाधिकारी व अधिकारी यांनी पर्यायी जागा म्हणून भिवंडी, ठाणे व मिरा भाईंदर ह्या तिन्ही नगरपालिकांचा संयुक्त घनकचरा प्रकल्प राबविण्यासाठी ६ महिन्यापूर्वी टेमघर भिवंडी भागातील जागा निवडली होती. परंतु सदर बाबी महानगरपालिका सभागृहापुढे लेखी व तोंडी विषय स्वरूपात आलेल्या नाही. तरीही अशा प्रकारच्या प्रस्तावास तेथील स्थानिक नागरिकांनी व राजकीय नेत्यांनी विरोध दर्शविला आहे. तसेच ठाणे, भिवंडी ह्या स्थानिक संस्थांनी मिरा भाईंदर समवेत स्टेम अॅथॉरिटी मार्फत एकत्रित प्रकल्प राबविणेसाठी प्रस्ताव लेखी स्वरूपात किंवा तोंडी स्वरूपात कोणत्याही सभेत आणलेला नाही.

तसेच स्टेम प्राधिकारणाची कायदेशीर वैधता मर्यादित स्वरूपाची असल्याने सदर प्राधिकरण सक्षम आहे किंवा नाही याबाबत निश्चितपणे साशंकता आहे.

पाली, उत्तन येथील जागेची पहाणी प्रदुषण नियंत्रण बोर्डाने करून प्राथमिक स्वरूपाच्या अटीशर्तीची पूर्तता महानगरपालिकेकडून झालेली आहे. पुढील चेकलिस्टबाबत महानगरपालिकेकडून कार्यवाही चालू आहे.

वरील जागेतील आरक्षण अंतिम मंजूरीची कालबाह्यता किंवा प्रलंबितता कायम असावी तरीही सदर आरक्षणाची आता गरज राहिलेली नाही. कारण शासनाने महसूल व वन विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण २००२/प्र.क्र. ३६३/ज-१ प्रमाणे दि. ०२/०९/२००३ रोजीच्या परिपत्रकाप्रमाणे कोणत्याही शासकीय जागा मग त्या ना विकास क्षेत्राखाली असल्या तरीही अशा जमिनीचा आगाऊ ताबा महानगरपालिकेस घनकचरा प्रक्रिया व विल्हेवाटीसाठी देण्यांत याव्यात. त्यामुळे सदर जागेवर आरक्षण करण्याचा प्रस्ताव अंतिम होण्याची प्रतीक्षा करण्यांत येऊ नये.

महत्वाची बाब म्हणजे सदरच्या जागेसाठी मा. जिल्हाधिकारी यांनी रु. ४८,५४,१२,०००/- ची जागेची किंमत मागितली आहे. महानगरपालिकेने आपल्या अंदाजपत्रकात रु. १.५० कोटींची तरतुद केली आहे. परंतु दि. ०२/०९/२००३ च्या परिपत्रकानुसार सदर जमिन महसूलमुक्त व सारामाफी वित्तीय मर्यादेच्या अधिन राहून विनामुल्य जिल्हाधिकारी यांनी महानगरपालिकेला हस्तांतरीत करण्याची निर्देश राज्य शासनाने दिले आहेत.

संविधानाच्या परिच्छेद क्र. २१, भाग ४ व परिच्छेद क्र. ४८अ, भाग ४अ परिच्छेद (आर्टीकल) ५१अ भाग ९अ परिच्छेद २४३(डब्ल्यु) व १२व्या अनुसूचितील क्र. ६ व ८ च्या खालील योजना व उपक्रम राबविण्याची व घटनेतील तरतुदीनुसार पर्यावरण संरक्षण कायदा १९८६ अंतर्गत घनकचरा व्यवस्थापन व हाताळणी नियम २००० नुसार घनकचऱ्यावरील प्रक्रिया करण्यासाठी व प्रक्रिया न होणाऱ्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी आवश्यक तंत्रज्ञान उपलब्ध असलेल्या प्रकल्पकत्यांकडून निविदा मागवून मौजे पाली सर्वे नं. ६५(४८) क्षेत्र १०-७२-० हे-आर-प्रति मौजे उत्तन येथील सर्वे नं. २५ क्षेत्र २०-७०-० हे-आर-प्रति ह्या एकूण ३१ हेक्टर ४६ आर या शासकीय जागेत घनकचरा प्रक्रिया व प्रक्रिया न झालेला कचऱ्याची विल्हेवाट यासाठी प्रकल्प उभारण्यांस ही सभा प्रशासकीय मंजूरी, तांत्रिक मंजूरी व आर्थिक मंजूरी देत आहे.

सुचक :- श्री. प्रफुल्ल का. पाटील.

अनुमोदन :- श्री. शशिकांत भोईर.

ठराव सर्वानुमते मंजूर

सही/-
मा. महापौर
मिरा भाईंदर महानगरपालिका

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ५१ चे वाचन केले.)

मुक्ता रांजणकर :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलु इच्छिते, गेल्या महासभेमध्ये हा विषय आपल्यापुढे आला होता आणि तत्कालिन आयुक्त ह्यांनी आम्हाला असे सांगितले होते की, डेप्युटेशनवर आलेले जे अधिकारी आहेत त्यांच्यावर आम्ही कारवाई करू शकत नाही. ती गोष्ट बरोबर आहे. पण दुसरी गोष्ट अशी आहे की, जे आपले दुसरे लिपिक होते ते तर मनपा अधिकारी होते. मनपाचे कर्मचारी होते. मग त्यांच्यावर आपण त्वरीत कारवाई का केली नाही? आपण लाचलुचपत खात्याकडून जे तुम्हाला पत्र आले. तुम्ही असे सांगितले आहे ६/०५ चे पत्र आणि ३/०६ रोजी मिळाले. एक महिन्यांनंतर आपल्याला पत्र मिळते आणि त्याच्यानंतर आपण त्यांच्यावर कारवाई करता. ती पण ७ दिवसांनंतर आणि कायदा असे म्हणतो की, जेव्हा आपला कुठलाही अधिकारी लाच स्विकारताना पकडला जाईल तर २४ तासांच्या आत त्यांच्यावर कारवाई झाली पाहिजे. दुसरी गोष्ट अशी की, आपण ह्यामध्ये नमुद केलेले आहे की, शासकीय अधिकारांचा दुरुपयोग करून स्वतःचा आर्थिक फायदा करून घेण्याच्या उद्देशाने, तर शासकीय अधिकाराचा दुरुपयोग तेव्हाच करेल जेव्हा त्याला स्वतःचा फायदा करून घ्यायचा असेल. बाकी दुसऱ्या कुठल्या गोष्टीवर स्वतःचा फायदा होऊ शकणार नाही. तर ह्याची परिभाषा काय? मागील बहुतेक सभेमध्ये बहुतेक अधिकाऱ्यांवर असे गुन्हे सिद्ध झालेले आहेत किंवा त्यांच्यावर आरोप सन्मा. नगरसेवकांनी केलेले आहेत. ते त्यांनी मान्य केलेले आहेत की त्यांनी त्यांच्या शासकीय अधिकाराचा त्यांनी दुरुपयोग केलेला आहे. तेव्हा तशा अधिकाऱ्यांवर आपण काही वॉर्नींग देऊन किंवा काही नोटीस वगैरे बजावली का?

कल्याण केळकर (मा. उपायुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या अनुमतीने बोलतो, गेल्या सभेत आपण विचारले होते की, तात्कालीन शिक्षण प्रशासन अधिकारी सुर्यवंशी ह्यांच्यावर गुन्हा दाखल झालेला आहे का? सुर्यवंशी ह्यांच्यावर गुन्हा दाखल झाला होता आणि त्यांना ह्याकामी शासनाने शासनाचे शिक्षण संचालक ह्यांनी दिनांक १३/१०/२००३ रोजी गुन्हा दाखल करण्यास शासनाने परवानगी दिलेली आहे आणि श्री. सुर्यवंशी ह्यांना दि. ०२/०७/२००३ रोजी शासनाने निलंबित सुद्धा केले आहे. आजचा जो मुद्दा आहे जो सन्मा. नगरसेविका रांजणकर मॅडम ह्यांनी विचारला त्यामध्ये श्री. भरत सोनारे हे ४८ तासापेक्षा अधिक काळ पोलिस कोठडीमध्ये असल्यामुळे तांत्रिक बाब असल्याने शासनाच्या महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम शिस्त व अपील ह्यानुसार जो शासकीय कर्मचारी ४८ तासापेक्षा अधिक काळ पोलिस कोठडीत असल्यानंतर त्याला निलंबित करण्याची तरतुद अधिनियमात असल्यानुसार त्यानुसार त्यांच्यावर निलंबनाची कारवाई केली. व आज आपल्यासमोर हा जो विषय आला आहे लाचलुचपत विभागाने त्यांच्या विरुद्ध खटला दाखल करण्याकरीता आपणाला परवानगी मागितलेली आहे आणि त्यानुसार आजचा हा विषय सभागृहासमोर आलेला आहे. धन्यवाद.

मुक्ता रांजणकर :-

पण साहेब, त्यासाठी ६ महिन्यांचा काळ उलटून गेलेला आहे. ६ महिन्यांच्या अगोदर निलंबन कायम करून घ्यायचे आहे. तर कायम करण्याची तारीख आणि वेळ निघून गेलेली आहे.

कल्याण केळकर (मा. उपायुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या अनुमतीने सांगतो गेल्या सभेमध्ये असा ठराव झाला आहे की, सन्मा. सदस्य श्री. प्रफुल्ल पाटील ह्यांनी जो ठराव मांडलेला होता त्यामध्ये काही तांत्रिक त्रुटी झाल्या होत्या आणि त्या तांत्रिक त्रुटी विचारात घेऊन प्रशासकीय स्वरूपाची बाब असल्यामुळे मा. आयुक्त ह्यांनी ह्याबाबत निर्णय घ्यावा. अशा स्वरूपाचे अधिकार मा. आयुक्त ह्यांना प्रदान केले होते. आणि तशा ठरावानुसार मा. आयुक्त साहेब ह्यांच्यावर निर्णय घेणार आहेत. धन्यवाद.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मा. महापौर मॅडम, मागच्या सभेमध्ये जेव्हा हा विषय आला. या आधीच्या सभेमध्ये मी या आयुक्त साहेबांना प्रश्न विचारला होता की, असे असे दोन अधिकाऱ्यांना अॅन्टी करप्शनने पकडले आहे. त्यावर आपल्याकडे माहिती आहे का? त्यावेळी साहेब आपण होता. सभागृहामध्ये आपण सांगितले, आपल्याकडे कुठलीही माहिती नाही. पुढच्या महासभेत मी आपल्याला माहिती देणार. अशा चार महासभा गेल्या. पण तो विषय माहितीसाठी सभागृहाला तुम्ही सांगितला नाही आणि जेव्हा सहा महिने कालावधी झाला आणि त्याला वाढीव निलंबन द्यायचे असेल तेव्हा हा विषय सभागृहात आला असताना मी हा प्रश्न विचारला होता की सहा महिने आपण सभागृहाला अंधारात ठेवून आणि आज जेव्हा पुन्हा

त्याची गरज वाटली तेव्हा सभागृहापूढे हा विषय आणलेला आहे. त्याचा अर्थ काय? त्यावेळी गोंधळही झाला. सचिवांची सही नवीन आयुक्त. आपले आयुक्त बाहेर गेले. सही कुणाची असे अनेक गोंधळ त्या विषयामध्ये झाले. आज पुन्हा ही टिपणी या सभागृहात आलेली आहे. त्यामध्ये शेवटी असे लिहिलेले आहे, महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ५३(१) (२) (३) अनुसार अधिकारी, कर्मचारी नेमणूक करण्याचे अधिकार असलेल्या सक्षम प्राधिकारी म्हणून मिरा भाईंदर महापालिका आहे. केळकर साहेब याची जरा मला माहिती द्या. कलम (१) (२) (३) मध्ये काय आहे? मॅडम, परत या सभागृहाची शिस्त बघा. मी विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर देऊ द्या. नंतर त्यांना सांगा जे बोलायचे ते त्यांना अधिकार आहेत. ही पद्धत मग मला प्रत्येक वेळी सांगू नका.

आसिफ शेख :-

महापौरांच्या परवानगीने मी या ठिकाणी बोलतो आहे, महापौरांनी मला परवानगी दिलेली आहे. आपल्याला आदेश कुठे दिला आहे?

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मी महापौरांना बोलतो. तुम्हाला बोलत नाही ही पद्धत नाही. मा. सभागृह नेते यांना पण माझी विनंती आहे. तेव्हा मी प्रश्न विचारला आहे. त्याचे उत्तर सगळ्या सक्षम अधिकाऱ्यांना देऊ द्या. माझे उत्तर मिळाले नाही. माझे बोलणे झाले आहे. माझे उत्तर येऊ द्या.

रोहिदास पाटील :-

आमची तुम्हाला विनंता आहे की, सन्मा. सदस्य आसिफ शेख आता बोलूच शकत नाहीत.

मा. महापौर :-

त्यांचे बोलून होऊ दे. नंतर तुम्ही बोला.

आसिफ शेख :-

ठिक आहे. तुमच्या परवानगीने आम्ही उठणार आणि तुमच्याच परवानगीने आम्ही बसणार. त्यांनी सांगायला नको. महापौरांवर तुम्ही अशाप्रकारे दबाव आणू शकत नाही.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौरांचा अपमान तुम्ही करता. आम्ही करत नाही. ही तुमची शिस्त नाही.

आसिफ शेख :-

आम्ही अपमान करत नाही. आम्हाला महापौरांनी बोला सांगितले बोला तर बोलणार, बसा सांगितले तर बसणार. तुम्ही आदेश देऊ नका. महापौरांना कोणते आदेश द्यायचे ते माहित आहे.

मा. महापौर :-

सर्वांना बोलायला मी पाच-पाच मिनिटे देते. मला एकदम कोणाचेही लांबलचक भाषण नको आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

लांबलचक भाषण नाही. जी कायदेशीर बाब आहे ती विचारायला आम्हाला अधिकार आहे. आणि ती विचारत आहेत.

मा. महापौर :-

सारख सारख उठायच नाही. एकदाच विचारा काय विचारायचे असेल ते.

कल्याण केळकर (मा. उपायुक्त सो.) :-

मा. आयुक्त साहेब यांच्या परवानगीने सांगतो, सन्मा. सदस्य श्री. ओमप्रकाशजी आपण विचारल्याप्रमाणे ५३ (१) नुसार अपॉइन्टिंग अॅथोरिटी महापालिका असल्यामुळे महापालिकेसमोर हा ठराव आपल्याकडे निलंबनाचे किंवा याचेसुद्धा अधिकार सभागृहाला आहेत. शास्ती वगैरे संबंधी संपूर्ण अधिकार महापालिकेला असल्यामुळे हा ठराव आपल्याकडे आलेला आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

५३ (१) (२) (३) अनुसार म्हणजे त्यामध्ये नियम काय आहे? दोनचा नियम काय? तीनचा नियम काय?

कल्याण केळकर (मा. उपायुक्त सो.) :-

महापालिकेच्या ज्या अधिकाऱ्याचे किमान मासिक वेतन, भत्ते वगळून ४०० रुपये किंवा त्याहून अधिक आहे असे अधिकारी तात्पुरते असोत किंवा कायम असोत ह्यांची नेमणूक करण्याचे अधिकार महापालिकेमध्ये निहित असेल. परंतु आयुक्तांना भत्ते वगळून ४०० रुपये किंवा त्याहून अधिक मासिक वेतन असलेल्या. कर्ज विषयक कामसाठी करावयाच्या कोणत्याही अस्थायी नेमणूका सहा महिन्यापेक्षा अधिक नसलेल्या कालावधीसाठी स्थायी समितीच्या मंजूरीने अटीवर करता येतील. मा. आयुक्तांनी अशी प्रत्येक नेमणूक करताना त्याविषयी महापालिकेस ताबडतोब कळविले पाहिजे आणि उक्त सहा महिन्यांच्या कालावधीनंतर महापालिकेच्या पूर्व मंजूरी वाचून अशा कोणत्याही नेमणूकीचे नवीनीकरण

करता येणार नाही. पोटकलम २ (१) मध्ये अन्यथा तरतुद केली असेल त्या व्यतिरिक्त नगरपालिका मुख्य लेखा परिक्षक व नगरपालिका सचिव यांच्या प्रत्यक्ष नियंत्रणाखाली नगरपालिका अधिकारी मग ते तात्पुरते किंवा कायम असो यांची नेमणुक करण्याचे अधिकार कोणत्याही बाबतीत स्थायी समितीची मान्यता मिळविण्याच्या अधीन यथास्थितीत नगरपालिका मुख्य लेखा परिक्षक किंवा नगरपालिका सचिव यांच्याकडे निहित असेल मात्र कोणत्याही विशिष्ट प्रकरणात किंवा प्रकरणाच्या वर्गात अशा मान्यतेची आवश्यकता नाही. उक्त समितीने ठरविले असेल तर समितीची मान्यता घेण्याची आवश्यकता नाही. पोटकलम ३ या अधिनियमात अन्यथा तरतुद केली असेल त्या व्यतिरिक्त नगरपालिका अधिकारी व कर्मचारी मग कायम असो किंवा तात्पुरते असोत त्यांची नेमणुक करण्याचे अधिकार आयुक्तांकडे निहित असेल. परंतु, कायम नेमणुकांच्या बाबतीत असे अधिकार ५१ अन्वये तयार केलेल्या मंजूर केलेल्या किंवा अंमलात आलेल्या विवरण पत्रात अधीन असेल. आणि आयुक्तास स्थायी समितीच्या परवानगी वाचून कोणतीही तात्पुरती नेमणूक सहा महिन्याहून अधिक असेल अशा कोणत्याही कालावधीसाठी करता येणार नाही किंवा भत्ते १०० रुपयांहून अधिक मासिक वेतन असलेल्या कोणत्याही नेमणुका उक्त सहा महिन्याचा कालावधी संपल्यानंतर नवीनीकरण करता येणार नाही. धन्यवाद.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम, आता जे साहेबांनी तीन कलम वाचले. मागच्या सभेमध्ये साहेब आपण आयुक्त पदावर बसले होते. केळकर साहेब आपण त्या व्यासपिठावर होते. त्यावेळी असा ५३(२) प्रमाणे प्रश्न उपस्थित होता की, सहा महिन्यांच्या आत त्याच्यावर कारवाई केली पाहिजे आणि सहा महिन्यांच्यावर जास्त झाले होते. त्यावर सन्मा. नगरसेवक प्रफुल्ल पाटील यांनी विषय मांडला होता की, जर प्रशासनाची चुक झाली असेल. आपल्याला पुढे कायदयाची बाब ठेवायची असेल.

आसिफ शेख :-

पुन्हा पुन्हा तोच विषय.

मा. आयुक्त :-

तो विषय संपलेला आहे. तो निलंबनाचा विषय होता. हा विषय खटला दाखल करण्यासाठी परवानगी देण्याचा आहे. कृपा करुन या विषयावर बोला. मागच्या महासभेमध्ये त्यावर भरपुर चर्चा झालेली आहे. हा विषया संदर्भात तुम्ही बोला.

(सभागृहात गोंधळ)

आसिफ शेख :-

सन्मा. महापौर साहेब या ठिकाणी विषय आलेला आहे. तर भरत सोनारे लाचलुचपत प्रतिबंधक कारवाई देण्यासंदर्भात. तर मला वाटते की, भ्रष्ट जे अधिकारी आहेत. त्यांना पाठीशी घालण्याचा यांचा प्रयत्न चालू आहे. महासभेने या ठिकाणी परवानगी मागितली आहे की, ज्यांनी भ्रष्टाचार केला त्यांना परवानगी द्या. हे त्यांच्या समर्थनार्थ बोलताना असे दिसते.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

तुम्हाला काही बोलण्याचा अधिकार नाही. तुम्ही किती भ्रष्टाचार्यांना साथ दिली ते आम्हाला सांगु नका. तुम्ही किती स्वच्छ आहात, आम्हाला माहिती आहे. तुमची डिग्री देण्याची आम्हाला गरज नाही.

आसिफ शेख :-

कायदयातील त्या गोष्टी एकत्रित केल्या त्या आपल्याला वाचता येतात का?

कैलासबेन जानी :-

मॅडम, तुम्ही त्यांना बसायला सांगा.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मॅडम, एका पॅरेग्राफमध्ये असे लिहिलेले आहे की, जर न्यायालयात मांडण्यात आलेला जो प्रस्ताव आहे. जर महासभा मंजुरी देत असेल तर तो दस्तावेज उघडण्याचा अधिकार आहे. याचा अर्थ काय? १९९७ मधील सुचनेप्रमाणे अॅन्टी करप्शन खात्याने न्यायालयात पाठवण्याबाबतचा मसुदा सील केलेल्या पाकीटात पाठविला आहे. खटला देण्याची मंजुरी देण्याचे ठरविले नंतरच्या माहितीसाठी सील केलेले पाकिट उघडण्यात यावे. अन्यथा ते खोला याचा अर्थ काय?

मा. आयुक्त :-

याचा साधा अर्थ असा आहे की, त्यांनी जो फॉर्मेट पाठविलेला आहे. तो फॉर्मेट आम्ही भरून पाठवायचा. आपल्या महासभेचा तसा ठराव झाला तर. जर महासभेने सांगितले की, आम्ही परवानगी देत नाही. तर तो जो फॉर्मेट आहे तो तसाच परवानगी देत नाही म्हणून परत माघारी पाठवायचा.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

साहेब, असा विषय पहिला नगरपालिकेमध्ये झाला होता. जेव्हा मसुदा पाठविला होता. या सभागृहामध्ये याच लोकांनी तो मसुदा काय आहे? तो सादर करा असे झाले होते म्हणून मी विचारतो आहे. मग आज का गप्प बसलेले आहेत? त्यावेळी या मसुद्याच्या वरुनच या सभागृहामध्ये तो विषय दिड वर्ष चालला.

मा. आयुक्त :-

सन्मा. सदस्य ओमप्रकाश अग्रवाल मला एक सांगा, याच्यामुळे आपल्या निर्णयावर काय परिणाम होणार आहे? तो तर फॉरमेट आहे. तो फॉरमॅट अॅन्टी करप्शन ब्युरोने प्रीस्काइब केलेला फॉरमॅट आहे. त्यांनी अशा सुचना दिलेल्या आहेत की, जर परवानगी मिळाली तर त्या फॉरमॅटमध्ये आम्हाला ही परवानगी ठरावाच्या कॉपीसह द्या आणि जर परवानगी दिली नाही तर तो सील लखोटा तसाच परत पाठवा. हे त्यांचे डायरेक्शन आहेत.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

आता जर आम्ही परवानगी दिली. तर त्या लखोटयामधील आतले सीलबंद पॅकेटमध्ये ज्या वस्तु आहेत. तर सभागृहात माहिती पडणार नाही काय दिले ते?

मा. आयुक्त :-

ते फॉरमॅट आहेत. त्याची तुम्हाला माहिती कशाला पाहिजे?

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

साहेब, बघा जेव्हा दोन अधिकारी पकडले जातात. एक अधिकारी आपला नाही म्हणून तो सुट्टी परत कामाला लागला आणि एक माणूस ज्याला सुट्टीच्या दिवशी आपल्या अधिकाऱ्यांनी बोलवून घेतले होते आणि त्या माणसाला बळीचा बकरा केलेला आहे. मला सन्मा. सदस्य आसिफ शेख सांगतात पण ते किती अधिकाऱ्यांना साथ देतात ते मला माहिती आहे. त्यांना सांगण्याची गरज नाही. एक गरीब माणसावर अन्याय होत आहे. या सभागृहामध्ये कायदयाच्या दृष्टीने तो माणूस बसतो आहे. हे नक्की आहे. पण ह्याच्यापेक्षा गुन्हेगार किंवा आपल्याकडे अधिकारी आपला नव्हता म्हणून तो सुटला.

मा. आयुक्त :-

तो सुद्धा सस्पेन्ड आहे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

साहेब, तो कामाला लागलेला आहे.

मा. आयुक्त :-

आमच्याकडची माहिती आहे. आम्ही डेप्युटी डायरेक्टरचे पत्र घेतलेले आहे.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

सहाय्यक उपसंचालक पुणे यांच्याकडून माहिती घेतली. सुर्यवंशी यांना दिनांक १३/१०/२००३ रोजी गुन्हा दाखल करण्यासाठी शासनाने परवानगी दिलेली आहे. त्यानंतर त्यांना दिनांक ०२/७/२००३ रोजी निलंबित केलेले आहे. ते आजही निलंबितच आहेत. ते कामावर नाहीत.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मागच्या वेळी साहेब, तुम्ही सांगितले तो पुन्हा अधिकारी निलंबित केलेला कामावर आलेला आहे. त्यावेळी सभागृहामध्ये सरळ सांगितले. तो अधिकारी कामाला लागला आणि आपल्या अधिकाऱ्याला अॅन्टी करप्शनमध्ये पकडला आहे. त्यावेळी तुम्ही सांगितले नाही की तो कामावर लागला नाही. त्याच्यावर गुन्हा दाखल केला म्हणून.

मा. आयुक्त :-

त्यावेळी पत्र नव्हते.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

त्यावेळी हाच विषय होता की, आपल्याकडे जे अधिकारी प्रतिनियुक्तीवर येतात ते इकडे लफडे करतात आणि जातात आणि त्यांना काय कायदे लागत नाहीत. म्हणून प्रतिनियुक्तीचा विषय त्याच्यावरून निघाला होता. प्रतिनियुक्तीवर येणाऱ्या अधिकाऱ्यावर आपण कायदेशीर कारवाई करू शकत नाही. प्रतिनियुक्तीवर प्रत्येक वेळी माणसे का मागवतात? म्हणून तो विषय उपस्थित झाला होता.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या परवानगीने सांगू इच्छितो की, जेव्हा आपल्याकडे चार्जशीटसाठी त्यांच्या निलंबनाला कायम करण्याकरिता मंजुरी हवी होती. त्यावेळेस आपल्याकडे चार्जशीट उपलब्ध झाली नव्हती. चार्जशीट मंजुरीकरीता आली. त्यानंतर कालच आम्ही शिक्षण संचालक पूणे यांच्याशी फोनवर चर्चा केली. आणि त्यांनी आम्हाला जी माहिती उपलब्ध करून दिली ती कालची माहिती आम्ही उपलब्ध

केलेली आहे. याच्यापूर्वीच्या सभेत जी माहिती मिळाली होती. त्यावेळी तो सस्पेन्ड होता की नाही याची माहिती आम्हाला नव्हती. तुम्ही जो मसुदा उपलब्ध करण्याबाबत सांगितले. हा मसुदा सीलबंद मसुदा असतो. याला केव्हा उघडायचे असते ज्यावेळी सभागृहाने ठराव करून त्याच्यावर प्रॉसिक्युशन करायला मंजूरी दिली. तरच हा मसुदा उघडण्याचे अधिकार मा. आयुक्त साहेब यांना आहेत. अन्यथा हा मसुदा जसाच्या तसा अॅन्टी करप्शन विभागाकडे पाठवायचा असतो. धन्यवाद.

आसिफ शेख :-

सन्मा. महापौर साहेब, मला वाटते प्रशासनाच्यावतीने उपआयुक्त कल्याण केळकर साहेब यांनी व्यवस्थित खुलासा केलेला आहे. मला वाटते सन्मा. सदस्य ओमप्रकाश अग्रवाल यांचे समाधान झाले असेल. तर मागच्या सभेत पण हाच विषय आलेला. प्रकरण क्र. ५१ मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे, लिपिक यांच्यावर लाचलुचपत प्रतिबंधक कायद्याने अन्वये खटला करण्यास महासभेची मंजूरी देण्याबाबत. मिरा भाईंदर आस्थापनेवरील कर्मचारी श्री. भरत सोनारे, लिपिक व प्रशासन अधिकारी तर खटला भरण्यास परवानगी देणार की नाही? हा महत्त्वाचा मुद्दा आहे. मागच्या वेळी खटला भरण्यासाठी परवानगी देण्यासाठी विलंब केला किंवा अडचणी निर्माण केल्या होत्या. तर काय परिस्थिती झाली? सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील बरोबर आहे की नाही. आता सन्मा सदस्य ओमप्रकाश अग्रवाल यांनी प्रश्न उपस्थित केला, मुद्दे उपस्थित केले आहेत. तर असे जर होत राहिले तर या ठिकाणी खटला भरण्यास विलंब केला तर पुन्हा काय परिस्थिती होईल? ते जबाबदार राहतील. जे जे या ठिकाणी या प्रस्तावाच्या विरोधात बोलणार. मिरा-भाईंदर आस्थापनाचे कर्मचारी श्री. भरत सोनारे, लिपिक व प्रशासन अधिकारी श्री. अभिमान सुर्यवंशी या दोहोंना दिनांक १०/०४/०३ रोजी लाचेची रक्कम स्विकारताना लाचलुचपत प्रतिबंधक खाते ठाणे यांनी रंगंहाथ पकडण्यात आलेल्या प्रकरणात सदर बाबत मिरारोड पोलिस स्टेशनमध्ये गुन्हा दाखल करण्यांत आला आहे. महासंचालक अॅन्टी करप्शन ब्युरो महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचे कार्यालयाकडून जावक क्र. एसीपी/मुख्यालय/२००३/३६८७, दिनांक ६/५/२००३ च्या पदान्वये कळविल्याप्रमाणे सदर पत्र या कार्यालयास दिनांक ०३/६/२००३ रोजी प्राप्त झाले त्यावर मा. आयुक्त यांच्या आदेशाप्रमाणे जावक क्रमांक मिभा/मनपा/आस्था/२३७/२००३-०४, दिनांक ११/६/२००३ अन्वये श्री. भरत सोनारे हा मनपाचा कर्मचारी असल्यामुळे निलंबित करण्यात आले आहे. महासंचालक अॅन्टी करप्शन ब्युरो, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याकडील पत्र क्रमांक जावक क्रमांक सी.आर./१६१/ठाणे/२००३/८१७९, दिनांक ०१/९/२००३ च्या पत्रानुसार सदर पत्र या कार्यालयास दिनांक १०/१०/२००३ रोजी प्राप्त झाले आहे. महानगरपालिका कर्मचारी श्री. भरत लक्ष्मण सोनारे लिपिक यांचेविरुद्ध लाचेच्या सापळ्यामध्ये खटला भरण्यासाठी महापालिकेची मंजूरी मिळण्याबाबत मागणी केली आहे. लाचलुचपत कार्यालयाचे दिनांक ६/५/२००३ चे या कार्यालयात प्राप्त दिनांक २००३ व दिनांक ०१/०९/०३ प्राप्त दिनांक ११/१०/०३ या दोन्ही पत्रामध्ये तक्रारीचे स्वरूप पाहता मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांच्यावर लाचलुचपत खात्याने आरोप केलेले आहेत. लाचलुचपत प्रतिबंधक कार्यालय यांच्याकडील पत्र क्र. दिनांक १/९/०३ चे सोबतचे नकल संच क्रमांक १ ते २० व त्यामधील कागदपत्र व पोलिस तपासाची माहिती सभागृहात वाचून दाखविली. मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांचेवर खटला भरण्यास परवानगी देणेबाबत त्वरीत साधकबाधक चर्चा झाली. कर्मचारी श्री. सोनारे, यांच्याविरुद्ध लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम ०७/१२/०३ (१ड) सह २ प्रमाणे न्यायालयात खटला भरण्यासाठी लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम १९(१) व क्रिमीनल प्रोसीजर कोड १९७३ (२) १९७४ चे कलम १९७ (१) ब प्रमाणे सक्षम प्राधिकारी यांची परवानगी मागितली आहे. भारतीय घटना कलम ३११ नुसार लोकसेवकास नोकरीवर नेमण्याची व नोकरीवरून काढण्याचे अधिकार असलेल्या सक्षम प्राधिकार्याची खटला भरण्यास परवानगी लागते. व त्याप्रमाणे मुंबई प्रांतिक अधिनियम १९४९ अधिनियम कलम ५३ (१), (२), (३) नुसार सक्षम प्राधिकारी म्हणून मिरा भाईंदर महानगरपालिका आहे. त्यामुळे कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांच्याविरुद्ध लाचलुचपत कायदा १९८८ चे कलम ७/१२/०३ १ ड सह १३ (२) प्रमाणे न्यायालयात खटला पाठविण्यासाठी लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम १९ (१) क प्रमाणे ही सभा मंजूरी देत आहे. तसेच, क्रिमीनल प्रोसीजर बोर्ड १९७३ (२) १९७४ चे कलम १९७ (१) ब प्रमाणे ही महानगरपालिका खटला भरण्यास मंजूरी देत आहे. असा मी ठराव मांडत आहे.

मिलन पाटील :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, या ठरावाच्या विरुद्ध मी नाही आहे. याला माझे अनुमोदन देखील आहे. परंतु याबाबत खुलासा विचारून आयुक्तांना असे सांगतो की हे डेप्युटेशनवरचे अधिकारी आपल्याकडे येतात. ते आपण सहा-सहा महिन्याकरिता बोलावतो आणि ते काम करतातच असे काही नाही. काही अधिकारी बोलवतो ह्या आपल्या अधिकारामध्ये आपण वर्तमानपत्रात बातमी देऊन आपल्याला कोणतेही जे अधिकारी पाहिजेत, अभियंते किंवा चांगल्या प्रकारचे जे अधिकारी शासन

आपल्याला पाठवते तर असा काही नियम नाही की, शासनानेच पाठवले पाहिजेत आणि आपण घेतले पाहिजेत. आपला तो अधिकार आहे. महानगरपालिकेचा अधिकार आहे. आपण वर्तमानपत्रामध्ये जाहिरात देऊन जो आपल्याला अधिकारी पाहिजे असतो. त्या अधिकाऱ्याची आपण नेमणूक महापौर किंवा आयुक्त आणि महानगरपालिका करू शकते. तर आपण हे डेप्युटेशनवर अधिकारी मागवतो आणि ते सहा-सहा महिन्यांनी जातात. आपले कोणतेही काम होत नाही. तर आपला एक कायमस्वरूपी इथे जर असला आपल्या शहरातला, गावातला किंवा गावाच्या आजुबाजुचा तर तो अभियंता किंवा अधिकारी असला तर तो मनाप्रमाणे काम करेल. आणि तो कायमस्वरूपी असल्या कारणाने त्याला पाच वर्षांचा पुढील कालावधी मिळेल. आणि तो अधिकारी त्याची जी पुढील योजना असेल. ती पूर्ण योजना त्याच्या अक्कल हुशारीने मांडून आपण त्याचा उपभोग घेऊ शकतो. तर आपण असे अधिकारी नेमू शकतो की नाही? असे मी आयुक्तांना विचारतो.

मा. आयुक्त :-

असे अधिकारी नेमण्याबाबत जे शासनाने आपल्याला कळविले आहे. या संदर्भामध्ये काही उपायुक्त म्हणजे तीन उपआयुक्त आहेत. तीन उपआयुक्त आपल्याला प्रतिनियुक्तीवरूनच घ्यायचे आहेत. आयुक्त शासनच पाठवते. सहाय्यक आयुक्त असे चार आहेत. त्यामध्ये आपण दोन घेऊ शकतो, दोन बाहेरून. सचिव, मुख्य लेखा परिक्षक हे शासनाच्या संमतीने आपल्याकडे येतात. अकाउन्ट्स ऑफिसर आपल्याला नेमता येतात. अशा त्यातील प्रोव्हीजन आहेत. कलम ४५ मध्ये मला वाटत त्याची तरतुद आहे. तर त्या संदर्भात आपल्याला सविस्तर माहिती हवी असेल तर मी आपल्याला देतो की, कुठले अधिकारी डेप्युटेशनवर कॅम्पलसरी मागविले पाहिजेत आणि कुठले अधिकारी आपण भरू शकतो.

मिलन पाटील :-

माझी अशी विनंती आहे की, यापुढे मागवणार असाल तर आपण वर्तमानपत्रात जाहिरात देऊनच आपण हे अधिकारी मागवावेत अशी नम्र विनंती मी करतो.

शशिकांत भोईर :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, जे आता भरत सोनारे याच्यावर खटला भरवण्यासंबंधी जे आता सुचक आणि अनुमोदन दिलेले आहे. त्या संदर्भात मी एक प्रश्न विचारतो आहे, ज्यावेळी भरत सोनारे यांना १०/४/२००३ रोजी लाचलुचपत प्रतिबंधक खात्याने त्यांच्यावर ट्रॅप केला. त्यावेळेपासून ते ११/६/२००३ पर्यंत आपण ११/६/२००३ ला निलंबित केले तर ह्या कर्मचाऱ्यांकडून जो दोन महिन्यांचा पगार दिलेला आहे. तो महापालिकेने त्याला दिला आहे का? अगर दिला असेल तर वसूल केले आहे का? १०/४ ते ११/०६ पर्यंतचा पगार दिलेला आहे का?

मा. आयुक्त :-

प्रश्नच येत नाही. ज्या निलंबनाच्या दिनांकापासून त्याला निर्वाह भत्ता देतो. आपण पगार देत नाही.

शशिकांत भोईर :-

निलंबन भत्ता दिला.

मा. आयुक्त :-

निलंबन कालावधीच्यापुढे. निर्वाह भत्ता दिला.

शशिकांत भोईर :-

त्याला किती तारखेपासून दिला.

मा. आयुक्त :-

निलंबनाच्या दिनांकापासून म्हणजेच जुन २००३ पासून आणि त्याच्या अगोदर त्याला निलंबित केल्याचा जो आदेश निघाला होता त्याच्यामध्ये करेक्शन केलेले आहे. त्याला त्याचा पगार देय आहे. कारण त्या पिरियडचे निलंबन आपण केलेले नाही. म्हणजे १०/४/२००३ पासून ते ११/६/२००३ पर्यंतचा पगार घेतला आहे का?

मा. आयुक्त :-

त्याला पगार घेता येतो.

शशिकांत भोईर :-

मग त्यांनी त्या पिरियडमध्ये काम केलेले आहे का महापालिकेमध्ये?

मा. आयुक्त :-

नक्कीच त्याला निलंबित केले नाही म्हणजे काम केलेले असणार.

शशिकांत भोईर :-

हाच खुलासा पाहिजे होता. धन्यवाद.

मुक्ता रांजणकर :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलू इच्छिते, मा. आयुक्त साहेबांनी माहितीकरीता विचारते की, डेप्युटेशनवर जे अधिकारी आलेले असतात. ते समजा लाच घेताना वगैरे पकडले गेले. तर त्यांच्यावर समजा शासन कारवाई करते पण जे असे डेप्युटेशनवर आलेले अधिकारी आहेत. ज्यांच्यावर आरोप केलेले आहेत. सन्मा. नगरसेवकांनी किंवा इतर लोकांनी वगैरे त्यांच्यावर आरोप केलेले आहेत आणि त्यांनी महासभेपुढे ते आरोप मान्य करून घेतलेले आहेत. अशा डेप्युटेशनवर आलेल्या अधिकाऱ्यांवर आपण काही शास्ती लादू शकतो का? तसं काही कायदयात नमुद आहे का?

मा. आयुक्त :-

जर आरोपाचा प्रश्न असेल तर आरोप हे कुणी कुणावरजर करतो. त्या आरोपाची चौकशी होणे आवश्यक असते. त्याची शहानिशा होणे आवश्यक असते आणि जर अशा प्राथमिक चौकशीत तो अधिकारी दोषी आढळला तर त्याला परत शासनाच्या सेवेत पाठविता येते.

मुक्ता रांजणकर :-

पण आयुक्त साहेब, त्यांच्यावर आरोप झालेले आहेत. त्यांनी मान्य केलेले आहेत. त्याने मान्य करून माफीदेखील मागितली आहे.

मा. आयुक्त :-

आपण अशी उदाहरणे द्या. त्याची चौकशी करू.

मुक्ता रांजणकर :-

गेल्या महासभेमध्ये सन्मा. नगरसेवक प्रफुल्ल पाटील यांनी डेप्युटेशनवर आलेले अधिकारी श्री. दशोरेसाहेब यांच्यावर आरोप केलेले आहे.

मा. आयुक्त :-

ओरली एकमेकांवर आरोप करणे आणि मोठ्या मनाने क्षमा मागणे तशी क्षमा सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांनी देखील मागितली होती. त्यामुळे क्षमा मागणे हा काही निकष नाही. हा एक सभ्यतेचा भाग आहे की, सभागृहातील वातावरण जास्त तप्त होऊ नये. चर्चा वादू नये. या हिशोबाने दोघांनी क्षमा मागून तो विषय संपला होता. पण तो वेगळ्या कारणासाठी होता. याचा अर्थ असा नाही की, त्यांच्यावर केलेले आरोप सिद्ध झालेले होते.

मुक्ता रांजणकर :-

पण तशामुळे वचक राहणार नाही.

मा. आयुक्त :-

वचक कसा राहणार नाही. आपण तशी तक्रार द्या. आपण चौकशी करू.

प्रफुल्ल पाटील :-

सन्मा. महापौर मॅडम, एक चुक लपविण्यासाठी माणसे हजारो चुका करतात. एक खोटे लपविण्यासाठी हजार वेळा खोटे बोलावे लागते आणि एक दोष लपविण्यासाठी लाखो, सहस्र खोटे बोलले जाते. दोष लपविले जातात. कदाचित असे काहीतरी चालले आहे. गेल्या दोन महिन्यांपासून बघतो. अतिशय गमतीच्या रुपाने एखादा विषय येतो. सन्मा. महापौरांना विषय सांगितल्यानंतर त्या उदार मनाने तो विषय विषयपत्रिकेवर घेतात. तेव्हा त्या विषयातील गांभीर्य सन्मा. महापौरांपेक्षा जे त्यांना विषय आणतात. विषय आणायला सांगतात किंवा विनंती करतात. किंबहुना ते प्रोसिडिंगमध्ये कायदयाच्या किंवा नियमाप्रमाणे फक्त यायला पाहिजे म्हणून विषयपत्रिकेवर येतात. आता साहेब, आपल्या अनुपस्थितीमध्ये मागच्या सभेमध्ये असा हा निलंबनाचा विषय अतिशय गाजला. त्यामध्ये असा स्पष्ट उल्लेख केलेला आहे की १०/४ पासून संबंधित कर्मचारी भरत सोनारे याला निलंबित करण्यांत आलेले आहे. ज्या दिवशी ही मागची सभा घेण्यात आली त्या दिवसा अगोदर सहा महिन्यांचा निलंबनाचा कालावधी संपलेला होता. त्यावेळेस काही सदस्यांनी असा प्रश्न उपस्थित केला की, निलंबनाचा कालावधी संपल्यानंतर आता ते निलंबन कायम करण्याचा विषय सभागृहापुढे कसा काय आणला? त्यावेळी असे उत्तर दिले गेले की, ज्यांनी गोषवारा लिहिला ते आपण आणि दोन महिन्यांपासून आपणच भाईदरला किंवा ह्या महापालिकेमध्ये आपण आला नाहीत. म्हणजे आपण ज्या ठिकाणी ज्या शैक्षणिक कामासाठी किंवा प्रशिक्षणासाठी गेला होता. तिथून असे चुकूनसुद्धा शनिवार, रविवारी कधी आला आणि आपण पटकन सही करून पाठवला अशातील भाग आम्ही गृहित धरत नाही. गरजेच्या काळामध्ये हे सर्व करावे लागते. किंबहुना आपण फॅक्ससुद्धा पाठवतो. तोही अॅक्सेप्टेबल असतो. पण असेही झाले नाही. ज्या गोषवाऱ्यावर आपली सही होती. त्या गोषवाऱ्यामध्ये जे काही अंतर्भूत केले होते. ते त्यावेळी सदस्यांना माहिती पडले की १०/४ ला भरत सोनारेला निलंबित केलेले आहे. त्यामुळे ते सहा महिने पूर्ण झालेले आहेत. पण महत्त्वाची बाब आहे की त्या सहा महिन्यामध्ये दोन-तीन महासभा झाल्या. आता ज्या प्रशासनाच्या ज्या अधिकाऱ्यांकडे किंवा आस्थापनेकडे हा विषय

होता. त्यांना त्याची गांभीर्यता कळायला पाहिजे होते की, आपण गोषवाऱ्यावर सही केली याचा अर्थ, इट हॅड बीन साईन प्रायर टु द कमेन्समेन्ट ऑफ द फर्स्ट ऑर सेकन्ड मिटिंग अलिअर मिटींग यु मस्ट से दॅट. मग तो विषय का आला नाही? त्यामुळे तसा एकंदरीत हा विषय संशयातील कसा जातो बघा. एकीकडे तसे लिहिले जाते दुसरीकडे निलंबन संपवावे म्हणून तयार मसुद्याचा ठराव आम्हाला दिला होता. व्हॉट वॉज द परपज बिहाइन्ड दीस. एकीकडे कालबाह्य निलंबन झाले मुदत संपली, सहा महिने पूर्ण झाले असा तुमच्या त्या गोषवाऱ्यावरून अर्थ काढण्यात आला आणि त्यांचे निलंबन संपवावे अशा प्रकारचा ठराव प्रारूप ठराव सगळ्या नगरसेवकांना सर्क्युलेट करण्यांत आला. ह्यामध्ये प्रशासनाची भूमिका अशी होती का की, त्या निलंबित कर्मचाऱ्याला कुठेतरी कायद्याच्या त्रुटी दाखवून त्यांना आतमध्ये येऊ द्यावे किंवा अशी सत्ताधारी पक्षाची, किंवा निवडुन आलेल्या प्रतिनिधीची अशी इच्छा होती की, त्यांना याचा फायदा देऊन त्यांनी तो प्रारूप ठरावाचा मसुदा या ठिकाणी सादर केला.

लिओ कोलासो :-

सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांची सहमती घेऊन मा. महापौर साहेबांची परवानगी घेऊन मी या ठिकाणी बोलतो की, ठराव आपल्याकडे सर्क्युलेट केला होता आणि आपण तो दाखवितो. मला वाटते तो ठराव प्रशासनाने नाही सर्क्युलेट केलेला. मी मुद्दाम हे आपल्याला सभागृहाच्या निर्देशनास आणून देतो. आयुक्त साहेब, हे कोणीतरी अशा प्रकारचे सभागृहात पत्र वितरीत केले आणि तो संबंधित कर्मचारीच आहे. असे मला वाटते. आपण तपास करावा.

प्रफुल्ल पाटील :-

असे तर आहे की, त्या कर्मचाऱ्याला या सभागृहात आपण पाहिले नाही. म्हणजे या प्रशासनामध्ये त्यांचे कोणी एजन्ट आहेत का? म्हणजे हे प्रशासन एजन्टचे काम करते की लोकप्रतिनिधी एजन्टचे काम करतात. बाहेर जाऊन त्या कर्मचाऱ्याच्या पाया पडून दे रे बाबा मी ठराव मांडतो असे काही आहे का? या गोष्टीला फार महत्त्व नाही. महत्त्व आहे ते कायद्याच्या प्रणालीला आपण जे काही या सभागृहासमोर मांडतो त्याला जास्त महत्त्व आहे. गोषवाऱ्याने अशी माहिती दिली की, १०/४ ला निलंबन सुरु झाले. ते संपले. गोषवाऱ्याने अशी माहिती दिली की, त्या गोषवाऱ्याची आपली स्वाक्षरी कधीच झाली होती. पण प्रशासनाने आपले अॅडमिनिस्ट्रेशन जो सामान्य प्रशासन विभाग आहे यांनी जाणूनबुजून या कर्मचाऱ्याला फायदा व्हावा किंवा त्याच्याकडून त्यांची काही अपेक्षा असेल असे मी म्हटले तर तो आरोप बिनबुडाचा असेल असे म्हणत नाही. मी बिनबुडाचा आरोप करित नाही. स्पष्टच आहे की, त्यांनी गोषवारा आपल्याकडे का दिला नाही? सचिवांनी असे स्पष्टीकरण दिले की, जेव्हा सभा लागली तेव्हा त्या गोषवाऱ्याची प्रत त्यांच्याकडे आली म्हणून त्यांनी तो विषय अंतर्भूत केला. आता ज्यावेळी सभा लागली तो दिवस पहा आणि अॅन्टी करप्शनच्याबद्दल आम्ही माहिती विचारत होतो. त्या सभेत आम्हाला अॅन्टी करप्शनच्या पत्राबाबतची किंवा खटल्याला त्यांनी मंजुरी मागितली आहे त्याची काहीच माहिती दिली नाही. त्यांच्याकडे एवढीच माहिती होती की, आपण गोषवारा दिला आहे. आणि निलंबन कायम करायचे की नाही हे ठरवावे. पण निलंबन कशासाठी केले? मुळ अपराध काय घडला? मुळ अपराधाबद्दलची चौकशीची कागदपत्रे कोणाकडे आहे? त्याची स्टेज काय काय आहे? त्याची अॅथोरिटी कोण आहे? अॅथोरिटीने नक्की काय संशोधन केले? ह्याची माहितीसुद्धा त्या दिवशीच्या सभागृहात दिली नाही. आणि आज जी काही माहिती दिलेली आहे. ती पहा. ती त्याच्या अगोदरच्या तारखेची पत्र अॅन्टी करप्शनचे आहे. याचा अर्थ १०० टक्के आहे की, प्रशासन आमच्यापासून या गोष्टी लपवत आहे. या सभे अगोदर हे पत्र आलेले आहे. त्या पर्टीक्युलर कर्मचाऱ्याच्या बाबतीत जे काही घडले. ३/७/२००३ ला हे प्राप्त झाले आहे. ह्या मागच्या सभेला पत्राचीसुद्धा प्रत आम्हाला दिली नाही. त्यानंतर १०/१०/२००३ ला एक दुसरे पत्र आले. त्याची ही माहिती त्या दिवशी सभागृहात दिलेली नाही. १०/१० ला मागची सभा झाली का? सचिवसाहेब सांगा.

प्र. सचिव :-

१७/१० ला झाली.

प्रफुल्ल पाटील :-

१७/१० ला झाली. १०/१० ला पण एक झालेली आहे. ६/१० ची तहकुब झाली. १७/१० ची पण नंतर तहकुब झाली आणि तहकुब सभेचाच विषय पुन्हा या ठिकाणी आणलेला आहे. अर्धे विषय तहकुब सभेचे, अर्धे नवीन आहेत, अर्धे पुरातन काळातील, अर्धे मोहनजोदडो काळातील आहेत आणि येणारे आधुनिक काळातील आहेत. तर असा प्रश्न निर्माण होतो की, या ठिकाणी अॅन्टी करप्शनचे सर्व कागदपत्र असतानासुद्धा त्या कर्मचाऱ्यांनी कशा प्रकारचा गुन्हा केलेला आहे याची माहिती त्या गुन्हाची चौकशी कशी झाली? त्याची माहिती. त्या गुन्हाची चौकशी संपलेली आहे. याची माहिती आणि चौकशी संपली म्हणून चार्जशीट दाखल करण्यासाठी खटला दाखल मंजुरी करण्यासाठी म्हणजे काय? चार्जशीटची स्टेज पूर्ण झालेली आहे. मग एक मला तुम्ही सांगा. जेव्हा एखाद्या गुन्हाबाबत चौकशी

पूर्ण होते आणि चार्जशीट फाईल करण्याची वेळ येते तर ती स्टेज काय असू शकते? इज अॅक्चुज अॅनी मोर रिक्वायर फॉर द मोर इन्टररिक्टेशन नॉट अॅट ऑल लगेच जामीन होतो. ज्या दिवशी चार्जशीट दाखल होते त्या दिवशी अपराधी लगेच जामीन होतो. चार्जशीट जर पूर्ण झालेले आहे. म्हणजे त्या कर्मचाऱ्याबाबतीत आणखी काही चौकशी उरली आहे का? तुम्ही त्याला १०/४ ला निलंबित केले असे गोषवाऱ्यात म्हटल्यानंतर सहा महिन्यांचा कालावधी संपला आहे. त्याला एक्स्टेंशन दिले नाही. मग त्याला निलंबित ठेवायचे आहे. त्याला अॅन्टी करप्शनसाठी आमच्याकडून मंजूरी पण पाहिजे आहे. पुन्हा त्याला निर्वाह भत्ता देणार आहात. त्याला पण आम्ही आर्थिक मंजूरी देणार आहोत. म्हणजे नेमके आम्ही नक्की काय करायचे ते सांगा. निलंबन त्यांचे रद्द झालेले आहे. त्यांना रि-इन्टेन्ट केले पाहिजे कारण चौकशी पूर्ण झालेली आहे. चार्जशीट दाखल करण्याची वेळ आहे. दुसरी गोष्ट निर्वाह भत्ता तुम्हाला माहितीसाठी सांगतो, साहेब आमच्या प्रशासनाने त्यांना १०/४ पासूनच निर्वाह भत्ता दिलेला आहे. आपण हे पण तपासून पहा. कदाचित आपल्यापासून काहीतरी बाबी लपविल्या जात आहेत. दिस इज सम व्हेअर अगेन मिस डायरेक्शन पुन्हा सभागृहाला काहीतरी मिस डायरेक्ट करता पण आयुक्त म्हणून आपल्याला मिस डायरेक्ट करण्याचे काम १०० टक्के चालले आहे. असा मी आरोप करित नाही तर आता मी तो सिद्ध करून दाखवतो कसा तो बघा. पत्र काढा. आता आपण एवढ्या नेमणूका केल्या. मी सिद्ध करतो. यु मे टेक अॅनी अॅक्शन नाऊ. यु मे फिट व्हॉटेव्हर अॅक्शन यु कॅन बी इनीशीएटेड अगेन्स्ट दीस पीपल. यू मे टेक इट. आय वील नॉट प्रपोज दिस. मी ठराव पण मांडणार नाही. मला काय कोणाला शिक्षा द्यायला स्वारस्य नाही. पण आपण स्वतः पहा. आजच्या गोषवाऱ्यामध्ये एक अॅन्टी करप्शनचे पत्र नमुद केलेले आहे. अॅन्टी करप्शनच्या महासंचालकांनी आपल्याकडे खटला दाखल करायला परवानगी मागितली आहे का? आपल्याकडे मागितली आहे की, ती पालिकेपुढे मागितली आहे. जनरल बॉडीपुढे विषय आणला. असे म्हटले आहे की, महापालिका सक्षम अॅथॉरिटी आहे. एखाद्या कर्मचाऱ्याच्या नेमणुकीस तर मला हे विचारू दया. आतापर्यंत एवढ्या अपॉइन्टमेन्ट झाल्या तर महापालिका सभेपुढे त्या कधी आल्या. मग एकतर दोज अपॉइन्टमेन्टस् आर इलिगल देन अदरवाइस सच राईट इज कॅन बी नेव्हर बी एक्सरसाईज बाय द कार्पोरेशन इट इज नॉट द स्टेज इट मे बी इन लॅटर स्टेज इफ इन केस कमिशनर डिनाईज कमिशनरने नाकारले मला नाही करायचे ते कार्पोरेशनची बॉडी ठरवू शकते. बट अॅट दीस स्टेज अजुन ते फळ पिकलेलेच नाही. त्याच्यापुढे आंबा आणि लोणची बनवायचे चालले आहे. सन्मा. सदस्य आसिफ शेख यांनी ठराव मांडला. मी टिका करित नाही. पुन्हा तुम्हाला ठरावामध्ये मॉडिफिकेशन करावे लागणार आहे. म्हणून तुम्हाला सतर्क केले की, साहेब, तुम्ही अॅन्टी करप्शनचे पत्र पहा. त्याच्यामध्ये सक्षम प्राधिकारी कोण? हे स्पष्ट लिहिले आहे.

मा. महापौर :-

मला वाटते अर्धा तास झाला.

प्रफुल्ल पाटील :-

मॅडम, काय करणार चुकीचा ठराव करून आपण अडचणीत येण्यापेक्षा ते त्यांनाच सांगितलेले बरे. त्यामध्ये सरळ लिहिलेले आहे की, हे अधिकार कमिशनरांचे आहेत. माझा कार्पोरेशनचा रोल इथे कुठे आहे? ते अॅन्टी करप्शनच्या पत्रामध्ये दिलेले आहे. आयुक्तांचा अधिकार आणि गोषवाऱ्यामध्ये लिहिले आहे हा कार्पोरेशनचा अधिकार म्हणजे सरळ सरळ आम्हाला फसवाफसवी चालली आहे की नाही?

मा. आयुक्त :-

आयुक्तांचे म्हटले आहे, ते गृहीत धरलेले आहे.

प्रफुल्ल पाटील :-

नो, आय वील गो स्टील. साहेब, मला माहिती आहे तुम्ही बचाव करणार. कारण तुम्हाला अॅडमिनिस्ट्रेशन सांभाळायचे आहे. बरं असते असे चालले की मजा येते, तुम्ही त्यांचा बचाव करा. आम्ही आमचा बचाव करायला बघतो. त्यापेक्षा तुमच्यावर चढाई करायला बघतो. त्याच्याहीपेक्षा पूढे जाऊन तुम्हाला सांगतो. शासनाला असे आढळले बऱ्याचशा अॅन्टी करप्शनच्या केसमध्ये मंजूरी द्यायला स्थानिक स्वराज्य संस्था कारण ते अधिकार बॉडीचे असल्याने टाळाटाळ करतात. त्याच्यापेक्षा असे अनेक अॅन्टी करप्शनचे दावे किंवा खटले बऱ्याच काळ दिर्घकाळ प्रलंबित राहतात. शासनाने एक विशेष पत्रक काढून २३/४/२००० च्या पत्रान्वये अशा खटला दाखल करण्याच्या मंजूरीसाठी सक्षम प्राधिकारी कोण? महानगरपालिकेच्या बाबतीत आपल्याला ते अधिकार दिलेले आहेत. कृपया हा विषय सभागृहापुढे ती तुम्हाला कॉपी देतो मी कधी खोटे बोलणार नाही. माझी कागदपत्रे देखील खरीच असतात. प्रश्न असा आहे की, आजच्या तारखेला एवढा वेळ आपण सभागृहाचा घेतला. कदाचित प्रशासनाला हे माहिती नाही. माहिती असेल तर त्यांनी लपविले नाही पाहिजे. आपण चौकशी करा.

आपल्यापासून लपवतात पण इनडेफिनेटली आजच्या तारखेला ज्या दिवशी गुन्हा घडला. त्या दिवसापासून आजपर्यंत कर्मचारी आपल्याकडे सेवेत नाही. आपण शुद्धीपत्रक काढले. शुद्धीपत्रकाची नोटीस काढली असे आपण म्हणू. एक छोट्याशा एम.सी.एस. रुल्सची प्रोव्हीजन सांगतो. प्रशासनाने याच्यावर जास्त लक्ष ठेवावे. कारण यांना भविष्यामध्ये या तरतुदीचा फार मोठा उपयोग होणार आहे. मी या केसमध्ये फार डिपमध्ये गेलो. फक्त सोनारेचे वकीलपत्र घ्यायचे बाकी ठेवले. ते मी घेतलेले नाही. कारण कोणावर अन्याय करणे हे आपल्याला तरी परवडणारे नाही. त्यांच्या बाबतीत जो गुन्हा दाखल झाला. त्याची चौकशी सक्षम प्राधिकारी करत आहेत. त्यांनी पूर्ण केली. तो खटला दाखल झाला. ते काही सुटलेले नाहीत. पनिशमेन्ट इज गोईंग टु बी देअर आयदर फॉर वन इयर ऑर अपटु मॅक्सिमम सेव्हन इयर्स असे अॅन्टी करप्शन अॅक्टमध्ये आहे. आता ज्या दिवशी १०/४ चा इम्प्रिजमेन्ट झाल्यानंतर त्या दिवशीपासून तुमचा निलंबनाचा कालावधी सुरु झाला असे मी का गृहीत धरतो? कारण आपण जी शुद्धी पत्रकाची नोटीस पाठविली आहे. हे इतक्या उशीरा पाठवले. कारण परवाच्या सभेमध्ये हे आले अशी आपल्याकडून चुक झाली आहे. ती सुधारण्यासाठी आपण केले पण ती चुक सुधारण्यासाठी आपण आणखी एक वेगळी चुक करतो की त्याच्या घरावर जाऊन नोटीस पेस्टिंग केली. एम.सी.एस. चा रुल्स हॅज व्हेरी स्पेसिफिक दिस प्रोव्हीजन. एखाद्या कर्मचाऱ्याचा शेवटचा माहिती असलेला पत्ता . व्हेदर ही स्टे देअर ऑर नॉट, व्हेदर ही इज बीन अॅस्कॉर्डिंग ऑर ही नॉट बीन सेम. इट इज अॅड्युम दॅट ही इज स्टेडिंग ओव्हर देअर. दॅट इज द लास्ट नोन अॅड्रेस. ह्या पत्त्यावर आपण नोटीसच पाठविली नाही ही गंमत आहे. त्यांना गावी नोटीस पाठविली. त्याच्या गावी कोण राहत नाही. राहत असेल तर तो राहणार नाही सांगणार.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

महोदय, ऐसा कुछ नहीं नोटीस भेजा गया है।

प्रफुल्ल पाटील :-

मैने सब देखा है। नोटीस का कॉपी मेरे पास है। आय हॅव गॉट कॉपी ऑफ द नोटीस. नोटीस वॉज नॉट बीन रिसिक्ड बाय द चार्जीयन्स आफिस. दॅट एस्क्युज परसन. चार्जीयन्सने ती डिनाय केली. त्यांच्या घराला पेस्टिंग केली. आता तुम्ही मला सांगा जेव्हा एम.सी.एस.च्या रुल्सच्या प्रोव्हीजनप्रमाणे. त्यांच्या लास्ट नोन अॅड्रेसवर जर तुम्ही नोटीसच पाठविली नाही आणि जर दुसरीकडे पाठविली आणि घेतली नाही म्हणून त्याच्यावर चिकटवली आणि त्याचा पंचनामा केला. व्हेअर इज स्टॅन्डस. आजच्या विषयाला खटला दाखल करण्याची मंजूरी देत असताना निलंबन कायम ठेवायचे का?

मा. आयुक्त :-

लास्ट नोन अॅड्रेसवर आम्ही स्पेशल मॅसेन्जर पाठविला होता. तिथून तो कदाचित फरार झाला असेल. म्हणून ही जी नोटीस सर्व्हे करण्याची प्रक्रिया कायदयामध्ये दिलेली आहे. त्यानुसार सर्व्हिस रेकॉर्डला आपण जो लास्ट नोन अॅड्रेस म्हणता त्या लास्ट नोन अॅड्रेसवर चिकटवून त्याचा पंचनामा केला.

प्रफुल्ल पाटील :-

साहेब, चार्टशीटमध्ये अॅड्रेस दिलेला आहे.

मा. आयुक्त :-

त्याच अॅड्रेसवर गेलेले होते. ते दोन ठिकाणी गेले होते. एक लास्ट नोन अॅड्रेसवर गेले होते आणि तिथून माहिती समजली तो अमक्या ठिकाणी राहतो तिथे गेले होते.

प्रफुल्ल पाटील :-

साहेब, माझे एवढेच म्हणणे आहे की, आपण रुल ८१ बघा. त्याचा ६८ नियम पहा.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

आयुक्त महोदय, मुझे लगता है। आपके पास कानुनी प्रक्रिया करने के लिये सक्षम लोग नहीं है। या फिर जवाब देने को लोग सक्षम नहीं है। की सही जवाब दे सके। ये मॅटर मे पुरा का पुरा जिस दिन ये केस पकडा गया है उसके बाद बराबर निरंतर नोटीस उस आदमी की डायरी देखी गयी। उसके घर का पता मालुम किया गया। वो घर का सही पता नहीं मिला। ये भी जानकारी हम लोगो को है। लेकिन कहने का मतलब आपकी तरफ से सही जवाब न मिलने से हम लोगो का समय बाया जाता है। दुसरा कुछ नहीं। ये कौनसे शहर के विकास की बात है? एक हल्कीसी बात है की उसको सस्पेन्ड कर देने का। न तो उसके लिए इतना लंबा समय हम लोग लेंगे।

प्रफुल्ल पाटील :-

जब ये बॉडी का सब्जेक्ट नहीं है तो तुम क्यों इतना टाइमपास करते हो।

महेन्द्रसिंग चौहान :-

बॉडी का सब्जेक्ट नही ये हमको सुनने का नही। हम शहरके विकास की बात कर रह है।

प्रफुल्ल पाटील :-

तुम्हारा सुनने को इधर कौन आया है। बॉडी का सब्जेक्ट नही तो वाय इट इज ब्रॉट बिफोर बॉडी। आपको जो बोलना है वो बोलो। मेरे काम मे बिच मे क्यों आ रहे हो।

महेन्द्रसिंग चौहान :-,

मुझे लगता है अपने यहाँ कानुनी प्रक्रिया कही ना कही कमी है। आप जवाब नही दे पाते सही से।

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या परवानगीने बोलतो, सन्मा. सदस्य महेन्द्रसिंग चौहान यांनी जो आरोप केला तो प्रशासनाला मान्य नाही. कारण की त्यांनी जो सर्व्हिस बुकला आम्हाला अॅड्रेस दिलेला आहे तो लास्ट नोइंग अॅड्रेस आहे. त्याच्या सर्व्हिस बुकचा त्याच्या घरचा अॅड्रेस आहे तो आहे. भरत लक्ष्मण सोनारे राहणार सारंगीपुर, पोस्ट सरलांबे, ता. शहापुर, जि. ठाणे हे रजिस्टर ए.डी.ने पाठविले. त्याने तिथे लिहिले पोस्टमनने लिहिलेले आहे. त्याने तिथे स्वीकारले नाही. परत पाठविली असे पोस्टमनने यावर लिहिलेले आहे. म्हणजे त्याने ही नोटीस परत पाठविली. स्वीकारली नाही म्हणजे त्याला मिळालेली आहे असे सिद्ध होते. त्यानुसार तो इथे जो भाईदरला राहत होता. तर भाईदरच्या घरीसुद्धा आमचे शिपाई गेले. भाईदरच्या घरी लॉक असल्यामुळे आमचे शिपाई पंचनामा करुन परत आले की, तो इथे राहत नाही. तो इथून सोडून गेला. भाड्याने कुठे राहत होता. तो पण अॅड्रेस आमच्याकडे उपलब्ध आहे. तिथे पण नोटीस लावली. त्यानंतर शहापुरला आम्ही स्पेशल मॅसेंजरने मनुष्य पाठविला आणि त्याच्या घरावर नोटीस चिकटवली आहे. सभागृहाला सांगू इच्छितो. धन्यवाद. जय हिन्द.

प्रफुल्ल पाटील :-

आपण असे सांगितले तो ही अॅड्रेस आपल्याकडे आणि हाही अॅड्रेस आपल्याकडे. दोन्ही अॅड्रेस खरे आहेत. असे समजुन चालायच ना?

मा. आयुक्त :-

सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील साहेब माझी आपल्याला एक विनंती आहे की, या विषयासंदर्भात या प्रक्रियेचा काही संबंध नाही. आज सभागृहापुढे असा विषय आहे की, त्याला प्रॉसीक्युशनला परवानगी द्यायची की नाही. एवढाच मुद्दा आहे. माझी आपल्याला नम्र विनंती आहे की, याच मुद्यावर आपण बोललात तर बरे होईल.

प्रफुल्ल पाटील :-

मी त्याच विषयावर सुरुवात केली.

मा. आयुक्त :-

सुरुवात नाही तर शेवटसुद्धाआपण त्याच मुद्द्यावर करावा.

प्रफुल्ल पाटील :-

आमचे हे अधिकारच नाहीत. तुम्ही कसे काय ते बॉडीपुढे आणता?

मा. आयुक्त :-

आपण जो जी.आर. कोर्ट केलेला आहे.

प्रफुल्ल पाटील :-

जी.आर. काय तुमच्या पत्रामध्ये बघा ना. आयुक्तांनाच अधिकार आहेत म्हणून.

मा. आयुक्त :-

त्याचा खुलासा मी केलेला आहे. असे अॅन्टी करप्शनने गृहित धरलेले आहे. तरीपण कलम ५३ प्रमाणे.

प्रफुल्ल पाटील :-

तुम्ही त्या अॅन्टी करप्शनच्या पत्राच्या नोंदीवर डायरेक्टली ओव्हर लॅपिंग करुन गोषवारा तसाचा तसा टाईप केला आहे. आपण तेवढेच काढलेले आहे. आयुक्तांच्या जागी महापालिका आहे.

मा. आयुक्त :-

आतापर्यंत या सभागृहाने काही परवानग्या नाकारलेल्या आहेत. दिलेल्या आहेत.

प्रफुल्ल पाटील :-

साहेब, जे अॅन्टी करप्शनचे पत्र आले ते तसेच्या तसे तुम्ही गोषवाच्यामध्ये टाईप केलेले आहे. फक्त एकच शब्द वगळला. तुम्ही त्या ठिकाणी महापालिका टाकली हे, चुकीचे आहे.

मा. आयुक्त :-

चुकीचे काही नाही. अॅन्टी करप्शनच्या पत्राचे सभागृहाला सांगितलेले आहे की, असे असे पत्र अॅन्टी करप्शनने दिलेले आहे. त्यामध्ये असे असे डायरेक्शन त्यांनी दिलेले आहेत. तो लिफाफा आपल्याला दाखविला आहे. तो सिल लिफाफा आहे. आपण परवानगी दिली तर त्या लखोट्यातील मजकुर आम्ही भरुन पाठवू नाही दिला तर तो लिफाफा तसाच परत पाठवू.

प्रफुल्ल पाटील :-

अॅन्टी करप्शनच्या पत्राची प्रत सभागृहाला दिली नाही.

मा. आयुक्त :-

मी पत्राच्या प्रतीबद्दल बोलत नाही.

महेंद्रसिंग चौहान :-

चार से पाँच साल पहिले इस तरह का अॅन्टी करप्शन लेटर आया। इसी तरह का ठराव येही हाऊस मे पास हुआ। मा. नगरसेवक श्री. प्रफुल्ल पाटील इस तरह का अॅन्टी करप्शनका लेटर आया। और हम लोंगोने ठराव पास करके दिया। आपने वो ठराव को भी कॅन्सल किया। दुसरे समय ठराव पास करके गया अजित पाटील के बारे मे आपको याद आना चाहिए। सेम टाईप का था। जो हम लोगो का अधिकार है। हमने करके दिया। अभी आपका काम रहा आप किस तरह से केस मे क्या होता है। जो हम लोगो का अधिकार था। हमने पास किया।

प्रफुल्ल पाटील :-

ये देखिये आपको मंजुरी देनेके लिए किसने रोका है? मै बोलता हूँ ये मंजुरी देने का काम मेरा है ही नहीं।

महेन्द्रसिंग चौहान :-

उसके लिए सब संमती से ठराव पास हो गया। उसके बारे मे जादा बात करने की जरूरत नहीं है।

प्रफुल्ल पाटील :-

आप हजार मंजुरी दो। मैने कहा आपको रोका है। मुझे मेरे पास जो जी.आर. है उसके बलबूते पे बोलता हूँ।

महेन्द्रसिंग चौहान :-

मेरे मंजुरी की बात नहीं। हाऊस ने मंजुरी दे दी है।

प्रफुल्ल पाटील :-

मै जी.आर. के बलबूते पर कहा है। अभी तक हाऊसने मंजुरी दी नहीं। हाऊस को मंजुरी देना है वो दे सकते है। हमारा तो यही कहना है की जी.आर. के मुताबीक इट इन द होल रिस्पॉन्सिबिलिटी ऑफ द कमिशनर ही शुड गो अॅकॉर्डिंग टु दॅट नाटू बॉडी.

मा. महापौर :-

कमिशनरना काय करायच ते करतील. पुढचा विषय घ्या.

रोहित सुवर्णा :-

मॅडम, या विषयावर रुलिंग काय? आता हे प्रकरण त्या इतिवृत्तांतामधून काढण्यांत आले का? कॉम्पिटन्ट अॅथॉरिटी कमिशनर आहेत. साहेब, तुम्हाला अधिकार आहेत. मग हा विषय यातुन वगळणार का? त्या जी.आर. प्रमाणे महासभेला अधिकार नाहीत.

मा. आयुक्त :-

आपल्याला खुलासा या अगोदरच उपआयुक्तांनी केलेला आहे की, कलम ५३ प्रमाणे नियुक्ती प्राधीकान्याचे हे अधिकार आहेत. तथापि, सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांनी एक जो शासन निर्णय आहे. त्याच्यामध्ये असे म्हटले आहे की, सक्षम अधिकारी या कारणासाठी आयुक्तांना डिक्लेअर केलेले आहे. अशी जर परिस्थिती असेल तर तो शासन निर्णय मला आपण कृपा करुन दया. जर तसे असेल तर प्रशासनाला याबाबतीत निर्णय घ्यायला मोकळीक दया.

रोहिदास पाटील :-

या प्रकरणात एकंदरीत सुरुवातीपासुनच सगळे संशयात चाललेले आहे. याचीही तुम्हाला दखल घ्यायला लागेल. तुमच्या गैरहजेरीमध्ये जेव्हा गटनेत्यांची बैठक झाली मी निर्दशनास आणले की ज्यावेळी आयुक्त नाहीत. त्या आयुक्तांच्या सहीचा गोषवारा तुम्ही कसा दिला? मला त्या बैठकीत उत्तर दिलेले आहे की, आयुक्त जातेवेळी देऊन गेलेले आहेत. हे तर सभागृहात तुम्ही सत्य सांगा की हो मी जातेवेळी देऊन गेलो. म्हणजे तो विषय क्लिअर होईल. नसेल तर त्याच्यामध्ये मी उत्तर देऊ शकत नाही. नसेल तर हे खरे नाही हे खोटे आहे की, गोषवाऱ्याच्या वेळी तुम्ही इथे नव्हते. त्यावेळी असे

सांगितले गेले बघा, तुमच्या सदसदविवेक बुद्धीला पटत असेल मी सही करुन गेलो होतो तर साहेब सभागृहात सांगा.

मा. आयुक्त :-

सही माझी आहे की, दुसऱ्या आयुक्ताची आहे हा मुद्दा येथे गैरलागू आहे.

रोहिदास पाटील :-

साहेब, सही तुमची होती. तुमची होती म्हणून विचारले.

मा. आयुक्त :-

कदाचित जाताना मी केली असेल तर असेलही किंवा नवीन आयुक्तांनी केली असेल तर तसही असेल.

रोहिदास पाटील :-

साहेब, सही तुमची होती म्हणून गटनेत्यांच्या बैठकीत मी मांडले होते.

मा. आयुक्त :-

ती सही १७/९ ची आहे.

रोहिदास पाटील :-

म्हणजे तुमची सही होती.

मा. आयुक्त :-

होय.

प्रकरण क्र. ५१ :-

मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे, लिपीक यांचेवर लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदान्वये खटला भरणेस मा. महासभेची मंजूरी मिळणेबाबत.

ठराव क्र. ३६ :-

मिरा भाईंदर आस्थापनेवरील कर्मचारी श्री. भरत सोनारे, लिपीक व प्रशासन अधिकारी (शिक्षण) श्री. अभिमान सुर्यवंशी या दोहोंना दि. १०/०४/०३ रोजी लाचेची रक्कम स्विकारतांना लाचलुचपत प्रतिबंधक खाते ठाणे यांनी रंगेहात पकडण्यांत आलेले प्रकरणांत सदर बाबत मिरा रोड पोलीस स्टेशन मध्ये गुन्हा दाखल करण्यांत आला आहे. महासंचालक अॅन्टी करप्शन ब्युरो महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचे कार्यालयाकडून जा.क्र. अ.सी.बी./मुख्यालय/२००३/३६८७ दि. ०६/०५/०३ च्या पत्राने कळविल्याप्रमाणे (सदर पत्र या कार्यालयास दि. ०३/०६/०३ रोजी प्राप्त झाले.) त्यावर मा. आयुक्त यांच्या आदेशाप्रमाणे जा.क्र. मि.भा./मनपा/आस्था/२३७/२००३-०४, दि. ११/०६/०३ ने श्री. भरत सोनारे हा मनपाचा कर्मचारी असल्यामुळे निलंबित करण्यांत आले आहे.

महासंचालक अॅन्टी करप्शन ब्युरो महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांच्याकडील पत्र क्र. जा.क्र. सी.आर.१६१/ठाणे/२००३/८१७३ दि. १/०९/०३ चे पत्रानुसार (सदर पत्र या कार्यालयास दिनांक १०/१०/०३ रोजी प्राप्त झाले आहे.) महानगरपालिका कर्मचारी श्री. भरत लक्ष्मण सोनारे लिपीक यांचे विरुद्ध लाचेच्या सापळ्यामध्ये खटला भरणेसाठी महानगरपालिकेची मंजूरी मिळणेबाबत मागणी केली आहे.

लाचलुचपत कार्यालयाचे दि. ६/५/०३ चे (या कार्यालयात प्राप्त दि. ३/६/०३ व दि. १/९/०३(प्राप्त दि. १३/१०/०३) या दोन्ही पत्रामध्ये तक्रारींचे स्वरूप पहाता मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांचेवर लाचलुचपत खात्याने आरोप केले आहेत. लाचलुचपत प्रतिबंधक कार्यालय यांचे कडील पत्र दि. १/९/०३ चे सोबतचे नकलासंच क्रमांक १ ते २० व त्यामधील कागदपत्रे व पोलीस तपासाची माहिती सभागृहात वाचून दाखविली.

मनपा कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांचे वर खटला भरणेस परवानगी देणेबाबत बरीच साधकबाधक चर्चा झाली. कर्मचारी श्री. सोनारे यांचेविरुद्ध लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम ७, १२, १३ (१) (ड) सह (२) प्रमाणे न्यायालयात खटला पाठविण्यासाठी लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम १९(१) व क्रिमिनल प्रोसीजर कोड १९७३ (२) १९७४ चे कलम १९७ (१) (ब) प्रमाणे सक्षम प्राधिकारी यांची परवानगी मागीतली आहे. भारतीय घटना कलम ३११ लोकसेवकास नोकरीवर नेमण्याची व नोकरीवरून काढण्याचे अधिकार असलेल्या सक्षम प्राधिकाऱ्याची खटला भरणेस परवानगी लागते व त्याप्रमाणे मुंबई प्रांतिक अधिनियम १९४९ अधिनियम कलम ५३ (१) (२) (३) नुसार सक्षम प्राधिकारी म्हणून मिरा भाईंदर महानगरपालिका आहे. त्यामुळे कर्मचारी श्री. भरत सोनारे यांचे विरुद्ध लाचलुचपत कायदा १९८८ चे कलम ७, १२, १३ (१) (ड) सह १३ (२) प्रमाणे न्यायालयात खटला पाठविणेसाठी लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा सन १९८८ चे कलम १९ (१) प्रमाणे ही सभा मंजूरी देत आहे. तसेच क्रिमिनल प्रोसिजर कोड १९७३ (२) १९७४ चे कलम १९७ (१) (ब) प्रमाणे ही महापालिका खटला भरणेस मंजूरी देत आहे.

सुचक :- श्री. आसिफ शेख.

अनुमोदन :- श्री. मिलन पाटील.

ठराव सर्वानुमते मंजुर

सही/-

मा. महापौर

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ५२ चे वाचन केले.)

प्र. सचिव :-

ठराव क्र. ११९ ऐवजी ११८ असे समजावे दि. ३/१०/०३ अन्वये केलेल्या शिफारशीचा विचार विनिमय करुन निर्णय घेणे. तसेच या गोषवाऱ्यामध्ये आठ कोटी एक्याऐंशी लाख नऊ हजार एकशे तेवीस अशी झाली. त्याऐवजी अठ्ठ्याऐंशी लाख एकोणीस हजार तेरा अशी संख्या पाहिजे.

लिओ कोलासो :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, की जाहिरात कराच्या संदर्भात काही बदल झाल्यामुळे मा. स्थायी समितीने ३० ऑक्टोबरच्या सभेमध्ये रुपये अठ्ठ्याऐंशी लाखाच्या अंदाजित रक्कमेएवढी रक्कम ही मुळ जाहिरात कर या जमा शीर्षातून कमी करुन नगरपालिकेच्या बजेटमधील ती तुट आमसभेच्या मंजूरीसाठी ठेवावी. अशा स्वरुपाचे निर्देश दिल्यावरुन हा आजचा प्रस्ताव आमसभेपुढे आलेला आहे. या विषयाची परिस्थिती अशी आहे की, आपण जाहिरात कर लावताना या महानगरपालिकेने यापूर्वी सर्व्हेअर नेमला होता आणि सर्व्हेअरने दिलेल्या आकडेवारीप्रमाणे एकंदरीत शहरातील सर्व जाहिरात फलक, हॉर्डिंग्ज, त्याचप्रमाणे शोकेसेस आणि वेदर शेडस, इत्यादी वरती कर आकारुन मोठ्या प्रमाणात दोन कोटी रुपयाप्रमाणे उत्पन्न अपेक्षित धरले होते. परंतु, शहरात शोकेसेस आणि वेदर शेडसवर जो काही कर लावला. त्याबद्दल शहरातून उत्स्फूर्तपणे आणि मोठ्या प्रमाणात रोष प्रकट करण्यांत आला. काही डेलिगेशन्स महापौरांना, मा. स्थायी समिती सभापती, मा. आयुक्त आणि वॉर्ड वॉर्डोरीतील सदस्यांना सुद्धा भेटुन गेले आणि यामुळे शहरातील हा प्रकोप दूर करण्याच्या दृष्टीकोनातून स्थायी समितीने दूरदृष्टीने विचार करुन एकंदरीत अठ्ठ्याऐंशी लाख रुपयाच्या जवळपासची रक्कम मुळ बजेटमधून काढून टाकण्यासाठी आणि आमसभेची मंजूरी मिळावी अशा स्वरुपाची शिफारस केलेली आहे. जेव्हा मुळ अंदाजपत्रकात बदल करण्यांत येतो. सर्वसाधारणपणे महासभा ही अंतिम अॅथॉरिटी आहे. असे गृहीत धरले असले तरीसुद्धा जर मुळ बजेटमध्ये अठ्ठ्याऐंशी लाख रुपयाची तुट येणार असेल तर ती तुट भरुन कशी काढावी अशा स्वरुपाचा सुद्धा विचार होणे आवश्यक होईल आणि याप्रमाणे खात्याकडुन मिळालेल्या माहितीनुसार अशा स्वरुपाची तुट सहज निघू शकेल. असे खात्याचे मत पडलेले आहे. जे जाहिरात कर विभाग हाताळतात. त्यांनी दिलेल्या आकडेवारीवरुन आपल्याला नजीकच्या काळात म्हणजे मार्च एन्ड पर्यंत ही अठ्ठ्याऐंशी लाख रुपयाची तुट भरुन काढता येईल आणि त्यासोबत दुसऱ्या पर्यायी मार्गातून महानगरपालिकेचे उत्पन्न सुद्धा वाढविता येणे शक्य आहे म्हणून ही तुट अंदाजपत्रकातून कमी करुन घेण्यासाठी आमसभेने मंजूरी द्यावी आणि तशी मंजूरी देण्यांत यावी म्हणून मी हा ठराव मांडत आहे.

धनराज अग्रवाल :-

मा. महापौरांच्या के परवानगीने बोलता हुं। प्रशासकीय काल मे जब ये जाहिरात कर ठराव क्र. ११० के अनुसार लगाया गया और उसके बाद बजेटमे दो करोड की अपेक्षित रक्कम की जगह एक करोड सत्ताइस लाख बहतर हजार पाँच सौ छब्बीस रुपये ऐसी कर आकारणी दुकानावरील फलक, दुकानावरील कंपनीची जाहिरात फलक वेदर शेड, शोकेसमधील जाहिरात, रोलिंग शटरवरील जाहिरात याप्रमाणे येणार असे गृहीत धरले होते. परंतु, शासनाचे आपण जर परिपत्रक पाहिले. तर ते नियमातच बसत नव्हते. शोकेसच्या दुकानातील आतमधील आहे. आणि वेदर शेड त्यात कर आकारणी होणार नाही आणि होऊ शकत नाही. म्हणून आपला लावलेला कर चुकीचा होता. तो आपण कमी करतो. त्यात आपली काही जबाबदारी देखील येत नाही. या संदर्भात महापालिका, ठाणे यांनी देखील हे कर लावलेले होते. परंतु, कोर्टांमध्ये याचा निकाल लागला की जाहिरात करामध्ये शोकेसवरील कर आणि वेदर शेडवर कर लागू शकत नाही. म्हणून कोर्टाचा निकाल आणि शासनाचा निर्णय दोन्ही याप्रमाणे होते की हा कर लागलेला बेकायदेशीर होता म्हणून आपण ह्या कराल कमी करायला काही हरकत नाही. यामध्ये कर लावतानाच आजपर्यंत लावला तरी कुठल्याही व्यापाऱ्याने हा कर भरलेला नाही. आणि प्रत्येक व्यापारी संस्थाचे वेळोवेळी इकडे विरोध दाखविला होता. आम्ही दोन-तीन वेळा स्थायी समितीमध्ये प्रस्ताव आणला होता. दोन वेळा फेटाळल्यानंतर मा. महापौरांनीसुद्धा यामध्ये सांगितले की हे नागरिकांना फार त्रासदायक आहे आणि हा प्रस्ताव आपल्याला घेतला पाहिजे. म्हणून परत तो

पान क्र. ७२

प्रस्ताव आणला गेला. आणि तो प्रस्ताव पासदेखील झालेला आहे. ते स्थायी समितीमध्ये सर्व पक्षातील लोकांनी सर्व संमतीने हा प्रस्ताव पास केलेला आहे. मी या प्रस्तावासमवेत या शासकीय ठरावामध्ये जे लायसन्स फी लावले होते. ते सुद्धा दहा पटीने लावलेले होते. बजेटच्या वेळी मी त्या संदर्भात सांगितले होते की याचा आपल्याला फेरविचार करावा लागेल. त्यातील नळाच्या कनेक्शनचा आपण फेरविचार केला. हॉस्पिटलच्या लायसन्स फीचा आपण फेरविचार केला. परंतु, दुकानावरील एन.ओ.सी., लायसन्स कर याचा फेरविचार अजून झालेला नाही. पन्नास रुपयाच्या ठिकाणी पाचशे आणि हजार रुपये प्रतिवर्षी लावलेला आहे.

हॅरल बोर्जिस :-

सन्मा. महापौर साहेबा, सन्मा. सदस्य धनराज अग्रवाल आमच्यासोबत स्थायी समितीमध्ये आहेत. हा विषय बऱ्याच वेळा स्थायी समितीमध्ये चर्चिला गेला आहे. आणि त्यावेळी ठरले होते की, स्थायी समितीवर असलेल्या सदस्यांनी, महासभेच्या सदस्यांना याची कल्पना द्यावी. तर इथे परत थोडेसे विषयांतर चाललेले आहे.

धनराज अग्रवाल :-

विषयांतर चालू नाही.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

ये ठराव जनहित का है। इसके लिए लगातार छे-सात महिनेसे शिकायत की। उस समय तत्काल स्थायी समिती मे नही हो पाया है। मुझे लगता है अभी के स्थायी समिती मे सन्मा. सदस्य धनराज अग्रवाल थे। आप लोग थे इन लोगो ने किया। ये जनहित का ठराव है। पब्लिक को इससे काफी फायदा होगा। और इस की तुट जो है वो किसी ना किसी दुसरे रुप मे सुजाई गई है। जो सन्मा. सदस्य लिओ साहबने ठराव दिया उसका मैं अनुमोदन करता हूँ।

धनराज अग्रवाल :-

ठराव की मान्यता है। पर उसका अनुमोदन ये है। लेकीन मैं महापौर मॅडम एक विनंती करुंगा वो जो लायसन्स फी का प्रस्ताव भी आप फिरसे लायेंगे। तो जनता मे उसकी खुशी की लहर होगी। धन्यवाद.

शुभांगी नाईक :-

महापौरांच्या परवानगीने बोलतो. या ठिकाणी पोस्टर्स, सिनेमा, व्हिडियो, पोस्टरची नोंद इथे कुठे दिसत नाही. व्हिडियो आणि सिनेमा यांचे भाव वेगळे आहेत का? व्हिडियो केन्द्र आणि सिनेमा हे वेगळे भाव आहेत का? की एकच आहेत. या ठिकाणी पोस्टर, सिनेमा दिलेले आहेत पण व्हिडियो केन्द्र दिलेले नाही. त्याचे भाव वेगळे आहेत का?

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या अनुमतीने बोलतो, सन्मा सदस्या शुभांगी नाईक यांनी यामध्ये सुचविले आहे की, जाहिरातीच्या डेफिनेशनमध्ये जे जे बोर्ड येतात त्या सर्व बोर्डाचा समावेश करण्यांत येत आहे. यानंतर यामध्ये जे आपले वाढदिवसाच्या शुभेच्छाचे बोर्ड राहतात. त्याचाही समावेश करण्यात येणार हेही मी सभागृहात सांगू इच्छितो.

शुभांगी नाईक :-

पण याला परवानगी आपणच देतो का? आपल्याकडे नियमावली आहे का?

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

याच्यामध्ये शब्दाचे डेफिनेशन अगदी स्पष्ट आहे की, सार्वजनिक ठिकाणी खाजगी मालमत्तेवर किंवा सार्वजनिक मालमत्तेवर कोणत्याही तऱ्हेची प्रसिद्धी करणे.

शुभांगी नाईक :-

साहेब, मी काय विचारते सिनेमा आणि व्हिडियो गल्लो-गल्ली आज व्हिडियो चालू केले गेलेले आहेत. पोस्टर लागू आहेत. त्यांना आहे का? हा माझा प्रश्न आहे.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त साो.) :-

त्यांनाही लागू आहेत.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

मॅडम की बात का सपोर्ट करते हुए मैं आपसे निवेदन करुंगा। मा. महापौर मॅडम, भाईदर (ईस्ट) मे डेली समाचार पत्रोमे इस तरह का समाचार आ रहे है। इतने व्हिडियो पार्लर है की, वहाँ जैसे की अभी बताया की ये बोर्ड हटाने के कृपा करके वहाँ उस रोडपर मेरे संबंधित नगरसेवक जो यहाँ बैठे है। वो देखे है कितने बार पेपरोमे बीअर बार, ब्युटी पार्लर सुबह से शाम तक लगातार बी.पी. रोड मे मुझे लगता है। सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील का जो वॉर्ड है। मैंने वहा देखा मुझे किसीने बोला सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील का वॉर्ड है। मैं बोला ये अच्छा नही। सुबह साडेदस

बजे वहाँ से व्हिडियो फिल्म शुरू हो जाती है। हर एक रूम में व्हिडियो का काम व्हिडियो दिखाने का काम शुरू होता है। कमसे कम इन्टरटेन्टमेन्ट टैक्स लगाया जाए। और वहाँ के बोर्ड खतम किये जाये। ये नवघर रोड और बी.पी.रोड के बिच मे डेली पेपरमे वो न्युज आ रही है।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

चौहाण साहब, अगर सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटीलजी का वॉर्ड है तो उन्होने कितनी पुलिस स्टेशन मे कम्प्लेन्ट की है। अगर आपको नोंद नही मिलती तो सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील नोंद देंगे।

शुभांगी नाईक :-

आम्हाला याच्यावर वाढदिवसाच्या बोर्डचा रेट सांगितला नाही.

अशोक पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो, आता जो जाहिरात संबंधी जो विषय चर्चिला जात आहे. त्यासंदर्भात मा. उपआयुक्त केळकर साहेब यांनीही निवेदन केले की जे राजकीय पक्षाचे कट आऊटस् लागलेले आहेत. त्यांनादेखील कायदेशीर कारवाई करुन त्यांच्यावर देखील दंड वसुली करणार असे वक्तव्य केळकर साहेबांनी केले. तर आता हे जे कटआऊट लागलेले आहेत त्यांना प्रशासनाने कायदेशीर परवानगी दिलेली आहे का?

शुभांगी नाईक :-

व्हिडियो केन्द्रवाल्यांना कायदेशीर परवानगी आहे का? कारण गल्लोगल्ली व्हिडियो चालू झालेले आहेत. बी.पी.रोडपासून ते स्टेशनपर्यंत

रिटा शाह :-

मा. महापौर मॅडम एक इसमे थोडी गैरसमज है। समज मे नही आ रहा है। दस फुटका बोर्ड या बीस फुट का बोर्ड दुकानवालो को कुछ फ्री मे है। तो क्या पॉलिटिकल फिगर को भी दस फुट और बीस फुट जैसे वाढदिवस है इसके लिये मै ऐसे नही बोलती की वाढदिवस के बोर्ड को जाहिरात लगेगा। केळकर साहबने अभी बोला वाढदिवस को बनेगा। बाकी नही लगेगा क्या? बाकी जाहिरात नही लगेगा क्या? वो क्लिअर करो। दस फुट या बीस फुटका जो बोर्ड है वो दुकानवाले को फ्री मे है। तो पॉलिटिकल फिगर भी फ्री मे लगा सकते है क्या?

मा. आयुक्त :-

बोर्डाच्या बाबतीत जो या ठिकाणी विषय आहे. सिनेमागृह आणि व्हिडियो या आजच्या ज्या अॅडव्हर्टायजेस आहेत. याच्यावर नियमानुसार तर तो टॅक्स लावला पाहिजे. परंतु मला वाटत नाही अजूनपर्यंत तसा लावला असेल. आम्ही याचा सर्वे करू आणि जे प्रचलित दर आहेत. त्या प्रचलित दरानुसार त्यावर टॅक्स लावण्याची कार्यवाही करू.

रिटा शाह :-

साहेब, माझी दुसरी सुचना आहे की, अशाप्रकारचे व्हिडियो गेमचे दुकानावर ते काउन्टर लावतात. शाळेची मुले तिकडे जाऊन दोन-पाच रुपये घालुन खेळतात. त्यावर पण काहीतरी नियंत्रण आणायला पाहिजे आणि त्याला लायसन्स वगैरे काहीतरी करायला पाहिजे.

मा. आयुक्त :-

राज्य सरकारचा इन्टरटेन्टमेन्ट टॅक्स आहे. त्यामुळे त्याच्यावर आपल्यालाही टॅक्स लावता येणार नाही. आपण कशावर टॅक्स लावावा याचे जे आपल्याला स्वातंत्र्य आहे. त्याच्यामध्ये अॅडव्हर्टाईज टॅक्स आपण लावू शकतो. परंतु इतर जे टॅक्स आहेत ते राज्यसरकारचे आहेत. आणि ते त्यांनीच लावायचे आहेत.

रतन पाटील :-

व्हिडिओच्या संदर्भात आपण महापालिकेच्यावतीने त्यांच्याकडुन करमणुक कर घेऊ शकतो का? महापालिकेचा करमणुक कर त्यांच्यावर नाही आहे.

मा. आयुक्त :-

शो टॅक्स आहे. एन्टरटेन्टमेन्ट टॅक्स नाही.

रतन पाटील :-

कारण एवढे व्हिडियो थिएटर आहेत की त्यांचे लायसन्स त्यांनी घेतलेले आहेत किंवा चालवण्याची परवानगी त्यांनी घेतलेली आहे.

मा. आयुक्त :-

ते जिल्हाधिकारी परवानगी देतात. आणि त्यांना एन्टरटेन्टमेन्ट ड्युटी आकारली जाते.

रतन पाटील :-

साहेब, महापालिकेकडून त्यांना काही घेणं लागत की नाही.

मा. आयुक्त :-

महानगरपालिका शो टॅक्स त्यांच्यावर आकारू शकते.

रतन पाटील :-

मग आपण ते लावू शकतो की नाही की लावलेले आहे.

शुभांगी नाईक :-

आपल्याकडे त्याचे काही नियम आहेत की नाहीत?

मा. आयुक्त :-

टॅक्स लावू शकतो. कलेक्शन झालेले आहे किती शो टॅक्सचे याची मी माहिती आपल्याला देतो. सिनेमागृहाला लावलेले आहे. व्हिडिओगृहाला लावलेले नाही. त्यालादेखील शो टॅक्स लावा. पर शो त्याच्यावर टॅक्स आहे. गव्हर्नमेन्टने फिक्स केलेले आहे.

रतन पाटील :-

तसेच ज्या पद्धतीने झटपट लॉटरीच्या संदर्भात पण जरा विचार करावा लागेल. झटपट लॉटरीच्या संदर्भात इतक फॅड महानगरामध्ये झालेले आहे. तरीसुद्धा त्या बाबतीत कर आकारणी करणे गरजेचे आहे.

रोहिदास पाटील :-

मघाशी जसे सांगितले की, सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांचा वॉर्ड आहे. पण आपण प्रशासनाकडे, पोलिस स्टेशनकडे अनेक वेळा तक्रारी करूनसुद्धा त्यांची जी पोस्टर लावली जातात. महापालिकेने किती पैसा कमवावा हा एक विषय वेगळा आहे. महापालिकेची एक नैतिक जबाबदारी आहे. की या शहराची संस्कृती किंवा त्याची बौद्धिकता टिकविण्याची. या ठिकाणी टोटली अश्लील जी पोस्टर लावली जातात. या ठिकाणी लहान मुले काय किंवा बाजारात जाणाऱ्या स्त्रीया काय त्या रस्त्यावर जाऊच शकत नाही. याचे पत्र देऊन देखील कारवाई होत नाही. यावर तुम्ही काय ते सांगा. पोलिसांकडूनही कारवाई होत नाही. महापालिकेकडूनही कारवाई होत नाही. इतकी ती घाणेरडी पोस्टर असतात. त्यासाठी जेव्हा महापालिका आणि पोलिस प्रशासन काही करत नाही. 'इ' टिक्कीवर ते दाखवले होते. तरीही प्रशासन जर दखल घेत नसेल तर अपेक्षा कोणाकडून करायची?

मा. आयुक्त :-

अशाप्रकारे आक्षेपार्ह जर पोस्टर असतील तर ते काढून टाकण्याचे आदेश दिले जातील.

रोहिदास पाटील :-

अत्यंत सेक्सी, ओपन सगळी पोस्टर असतात. त्याला सूटच असू शकत नाही. कोणी बघू शकत नाही. स्टेशनसमोर आहेत ना.

मिलन म्हात्रे :-

मा. महापौर मॅडम, आता जे व्हिडिओ पार्लरचे बोलणे झाले त्याच्यामध्ये ज्या परमिशनस मिळतात. त्याला काहीतरी आकार उकार काहीतरी असतो. व्हिडियो पार्लर किंवा व्हिडियो गेम जे काही असतील ते पण या ठिकाणी जाऊन जर आपण प्रत्यक्ष पाहणी केली तर एकेका बारक्या-बारक्या रुममध्ये पन्नास-पन्नास, सत्तर-सत्तर माणसे गर्दी करून बसतात. लहान अल्पवयीन मुले असतात आणि अर्धनग्न त्या सगळ्या स्त्रियांचे पोस्टर्स म्हणजे एखाद्या जिल्हाधिकाऱ्याने कोणी परमिशन दिले तर त्याने काय वाटेल ते शहरामध्ये लागावे हे त्या नियमात नसते. बसण्याची संख्या त्या लायसन्समध्ये काय आहे? ते जरा बघा. त्याच्यामध्ये अकरा वाजल्यानंतर किंवा दुपारीसुद्धा अश्लिल चित्रपट दाखविले जातात. जर पोलिस स्टेशनतर्फे काय होत नसेल तर आपल्या महापालिकेने असा एखादा ठराव पास करून पाठवून द्यावा. महासंचालक किंवा एस.पी. वगैरे यांना की या शहरामध्ये कायदा आणि सुव्यवस्थेचा प्रश्न उत्पन्न झालेला आहे. लहान मुलांच्या बालमनावर त्याचा परिणाम होऊ शकतो. महिलांवर त्याच्यामुळे एक मानसिक दबाव येतो. कारण बाजुला भाजी बाजार आहे आणि त्या तिकडे ग्राऊन्ड फ्लोअरला ते सगळं चालले असते. बाजुला रेसिडन्स आहे तर अशा प्रकारची आमची व्यथा आम्ही आपल्यापुढे मांडतो आहे. आपण आयुक्त या नात्याने शहराचे चांगले, वाईट तुम्हाला तसं बघणे गरजेचे आहे आणि त्याची जी संख्या आणि आतला एरिया हा सुद्धा जरा बघा. आता सर्वच सदस्यांनी सांगितलेले आहे. आम्ही ज्या सुचना मांडल्या एक आयुक्त या नात्याने तुम्ही तुमच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना सांगावे असे आमचे आपल्याकडे मत आहे.

प्रकरण क्र. ५२ :-

जाहिरात फी द्वारे मिळणाऱ्या उत्पन्नामध्ये होणारी घट व सन २००३-०४ या आर्थिक वर्षाकरिता जाहिरात फीची मागणी बिले पाठविणेबाबत मा. स्थायी समिती ठराव क्र. ११९ दि. ०३/१०/२००३ अन्वये केलेल्या शिफारशीवर विचार विनिमय करून निर्णय घेणे.

ठराव क्र. ३७ :-

प्रकरण संदर्भातील मा. उपआयुक्तांनी सादर केलेल्या गोषवारा त्या सोबतचे जाहिरात फी चे दर व रस्ता प्रकार तसेच स्थायी समिती ठराव क्र. ११८ दि. ०३/१०/०३ चे वाचन करण्यांत आले. महापालिका प्रशासकिय ठराव क्र. १९० दि. २६/८/०२ने शहरात (२००२-०३) या आर्थिक वर्षात शहरातील जाहिराती पासून उत्पन्न मिळविण्याच्या दृष्टीने जाहिरात फी लागू करण्याचा निर्णय घेतला होता सदर जाहिरात फीची आकारणी सन २००२-०३ या वर्षासाठी खालील प्रमाणे

१) दुकानावरील नामफलक	१२,०५,४८३/-
२) दुकानावरील, कंपनीचे जाहिरात फलक	२७,४७,८१८/-
३) वेदरशेड	७२,४६,७४२/-
४) शोकेश वरील जाहिरात	१५,७२,२७१/-
५) रोलिंग शटर वरील जाहिरात	२१६/-

या जाहिरात फीची वसुली करतांना नागरिकांनी शोकेश व वेदरशेड वर आकारलेल्या जाहिरात फी बाबत विरोध दर्शविला होता. त्यामुळे महापालिकेवर मोर्चा देखिल आला होता. तसेच सर्व लोक प्रतिनिधींचा या बाबत विरोध होता. दरम्यानच्या काळात महाराष्ट्र शासनाने नगरविकास विभागाचे दि. ०९/०६/०३ रोजी "मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका (जाहिरात व फलक नियंत्रण) नियम २००३" तयार करून सर्व महापालिका क्षेत्रात लागू केले आहेत. सदरच्या नियमात जाहिरात फी कशाकशावर आकारावी याबाबत मार्गदर्शन केले आहे. शोकेश व वेदर शेड यांचा उल्लेख नाही. त्या नुसार मा. स्थायी समिती ठराव क्र. ११८ दि. ०३/१०/०३ ने शासनाच्या दि. ०९/०६/०३ परिपत्रकानुसार शोकेश व वेदरशेडवरील आकारलेले जाहिरात फी रद्द करणेस व त्यामुळे रक्कम ८८,१९,०१३/- जाहिरात फी पासून मिळणाऱ्या उत्पन्नात घट होणार आहे त्यास स्थायी समितीने मंजूरी दिली आहे.

जाहिरातीचा प्रकार	आकारमान	फी प्रति चौ.फु/प्रति महिना	B प्रकारचा रस्ता (मुळ दरपत्रकाच्या दुप्पट)	A प्रकारचा रस्ता (मुळ दरपत्रकाच्या तिप्पट)
भिंतीवरील जाहिरात बोर्ड	१ चौ.फु. १० फुटा पेक्षा जास्त	२ रु. १.५० पैसे	४ रु. ३ रु.	६ रु. ४.५० रु.
बॅनर	१ चौ.फु. १० फुटा पेक्षा जास्त	५ रु. २.५० पैसे	१० रु. ५ रु.	१५ रु. ७.५० रु.
पोस्टर सिनेमा	१ चौ.फु. १० फुटा पेक्षा जास्त	२.५० पैसे ५ रु.	५ रु. १० रु.	७.५० रु. १५ रु.
पोस्टर (इतर)	१ चौ.फु. १० फुटा पेक्षा जास्त	१ रु. २ रु.	२ रु. ४ रु.	३ रु. ६ रु.
होर्डिंग्ज	२०० फुटा पर्यंत ३०० फुटा पर्यंत ३०० फुटा पेक्षा जास्त	१.६६ पैसे १.२५ पैसे ०.८५ पैसे	६६४ रु. ७५० रु. ५१० रु.	९९६ रु. ११२५ रु. ७६५ रु.
दुकानावरील नावाचे बोर्ड	२० फुटा पर्यंत २० फुटा पेक्षा जास्त	फी नाही. १ रु.	-- २ रु.	-- ३ रु.
दुकानावरील जाहिराती	१ चौ.फु. ११ ते २० फुटा पर्यंत २१ फुटा पर्यंत	१.५० पैसे १.७५ पैसे २.५० पैसे	३ रु. ३.५० रु. ५ रु.	४.५० रु. ७ रु. १० रु.
रोलिंग शटर	१ फुट	१ रु.	२ रु.	३ रु.

जाहिरातीचा प्रकार	आकारमान	फी प्रति चौ.फु/प्रति महिना	B प्रकारचा रस्ता (मुळ दरपत्रकाच्या दुप्पट)	A प्रकारचा रस्ता (मुळ दरपत्रकाच्या तिप्पट)
भिंतीवर लिहिलेली जाहिरात	१ चौ.फु. ११ ते ३० फुटा पर्यंत ३१ फुटा पेक्षा जास्त	५ रु. ५ रु. २ रु.	१० रु. १० रु. १२.४० रु.	१५ रु. १५ रु. १८.६० रु.
रोड शो १. १० डिसप्ले पॉईंट २. स्काय टायपींग ३. एरियल बॅनर ४. हॅड बिल वाटप ५. स्ट्रिट राईटींग	प्रति दिवस/प्रति रस्ता प्रति शो प्रति दिवस/प्रति बॅनर प्रति १००० हॅड बिल १ फुटा पर्यंत	५०० रु. ५००० रु. ५००० रु. १२५ रु. २ रु.	१००० रु. १०००० रु. १०००० रु. २५० रु. २ रु.	१५०० रु. १५००० रु. १५०० रु. ३७५ रु. ३ रु.

स्थायी समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार सन २००३-०४ या वर्षासाठी वेदरशेड व शोकेश वरील जाहिरात फीची आकारणी रद्द करून उर्वरीत बाबींवर ठराव क्र. १९० दि. २६/०८/०२ नुसार सोबत असलेल्या दर पत्रकाप्रमाणे जाहिरात फीची आकारणी करणेस व स्थायी समिती ठराव क्र. ११८ दि. ०३/१०/०३ ने केलेल्या शिफारशीस मंजुरी देण्यांत येत आहे. त्या नुसार कार्यवाही करण्यांत यावी.

सुचक :- श्री. लिओ कोलासो.

अनुमोदन :- श्री. महेंद्रसिंग चौहाण.

ठराव सर्वानुमते मंजूर

सही/-

मा. महापौर

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

(प्र. सचिवांनी प्रकरण क्र. ५३ चे वाचन केले.)

रोहिदास पाटील :-

महापौरांच्या परवानगीने या विषयावर मी बोलू इच्छितो. हा विषय अनेक दिवसापासून या शहरात गाजत आहे. सभागृहातही गेल्यावेळी सभा चालू असताना, त्याच्यावर निवेदन चालू असताना सभा तहकूब केली. त्याचवेळी मी सांगितले की, पुन्हा तहकूब सभा चालू होईल, त्यावेळी आमचा बोलण्याचा हक्क आहे आणि तो मान्य केला होता. दुर्दैव असे की ती तहकूब केलेली सभा परत लागलीच नाही. आणि आता नवीन ह्या महिन्याची सभा लागून त्या सभेत हा विषय घेतलेला आहे. विषयाला सुरुवात करतेवेळी या विषयाची मी पार्श्वभूमी नीटनेटकी मांडण्याचा प्रयत्न करीन. सदस्यांना विनंती करीन की, मध्ये कुणीही न बोलले तर बरे होईल. आपापली बाजू ज्यांना मांडायची असेल त्यांना महापौर मांडायला देतात. त्याच्यावर त्यांची कोणती तक्रार नसते. पण हा भावनात्मक आणि शहराच्या कायदा सुव्यवस्थेचा विषय या दृष्टीकोनातून या विषयावर फार मोठा उहापोह झाला. याच्यात प्रशासनाला जी भूमिका बजावायची होती ती भूमिका एका वेळी बजावली दुसऱ्या वेळी बजावली नाही. असा आमचा आक्षेप होता आणि त्या दृष्टीकोनातून आमची मागणी होती की हा विषय ज्या पद्धतीने आला शहरात नामकरणाचा विषय ज्यावेळी आला त्यावेळी बांधकाम समितीने काही नावाच्या शिफारसी करून पाठवल्या. त्यावेळीच्या बांधकाम समितीच्या ठरावामध्ये या रस्त्याचे नाव हे जैन मंदिर मार्ग ऐवजी देवचंद नगर मार्ग असे लिहिले गेले. त्याचवेळी पुन्हा तोच ठराव स्थायी समितीमध्ये आला. बांधकाम समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार आला. मी त्यावेळी म्हटले होते की, प्रशासनाने हा विषय अक्कल हुशारीने आपल्यासमोर मांडलेला आहे. त्यात त्यांनी लिहिलेले आहे की, बांधकाम समिती आणि स्थायी समितीने मंजूर केल्यानुसार बांधकाम समितीमध्ये देवचंद जेठालाल संघवी हे नाव नव्हते. बांधकाम समितीच्या ठरावामध्ये देवचंद नगर हे नाव होते. आमच्याकडे आग्रह होता की, हा ठराव तत्कालीन पंचायत सरपंचांनी केलेला ठराव आहे. पंचायतचा ठराव असेल त्यामुळे त्याची अंमलबजावणी व्हावी आणि जेव्हा गटनेत्यांची बैठक झाली त्यावेळी शिंदेसाहेबांनी ते मान्य केले होते की, जर ग्रामपंचायतीचा ठराव मिळाला तर त्याची आपण अंमलबजावणी करू. पुन्हा ठराव करतेवेळी सांगितले

होते की, मी त्याच्यावर ऑब्जेक्शन घेतले होते. की, सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांनी त्याला संमती दिलेली आहे ते सर्व प्रोसिडिंगमध्ये आलेले आहे की, आमची त्याला संमती नाही. आपण अजून ग्रामपंचायत ठराव शोधत आहात. आणि शोधल्यानंतर त्याच्यावर निर्णय होईल. याच्यानंतर सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील यांचे त्या प्रोसिडिंगमध्ये निवेदन आहे की, हा ग्रामपंचायतचा ठराव नाही आहे. पण आम्हाला माहिती होती, त्या जैन धर्मीयांना माहिती होती, मी स्वतः साशंक होतो. पण ज्यांना माहिती होती त्यांचे मत होते की, हा ग्रामपंचायतीचा ठराव आहे. पण ग्रामपंचायतचा ठराव जोपर्यंत मिळत नाही, तोपर्यंत आग्रही भूमिका आपण बोलू शकत नव्हतो. तत्पूर्वी आपण फक्त भावनात्मक विषय मांडत होतो. ज्यावेळी ह्या मोर्चाची नोटीस दिली. त्याचवेळी मुंबईत झालेल्या बॉम्बस्फोटमुळे या शहरात कायदा आणि सुव्यवस्थेचा प्रश्न उभा राहिला. प्रशासनाने म्हणजे महापालिकेने आणि पोलिसांनी केलेल्या विनंतीनुसार त्यावेळचा मोर्चा रद्द केला. हा समाजाच्या भावनांचा विषय असला तरी शहरात कायदा आणि सुव्यवस्थेचा विषय असल्याकारणाने आपण त्याला तसे वेगळे स्वरूप देऊ नये ही आमची भूमिका राहिली. आणि आपण तो मोर्चा स्थगित केला. मुदत संपल्यानंतर पुन्हा आपल्याला निवेदन करण्यांत आले की, आता मुदत संपलेली आहे. आता संचारबंदी नाही आहे. त्यावेळी पुन्हा नोटीस दिल्यानंतर हा विषय चर्चेला आला की, हा विषय महासभेपुढे घेण्याचा विषय आला. पण त्यावेळी आपला आग्रह होता की, जो स्थायी समितीचा ठराव होता, बांधकाम समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार जी नावे होती. ती नावे का वगळली आणि आणखी नावे का घुसवली हे तत्कालीन नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील यांनी त्याची कुठेही स्थायी समितीमध्ये नोंद नाही असे महापालिका प्रशासनाने आम्हाला लेखी कळविले आहे की त्या स्थायी समितीचे इतिवृत्तान्त नाही आहे. म्हणून आम्ही सांगितले की, हा ठराव लिगल की इललिगलचा प्रश्न नाही. पण हा ठराव एकतर्फी झालेला आहे. कायदेशीर आहे किंवा नाही हा विषय नाही. याच्यामध्ये जी नावे घेतलेली आहेत त्याला कोणता आधार नाही आणि जी नावे वगळलेली आहेत. त्यालाही कोणते कारण नाही. हा असा विषय होता. आम्ही आयुक्तांना त्यावेळी स्पष्ट सांगितले की, हा विषय ज्यावेळी आला होता. त्याची अंमलबजावणी सुरु झाली. त्यावेळी त्या समाजाच्या लोकांनी मोठा प्रक्षोभ केला आणि तत्कालीन प्रभारी आयुक्त शिवमूर्ती नाईक हे त्यावेळी होते. तत्कालीन पी.एस.आय. निंबाळकर साहेब होते याचे तुम्ही मत घ्या. पण आयुक्त साहेबांनी मत घ्यायला नाकारले म्हणा किंवा लक्ष दिले नाही म्हणा आणि त्यामुळे तीच कारवाई कायम ठेवली. आमचा आग्रह होता की, जोपर्यंत ग्रामपंचायतचा ठराव मिळत नाही ते जोपर्यंत शोधतात तोपर्यंत कोणत्याही बोर्डाची तुम्ही अंमलबजावणी करू नका. कारण ज्यावेळी ठराव थांबवला तो बोर्ड नगरपालिकेने काढला. त्यानंतर कोणत्याही संस्थेचे त्या ठिकाणी ॲप्लीकेशन आले नव्हते की, त्या ठरावाची अंमलबजावणी करा. महापालिकेने ज्यावेळी ही नावे लावण्याची सुरुवात केली. नावे सुरुवात करतेवेळी रेग्युलर एकेक गल्लीत असे लावत आला. त्याप्रमाणे तिथे आल्यानंतर एका बाजुला देवचंद जेठालाल संघवी हे नाव लिहिल्यानंतर पुन्हा संबंधित लोक आणि त्या समाजाचे लोक आणि त्या प्रभागाचे नगरसेवक डॉ. जैन, नगरसेविका कैलासबेन जानी, नगरसेविका रक्षाबेन यांनी येऊन आयुक्तांना विनंती केली की हा वादग्रस्त विषय आहे याची तुम्ही अंमलबजावणी करू नका. आयुक्तांनी त्यावेळी एक मोगम उत्तर दिले की, याची आम्ही अंमलबजावणी करणार नाही. थांबवतो पुन्हा दुसऱ्या दिवशी दुसरे काहीतरी नाव लिहिले गेले. आयुक्तांवर कोणाचा दबाव आला की काय झाले? समजत नाही. पण वस्तुस्थिती अशी राहिली. त्यानंतर पुन्हा आग्रह राहिला की, याचा तुम्ही पंचायतीचा ठराव शोधा. पंचायतीचा ठराव शोधत नाहीत आणि त्यावेळी महापालिकेची सभा चालू होती. त्याचवेळी एक मोर्चा आला. मोर्चात निवेदन केले. मोर्चाच्या वेळी महापालिकेने लिहून दिले. दोन्ही उपआयुक्तांच्या उपस्थितीत शिष्टमंडळाला लिहून दिले की जर पंचायतीचा ठराव मिळाला तर हा बोर्ड काढण्यात येईल. सुदैवाने सत्यस्थिती होती. सत्य जास्त लपविता येत नाही. म्हणून पंचायतीच्या ठरावाची नोंद मिळाली. त्याची ऑफिशल कॉपी दिली नंतर त्याचा पुन्हा आग्रह चालू आहे की, हा बोर्ड निघाला पाहिजे. त्यावेळी नगरसेवक उपोषणासाठी बसले. अन्य कार्यकर्ते उपोषणासाठी बसले. नगरसेवकांनी त्याकडे दुर्लक्ष केले हे एक दुर्दैव आहे. मला या सभागृहात सांगावेसे वाटते की, महापौरांनी त्या उपोषणकर्त्यांना दोन वेळा भेट दिली. उपोषणकर्त्यांचा आग्रह होता की, या पंचायतच्या ठरावाची तुम्ही जी आम्हाला दिलेली प्रत आहे. त्याचबरोबर तुम्ही दिलेले आश्वासन आहे. स्पष्ट लेखी दिलेले आहे की, तुम्ही हा पंचायतचा ठराव मिळाल्यानंतर महापालिका तो बोर्ड काढेल. याची अंमलबजावणी करा. पण आश्चर्य वाटते की, आयुक्त साहेब आपण गेलात, जातेवेळी कोणते अधिकार देऊन गेलात आम्हाला माहिती नाही. पण दोन्ही उपआयुक्तांनी कानावर इतके हात ठेवले की, या ठिकाणी आयुक्त नाही आहेत. आम्ही याच्यावर निर्णय देऊ शकत नाही. आणि शहरामध्ये वातावरण तापत गेले. परिणामतः जे प्रभारी आयुक्त होते खामतकर साहेबांकडे आम्ही भेट घेतली. खामतकर साहेबांनी स्पष्ट केळकर साहेबांच्यासमोर सांगितले की, या प्रकरणात तुम्ही घाई केली. तुम्ही केलेले प्रकरण आहे हे आयुक्त

येईपर्यंत तुम्हीच सांभाळा मी याच्यामध्ये कोणताही शब्द खर्च करणार नाही. हे त्यांचे प्रभारी आयुक्त म्हणून निवेदन होते. आणि त्याला ते कायम राहिले. अखेर उपोषण राहिले. पाच दिवस उपोषण चालले. उपोषणकर्त्यांची तब्येत ढासळल्यानुसार मग पुन्हा महापौर मायराजी मेन्डोंसा, तत्कालीन सरपंच माजी नगराध्यक्ष गिल्बर्ट मेन्डोंसा हे स्वतः येऊन त्यांनी सांगितले, आम्ही त्यांना विनंती केली की, आपण हा प्रस्ताव घ्या. दिलेल्या पत्राची तुम्ही अंमलबजावणी करा आणि नाहीतर आम्ही हा प्रस्ताव देतो की या ठिकाणी हा कायदा सुव्यवस्थेचा भावनेचा, कुणाचा अपमान करण्याचा हा विषय नाही. राजकारणाचा तर मुळीच विषय नाही आणि हा आमच्या पक्षाचा विषय नव्हताच. पक्षांनी भाजपा म्हणून हा विषय कधी घेतला नव्हता. हा संघर्ष समितीचा विषय होता आणि त्यामुळे यातून सन्मानीत तोडगा काढावा पण त्याची अंमलबजावणी झाली नाही. हे दुर्दैव. आम्ही प्रस्ताव दिला होता की हा तोडगा म्हणून देवचंद जेठालाल संघवी या नावाला आमचा कुठे विरोध नाही. तसे गटनेत्यांच्या बैठकीमध्ये सांगितले होते की, त्या ठिकाणी जो चौक आहे. त्या चौकाला तुम्ही नाव द्यावे. रस्त्याचा जो ग्रामपंचायतीचा ठराव झालेला आहे. त्याची अंमलबजावणी तुम्ही करावी. त्याची इज्जत राखावी. लोकांच्या भावनेची कदर करावी. त्यावेळी आलेला जो मोर्चा होता त्याची कदर करावी. पण प्रशासनाने याबाबतीत अत्यंत दुर्लक्ष केले आणि शिंदेसाहेब आपण गेलात पण एक गावामध्ये वेगळी परंपरा ठेऊन गेलात. सुट्टीवर गेलात आता आपण आलात. ठरल्याप्रमाणे सभागृहापुढे हा विषय आलेला आहे. आमचा याबाबतीत प्रस्ताव आहे. स्पष्ट मत आहे, कोणाचा अपमान करण्याचा विषय नाही. जे पहिले पंचायतीपासून नाव होते. त्याची अंमलबजावणी होणे जरूर आहे. दुरुस्ती म्हणून सांगतो. आणखी चर्चा होऊ नये म्हणून सांगतो. तोडगा म्हणून सांगतो. देवचंद जेठालाल संघवी हे नाव चौकाला द्यायचे त्यावेळी आम्ही प्रस्ताव केला होता. त्याऐवजी आता आपण हे नाव तुम्ही ज्याठिकाणी जैन मंदिर मार्ग (देवचंद नगर) असे लिहून हा विषय पूर्ण करायला पाहिजे. या विषयात आणखी भावनात्मक किंवा कायद्याचा किस काढत बसण्यापेक्षा या जैन समाजाच्या लोकांची आपण समभावेची कदर करायला पाहिजे. सभागृहात हा बहुमताचा विषय होऊ शकत नाही असे आमचे मत आहे. सभागृहाची सदसद्विवेक बुद्धीने सर्व सन्मा. सदस्यांनी त्यावर आपण महत्त्व लक्षात घेऊ या. किंवा एखाद्या समाजाची भावनेची कदर करू या. कोणाला अपमान वाटता कामा नये असे आमचे मत आहे. मी असा ठराव मांडतो आहे की, प्रशासनाच्या कामकाजातून त्यांनी दिलेल्या आश्वासनातून हे प्रशासनाचे स्पष्ट मत होते की, जर ग्रामपंचायतीचा ठराव मिळाला तर तो बोर्ड काढण्यात येईल आता तो काढण्याचा आमचा आग्रह नाहीच आहे. आमच्या दृष्टीने तो विषय संपला. पण आता जो नाव कायम करण्याचा विषय आहे. त्यामध्ये दुरुस्ती व्हायला पाहिजे. पुन्हा एकदा स्पष्ट ठराव मांडतो की, बाबासाहेब आंबेडकर क्रॉस रोड, जैन मंदिर ते आकाशगंगा या रस्त्याला ग्रामपंचायतीच्या ठरावाची अंमलबजावणी म्हणून जैन मंदिर मार्ग आणि बांधकाम समितीच्या ठरावाची अंमलबजावणी म्हणून (देवचंद नगर) असे करावे असा मी ठराव मांडत आहे.

रमेश जैन :-

मेरा उसको अनुमोदन है।

मोहन पाटील :-

सन्मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलू इच्छितो, मिरा भाईंदर महानगरपालिका व नगरपालिका स्थापन झाल्यापासून या ग्रामपंचायतीपासून याठिकाणी सर्व रस्त्यांना नावे देण्याचे काम जे करायचे होते त्यासाठी बी.पी. क्रॉस रोड सो अँड सो छत्रपती शिवाजी मार्ग सो अँड सो बाजार रोड अशा पद्धतीने त्या रस्त्यांची नावे घेतली जात होती. परंतु, तत्कालीन नगरपालिकेने सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटील नगराध्यक्ष असताना त्यांनी बांधकाम समितीमध्ये ज्या शिफारशी आल्या आणि रस्त्यांना नावे देण्याचा उपक्रम याठिकाणी सुरु केला आणि जवळ जवळ सर्व नावांना याठिकाणी संमती झालेली आहे. संमतीचे वातावरण आहे. मला सांगण्याची आवश्यकता नाही. या मिरा भाईंदर महानगरपालिकेमध्ये तसे सुचना फलकही काँक्रीटचे लावलेले आहेत. आणि पेन्टींगही होतात आणि सर्व वातावरण आणि सर्व नागरिकांचे सहमत आहे. अशा तऱ्हेचे वातावरण या ठिकाणी होत आहे. या ठिकाणी मी मा. स्थायी समितीच्या ०६/१०/०१ च्या सभेतील विषय क्रमांक ८८ सार्वजनिक बांधकाम समितीच्या शिफारशीवरून सार्वजनिक रस्त्याची नावे देणे निर्णय घेऊन ठराव क्र. २३० अन्वये श्री. देवचंद जेठालाल संघवी मार्ग असे नामकरण करण्यास मंजूरी दिलेली आहे आणि या प्रस्तावाला तेथील श्री. शंखेश्वर पार्श्वनाथ श्वेतांबर मूर्तीपूजक जैन देरासर, श्री. शंखेश्वर पार्श्वनाथ मूर्तीपूजक बावन जिनालय जैन संघ, श्री. भाईंदर वर्धमान स्थानिकवासी जैन संघ, श्री. हरसोल सत्तावीस जैन युवक मंडळ, आचार्य श्री. विजय रामसुरेश्वरजी जैन मंदिर ट्रस्ट, श्री. देवचंद नगर वर्धमान आंबिल खातू, श्री. जेसल पार्क श्वेतांबर मूर्तीपूजक जैन संघ, वर्धमान संस्कृतीधाम श्री. १००८ अदिनाथ दिगंबर जैन चैताली ट्रस्ट, पार्श्वप्रेम श्वेतांबर मूर्तीपूजक जैन संघ, श्री. भटेवा पार्श्वनाथ जैन श्वेतांबर मूर्तीपूजक संघ आदी संघांनी या

रस्त्याच्या नावाला समर्थन दिलेले आहे. जेव्हा एखादी ग्रामपंचायत असते. ग्रामपंचायतीने जे ठराव केले त्यानंतर जी महानगरपालिका आली की नगरपालिकेने ठराव केला तो ग्राह्य ठरला जातो. नगरपालिकेने ठराव केल्यानंतर महानगरपालिकेने केलेला ठराव ग्राह्य धरला जातो. परंतु, जर अशा प्रत्येक नावावर जर आपण ब्रश घेऊन बसलो. नगरपालिकेच्या नावावर महानगरपालिकेने ब्रश मारायचा. किंवा ग्रामपंचायतीच्या नावावर नगरपालिकेने ब्रश मारायचे अशी जर कामे सुरु केली तर मला वाटते आयुक्त साहेबांनी आमच्याबरोबर यावे लागेल असे वातावरण या शहरामध्ये होऊ शकते. कारण तो भावनेचा विषय आहे आणि असे निर्णय बदली करण्याचा आपण विषय करायला लागलो तर बराचसा वेळ जातो. एक छोटेसे उदाहरण मी सांगेन की या राज्यामध्ये फार मोठ्या प्रमाणात विद्यापीठाला नावे देण्याबाबत वादळ निर्माण झाले होते. त्यावेळी आदरणीय शरदचंद्र पवार साहेब मुख्यमंत्री असताना हा विषय लगेच सोडून दाखविला आणि संपूर्ण निवळलेले वातावरण होते. पण काही लोकांनी ते वातावरण गरम करण्याचा प्रयत्न केला. वातावरण गरम करून वातावरण गरम होत नाही. ते गरम असावे लागते. आपण एखादा आर्टिफिशियल स्टोव्ह लावला आणि त्याला सांगितले गरम हो तर ते गरम होणार नाही. ते जर मुळात गरम असेल तर ते वातावरण गरम असते. आपल्या शहरामध्ये बरेचसे विकासाचे विषय आहेत. या विकासाच्या विषयामध्ये आपण रस घ्यायला पाहिजे आणि तो रस आपण घेतला तर विकास होऊ शकतो. एका तत्कालिन सभागृहाने निर्णय घेतला. सध्या असलेल्या सभागृहाने निर्णय घ्यायचा आणि त्या निर्णयावर आपण फुली मारायची. ही जर आपण कामे करायला लागलो तर बरीच कामे आपली संपणार नाही. शहराचा झपाट्याने विकास होत आहे. शहरामध्ये अनेक रस्ते निर्माण होत आहेत आणि अनेक रस्त्यांना नावे द्यायची आहेत. नवीन नावे द्यायची जुनी नावे खोडायची. अशी प्रथा आपण चालू केली तर मला वाटते आपले पुढचे काम होणार नाही. याच कामामध्ये आपण राहू असे मला या ठिकाणी सांगायचे आहे. ज्या पद्धतीने बांधकाम समितीने जी शिफारस केली. त्या रस्त्याला स्थायी समितीमध्ये मंजुरी दिली आणि मंजुरी देऊन या रस्त्याचे नाव आपण ठेवले आहे. तर त्या रस्त्याच्या नावाचा विचार आपण या ठिकाणी जरूर केला पाहिजे. नाव लावायची, नावे काढायची हा विषय होता कामा नये. शहरामध्ये मागील वक्त्यांनी याबद्दल बरेचसे बोलले आहेत. परंतु, माझी धारणा या ठिकाणी अशी आहे की, आपण या ठिकाणी जे महानगरपालिकेमध्ये जे नगरपालिकेने नावे दिली तीच नावे राहिली पाहिजेत. अर्थात नावे दुसरी द्यायची असतील तर महानगरपालिकेमध्ये असे आताही अनेक रस्ते आहेत. या अनेक रस्त्यांना अनेक नावे सुचवून आपण नावे देऊ शकतो. मघाशी एका गटनेत्याच्या सभेत सन्मा. सदस्य रतन पाटील तुमची परवानगी घेऊन नाव घेतो. त्यांनी या ठिकाणी असा विषय मांडला की दोन नावे एका रस्त्याला असू शकतात का? एका शहरामध्ये दोन नावे असू शकतात का? ही त्यांनी सुचना मांडली, नावे असू शकतात. जेवढे लोकप्रिय नेते असतील. आता महात्मा गांधीचे नाव बऱ्याच रस्त्यांना आहे. स्वामी विवेकानंदाचे नाव बऱ्याच रस्त्यांना आहे. एका शहरामध्ये अनेक रस्त्यांना नावे असतात. तर अशी आपण नावे देऊ शकतो. परंतु, नाव देण्यासाठी एखादे नाव खोडायचे आणि दुसऱ्याचे नाव द्यायची ही पद्धत आपण सभागृहामध्ये आणू नये ही पद्धत थांबवावी. अशी मी सुचना या सभागृहात व्यक्त करतो. माझे दोन शब्द मी थांबवतो.

चंद्रकांत वैती :-

मा. महापौर मॅडम ग्रामपंचायतीच्या कारकिर्दीत या रस्त्याचे नामकरण झाले होते आणि ते जैन मंदिर असे नाव ठेवले होते असा एक प्रश्न उपस्थित झाला. पण त्यावेळी तत्कालिन ग्रामपंचायती सदर ठराव हा जिल्हाधिकाऱ्यांकडून मंजूर करून घेतला होता की नाही या गोष्टीची अजूनपर्यंत आपल्याकडे माहिती नाही. या मिरा भाईंदर सारख्या एखादया विकसनशील अशा छोट्याशा स्टेशनजवळ ज्यावेळेला जमिनीचे भाव प्रचंड वाढले होते. त्यावेळी देवचंद नगर ही वस्ती अस्तित्वात होती आणि ती देवचंद नगर वस्ती ज्यांनी वसवली होती असे देवचंद जेठालाल संघवी ह्यांनी त्यावेळी स्वतःची जमीन जेव्हा जमिनीचे भाव प्रचंड वेगाने वाढत होते त्यावेळी मंदिरासाठी जमिन ठेवली. मंदिराचे कामकाज करण्यापासून आजपर्यंत त्यांचा मुलगा त्या मंदिराचे कामकाज करित आहे. आणि या मंदिराच्या माध्यमातून हजारो लोक त्या मंदिरामध्ये दर्शनासाठी जात असतात. जेव्हा रस्त्याच्या नामकरणाचा प्रश्न आला तेव्हा अशा दानशूर व्यक्तीचा सन्मान झाला पाहिजे. मंदिराची आपली स्वतःची ओळख आहे. परंतु, अशी दानशूर व्यक्ती ते स्वर्गवासी झाल्यानंतर त्यांचे नाव काय रुपाने आपण आठवण करू. केवळ ही भावना ठेऊन तत्कालीन नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील हे स्थायी समितीचे पदसिद्ध सभापती होते. आणि त्यांनी हा ठराव पास केला होता. यावरून मी तुम्हाला सांगतो की याबाबत हे नाव जाहिर करण्यासाठी आणि नामफलकाचे उद्घाटन करण्यासाठी एक जाहिर कार्यक्रम झाला होता आणि हजारो जैन बांधव त्या कार्यक्रमाला होते. त्यामध्ये सर्वांनी जसा जैन मंदिराचा देवांचा उदोउदो केला तसा त्यांच्या नावाचा देखील उदोउदो केला. त्यावेळेला कोणीही कुठल्या प्रकारचा आक्षेप घेतला नाही. त्यानंतर तिथे अस्तित्वात असलेले श्वेतांबर जैन, दिगंबर जैन, तेरा पंथी जैन असे अनेक मंडळे त्या

परिसरात असलेल्या महिला मंडळे, सोसायटीच्या अशी जवळजवळ पंचवीस ते तीस पत्रे ज्यांना देवचंद जेठालाल संघवी मार्ग हे नाव असल्याचा कुठल्याही प्रकारचा आक्षेप नाही. तिथे राहणारी लोक ज्यांच्या भावनेशी अजिबात निगडीत नसलेला प्रश्न. वारंवार लोकांच्या भावनेशी निगडीत झालेला प्रश्न म्हणून लोकांसमोर आणायचा, जनतेमध्ये असंतोषाचे वातावरण पसरवायचे, केलेले ठराव पुन्हा पुन्हा बदलायचे ही पद्धत ठेवू नका. ही पद्धत ठेवली तर उद्या सर्व रस्त्याचे नामकरणाचे प्रश्न घेऊन अनेक शिष्टमंडळ आणि ८४ नगरसेवक आहेत. नाही म्हटले तरी चाळीस नगरसेवक तर प्रयत्न करतील की, मला या गल्लीत हेच नाव पाहिजे. काही सांगतील माझ्या वडिलांचे नाव पाहिजे, माझ्या आजोबांचे नाव पाहिजे, असे अनेक प्रकार करता येतील. जो निर्णय झालेला आहे. त्या निर्णयाशी सहमत राहिले पाहिजे आणि आपली जी ताकद आपण वापरतो ती कुठे वापरावी, कशासाठी वापरावी, ते सांगण्याचा मला अधिकार नाही. परंतु, या ठिकाणी हा ठराव पुन्हा तिसऱ्या वेळेला या सभागृहात येत आहे आणि वारंवार याच्यामध्ये कुठेतरी जनतेमध्ये आक्रोश आहे आणि अनेक प्रकारे हे बोलण्याचे कारण एवढेच की गटनेत्यांची बैठक झाली त्यावेळी पोलिस उपस्थित होते. पोलिसांसमवेत ही सभा झाली होती. याच्यामध्ये सर्वांचा सूर असा होता की, त्या निर्णयाशी आपण एकनिष्ठ राहिले पाहिजे. निर्णय झालेला आहे. पुन्हा पुन्हा आपण तो निर्णय बदलायचा किंवा आणायचा आज जर आपल्याला सभागृहाचा पुनःश्च ठराव पाहिजे असेल तर अस्तित्वात असलेल्या स्थायी समितीच्या शिफारशी आहेत. आणि त्यांनी तो रस्ता उपविधी मंजूर करून मान्य केलेला आहे. त्याचे नाव देवचंद जेठालाल संघवी मार्ग असे पारित केलेले आहे आणि तो ठराव पुन्हा सभागृहासमोर मी मांडीत आहे.

रिटा शाह :-

सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैती साहेब यांनी जो ठराव मांडलेला आहे त्याचे अनुमोदन करताना मी व्हेरिफिकेशन देऊ इच्छिते की मी मिरा भाईदरला १९८३ साली राहायला आली. नेमके येथे डेव्हलप फक्त देवचंद नगर होते. आणि आम्ही ते देवचंद नगरच बोलायचे. जसे मोदी पटेल रोड डेव्हलप होते तिथे डांबरीकरण रोड होते. त्याला मोदी पटेल रोड बोलायचे आणि याला देवचंद नगर बोलायचे. आता गंमत अशी आहे की, १९८५ सालाचा ठराव दाखविता ग्रामपंचायतीच्या काळातले १९८५ च्या अगोदरचे. पण खरोखरच गंमत अशी आहे की, पण जैन मंदिर हे १९८५ च्या नंतर अस्तित्वात आले. तिकडे बावन्न जिनालय जे आहे ते. नंतर जैन मंदिर असा ठराव ग्रामपंचायत काळामध्ये झाला कसा? आणि दुसरा ठराव झाला त्यामध्ये जिल्हाधिकार्यांनी मान्यता दिली. असे काही जिल्हाधिकार्यांचे आपल्याकडे सॅक्शन लेटर आहे का? म्हणजे ही गोष्ट अशी आहे की, मी असे ऐकले आहे मी कोणावर कुठल्याही सरपंचावर दोषारोप करित नाही. पण मी असेही ऐकले आहे कुठलाही नकाशा माजी सरपंचाचे पत्र आणतात. माजी ठराव आणतात आणि कुठुन ते बोगस आणून दाखवतात असा मी कोणावर आरोप करत नाही. पण देवचंद नगर रोड हा १९८३ पासून मी मिरा भाईदरला राहायला आली तेव्हापासून त्याला देवचंद नगर रोड असे बोलतात आणि जे बावन जिनालय आहे ते १९८५ नंतर ते अस्तित्वात आले आहे. १९८७ ला आलेले आहे. मग असा ठराव १९८५ पूर्वी कसा झाला? आणि हे स्वप्न पडले कसे की, ह्यावर्षी जैन मंदिर निर्माण होणार आहे. याची शहानीशा करा आणि असा जो नगरपालिका असताना ठराव पास झाला त्याचा फेरबदल करायचा अधिकार आपल्या महानगरपालिका किंवा ह्या सभागृहाला आहे का? ही पण शहानिशा करून त्याच्यावर आपण निर्णय घ्या अशी मी विनंती करते आणि अनुमोदन करते.

रोहिदास पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतो आहे की, सन्मा. नगरसेविका रिटा शाह यांनी जो विषय त्यांच्या अकलेनुसार मांडण्याचा प्रयत्न केला. पण त्यांनी एक जे विधान केले ते विधान इतके गंभीर आहे की या सभागृहात ते विधान करतेवेळी त्यांना मागचे पुढचे काही भान राहिले की नाही ते माझ्या लक्षात येत नाही. की सरपंचाचा ठराव कोणत्याही समाजाच्या लोकांनी आणला नाही, कोणत्या नगरसेवकांनी आणला नाही, मी जीव तोडुन सांगत होतो. मा. आयुक्तांनी विनंती करत होतो, मा. महापौरांना विनंती करत होतो, मा. उपआयुक्तांना विनंती करत होतो की, तो ठराव शोधा आणि महापालिकेच्या अधिकाऱ्याने, मा. उपआयुक्तांच्या सहीने तो ठराव आम्हाला दिलेला आहे की, हा ग्रामपंचायतचा ठराव आहे. तो रेकॉर्ड आहे. एखाद्या कामकाजावर एखाद्या नेहमीच्या पद्धतीने किंवा आपल्या कामाच्या पद्धतीने आरोप करणे आपल्याला ती सवय असेल कदाचित ती पक्षाला सवय असेल कदाचित त्या पक्षाच्या सदस्यांना सवय असेल की असे चुकून कोणतेतरी नको ते पेपर सादर करायचे. आम्ही प्रशासनाचे पेपर सादर केलेले आहेत. आमचा तो पेपर नाही. कुणी संघटनेने सादर केलेला नाही. त्यामुळे त्यांचा आक्षेप प्रथम मागे घ्यायला पाहिजे.

रिटा शाह :-

मी आक्षेप केला नाही. सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांनी वेगळाच त्याचा अर्थ काढलेला आहे. मी आक्षेप केला नाही त्याची शहानिशा करा असे वक्तव्य केले आहे की, तो जो ठरावाचा पेपर आपल्याला दिलेला आहे त्याची शहानिशा कर मी असा डायरेक्ट आरोप केला नाही की ते खोट आहे. हे चुकीचा अर्थ काढतात. आणि त्यांना चुकीचा अर्थ वाटत असेल.

रोहिदास पाटील :-

एखादया विषयावर माहिती नसेल तर बोलू नये. आम्ही सांगतो ठरावाची शहानिशा कोण देणार? आयुक्तांच्या सहीचा जो ठराव आहे. आयुक्तांनी सत्य प्रत दिलेली आहे. आणखी शहानिशा कोण करणार?

रिटा शाह :-

आपण तो ठराव दिलेला आहे का?

रोहिदास पाटील :-

उपायुक्तांच्या सहीचा तो ठराव आहे.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त सा.) :-

मा. आयुक्त साहेबांच्या अनुमतीने सांगतो सन्मा. सदस्या रिटा शाह यांनी जे विचार व्यक्त केले. त्यामध्ये जो ठराव ग्रामपंचायतीचा झालेला आहे. त्या ग्रामपंचायतीच्या ठरावाची प्रत शोधून त्याची प्रमाणित प्रत सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील यांना देण्यात आलेली आहे आणि ती प्रत अधिकृत आहे.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

दुसरा ठराव करणे के बाद पहला ठराव ऑटोमेटिक कॅन्सल हो जाता है।

रिटा शाह :-

मी असे नाही बोलली की, तो ठराव खरा आहे की खोटा आहे मी अशी बोलली की, त्या ठरावाची शहानिशा करा आणि शहानिशा करून तो खरा असेल तर त्याची जिल्हाधिकार्यावर सँक्शन आहे काय? ते बघा. माझा काही विरोध नाही. आता दोन ठराव झालेले आहेत, एक बोलतात जैन मंदिर ठेवा. सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैती यांनी जो ठराव मांडला त्याला मी अनुमोदन दिले आहे तर ते मताला टाका.

रक्षा शहा :-

मा. महापौरांच्या आदेशाने बोलू इच्छिते, ८३ मध्ये सन्मा. नगरसेविका रिटा शाह यांनी सांगितले की, मी ८३ मध्ये राहायला आली. तेव्हा आम्ही या रोडला देवचंद नगर रोड म्हणत होतो. त्यावेळी देवचंद नगर चाळी एकमात्र तिकडे होती आणि त्यावेळी देवचंद सेठनी देवचंद नगर चाळीमध्ये छोटेसे जैन मंदिर उभे केले होते, घरमंदिर. त्यामुळे सगळे तिकडे येणारे लोक भावनात्मक आहेत आणि सगळ्यांनी त्यांना जैन मंदिर मार्ग असे नाव दिलेले होते. आज त्या रोडमधुन निघाल्यावर कोणालाही विचारले की, देवचंद नगर चाळ कुठे आहे? ते तुम्हाला सांगणार की, या मंदिराच्या जवळ बावन्न जिनालय नंतर झाले ते आम्हाला मान्य आहे. देवचंद सेठचा पण आम्ही विरोध करित नाही. आम्ही सांगितल्याप्रमाणे चौकाचे नाव देवचंद जेठालाल संघवी दिले तरी आम्हाला काही हरकत नाही. आम्ही त्यांचा मान ठेवत आहे. जैन मंदिर जे ८३ पासुन आहे जे जेठालाल आणखी एक व्यक्ती आहे. चाळीमध्ये राहत होते. आणि त्यांनी बनविले होते. मंदिराचे नाव तरी तुम्ही जैन मंदिर तिकडे आहे. ते रोडचे नाव आहे. तर त्याचा विरोध कशाला? आपल्या देशात एवढे मोठे बावन जिनालय आहे. आम्ही काय माझे, तुमचे नाव काही ठेवत नाही. मंदिराचे नाव ठेवायचे आहे. मार्गाचे नाव देवाच्या नावाने असेल. मला नाही वाटत की, प्रशासनाला काहीतरी वेगळे वाटते तुम्ही आपल्या भाईदरमध्ये पूर्ण महाराष्ट्रात बावन्न जिनालय एकमेव मंदिर आहे. देवचंद जेठालाल संघवीचा आपण मानच करित आहोत. त्यांचे चौकामध्ये नाव असू द्या. आम्ही जैन मंदिरामध्ये असे असते की, मंदिराच्या वरती पण नाव लिहितात तिकडेही लिहू द्या. आणि त्यांचा मान ठेवू. आज देवचंद शेट इकडे नाहीत. त्यांचा पुतळा जरी त्यांनी लावला तरी हरकत नाही. पण जे मार्गाचे नाव जैन मंदिर आहे. ते जैन मंदिरच राहू द्या. अशी आमची विनंती आहे.

दिनेश नलावडे :-

महापौर मॅडम, हा परत परत विषय आपल्या सभागृहामध्ये आलेला आहे. याअगोदर भरपूर चर्चा झालेली आहे आणि पाठीमागे जे माजी नगराध्यक्ष प्रफुल्ल पाटील यांच्या कारकिर्दीमध्ये जो ठराव मंजूर झालेला आहे. आणि आज आपण त्या ठरावाला विरोध करतो आहे. याचा अर्थ त्या सभागृहाचा आपण अपमान करतो असे साहजिकच या ठिकाणी वाटायला पाहिजे मी आपल्या निर्देशनास आणून देतो आणि या अगोदर पण मी सभागृहामध्ये गोष्ट मांडलेली आहे. नवघर रोडवर साईबाबा नगर आज तेथे असोसिएशन आहे. त्या ठिकाणी ते नाव प्रचलित आहे. आतमध्ये मोठे साईबाबांचे मंदिर आहे आणि आज त्या ठिकाणी फक्त साईबाबा नगर मार्ग म्हणून सर्व लोक नामांकित त्या ठिकाणी आहेत. परंतु,

आजदेखील तो जो पाठीमागचा ठराव मांडलेला आहे. आज ते नाव त्या ठिकाणी बदली झालेले आहे. आज मी पाठीमागे पण सांगितले होते जसे जैन मंदिर या ठिकाणी आहे. नवघरला माझ्या प्रभागात गुरुद्वारा मंदिर आहे आणि ती फार मोठी त्या ठिकाणी इमारत आहे. त्या ठिकाणी त्या लोकांची मागणी होती की, या रोडला गुरुद्वारा मंदिर मार्ग नाव मिळायला पाहिजे. परंतु, ते देखील त्या ठिकाणी नाव मंजूर झालेले नाही. अशा प्रकारची परत परत नावाची बदली करण्यासाठी जर आपल्या सभागृहामध्ये आले तर संपूर्ण भाईंदर शहरामध्ये अशी अनेक नावे आपल्याला बदली करावी लागतील. आज नवघर रोडची आमच्यकडे अनेक प्रकरणे आलेली आहेत आणि गुरुद्वाराचे सभासद आपल्याला येऊन भेटलेले होते. आज या ठिकाणी जो ग्रामपंचायतीचा ठराव सांगतात. ग्रामपंचायतीच्या ठरावामध्ये आज अनेक नगरपालिकेमध्ये ठराव बदली झालेले आहेत. याठिकाणी ग्रामपंचायतीमध्ये १९८१ मध्ये जे ठराव मंजूर झालेले आहेत ते ठराव सोडून नगरपालिकेमध्ये नवीन नावे आलेली आहेत. आज मोदी पटेल अग्रसेन महाराज पथ होते. शास्त्री नगर प्रचलित नाव होते. त्याठिकाणी लालबहादुर शास्त्री पथ होते. त्यानंतर नगरपालिकेने त्याच नावाला डॉ. आंबेडकर मार्ग दिलेले आहे. अशी अनेक उदाहरणे याठिकाणी आहेत. आणि फक्त ग्रामपंचायतीचा ठराव म्हणून या ठिकाणी आपण जैन मंदिर मार्ग देणे हे अयोग्य ठरेल या ठिकाणी लोकांच्या ज्या भावना आहेत. त्या दुखावल्या जातील. माझ्या मते आम्ही त्या ठिकाणी प्रत्यक्षात जाऊन पाहणी केली. परंतु, जैन समाज त्या ठिकाणी उपस्थित असतांना त्यांना कुठल्या नावावर कसल्याही प्रकारचा आरोप नाही. परंतु, याठिकाणी आपले फक्त काही उद्देश साध्य करण्यासाठी हा विषय आपल्या सभागृहापुढे परत परत येतो.

रक्षा शाह :-

तसे नाही सन्मा. सदस्य दिनेश नलावडे आपण चुकीचे बोलत आहात. आमचा असा उद्देशच नाही.

दिनेश नलावडे :-

पाठीमागच्या सभागृहामध्ये या सन्मा. सदस्या रक्षा शाह हेच बोलले होते की देवचंद जेठालाल हे कोण?

रक्षा शाह :-

देवचंद शेठला मी ओळखते जेठालालला मी अजुनही ओळखत नाही.

दिनेश नलावडे :-

देवचंद जेठालाल कोण? ह्यांना माहिती आहे की देवचंद जेठालाल कोण? त्यांनी ही जागा बांधण्यासाठी दिलेली आहे. एवढी महान व्यक्ती असताना त्यांना हीन वक्तव्य केले आहे. महापौर मॅडम, आज या ठिकाणी या विषयावर सन्मा. सदस्य चंद्रकांत वैती साहेब ह्यांनी सुचना केलेली आहे आणि अनुमोदन रिटा शाह मॅडमने दिलेले आहे. मी पुन्हा या सभागृहामध्ये सर्व सभासदांना विनंती करतो की, जी नावे आहेत तीच नावे या ठिकाणी ठेवण्यांत यावी. अशी पुन्हा या सभागृहाला विनंती करतो.

शुभांगी नाईक :-

या ठिकाणी जी जुनी नावे आहेत ती वगळू नये. या ठिकाणी अशीच नावे ठेवा कारण आमच्या गोडदेव नाक्याचासुद्धा असाच प्रकार झालेला आहे. किती वर्षांपासुन गोडदेव नाक्याचा प्रसिद्ध तो इतिहास आहे. आणि नावसुद्धा इथे बदलले आहे गोडदेव चौक असायला पाहिजे.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम हा विषय ग्रामपंचायतमध्ये १९८१ ला आला होता. १९८१ मध्ये या भाईंदरची लोकसंख्या अंदाजे वीस ते पंचवीस हजार होती.

महेन्द्रसिंग चौहान :-

लेकिन ठराव सर्व संमतीसे हो गया ना? क्या प्रॉब्लेम है? अगर ऐसा होगा तो सारे ठराव कॅन्सल किये जाए। मोदी पटेल रोड का नाम हम भी सुझा रहे है। पृथ्वीराज चौहान रोड, मोदी पटेल का नाम रखा जाए।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

वो आप किजीए। वो डर हमे मत दिखाए। सन्मा. सदस्य प्रफुल्ल पाटीलने मेरे पिताजी का नाम भी लिखा है। वो आप रद्द कर दिजिए। ऐसे मैं आपको बोलता हूँ।

महेन्द्रसिंग चौहान :-

अगर ऐसा ग्रामपंचायत के जमाने तो हमारा भी प्रपोजल है। पृथ्वीराज चौहान रोड मोदी पटेल रोड का नाम रखा जाए। ये मिटिंग मे सन्मा. सदस्य ओमप्रकाश अग्रवाल सदस्य थे। प्रफुल्ल पाटील भी साथ मे जब ये पास हुआ। इन्होने पिताजी का नाम पाटी के उपर लिखा के लिया। पुछीए,

नगराध्यक्ष महोदय बैठे हैं। इनसे पुछिए इनके पुज्य पिताजी का नाम वहा पर लिखाया गया। अभी ये सभी के संमत से पास हो गया। इसको हम सबको मान्यता देनी चाहिए।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

चौहान साहब मेरे पिताजी का नाम बदली करना है। आप सभागृह मे विषय लाईए। हम उसे डरते नहीं। मेरे पिताजी की किर्ती बहोत है। पाटी के उपर नाम लगनेसे उनकी किर्ती कम नहीं होगी। उनको पुरा गांव जानता था।

महेंद्रसिंग चौहाण :-

हम लोग सर्व संमतसे पास कर रहे है।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

कुठल्या विषयावर बोलण्याचा अधिकार आहे ते मला बोलू द्या. महापौर मॅडम जेव्हा मी बोलतो तेव्हा उभे राहतात प्रत्येक वेळी ही गोष्ट आलेली आहे. एक वेळा नाही आहे. एकतर त्यांनी शिस्त पाळावी. माझ्या वडिलांचे नाव बदली करायची त्यांच्यात ताकद असेल तर आणा ना समोर, सभेपुढे हा प्रस्ताव. मी सांगतोय मग कोणाचा का उल्लेख करता सभागृहामध्ये.

महेंद्रसिंग चौहाण :-

मैं उनकी आपसे जादा इज्जत करता हूँ।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

इज्जत करते तो आप इतना नहीं टिंगल करते। चौहान साहब पुरे सभागृहको अधिकार है पुरे नाम बदली किजिए। आप महाराजा अग्रसेन का डर मत दिखाईए। हा दे दिजिए आपको जिसका देना है और मेरे पिताजी की किर्ती बहुत है। आपके देने से मेरे पिताजी का नाम नहीं होगा। हम किसीकी चमचागिरी नहीं करते चमचागिरी, चमचागिरी नहीं करते चमचागिरी

शरद पाटील :-

चौहान साहब आप जरा इनकी बात सुनिए आप थोडा जरा बाद मे आप करीए ना आप को किधर ना है।

रोहीत सुवर्णा :-

महाराजा अग्रसेन रोड का नाम जिदगी मे कभी नहीं बदल सकेंगे महाराजा अग्रसेन मार्गही रहेगा वो

महेन्द्रसिंग चौहान :-

ये कहा से बोले तुमको बोलने की जरूरत क्या है बदलने से क्या हो रहा है। तुमको आता क्या है। बदलने से क्या हो रहा है। तुमको आता क्या है।

(सभागृहात गोंधळ)

धनराज अग्रवाल :-

सबका जिम्मेदारी आपने लिया है क्या सबका जिम्मेदारी आपने ली है क्या एक एक आदमी को आप बोलने ही नहीं देते।

मा. महापौर :-

खूप चर्चा झाली आता बसा.

(सभागृहात गोंधळ)

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम विषय मी मांडतो आहे. आमचे सभागृह नेते रोहिदास पाटीलजीने जो विषय मांडा है इस रोड का नामकरण जैन मंदिर मार्ग ब्रॅकेट मे देवचंद नगर मार्ग ऐसा होना चाहिए। इस ठराव के फेवर मे मैं बोल रहा हूँ। ठराव दोन झालेले आहे. शेवटी मतदानावर निर्णय होईल. जो काय होणार असेल तो. महापौर मॅडम ये ठराव १९८१ मे आया हिंदी मे बोल रहा हूँ। चौहान साहब को मेरी भाषा नहीं समजती तो हिंदी मे बोल रहा हूँ। यह ठराव १९८१ मे ग्रामपंचायत मे ठराव आया। १९८१ मे इस शहर की संख्या लोकसंख्या खाली बीस हजार थी। मेरी उमर बीस साल की थी। ये सभा मे जब ठराव आया उस समय ग्राम के सरपंच माजी नगराध्यक्ष इन्होने सोचा इस गाव का हर रस्ते का नामकरण हो। इस गाव का डेव्हलपमेंट जोरो से हो रहा था। तब ऐसा लगा की इस गल्ली के नाम, रस्तो के नाम दिए जाए जिससे आनेवाला कोई भी रहागीर कोई भी नागरिक इस शहर मे उसे पता आसानी से मिल जाए और उस समय १९८१ मे इस प्रस्ताव को ग्रामपंचायत मे तत्कालीन ग्रामपंचायत सरपंच गिल्बर्टजी मेंडोन्साने इस प्रस्ताव को लाया और इस प्रस्ताव को लाते समय विशिष्ट बाब यह है उस समय भी ग्राम के अनेक विशिष्ट व्यक्ती मे जिनका यहा पर नाम का उल्लेख करना चाहता हूँ। चंदुलाल शेठ जिन्होने इस गाव के पुरे सब काम मे उनका हाथ था। उनका नाम नहीं दिया गया। असावाजी हरिनारायणजी सरपंच थे उनका नाम नहीं दिया गया। लेकीन जो टोटल

एकीस नाम दिये गए इस ग्रामपंचायतमे वो एकीस नाम या तो महापुरुष के नाम दे, या किसी जाती धर्म के नाम को दे। जिनके यहा पर पिढो पिढी जो रहते है या उस परिसर मे मंदिर था, या मस्जिद था, या कोई गुरुद्वारा था। उनको देख करके नाम दिया गया। उदाहरण के लिए गोम्स स्ट्रीट इसलिए नाम दिया गया कि वहाँपर गोम्स परिवार रहता था। डिकोना स्ट्रीट इसलिए नाम दिया गया की वहाँ पर डिकोना परिवार रहता था और उस समय जैन मंदिर मार्ग इसलिए दिया गया क्योंकि जैन मंदिर का वहा पर नवीनीकरण, निर्माण काम सुरु हो गया। महापौर मॅडम १९८१ मे जब ये ठराव आया और उसके सतरा साल बाद मे १९९७ को ९७ मे मैने आम सभा मे मैने खुदने आमसभा मे एक प्रस्ताव रखा की इस शहर की लोकसंख्या बढ रही है और यहा के रस्तो का नामकरण होना चाहिए और इस सभा मैने नगरपालिका सभा मे विषय रखा। तत्कालीन स्थायी समिती के सभापती मोहनजी पाटीलने मुझे पत्र दिया। मेरे पास पत्र है। उन्होने मेरे उस विषय को आदर किया और उन्होने १९९७ के महासभा मे जो विषय रखा उसके अनुरूप उन्होने सभी नगरसेवको को पत्र लिखा की, जिन लोगो को रस्ते का नामकरण देना है, सुचना करनी है वो सभी नगरसेवक अपना पत्र लिखित रूप मे महापालिका मे दे। मैने उसी समय मेरा पत्र मा. सभापती तत्कालीन मोहनजी पाटील और आयुक्त को दिया। उसकी कॉपी मेरे पास है। मैने उसमे पुरा उल्लेख किया की, ग्रामपंचायत का ८१ का ठराव है। ठराव मे जो नाम दिया है वो नाम के अतिरिक्त वो नाम तो लगना चाहिए। उस नाममे परिवर्तन नही चाहिए। उसके अतिरिक्त इस गाव मे यही वे विशिष्ट व्यक्ती उनका नाम दिजिए उसमे मैने मोतीनगर का नाम जय अम्बे मंदिर मार्ग का नामकरण करने के लिए कहा रामभाऊ म्हाळगीजी का एक नामकरण के लिए एक प्रस्ताव दिया उसके लिए मुझे उत्तर भी आया की वो रस्ता खाजगी है उसमे हम नामकरण नही कर सकते रामभाऊ म्हाळगी का नाम हम कोई भी दुसरे पथ को देंगे। महापौर मॅडम वो ठराव के बाद मे नियोजन विकास समितीने ९१ वे मे वो विषय आया वापस और ठराव क्रमांक ५६ के अनुसार १०५ नामो की यादी उसमे दी गयी। मॅडम पुरी पार्श्वभूमी समजली पाहिजे. त्याची पार्श्वभूमी आहे.

मा. महापौर :-

सन्मा. सदस्य वैती यांनी ठराव मांडला आहे.

कैलासबेन जानी :-

सबको बोलने का अधिकार है। ये लोग बोलते थे तभी हमने सुन लिया ना? अभी हम लोग बोलेंगे तो आप लोग सुनो बैठके।

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मॅडम १९९१ ला ठराव आला त्याच्यामध्ये १०५ नावे होती आणि धनराजजी आणि मोहन पाटील यांचे अनुमोदन होते. पाहिजे तर ठराव काढुन बघा त्यामध्ये सिरीयल नंबर २६ ते ५१ हे भाईंदर पश्चिम की यादी है और उसमे ३८ नंबर मे देवचंद नगर नाम शशिकांतजी के ऑफीस के साइडसे जानेवाले रस्ते का नाम देवचंद नगर दिया गया। उस समय जो ठराव आया है, आप देखिए एक भी नाम ग्रामपंचायत के बदली किये गए नही है। एक भी नाम उस मे नये नाम जरूर आये है मोतीनगर को बोलते थे उसको जय अम्बेमाता मंदिर मार्ग किया।

परशुराम पाटील :-

मा. महापौरांच्या परवानगीने बोलतोय, या नामकरणाविषयी जो आपला ठराव झालेला आहे आणि नगरसेवक रोहिदास पाटलांनी आपल्याला संपुर्ण त्या रोडची डिटेल् सांगितलेली आहे. रोहिदास पाटलांनी ठराव मांडलेला आहे. तर त्या बाजूने अनुमोदन पण झालेले आहे आणि त्या मताने चंद्रकांत वैती यांनी सुद्धा सांगितलेले आहे, मोहन पाटील यांनी सुद्धा सांगितलेले आहे. तरी माझ्या मते ही चर्चा न करता आपण ठरावाला हा नामाकरणाचा विषय मांडावा अस मी आपणांस विनंती करत आहे. तो विषय मतास टाकावा.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मा. महापौर मॅडम ह्या नामकरणाची पार्श्वभूमी समजुन घेतली पाहिजे.

कैलासबेन जानी :-

महापौर मॅडम मी तुम्हाला सांगते की प्रशिक्षण आपल्याकडे दिले गेले होते. त्याच्यामध्ये, सांगितलेले होते की, ग्रामपंचायतचा ठराव रद्द करता येणार नाही असे सांगितलेले होते आणि ठराव रद्द केला असेल तर आयुक्तांना तुम्ही रिक्वेस्ट करा. जर आयुक्तांनी नाही केला तर कोर्टात जाऊ शकता.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

महापौर मॅडम बहुमतांनी नाही ठराव मतदानाने घ्या. भारतीय जनता पक्षाची मागणी आहे. आपण मतदान घ्या. बहुमताने नाही. आमची मागणी आहे. आपण मतदान हात वरती करुन नाही तर गुप्त मतदान घ्यावे अशी आमची मागणी आहे.

एकत्रित :-

हात वरती करुन करा सगळे.

मा. महापौर :-

बऱ्याच सदस्यांचे मत हात वर करुन मतदान घ्यायचे आहे. त्यामुळे हात वर करुन मतदान घ्यावे.

रोहिदास पाटील :-

नियमानुसार एका जरी सदस्याने गुप्त मतदान मागितले तर तुम्हाला गुप्त घ्यायला लागेल.

कैलासबेन जानी :-

मा. महापौर मॅडम, आयुक्तांनी उत्तर द्यावे की, हा ग्रामपंचायतचा ठराव मी रद्द करत आहे, असे त्यांनी बोलावे. ते बोलतात ग्रामपंचायतचा ठराव असा होत नाही. पण सरपंचाने सह्या करुन बिल्डिंग बनवलेल्या आहेत. त्यांच्या सही शिवाय बिल्डिंग होत नव्हती.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मा. सचिव साहेब मतदानाची तयारी करा. आम्हाला मतदान पाहिजे. बहुमताने मतदान होत नाही. हा नियम आहे.

कैलासबेन जानी :-

ग्रामपंचायतचा ठराव रद्द करता येत नाही असा नियम आहे. ग्रामपंचायतमध्ये जेव्हा सरपंच होता, तेव्हा बिल्डिंग बनवण्यासाठी थप्पा लागत होता आणि त्याच्यावर बिल्डिंग उभी राहायची, आयुक्तांनी सांगाव हा ठराव रद्द केलेला आहे मी, असा उल्लेख करा.

मा. महापौर :-

मी बहुमताने बोलले. तुम्हाला कसे पाहिजे ते तुम्ही ठरवा.

कैलासबेन जानी :-

जैन मंदिर मार्ग लिहायला पाहिजे, जिथे होता तिथे.

प्र. सचिव :-

सुचक चंद्रकांत वैती आणि अनुमोदक रिटा शाह यांचा ठराव आलेला आहे. सदर प्रमाणे यापुढे वरील विषयाबाबत मागील दोन महासभामध्ये समाधानकारक चर्चा झाली आहे. त्याची यापुर्वीच नियमित पद्धतीने नगरपालिकेने वरील रस्त्याचे नाव हे देवचंद जेठालाल असे ठेवले होते. त्यामुळे तेच पूढे कायम करुन यापुढे कुठल्याही नावाचा बदल करु नये असा त्यांचा ठराव आलेला आहे.

रमेश जैन :-

टु बी डिस्प्युटेड स्ट्रॉंगली अपोज़ मेजोरीट ऑफ पीपल अँड पेंडींग सिन्स पेईंग लॉग ऑन डेटेड १३/०८/२००३. ए मिटींग वॉज डिस्कस अबाव इश्यु शॅड इश्यु बट प्रॉब्लेम वाज नॉट पेंडिंग ऑन बेसीस ऑफ रिजोल्युशन पास अँट टाईम ऑफ ग्रामपंचायत वाज इन फोर्स इन द शेअर मिटींग द डिप्टी कमीशनर केळकर स्टेट दॅट बिहेव टु फाईंड आऊट रिजोल्युशन पास बाय द ग्रामपंचायत थर्ड अँज पर कॉर्पोरेशन लेटर नंबर एम एन पी डिप्टी कमीशनर/एच.ओ./१६४/५९८६/२००३-०४, डेटेड ३/१०/२००३, द सेड रिजोल्युशन नंबर ४, ग्रामपंचायत हॅज बीन फाऊंड अँड मिट डेप्युटी कमिशनर ऑफ द कॉर्पोरेशन ऑन संडे, ६/१०/२००३ सॅटरडे वाज क्लोज महानगरपालिका संडे वाज क्लोज इवन आय गॉट १२ ओ क्लॉक ग्रामपंचायत वाज गॉट अँज पर माय ओपिनियन देअर नो फरदर सुट बुट द नेम ऑफ द जैन मंदिर मार्ग अँट द बोर्डऑफ द सॅड रो अँज पर द प्रोवीजन ऑफ द लॉ वन्स द रिजोल्युशन बाय द कन्सर्न ऑथोरिटी नो वन कॅन अटेंड एल्टर और एमन्ड द सॅड रिजोल्युशन इफ डन बाय द लायबल टु बी कॅन्सल अँड देअर हीज नो प्रोवीजन इन द बॉम्बे मुन्सीपल प्रोवीजन अँक्ट १९४९ इफ देअर इज अँनी डाऊट वी कॅन वी हॅव टु गेट अँडवाईज फॉर अक्ट लीगल अँडवाजर थँक यु.

कैलासबेन जानी :-

मॅडम आयुक्त साहेब तुम्ही सांगाव ते ग्रामपंचायतचा ठराव मी रद्द करत आहे असे तुम्ही सांगा. तुम्ही आयुक्त म्हणुन आहात. बरोबर आहे ना. मग काय ग्रामपंचायतचा ठराव तुम्ही रद्द कसा करणार.

रक्षा शहा :-

दुसरा ठराव आला तर पहिला ठराव रद्द होतो असे सांगतात. तर ते आयुक्तांनी सांगाव. कारण आम्हाला महिला प्रशिक्षणामध्ये पण असे सांगितले गेले होते, ग्रामपंचायतचा ठराव काढता येत नाही. जर काढाल तर आयुक्तांवर आम्ही कारवाई करु. आयुक्ताला आम्ही कोर्टात खेचणार. एवढे लक्षात ठेवा.

मा. महापौर :-

पुढच्या विषयाला सुरुवात करा. मी हा ठराव बहुमतानी पास केला म्हणुन सांगितले आहे.

रक्षा शहा :-

मॅडम बहुमत नाही.

कैलासबेन जानी :-

तुमची युती असेल तर काही करू शकाल तुम्ही

मा. महापौर :-

तुम्ही सांगा ना तुम्ही हात वरती करा.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

तुम्ही मतदान घ्या. मग घाबरता कशाला मतदानला.

रक्षा शहा :-

गुप्त मतदान घ्या.

मा. महापौर :-

बहुमतांनी हे जर सगळे पास केले तर मी पास करते.

रक्षा शहा :-

जे पण हात वर करतात. त्यांना पण सांगा ना करायला.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

मा. महापौर मॅडम कायदयामध्ये चार सदस्यांनी मागणी केल्यानंतर मतदानाची प्रक्रिया केली पाहिजे अस आपल्या अधिनियमामध्ये आहे. अधिनियमामध्ये आहे. आम्ही बोलत नाही आहे. अधिनियमच बोलते की चार लोक मागण्या केल्यानंतर त्या मतदानाची प्रक्रिया केली पाहिजे. आणि आपण मतदानाची प्रक्रिया करा अशी आमची मागणी आहे आपल्याकडे.

मा. महापौर :-

मी तुम्हाला रुलिंग दिली आहे.

कैलासबेन जानी :-

महापौर मॅडम या नावाला आमचा विरोध आहे अशी नोंद करा.

अनंत पाटील :-

मा. महापौर महोदय आपल्या परवानगीने बोलतो, ग्रामपंचायतच्या वेळचे जे ठराव झालेले आहेत. त्यात आमच्या राई गावाचा सुद्धा तशाच तऱ्हेचा उल्लेख आहे. त्या राई गावामध्ये सर अरुण कुमार वैद्य क्रिडांगणाचा वापर येथील असलेले सभासद जयंत पाटील, प्रफुल्ल पाटील, गिल्बर्टजी मॅन्डोसा आणि आपण स्वतः त्या क्रिडांगणावर आला होता. पण त्याचे सुद्धा नामकरण झालेले आहे. त्याला कान्होजी आंग्रे मार्ग म्हणजे कान्होजी आंग्रे मैदान असे नाव दिलेले आहे. मग त्या वेळचा मी स्वतः सरपंच असताना त्या मैदानाचे अरुण कुमार वैद्य असे नाव दिले होते. तर तुम्हाला या ग्रामपंचायतच्या वेळेचा ठराव रद्द करता येतो का? त्या संदर्भात खुलासा करावा. कारण असे जे प्रकार झालेले आहेत. उगीच गाव खात्यामध्ये भानगडीचे प्रकार होत आहेत.

दिनेश नलावडे :-

महापौर मॅडम हा विषय बहुमताने पास झालेला आहे. आपण पुढचा विषयाची सुरुवात करावी.

रक्षा शहा :-

तुम्ही मतदान घ्या. आमची दोन मते पडली तरी चालतील. परंतु, मतदान घ्यायला पाहिजे.

कैलासबेन जानी :-

गुप्त वोटिंग करायला सांगा.

रक्षा शहा :-

संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये एवढे मोठे मंदिर असतानाही एक महापौर, एक अधिकारी असुन आपण जैन मंदिर मार्ग नाव ठेवू शकत नाही. लोकांचा असा काही विरोध नाही. तुम्ही त्या एरियामध्ये घरोघरी जाऊन विचारा. पाठीमागे कोण किती बोलत असेल, एक ट्रस्टीचे लेटर आणुन लेटरवरती काही लिहुन तुम्हाला दिलेले ते पटतंय. एक ग्रामपंचायतचे लेटर असेल ते तुम्हाला पटत नाही. ते कुठल्या याच्यात लिहिलेले आहे.

कैलासबेन जानी :-

देवचंद शेट बरेच दाता आहेत. तर त्यांच्या चाळीची अवस्था बघा, चाळीमध्ये राहणाऱ्या लोकांची अवस्था बघा.

लिओ कोलासो :-

मॅडम ह्या ठिकाणी सभागृहाच्या कामकाजाच्या पद्धतीबद्दल प्रश्न उपस्थित झालेला आहे.

रक्षा शहा :-

आपल्या इकडे मोठ मोठ्या प्रतिष्ठित व्यक्ती होत्या. कोणाचेच नाव आलेले नाही. मग एका देवळाच नाव देताना कशाला एवढा वादविवाद करायला पाहिजे. प्रफुल्ल पाटील इकडे माजी नगराध्यक्ष होते. मी त्यांना तेवढच सांगु इच्छिते.

लिओ कोलासो :-

ओमप्रकाश यांनी सांगितले की आम्हाला गुप्त मतदान पद्धतीने मतदान घ्यायचे आहे. कुठल्याही चार सभासदांनी गुप्त मतदान पद्धतीची जर मागणी केली सभागृहात, तर गुप्त मतदान घ्यायला पाहिजे हे बरोबर आहे. परंतु आता ह्या ठिकाणी व्यवस्थेचा आणि कामकाजाच्या पद्धतीचा प्रश्न आहे की, सन्मा. सदस्य रोहिदास पाटील ह्यांनी पहिल्यांदा आपला ठराव मांडला आहे आणि त्या नंतर चंद्रकांत वैती ह्यांनी दुसऱ्या नंबरचा ठराव मांडलेला आहे. ज्याचे स्वरूप हे उपसुचना होऊ शकते तर सभागृहाच्या कामकाजाच्या पद्धतीप्रमाणे उपसुचना ही मताला टाकायला पाहिजे. त्याठिकाणी बहुमताचा म्हणजे गुप्त मतदान पद्धतीचा प्रश्न येणार नाही.

ओमप्रकाश अग्रवाल :-

कलमामध्ये जरा सांगा ना. कलम सांगा ना.

कैलासबेन जानी :-

त्याच्यामध्ये अटीशर्ती काय आहेत का? कायदा काय बोलतोय त्याच्या विषयी आहे का? ग्रामपंचायततंत्र्या ठराव रद्द करता येणार नाही. तुम्ही पुस्तक वाचा.

लिओ कोलासो :-

सचिवांनी आणखी सविस्तर खुलासा करावा.

प्र. सचिव :-

विषय क्र. ५३ वर दोन ठराव आलेले आहेत. प्रथम रोहिदास पाटील यांनी ठराव मांडलेला आहे. त्यांना धनराज अग्रवाल यांनी अनुमोदन दिले. त्यानंतर उपसुचना वैती यांनी मांडलेली आहे आणि त्यांना अनुमोदन रिटा शाह यांनी दिलेले आहे. त्यामुळे आता नियमाप्रमाणे शेवटी जी उलट्या क्रमाने मतदान घेतले जाते त्याप्रमाणे वैती यांची सुचना पहिली मतदानावर घ्यावी लागेल. त्यामुळे सन्मा. सदस्य वैती यांनी जो ठराव मांडला तो वाचून दाखवतो. सदर प्रमाणे यापूर्वी वरील विषयाबाबत मागील दोन महासभामध्ये समाधानकारक चर्चा झाली आहे. त्यांची यापूर्वीच नियमित पद्धतीने नगरपालिका वरील वक्त्याचे नाव हे देवचंद जेठालाल संघवी असे ठेवले होते. त्यामुळे तेच नाव कायम करुन यापुढे कुठल्याही नावात बदल करु नये असा त्यांनी ठराव मांडलेला आहे. ह्या ठरावाच्या विरोधात जे असतील त्यांनी पहिले हात वरती करुन मतदान नोंदवायचे आहे.

रोहिदास पाटील :-

तुम्ही पहिले कोणते घ्यायचे दुसरे कोणते घ्यायचे ते तुम्ही ठरवा. पण चार सदस्याने मागणी केल्यानंतर गुप्त मतदान व्हायला पाहिजे.

मा. आयुक्त :-

अशा प्रकारची जी गुप्त मतदानाची प्रोसीजर आपण सांगतात ती फक्त इलेक्शनच्या बाबतीमध्ये आहे. जर वेगळी तरतुद असेल तर आपण सभागृहापुढे सांगु शकता. परंतु आपण जे बायलॉज शासनाला पाठविले आहेत. त्याच्यामध्ये मतदान कशा रितीने घेणे याबाबतचे जे नियम केलेले आहे ते सामान्यतः हात वर करुन मतदान घेण्यात येईल. मात्र गुप्त मतदान हे निवडणुका किंवा नेमणुका करण्याचे महापालिका ठरवेल म्हणजे एखाद्या कमिटीचे सदस्य ज्या वेळेला निवडायचे असतात आणि त्याची निवडणुक जेव्हा व्हायची असते तेव्हा ती गुप्त मतदान पद्धतीने आपल्याला करता येते.

कल्याण केळकर (मा. उपआयुक्त सो.) :-

आयुक्त साहेबांच्या अनुमतीने सांगू इच्छितो की, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण दोन एक सभेचे कामकाज ह्याबाबत क्यु मध्ये अगदी स्पष्ट दिलेले आहे. मतदान घेण्यात येईल. अध्यक्षस्थानी असलेल्या प्राधिकाऱ्याने नेमलेल्या गणकांनी उपस्थित असलेल्या प्रश्नावर मतदान घ्यावे.

मोहन पाटील :-

मा. महापौरांच्या वतीने ह्या ठिकाणी सन्मा. सदस्या कैलासबेन जानी ह्यांची तब्येत अस्वस्थ झालेली आहे. त्यामुळे ही सभा तहकुब करावी अशी आपल्याला विनंती करतो.

चंद्रकांत वैती :-

हा विषय पूर्ण करा.

दिनेश नलावडे :-

महापौर मॅडम हा विषय आपला समजलेला आहे. बहुमतांनी हा विषय पास झालेला आहे आणि आपण दुसऱ्या विषयाला सुरुवात केलेली आहे आणि हा विषय पास झालेला आहे. सभागृहाने मंजूर झालेला आहे आणि पुढचा विषयासाठी आपण तहकुब करू शकता

अनंत पाटील :-

मोहन पाटलांनी सुद्धा सुचविलेले आहे की, सभा तहकुब करावी.

शुभांगी नाईक :-

मोहन पाटील साहेबांनी बरोबर बोलले आहे सभा तहकुबच करावी. पाटील साहेबांचे बरोबर आहे. कारण ती लोक ह्या ठिकाणी उपस्थित नाहीत.

मा. महापौर :-

सभा तहकुबच करू आपण

मिलन म्हात्रे :-

मा. महापौर मॅडम मिरा भाईदर महानगरपालिकेच्या हद्दीतील पत्रकार मोहित मिश्रा, तसेच चंपाबाई मधु लिमये, समाजवादी ज्येष्ठ नेते तसेच यक्षगान कलाकार आडवे वासु शेटी ह्यांचे ह्या काही कालावधीमध्ये निधन झालेले आहे. शशिकांत भाई तुम्ही नाव सांगा त्या सरपंचाचे. बाबुभाई सरपंच. तर त्यांचा शोक प्रस्ताव ठेवत आहे. पांडुरंग शास्त्री आठवले ह्यांचे पण नाव ह्या ठिकाणी समाविष्ट करावे.

शोक प्रस्ताव

ठराव क्र. ३७ अ :-

मिरा भाईदर महानगरपालिका क्षेत्रातील पत्रकार मोहित मिश्रा, चंपाबाई मधु लिमये, समाजवादी ज्येष्ठ नेते व यक्षगान कलाकार आडवे वासु शेटी, माजी सरपंच बाबुभाई तसेच पांडुरंग शास्त्री आठवले ह्यांचे दुःखद निधन झाले आहे. तरी त्यांच्या मृतात्म्यास चिरशांती लाभो अशी ईश्वरचरणी प्रार्थना करुन ही महासभा त्यांच्या कुटूंबियांच्या दुःखात सहभागी आहे.

सुचक :- श्री. मिलन म्हात्रे. अनुमोदन :- श्री. शशिकांत शहा.
ठराव सर्वानुमते मंजूर

सही/-

मा. महापौर

मिरा भाईदर महानगरपालिका

मा. महापौर :-

सभेस उपस्थित असलेले मा. उपमहापौर, मा. आयुक्त, मा. प्र. सचिव अधिकारी वर्ग तसेच पत्रकार बंधू आजची सभा खेळीमेळीच्या वातावरणात पार पडली असून सभा तहकुब झाल्याचे मी जाहिर करीत आहे.

सभा तहकुबीची वेळ
सायं. ०७.०० वाजता

महापौर
मिरा भाईदर महानगरपालिका

नगर सचिव,
मिरा भाईदर महानगरपालिका.